

Slovenija

moja država

23. december 1990

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrók, kar ima Slava,
vsi naj si v róke sežejo,
de oblast
in z njo čast,
ko préd, spet naša boste last!

Plebiscit

Zgodovina, po izkušnjah naklonjena pogumnim in odločnim, bo zapisala, da je bil v nedeljo, 23. decembra, v Republiki Sloveniji izveden plebiscit za neodvisno in samostojno državo Slovenijo. Tako bodo zapisali zgodovinarji. Mi, ki živimo v Sloveniji in ki globoko v zavesti čutimo, da smo zavezani tej deželi in odgovorni za njeno usodo, pa vemo, da se plebiscit ni rodil novembra in decembra tega leta, ko smo javno in legitimno v skupščini sklenili, da ljudsko glasovanje bo, ampak dve, tri leta nazaj, ko se je začela rojevati nova slovenska samozavest, izpričana takrat še s pregrešnimi sanjami o samostojni Sloveniji, pa kasneje z uporno držo naših predstavnikov v Beogradu in odhodom, ko razmere niso bile več vzdržne. Plebiscit se je vedno glasneje rojeval z dopolnitvami slovenske ustave, z deklaracijo o suverenosti Republike Slovenije in z ukinitvami veljavnosti tistih zveznih zakonov, ki so nas vedno bolj utesnjevali in izčrpavali. Nedelja in meseci, ki bodo sledili, bo torej samo logično nadaljevanje nekega procesa, dolge in naporene hoje k samostojnosti in neodvisnosti z globoko humano in kulturno vsebino. Da moramo na plebiscit in se na njem izrečemo po svoji vesti, zavesti in odgovornosti, nas prepričujejo zadnja pošastna beogradska dneva, ko nam je bilo, za našo prevzgojo, zagroženo tudi s silo. Evropa takšnega besednjaka skoraj ne pozna več. Uporabljajo ga le še v Albaniji ter od časa do časa v Sovjetski zvezi.

V taki državi nimamo varne prihodnosti. Dovolj prepričljive in upoštevanja vredne so besede slovenskega političnega vodstva, ki mu gre popolnoma zaupati, da bomo na vse obtožbe najbolj učinkovito, najbolj dostojanstveno odgovorili, če bomo šli na plebiscit in se izrekli za samostojno in neodvisno državo Slovenijo. Javno, z najvišjega organa slovenske oblasti, skupščine, predsedstva in vlade, po plebiscitu zagotavljamo vsem državljanom Slovenije varno in enakopravno življenje, takšno, kot ga pozna in priznava demokratični del Evrope. Na nobeni meji, ki jih javno priznavamo, ne na južni, ne na severni, zahodni ali vzhodni, ne bomo postavljali okopov. Naša volja po povezovanju in sodelovanju, vendar ne na račun državne suverenosti, je iskrena. Ponujamo jo Jugoslaviji in to v okvirih, ki jih bo določila slovenska skupščina in bodo sprejemljivi tudi za naše partnerje. In da ne skrivamo: sposobni smo živeti in preživeti sami, v svoji državi. To je res razumno tveganje, vendar z jasnimi cilji, pred katerimi smo Slovenci v zgodovini že omagali, tokrat pa ne smemo. Odvisno bo od nas, ki smo v nedeljo, 23. decembra, povabljeni na plebiscitarno izrekanje. ● J. Košnjek

Božični uvodnik

Mir, pravičnost, svoboda, dobrot sprava, razumevanje...

Ob prijaznem povabilu gospe urednice, naj za Gorenjski glas napišem uvodnik, mi je spomin nehoté ušel nazaj na sedemdeseta leta, ko sem bil v Kranju kaplan. V predbožičnih dneh sva z znanecem prelistavala Glas in se jezila, ker v »praznični« številki ni bilo niti besede o božiču. Boš videl, mi je zatrjeval, stvari se bodo spremenile v desetih, petnajstih letih bo vse drugače. Imel je prav. Že nekaj let v Gorenjskem glasu božič ni več tabu tema. Kot nekdanji Kranjčan in bralec Glasa se tega zelo veselim.

Božični praznik kristjane spominja, da je Bog posegel v človeško zgodovino. Ne s silo takšne ali drugačne moči, temveč z žarom ljubezni. Zato je Novorojeni tako blizu ubogim, zapuščenim, ponižanim, razžaljenim le živo znamenje božje ljubezni.

Janezov evangelij se začne s stavkom: »V začetku je bila Beseda.« Beseda je vedno nekemu namenjena, nekoga nagovarja. Beseda, po kateri nas je Bog nagovoril, je Jezus Kristus. Beseda doseže svoj namen, če ji ljudje prislunemo in jo sprejmemo. Radi imamo prijazne, tople, lepe, ljubeznive, bodrilne in druge spodbudne besede. Jezus je takšna beseda ljubezni, ki nagovarja in vabi ljudi, da z njegovo pomočjo premagamo sebičnost, nehvaležnost, sovražstvo, ujetost v takšno ali drugačno ideologijo in gradimo svet, v katerem bo cvetel mir, svoboda, pravičnost, hvaležnost, dobrot, sprava, razumevanje.

Kako zelo drugačno je včasih naše življenje! Zato je božič za verne ljudi najprej povabilo k spreobrnjenju in k drugačnemu življenju...

Božični praznik ima bogato in zanimivo zgodovino, ki sega v četrto stoletje po Kristusu. Obhajali so ga 25. decembra, ne da bi vedeli za natančni datum Jezusovega rojstva. Ta dan je bil v rimski državi praznik boga sonca Mitre in dan zimskega sončnega obrata. Cerkev je praznik prevzela in mu dala novo vsebino.

Jaslice poznamo vsi, mnogi jih imamo doma. Prve jaslice je v 13. stoletju postavil sveti Frančišek v Assisiju in to z živimi osebami. Drugi so ga začeli posnemati in v kratkem času so se razširile povsod.

Božično drevo prav tako izhaja iz predkrščanskih časov, ko so ljudje lomili zelene veje, da bi pregnali mrzlo zimo. Ob jaslicah so ga v 16. stoletju začeli postavljati protestantje na Nemškem. V katoliške cerkve in domove je božično drevesce prišlo šele v prejšnjem stoletju.

Tudi božično obdarovanje je starejše od praznika. V rimski državi so gospodarji na ta dan nagradili svoje podrejene. Krščanska vsebina je globlja: Kristusovo rojstvo prinaša veselje, ki ga želimo deliti z drugimi, zato jim prinašamo darila.

Vse to in še marsikaj drugega je torej božič. Njegovo krščansko sporočilo o miru, upanju in odrešenju je staro 2000 let. Vse oblike praznovanja izražajo takšna pričakovanja. Nagovorjeni smo torej vsi. Verni in tudi neverni, posamezniki, skupnosti, družine, družbe, narodi in države.

Bralcem Gorenjskega glasa želim, da bi božično sporočilo sprejeli tudi letos in v njem našli oporo za svoje življenje in delo. V skladu s svojim osebnim prepričanjem, vero ali nevero.

Letošnji praznik Kristusovega rojstva sovpada z rojstvom nove, samostojne in poblebiscitarne države Slovenije. Namenimo ji prijazno besedo in prisrčen sprejem. Storimo vse, da bomo v njej vsi živeli v miru, sreči, razumevanju, duhovni in gmotni blaginji. Naj jo spremlja božji blagoslov.

Želim vam vesel božič!

Janez Gril

Cenjenim gostom
in poslovnim
sodelavcem
želimo vesele božične
in novoletne praznike

Senčur
Delavska 18
tel.: 064/41-321

ljubljanska banka

Gorenjska banka Kranj

GORENJSKA BANKA
FORMULA PRIHRANKA

Vesele božične praznike vam voščimo

Uredništvo

Naslednja - novoletna številka - bo izšla
v petek, 28. decembra.

NOV NOČNI
LOKAL V TRŽIČU

ROBINSON
club TRŽIČ

DETELJICA
(v novem delu prodajnega
centra)

petek, 21. 12. 1990,
nastopa SIMONA WEIS

nedelja, 23. 12. 1990,
PREDNOVOLETNI PLES
SREDNJIH ŠOL od 17. do 24. ure

NOTRANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Janez ne uboga več

Tako so leta in leta v drugih delih Jugoslavije imenovali nas, Slovence. Predvsem smo bili ubogljivi, dobri Janezi s severozahodnega dela Jugoslavije. Bili smo, leto, dve nazaj, danes pa o Janezi v nekdanjem pomenu besede ni več ne duha, ne sluha, vsaj če sodimo po besedah, izrečenih v zvezni skupščini, v predsedstvu Jugoslavije, v vodstvu naših oboroženih sil, v vodstvih nekaterih jugoslovansko usmerjenih političnih strankah. Janezi smo postali razbijalci Jugoslavije, odpadniki, ljudje, ki ne želimo več imeti ničesar skupnega z drugimi narodi in narodnostmi v Jugoslaviji, grajeni na bratstvu in enotnosti ljudi od Triglava do Gevelije.

Problem je v tem, da Janez ne uboga več Beograda, da je začel razmišljati s svojo glavo in da ne želi več živeti v neobetavnem jugoslovanskem povprečju. Sploh ne gre za sovraštvo in mržnjo do drugih narodov in narodnosti v Jugoslaviji. Gre za preprosto spoznanje, da v sedanjem ustroju jugoslovanske države Slovenija ne vidi svoje možnosti do evropske prihodnosti, do katere ima kot zgodovinski evropski narod pravico. Gre za izjemno jasne cilje prihodnosti, ki jih je slovenska skupščina zapisala v izjavo o dobrih namelih in jo naslovila tako jugoslovanski kot svetovni javnosti. V tej izjavi jasno piše, da se ne odrekamo sodelovanja z narodi in njihovimi državami, ki sestavljajo sedanjo Jugoslavijo, ampak smo pripravljeni izkoristiti vse možnosti, da do pride na tem prostoru do novih povezav, brez vladajočih in vladanih, brez velikih in majhnih, brez takšnih ali drugačnih zaslug, ki jih je nekdo v preteklosti na tem ali drugem področju imel. S tem globoko spoštujemo priporočila Evrope, naj ne storimo koraka, ki bi Balcan spremenil v nevarnost za novonastajajoče evropsko sožitje.

Slovenski Janez ima zato upravičeno ostre besede, izrečene na zadnji seji predsedstva države, na seji zveznega zbora zvezne skupščine, pa povsod drugje, kjer so doneli enaki toni, za grobo žalitev in izraz nezaupanja do naroda, ki je doslej tej Jugoslaviji veliko dal, ki vse, kar sedaj počenja, gradi na ustavni pravici do samoodločbe in na osnovi svoje ustave in sklepov republiške skupščine, ki je bila izvoljena na legalnih in demokratičnih volitvah spomladi letos.

Seja zveznega zbora, na kateri so bile Sloveniji izrečene tudi grožnje z vojsko, in ustavnemu sodišču ter zvezni vladi naročeno, naj slovenski plebiscit ter vse poteze po njem preprečita, je bila kršenje zvezne in slovenske ustave. Prav je, da so slovenski delegati sejo zapustili. Ne le zaradi groženj in preglasovanja, ampak tudi zato, ker zvezni zbor za take sodbe ni pristojen. Zmernejša je bila zvezna vlada, ki je dejala, da je vse, kar počne Slovenija, ustavno, in da plebiscit še ni odcepil.

Vse, kar se je dogajalo v zvezni skupščini in na seji zveznega predsedstva (dr. Drnovšek je dejal, da je bilo sporočilo s seje pretirano, da obsodba Slovenije ni bila enoglasna, sploh pa ni bila tako ostra) ima ob strahovanju Slovenije in navajanju Jugoslavije, da bi bila pri obsojanju ostrija in enotnejša, lahko tudi drug namen: Slovenijo pognati iz Jugoslavije in ji naprtiti krivdo, da je kriva za razpad te države. Na to past se ne bi smeli ujeti. Predvsem tudi zato ne, ker nas ponos in vsa naša ravnanja ne bosta osramočena, če homo pred tem storili vse, in šele nato dostojanstveno odšli. ● J. Košnjek

Seje zborov skupščine občine Jesenice

Jesenice, 18. decembra - V sredo, 26. decembra, bodo na Jesenicah seje vseh treh zborov skupščine občine Jesenice, na katerih bodo med drugim obravnavali poročilo predsednice izvršnega sveta skupščine občine in poročilo delegatov v zborih skupščine republike Slovenije ter razpravljali o gospodarskem položaju v jeseniški občini. V nadaljevanju seje bodo poslanci spregovorili o kmetijstvu in gozdarstvu v občini ter o poslovanju komunalno - cestnega in stanovanjskega gospodarstva v občini, o predlogu nekaterih odlokov ter o volitvah in imenovanjih. ● D. S.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug s srebrno zvezdo
Ustanovitelj in izdajatelj ČP Glas, Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana, TOZD TČR Ljubljana
Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal
naročnina za IV. trimesečje je 160,00 din

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Marko Valjavec (direktor), Štefan Zargl (v. d. glavnega urednika), Leopoldina Bogataj (v. d. odgovornega urednika), Vilma Stanovnik (šport, turizem, poslovne informacije), Danica Dolenc (za dom in družino, zanimivosti, Tržič), Danica Zavrl - Zlebitr (socialna politika, gorenjski kraji in ljudje), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, kronika, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Stojan Saje (družbene organizacije, ekologija), Jože Koljnek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Gorazd Sinik (fotografija), Igor Pokora (oblikovanje), Ivo Sekine, Nada Prevc in Mirjana Drakšler (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1, Kranj
Tekoči račun pri SDK: 51500-603-31999
Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, uredništvo 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960

Neobjavljenih pisem in slik ne vračamo. Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Iz gorenjskih parlamentov

S seje škofjeloškega parlamenta

Proti kakršnimkoli odpadkom v rudniku

V RUŽV ne sodijo ne radioaktivni ne posebni ne kakšni drugi odpadki, republiška vlada naj uvede takšno nadomestno dejavnost, ki ne bo ekološko vprašljiva.

Škofja Loka, 19. decembra - Informacija o neprimernosti možnega načrtovanega odlagališča odpadkov na območju Rudnika urana Žirovski vrh je bila - čeprav potisnjena na rep dnevnega reda - najbolj vroča točka ponedeljkove seje škofjeloškega parlamenta. Le-ta odločno nasprotuje načrtovanju odlagališča radioaktivnih, posebnih in drugih odpadkov na hidrogeološko in ekološko neprimernem območju RUŽV in bo uporabil vsa pravna in druga sredstva za preprečitev morebitnih tovrstnih posegov. Od republiške vlade zahteva, da ob zapiranju rudnika zagotovi takšno nadomestno dejavnost, ki ne bo ekološko vprašljiva.

Zakaj sploh razprava in sklep, ko pa so strokovnjaki celo Gorenjsko, ne samo območje uranskega rudnika, izvzeli kot možno lokacijo za odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov? Alarm je sprožila Marija Pogačnik, v ljuškem izvršnem svetu zadolžena za ekologijo, ki je iz ust republiškega energetskega ministra Mihe Tomšiča slišala, da republiška vlada razmišlja o odlagališču posebnih odpadkov v novih rovih na območju RUŽV in da je izdelavi že tudi projekt. Ob tej novici so se dvignili tudi Gorenjevaščani, oblikovali poseben "protestni" odbor in skupaj s predstavniki občinske vlade obiskali ministra Tomšiča, da bi od njega slišali, kaj je res in kaj ne.

Kot je v ponedeljek zvečer v parlamentu poročal Gorenjevaščan Jože Bogataj, minister svoje izjave ni zanikal. Projekt za shranjevanje posebnih odpadkov v RUŽV je vlada naročila pri nemški firmi Fischer in Ekonomskem inštitutu v Ljubljani, ki ga bosta v ministrstvu predstavila v petek, 21. decembra. V Gorenji vasi odlagališča in predelave odpadkov ne bodo dovolili. Kritizirajo tudi svojega župana Petra Hawlina zaradi prevelike tolerantnosti do zamisli republiške vlade in direktorja RUŽV Marjana Uršiča, ker je vedel in se strinjal z izdelavo tega programa; zanj Gorenjevaščani zahtevajo zamenjavo.

Gorenjevaščanom stojijo ob strani tudi Žirovci in Poljanci,

kot sta na skupščini dejala Mišo Čeplak in Roman Dolenc. Simon Jelovčan je menil, da za raznimi projekti, kaj naj bi v rudniku po zaprtju bilo, stojijo predvsem razne institucije, zainteresirane za zaslužek, ne pa RUŽV ali vlada. RUŽV bi morebitne take projekte sprejel iz posvem ekonomskih razlogov in zaradi zaposlitve delavcev. Če v občini obstaja način produktivne zaposlitve odvečnih delavcev RUŽV, se vladnim projektom lahko apriori reče ne. Franc Rupar je bil za to, da občina prevzame rudnik in v njem vzpostavi ekonomsko in ekološko sprejemljivo proizvodnjo, Pavle Florjančič pa je menil, da bi kazalo čustvenost zamenjati z večjo profesionalnostjo. Marjan Luževič je dejal, da očitno obstaja precej dezinformacij o tem, kaj se v rudniku naklepa. Občinsko predsedstvo in tudi sam ne zavrača možnosti predelave sekundarnih surovin v rudniku, če bi bila ta predelava ekološko nespolna. Opozoril je na dvojno moralo nekaterih odbornikov, ki v primeru LTH v Vincarjih zavračajo vtikanje javnosti v

stroko, v primeru RUŽV pa ne. Predsednik občinske vlade Vincencij Demšar je rekel, da kjer je dim, je tudi ogenj. Prebral je mnenje dveh strokovnjakov, prof. dr. Uroša Bajžlja in Antona Sedovška k osnutku zakona o prenehanju RUŽV, ki ga po njunem v republiški skupščini ni mogoče obravnavati (bil je preložen), dokler ne bodo izbrane in finančno ovrednotene tudi variante za popolno in trajno ukinitvev izkoriščanja uranove rude. Zakon je treba sprejemati skupaj s programom, pravita izvedenca, program pa bo izdelan v pol do enega leta.

V svojem mnenju omenjata štiri možne variante: prva predvideva popolno in trajno ustavitvev izkoriščanja po petnajstih letih obratovanja rudnika oziroma ko bodo izkoriščene zaloge rude, druga takojšnjo popolno in trajno ustavitvev izkoriščanja bodisi z rušenjem vseh objektov, bodisi s spremembo njihove namembnosti za drugo proizvodnjo, tretja začasno ustavitvev del za pet let, četrta ustavitvev s spremembo namembnosti jamskih objektov v začasno podzemno skladišče posebnih odpadkov in objektov predelovalnega obrata v obrat za predelavo in obdelavo odpadnih snovi. Vse štiri variante so tehnično izvedljive in zagotavljajo varstvo okolja, izbira je odvisna od denarja in politične presoje.

Župan Peter Hawlina je ponovil svoje stališče, v katerem zagovarja strokovne rešitve in nadzorno vlogo občine, v zvezi z zahtevu Gorenjevaščanov po zamenjavi direktorja RUŽV pa je občinske odbornike postavil na trdna tla Tone Jenko, ki je dejal, da direktorja imenuje republiška vlada. ● H. Jelovčan

Seja radovljiške skupščine

Konec Elanove negotovosti?

"V Elan nismo prišli kot na olimpiado, da bi sodelovali. Prišli smo zato, da bi zmagali," je delegatom radovljiške skupščine na seji v sredo dejal Igor Triller, novi stečajni upravitelj Elana, in za te besede požel buren aplavz.

Radovljica, 19. decembra - Delegati radovljiške občinske skupščine so na seji v sredo poslušali informacijo Igorja Trillerja, novega stečajnega upravitelja begunjskega Elana, o razmerah v Elanu. Dejal je, da je stečajna ekipa prišla v Elan zato, da bi uredila odnose z upniki, zaščitila njihove interese ter obnovila proizvodni proces. Scenarij, s katerim naj bi dosegli te cilje, predvideva oživitvev proizvodnje, navezavo stikov s kupci in dobavitelji, prekinitev vseh dejavnosti, ki niso povezane z Elanom, zaščito premoženja upnikov, takojšnjo in popolno konsolidacijo zunanjetrgovske mreže, ponovno oživitvev funkcij, kot so strateški marketing, razvoj, kontrola kakovosti, inovacijski sistem in finančna operativa, ustanovitev sedmih podjetij, ki naj bi povečevala stečajno maso in med drugim privabila tudi tuje vlagatelje, ter ustanovitev krovnega podjetja Elan Trade, ki naj bi od radovljiškega izvršnega sveta odkupilo tudi podjetje Šport EL 2000, odstop od vseh neobvladljivih projektov...

Kot je povedal Igor Triller, je za predlagani scenarij že doseženo soglasje z republiko, občino, sodiščem in bankami. Vse, kar se bo delalo, se bo v soglasju z upniki; v sredini prihodnjega leta pa naj bi se z upniki tudi že začeli pogajati o prislilni poravnavi v stečajnem postopku. "Ko sem prišel v Elan, je v tovarni delalo le 350 delavcev, vsi ostali so bili na prisilnem dopustu ali so jih že odpustili, dobavitelji so zaradi neplačil ustavili dobavo, vrata v tovarni so bila odprta, kot da gre za samopostrežbo, med delavci je bilo malodušje, žiro račun blokirani... In kakšne so razmere zdaj? V Elanu dela 687 delavcev, z dobavitelji smo dosegli sporazum o šestmesečnem moratoriju za vse terjatve in spet dobavljajo blago, navezali smo stike z vsemi kupci in naročila prihajajo, postavili smo nov varnostni sistem, razporeženje med delavci je razmeroma dobro, ustanovljen je svet delavcev, tovarniški bilten spet izhaja, pa tudi sredstva javnega obveščanja so se že

Na seji so sprejeli izjavo, s katero pozivajo občane in občanke radovljiške občine, da se udeležijo plebiscita za samostojno in neodvisno Slovenijo.

odzvala in pozitivno obveščajo javnost o razmerah," je dejal Igor Triller in poudaril, da je Elan tudi simbol slovenske suverenosti in samobitnosti.

Jože Resman, predsednik radovljiškega izvršnega sveta, je delegatom poročal o delu občinske vlade med zadnjima skupščinskima sejama, predvsem o tem, kaj je vlada storila za blažitev gospodarskih in so-

cialnih stisk. Likvidnostne razmere v gospodarstvu so se še poslabšale in so se že tako zaostriale, da nekatera podjetja težko zagotavljajo denar za izplačilo osebnih dohodkov. Stečajni postopki so zaradi blokiranosti žiro računov grozili Suknu, Iskri Otoče, Plamenu, Vezeni nam, Almiru in delu turističnega gospodarstva. Izvršni svet je tem organizacijam namenil nekaj denarja iz proračuna oziroma jim je pomagal kako drugače, brez njegove pomoči bi bila po besedah Jožeta Resmana zdaj že štiri podjetja pred stečajnim postopkom. Kar zadeva družbene dejavnosti, izvršni svet vztraja pri tem, da v osnovnih solah ne bi zaposlovali novih tehničnih delavcev, pedagoške pa le v najnujnejših primerih, in da bi izvršni svet za morebitno zaposlovanje dajal soglasje. Na področju kulture oziroma varovanja kulturne dediščine je pomembno, da bo občina Radovljica skupaj z republiko odkupila grad Kamen v Begunjah. Sporazum z lastniki je že sklenjen, objekt bo v celoti prešel v državno lastnino, to pa bo tudi omogočilo obnovo.

Vroča radovljiška tema so tudi stanarine. Izvršni svet je

Pri obravnavanju osnutka odloka o ustanovitvi javnega podjetja za komunalno dejavnost je bilo nekaj pomislekov in vprašanj, med drugim tudi to, ali bodo krajevni vodovodi del javnega podjetja ali ne. Kot so pojasnili na seji, javno podjetje ne posega v lastnino, krajevni vodovodi ostanejo kot doslej in tudi sami določajo ceno, enoten bo le nadzor.

po okrogli mizi o socialnih problemih v občini v torki sklenil, da stanarine za prvo četrtletje prihodnjega leta zniža v primerjavi s sedanjimi za dvajset odstotkov; občinski skupščini pa je predlagal, da naj bi razliko zaradi zmanjšanja stanarine nadomestili s sredstvi, ki se namensko zbirajo za izgradnjo stanovanj v občini. Razlika predstavlja vrednost dveh stanovanj in pol. Zbori občinske skupščine so soglašali s predlogom izvršnega sveta, sprejeli pa so tudi njegovo poročilo o delu med zadnjima sejama. O tem je bilo tudi nekaj pripomb, predvsem iz vrst opozicije. Marko Bezjak (socialistična stranka) je dejal, da ni konkretnega programa občinske vlade, na podlagi katerega bi lahko ocenjevali njegovo delo, in da se ne strinja s prošnjo, da na seji ne bi postavljali delegatskih vprašanj. Podobnega mnenja je bil tudi Janko Stuček (SDP), ki je dejal, da bi program morali imeti že zato, da bi lahko spremljali, kaj je bilo narejeno in kaj ne. ● C. Zuplotnik

NOTRANJEPOLITIČNI KOMENTAR

V čakalnici na neodvisnost

Kot je bilo pričakovati, je tik pred slovensko odločitvijo o neodvisnosti svoj glas dvignil tudi Beograd. Oziroma v njegovem imenu predsedstvo SFRJ, ki se še vedno čuti odgovornega za stanje v državi, čeprav je jasno, da te praktično že dolgo ni več. Predsedstvo SFRJ je neki popolnoma arhaičen organ, ki na teritoriju Jugoslavije nima več nobenega vpliva, saj položaj od njega na primer precej bolje obvladujejo kakšni kninski uporniki ali pa diverzanti na Kosovu. Predsedstvo tako deluje samo še kot skupina pritiska, edino orožje, ki ga ima pa je v jugoslovanski vojski, ki seveda še vedno potrpežljivo čaka na ukaze njenega vrhovnega poveljnika.

Slovenija je bila tudi tokrat (kot že tolikokrat doslej) deležna groženj in opozoril, čeprav nas novejša zgodovina uči, da je bila naša republika vedno motor demokratizacije Jugoslavije. Vendar je jugoslovanski spomin zelo šibak, pa tako danes malokdo ve, da je bila na primer pokojna ZSMS pred leti deležna hudih kritik samo zato, ker si je upala postaviti vprašanje smiselnosti ohranjanja Titove štafete. Danes pa vsi tedanji kritiki dobesedno tekmujejo med seboj, kdo bo hitreje razvednotil ime in delo bivšega jugoslovanskega voditelja. Podobno je tudi z uvedbo večstranskega sistema in še marsičim drugim.

Kljub svoji inovativnosti pa je bila Slovenija pogosto zelo navivna. Srbi so na primer manj govorili in teoretizirali in več prakticirali. Pa so tako brez velikega pompa objavili bojkot za slovensko blago na njihovem tržišču in nato tudi uvedli dodatne davjate za njegovo prodajo v Srbiji. Čeprav je vsem jasno, da je gospodarstvo brez dvoma močno prizadeto. Precejšen del je namreč še vedno življenjsko vezan na jugoslovansko tržišče. Takih, ki bi že pred časom ugotovili, da je tveganje na njem prehuho in so se zato preusmerili v izvoz, ni veliko.

Tudi pred plebiscitom je Slovenija deležna hudih besed, pri tem pa ni izključeno, da se ne bo pred njo od Jugoslavije ocepila kakšna druga republika. Srbi je to skorajda že storila (čeprav je sedaj ena najhujših slovenskih kritikov), saj že dolgo ne priznava več jugoslovanske ustave.

V Jugoslaviji danes obstaja popolna zmešnjava in živeti v takih časih še zdaleč ni lahko. Nihče ne more več načrtovati stvari niti za teden dni naprej, saj se nikoli ne ve, ali bo tvoja republika čez noč postala samostojna država ali pa okupirano ozemlje. Ljudem tako ne preostane drugega, kot da se s takšnim stanjem sprizajzijo, tako kot so se na primer morali kakšni Palestinci s terorjem v Izraelu. Negotovost namreč lahko traja še nekaj časa. Nedeljski plebiscit bo res pokazal, kakšna je volja slovenskega naroda, vendar bo pot do samostojnosti (če se bodo ljudje odločili ZA) še zelo trnova in dolga. Pred očmi je dobro imeti izkušnje Litve, ki jo do danes še vedno niso priznali. Najbrž se tudi Sloveniji ne bo godilo bolje, vendar bo imela v svojih rokah vsaj nekaj adutov več. Prvi je nedvomno ta, da sodobnemu svetu ni nič kaj povšeči ohranjanje komunizma v Srbiji. V zvezi s tem pa je izrazito nesodobno tudi ponovno uvajanje verbalnega delikta v največji jugoslovanski republiki. Srbi so tu namreč zadeli na dve najbolj občutljivi točki, ki motita sedanje politične akterje v svetu. Najprej je to komunizem, takoj za tem pa kršenje človekovih pravic. Slovenci imamo tu vsekakor ogromno prednost, ki je ne bi smeli zamuditi. Navsezadnje je tudi izredno pomembno biti med prvimi v čakalnici na neodvisnost, saj se podobne težnje kažejo tudi pri drugih narodih, ki sedaj živijo v okvirih večnacionalnih držav (na primer pri Slovaki). Če bo gneča v tej čakalnici res prevelika, potem bodo morale tudi veslele resno premisliti, ali sedanji svetovni zemljevid sploh še ustreza dejanskim razmeram.

Marko Jenšterle

Komisija za LTH Vinarje

Škofja Loka, 20. decembra - Občinska skupščina je v ponedeljek izvolila v komisijo za proučitev možnosti preselitve LTH-jeve Orodjarne in livarne v Vinarjih na novo lokacijo. V komisiji so: Marija Bobnar-Bajda, Slovenija projekt Ljubljana, Ludvik Puklavec, Strokovno združenje črne in barvne metalurgije in livarn Slovenije, Vlado Ferjančič, Geološki zavod Ljubljana, Peter Stegnar, Inštitut Jožef Stefan Ljubljana, in domači strokovnjaki Jože Ramovš, Mirjam Jan-Blažič, Jernej Prevc, Gorazd Krajnc ter Simon Jelovčan.

Komisija v isti sestavi je bila predlagana že na prejšnji skupščini, vendar v družbenopolitičnem zboru ni bila izglasovana, ker so odborniki iz Stranke demokratične prenove menili, da je v drugem delu preveč strankarsko obarvana. Skupščinska komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve je menila drugače in na drugo skupščino poslala enak predlog. Predsednik Borut Bajželj je dejal, naj odborniki razpravljajo o posameznih predlaganih članih, če imajo proti njim tehtne pomisleke. Mišo Čepak (SDP) je povedal, da poslanski klub tokrat ne nasprotuje oblikovanju komisije, da ne bi izgubljali preveč časa, saj je treba vprašanje obstoja podjetja v Vinarjih začeti reševati. Komisija ima nalogo, da z vseh vidikov prouči možnosti preselitve tovarne na novo lokacijo, k svojemu delu pa lahko povabi tudi druge strokovnjake. ● H. J.

Največ pripomb davčnim zakonom

Včeraj je poslanec republiškega parlamenta o problematiki slovenskega gospodarstva govoril podpredsednik republiške vlade dr. Jože Mencinger.

Ljubljana, 21. decembra - Zadnje letošnje zasedanje republiške skupščine bo trajalo tri dni. Začelo se je v sredo in nadaljevalo včeraj, končalo pa se bo v četrtek, 27. decembra. Dnevni red je obsežen, saj bodo poslanci skupaj obravnavali blizu 30 točk dnevnega reda. Na zahtevo zbora združenega dela in predstavnikov kovinskopredelovalne in elektroindustrije je včeraj poslanec podpredsednik izvršnega sveta dr. Jože Mencinger seznanil s položajem slovenskega gospodarstva.

Največ razprave je bilo o predlogih novih davčnih zakonov. Vlada terja, da jih sprejmemo do konca leta, sicer prihodnje leto ne more prevzeti odgovornosti za normalno poslovanje države. Na predloge zakonov je bilo predlaganih blizu 50 dopolnil. Ali jih bo vlada utegnila upoštevati v zadovoljstvo poslancev, je odvisen tudi sprejem teh zakonov. Največ pripomb in na zakon o dohodnini, kjer poslanci terjajo milejšo lestvico in več olajšav, po drugi strani pa se je postavljalo vprašanje, ali bo dobil proračun dovolj denarja in se mu ne bo treba pretirano zadolževati.

Z dnevnega reda je bil umaknjen sprejem zakonov o delovnih razmerjih, o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, o delavcih v državnih organih in osebnem imenu, na dnevni red pa so vstrelili tudi zakon o zajamčenih osebnih dohodkih in o izplačevanju osebnih dohodkov nasploh.

Do zaključka redakcije se sprejemanje zakonov še ni začelo, zna se pa zgoditi, da se bodo poslanci o njih odločali v četrtek, 27. decembra. Načelno pa v parlamentu ni dvomov o nujnosti sprejetja nove davčne zakonodaje. ● J. K.

Iz gorenjskih parlamentov

Po osmih urah produktivne seje je zavrlo pri Radiu

Poleti 10 tisoč brezposelnih

Kranj, 19. decembra - Kranjska skupščina je tokrat uspela sprejeti večino zadev dnevnega reda, seja je potekala brez velikih zapletov, saj je predsednik Vitomir Gros spretno krotil strankarske strasti, zavlekla pa se je pozno v noč, zato je razumljivo, da je ob pol enajstih ponoči odbornikom prekipelo in potrditi niso uspeli organa upravljanja in programskega sveta kranjskega Radia.

Zbor združenega dela je najprej na ločeni seji izvolil za novega podpredsednika Miha Zevnika, zbor krajevnih skupnosti pa je obravnaval merila za delitev proračunskih sredstev krajevnim skupnostim, nakar so z oktobra prekinjene skupne seje sprejeli dodatnih 583 tisoč dinarjev kot dokončni obračun izgradnje policijske postaje v Kranju.

Na predlog odbornika Franca Benedika so popravili pred kratkim sprejeti odlok o simbolih kranjske občine, sprememba se nanaša na zastavo, ki so jo "posneli" s "tržne roke" iz 18. stoletja (F. Benedik jo je prinesel pokazat v skupščino) in kranjska zastava je dvobarvna, z značilno srednjeveško bordo rdečo barvo na eni in belo na drugi strani.

Sprejeli so izjavo nadstrankarskega odbora za plebiscit in pobudo odbornika Aleksandra Ravnikarja, da bodo pobratene občine v Jugoslaviji in tujini obvestili o rezultatih plebiscita. Ob tem velja omeniti besede odbornika Lazovića, da stranka za ohranitev enakopravnosti občanov ne nasprotuje plebiscitu, o tem naj odloča slovenski narod, naši člani pa vsak sam, je dejal, kar je župan Gros označil kot korekten odnos. Za sekretarja sekretariata za družbene dejavnosti kranjske občine je bil imenovan Marjan Kne, sicer podpredsednik občinske vlade, sprejeli pa so pobudo o izstopu kranjske

občine iz Stalne konference mest in občin Jugoslavije, kar je sprožilo nekaj polemičnih tonov, zato se kaže spomniti, da je misel o izstopu pravzaprav stara že več kot sedanja oblast.

Sledilo je skupno zasedanje, z dnevnega reda so umaknili nekaj točk in najbolj nujne predstavili na začetek seje, niso pa sprejeli predloga odbornika Eda Resmana o umiku potrditve organa upravljanja in programskega sveta kranjskega radia. V skupščinsko dvorano je tedaj prišel Ivan Oman, član slovenskega predsedstva, ki je po razgovoru na kranjskem radiu odbornikom zaželel vesel Božič in srečno Novo leto, z upanjem, da bo po plebiscitu to leto samostojne Slovenije. Veliko pripomb smo nato slišali na zapisnik prejšnje seje in željo, naj bo res odsev dela skupščine. Jože Kristan je nato predlagal, naj bo predsednik občinske volilne komisije Karel Erjavec, član pa Branko Grims, torej obratno, kot je bilo predlagano, kar ni bilo sprejeto v zboru krajevnih skupnosti, v ostalih dveh zborih pa, zato je bilo potrebno medzborovsko usklajevanje, po njem je bil za predsednika izvoljen Karel Erjavec, za člana pa Branko Grims. Soglasno so nato izvolili sodnike porotnike Temeljinega sodišča v Kranju.

Problematico kranjskega gospodarstva je predstavil član izvršnega sveta Andrej Tavčar,

sprožila je razpravo, najbolj je ostala v ušesih ocena Mirana Tivadarja, da bo prihodnje poletje v Kranju brezposelnih 10 tisoč ljudi in predlagal je, naj z zmanjšanjem zaposlenosti na občini za 30 ljudi namenijo 86 tisoč mark mesečno za razreševanje brezposelnosti. Več odbornikov je bilo skeptičnih do stečajev; žulijo jih (neupravičene) menedžerske plače, predvsem pa nasprotujejo zaprtim kuvertam, dokler so podjetja družbena, dosti je bilo tudi pripomb na gradivo. Peter Orehar, podpredsednik izvršnega sveta je dejal, da bi gradivo lahko napisali na sto in en način, dejstvo je, da je tretjina kranjske industrije pred propadom, občina pa za "črni scenarij" denarja nima. Predsednik Vladimir Mohorič pa je dejal, da 85 odstotkov Kranja živi od industrije, drobno gospodarstvo in turizem jim čez noč ne more dati kruha, z odlaganjem plačila prispevkov odlagajo stečaje za 4 tisoč ljudi, po Novem letu jim verjetno še to ne bo uspevalo več.

Sprejeli so zmanjšanje pri-spevnih stopenj za december, kar bo gospodarstvo razbremenilo za 18,8 milijona dinarjev, in začasno financiranje javne porabe v prvem trimesečju prihodnjega leta v višini četrtno letošnjega proračuna, zmanjšane za presežke. Z nekaj popravki je bil sprejet odlok o razglasitvi Prešernovega gaja za kulturni in zgodovinski spomenik. Razrešili so namestnika komandirja Postaje milice v Kranju Janeza Ruparja, za sodnico za prekrške so izvolili Zdenko Rajgelj in ukinitli pokrajinski odbor za Gorenjsko.

Zataknilo pa se je pri izvolitvi predsednika komisije za preiskavo pobojev in pravno dvomljivih procesov v kranjski občini, odborniki so najprej predlagali Alojza Grmeka, kar ni bilo sprejeto, nakar kandidat Fance Benedik v zboru krajevnih skupnosti ni bil izvoljen, po medzborovskem usklajevanju so o njem ponovno glasovali, vendar ponovno ni bil izvoljen.

Po kopici delegatskih vprašanj je prišla na vrsto potrditev organa upravljanja in programskega sveta kranjskega radia, ko so izbruhnili stari spori in očitki v zvezi z radiom, nekaj odbornikov je zaradi Ravnikarjevega nastopa protestno zapustilo dvorano (ura je bila že pol enajstih ponoči) in predsedniku Grosu, ki je dotlej spretno vodil sejo, ni preostalo drugega, kot da jo tik pred koncem prekine in "nanizanka radio" bo torej zanesljivo imela še eno nadaljevanje. ● M. Volčjak

Vendar pa to vseeno ni bila zadnja seja tržiške skupščine. Delegati se bodo srečali še v nedeljo zvečer, da bodo skupno spremljali prve rezultate uspešnosti plebiscita v občini: če bo plebiscit uspel - v kar pa nihče od delegatov ne dvomi - bodo v Trziču in okolici praznično odzvaljali cerkveni zvonovi. ● D. Dolenc

S seje tržiške skupščine

Ne drobiti kmetijske zemlje

Zadnja letošnja seja tržiške občinske skupščine je potekala bolj v predplebiscitnem vzdušju, vseeno pa delegati niso mogli iz vsakodnevnih težav: nelikvidnost gospodarstva je vse hujša, vrsta za letošnje leto zadanih nalog v družbenem planu ne bo uresničena. - Pohiteti z denacionalizacijo zemljišč, vendar ne drobiti kmetijske zemlje.

Trzič, 19. decembra - Ob analizi usmeritev izvajanja družbenega plana občine Trzič za obdobje 1986-1990 v letu 1990 so delegati ugotavljali, da je nivo zdravstva zelo nizek in bo potrebno posebne skupščinske obravnave. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev je bila prikrajšana cela vrsta dejavnosti, od otroškega varstva do kulture, telesne kulture in raziskovalne dejavnosti.

Pri investicijah s področja negospodarstva bo imel še največ prednost prizidek Gražarjeve šole. Dokaj uspešni so bili v Trziču pri pridobivanju novih stanovanjskih enot, ne bo pa izdelana dokumentacija za začetek del na Mlaki, ker še ni znano, kako bo potekal razvoj stanovanjske gradnje v občini v prihodnjem obdobju. Vsa prednost pa bo tudi v bodoče dana reševanju stanovanjskih potreb občanov in revitalizaciji starega mestnega jedra. V kratkem bodo razgrnjeni ureditveni načrti Križ, področja Ošabnikove hiše in mestne obvoznice.

Delegati so obravnavali tudi predlog odloka o spremembi odloka o proračunu občine Trzič za leto 1990. Nelikvidnost je prizadela tudi občinsko upravo, ki je v mrtvih mesecih, ko so investicije stale, denar iz prispevkov posojala delovnim organizacijam, zdaj pa jim ga te ne morejo vrniti. Prejšnji vladi so to poodčitali, vendar je bivši skupščinski predsednik Ivan Kapel pojasnil, da se je to dogajalo v času najhujše inflacije in je bilo vse storjeno prav zaradi zaščite tega denarja, hkrati pa dana pomoč podjet-

jem, ki so bila takrat v težavah. Vodstvo občinske skupščine bo storilo vse, da se bodo ta sredstva vrnila v občinsko blagajno, napravili bodo razpored vračanja do konca marca, od tu naprej pa naj bi veljale komercialne obresti na kredite. Delegati so se zavedali, da ima ta palica dva konca, ki bo udarila nazaj, zato je bil sklep sprejet z minimalno večino, vendar bo veljal.

Zivahna razprava se je razvila tudi ob denacionalizaciji zemljišč. Nekdanji lastniki bi radi čim prej dobili na ta ali oni način odvzeto zemljo vrnjeno. Delegati so si bili enotni, da se z vračanjem zemljišč pohiti, poudarili pa so, naj bi ne drobili zemlje. Zato bo potrebnih veliko dogovarjanj in strpnosti. Najlažje bo rešljivo tam, kjer ima nekdanji lastnik zemljo že v najemu in jo sam obdeluje. Pri gozdovih so delegati predlagali, naj bi zaenkrat uradni lastnik ostalo še vedno Gozdno gospodarstvo, s posebno pogodbo pa bi kmet lahko takoj začel z delom v svojem gozdu, kasneje pa se prenos uredi še v zemljiški knjigi. Za pravilno reševanje zemljiških

Še pred sprejetjem nove ustave Bohinjci razmišljajo o svoji občini

Da ne bi v kratkem volili dvakrat, bodo sedanjim članom sveta KS podaljšali mandat.

Bohinjska Bistrica - V radovljiški občini so se oktobra na posvetu predsednikov krajevnih skupnosti dogovorili, da bi v krajevnih skupnostih, kjer doslej še niso izvolili novih vodstev (svetov KS), to nalogo opravili v nedeljo, 23. decembra, hkrati s plebiscitom za samostojno in neodvisno Slovenijo. Čeprav članom sveta KS Bohinjska Bistrica in Srednja vas poteče mandat še ta mesec, v KS Koprivnik - Gorjuše februarja prihodnje leto, v Stari Fužini pa marca, so se v bohinjskih krajevnih skupnostih odločili, da volitve ne bodo izvedli hkrati s plebiscitom, ampak bodo sedanjim članom krajevnih vodstev podaljšali mandat. Razlog je preprost: v Bohinju namreč razmišljajo, da bi ustanovili svojo občino.

Predsednik radovljiške občinske skupščine Vladimir Černe je v pismu, ki ga je naslovil bohinjskim krajevnim skupnostim, pojasnil, kakšen je postopek za spremembo občin in kaj o tem predvideva osnutek nove slovenske ustave. V nobenem primeru, ne po sedanji zakonodaji ne po novi, ki je še ni in je še ne bo tako hitro, postopka za ustanovitev občine ni mogoče izpeljati v kratkem času, ne bi pa bilo dobro, da bi krajevne skupnosti ostale brez sveta KS, ki je najpomembnejši organ lokalne (samo)uprave. Kar zadeva podaljšanje mandata, je predsednik občinske skupščine mnenja, da ga s statutarnim sklepom lahko podaljša le tisti, ki ga je določil, mandat pa se lahko podaljša le izjemoma oziroma tedaj, ko zaradi objektivnih razlogov ni mogoče pravočasno izvoliti novega vodstva. ● C. Z.

Novinarski večer v KS Žirovnica

Jutri se dobimo

Kranj, 21. decembra - Zdaj gre pa že zares. Jutri se torej dobimo v lepi, ne dolgo tega obnovljeni dvorani doma Franceta Prešerna na Zabreznici v krajevni skupnosti Žirovnica. Pod pokroviteljstvom Gorenjske banke Kranj bomo na prireditvi že devetih podelili priznanje Gorenjskega glasu za uresničene programe in dosežene uspehe v krajevnih skupnostih. Prepričani smo, da vam ne bo dolgčas, krajani KS Žirovnica, na jutrišnjem novinarskem večeru.

Najprej pojasnilo: Nikar ne nasedite "tiskarskemu skratu", ki je v torkovem Gorenjskem glasu prireditev "skušal" predstaviti že na petek. Novinarski večer, kulturno-razvedrila prireditev bo jutri, 22. decembra, in začel se bo točno ob 19. uri.

Seznam tistih, ki so prispevali nagrade in smo ga objavili v torkovem Gorenjskem glasu, se je zdaj še podaljšal. Darovalcem so se pridružili še: HTP Gorenjka-Gostišče Majolka, Čevljarstvo Mihele Kapus, Trgovina Pika Damjan Jakelj, Mesarstvo Ivan Erman, Izdelovanje predmetov iz plastičnih mas Franc Zemlja, Izdelovanje kovinskih predmetov Ciril Kavalari in Šiviljstvo Marija Šimac.

Prišlo nas bo kar precej iz kolektiva Gorenjskega glasu in tudi gostje, ki bodo povedali marsikaj zanimivega, ko se bomo novinarji pogovarjali z njimi in vam tako v "živo" predstavili, kako nastane časopis.

Mimogrede: če niste redni naročnik, se na Gorenjski glas zdaj lahko tudi naročite. Z vabilom, ki smo vam ga poslali na jutrišnjo prireditev, ste dobili tudi naročilnico za celoletno naročnino. Izpolnite jo, oddajte vašemu poštarju, ali pa prinesite kar na prireditev. Tako boste poleg žrebanja vstopnic (čeprav vstopnine ne bo, dobrodošel pa bo vsak prostovoljni prispevek za dokončanje obnove dvorane na Breznici) sodelovali še v posebnem nagradnem žrebanju (lepe nagrade!) na prireditvi za nove naročnike. Sicer pa bo nagrad, ki jih bomo izžrebali jutri zvečer kar krepko čez sto. Tako vas poleg zagotovo prijetnega večera, morda čaka tudi darilo, s katerim se boste vrnili domov.

Skupaj bomo jutri kar dobro poltretjo uro. V nedeljo pa vas, kot najbrž veste, vabi Mešani pevski zbor DPD Svoboda spet v dvorano na Breznici in sicer na praznično novoletni koncert in zabavni večer z orkestrom Franceta Koršija.

In naj vam razkrijemo še eno podrobnost: Ne bomo se samo pogovarjali; tudi pesem nas bo razvedrila. Sploh pa ne bo dolgčas, saj bo na trenutke za to skrbel tudi znani ansambel Lipa. Saj ga poznate; sicer pa boste na prireditvi lahko dobili tudi njihovo kaseto... Pa še tole: skrbno shranite vstopnico, ki jo boste zaradi žrebanja dobili pri vходу v dvorano. ● A. Z.

Eno matično območje

Jesenice, 6. decembra - V jeseniški občini so imeli doslej tri matična območja. Sprejeli so odlok, po katerem so določili enotno matično območje za vso občino. Ukinitve matičnih območij v Kranjski Gori in v Žirovnici so utemeljili s tem, da sedanji način vodenja matičnih knjig po naselju ne ustreza več, saj se večina matičnih zadev zgodi v središčih, kjer so bolnišnice in druge ustanove. Tako so tudi poenostavili postopke pri izdaji dokumentov in posredovanju podatkov, ne nazadnje pa imajo zdaj osnovo za tehnološko posodobitev vodenja matične knjige. ● D. Sedej

Biba leze, biba gre...

Primskovo - Prijetna zabavna prireditev za najmlajše in šoloobvezne krajanje v krajevni skupnosti Primskovo bo danes (v petek) od 16. do 19. ure v veliki dvorani združnega doma na Primskovem. Na programu bo modna revija Biba, peli, igrali, plesali na prireditvi Biba leze, biba gre... pa bodo tudi Romana Krajčan, Aleksander Primc, Helena Blagne in otroška plesna skupina. Z mladimi pa bo na "veselici klepetal" Janez Dolinar. ● (až)

Modna revija

Lukovica - Restavracija Napoleon v Lukovici je tokrat za goste pripravila modno revijo spodnjega perila, krzna in zlata v povezavi z zabavnim glasbenim programom. Prireditev bo jutri ob 22. uri. Med drugim bodo prikazani modeli iz prave in poslikane svile kreatorke Miroslave Novak iz Radovljice.

Vinko Strgar

Ko človek odide, šele ljudje ugotovijo, kaj jim je pomenil. Če je fraza, da za človeka govorijo dejanja, resnična, potem za Vinko Strgarja ni bila nikoli potrebna. Preprosto zato, ker je bilo njegovo življenje eno samo-dejanje in dajanje. Bil je mož, ki ni nikoli čepel na zapečku, ampak je spreminjal življenje sebi, svojim in drugim.

Prežet s kulturo je ustvarjal. Njegova drama Heroica iz šestdesetih let je bila za tiste čase senzacija. Delavec Iskre-avtor drame, ki jo je uprizorilo Mestno gledališče v Ljubljani! Zapisati o njem, da je veliko dal družbi, je preveč puho. Veliko je dal ljudem v času, ki se ga sicer zdaj mnogi odrekajo, a ga je bilo treba živeti in preživeti. Lažje je to šlo z ljudmi, kot je bil Vinko Strgar. Priznanja, ki jih je za svoje delo dobil, ga niso pomirila, vedno je hotel nove stvari. Ko je bilo v kraju, v Bitnjah, potrebno s skupnimi močmi poskrbeti za manjkajoče vsakdanje stvari, mu ni bilo žal časa in energije.

Vinkova pretrgana življenjska nit je seveda največja izguba za njegove najbližnje. Za njegovo okolico, kraj, podjetje je soočenje z dejstvom, da je takih ljudi vse manj. Vinko Strgar (rojen 1934. v Bohinjski Bistrici, umrl 1990 v Bitnjah pri Kranju) bo ostal v dobrem spominu ljudi, ki so ga poznali in cenili.

KS Bitnje

Praznik štirih krajevnih skupnosti mesta Škofja Loka

Le skupni dogovor je pot do uspeha

Škofja Loka, 21. decembra - S slovesno otvoritvijo mostu čez Soro v Gostecih bodo danes (v petek) ob 15.30 vse štiri krajevne skupnosti mesta Škofja Loka - Kamnitnik, Škofja Loka - mesto, Stara Loka - Podlubnik in Trata proslavile letošnji krajevni praznik. Po svečanosti na mostu pa bodo v gasilskem domu v Gostecih vse štiri krajevne skupnosti podelile tudi priznanja. To bo tokrat edina prireditev ob prazniku in tako naj bi bilo tudi v prihodnje, so se dogovorili v vseh štirih krajevnih skupnostih. Praznovanje bodo decembra povezovali z uresničevanjem dogovorjenih nalog.

Skupni program, ki so si ga za letos zastavile vse štiri krajevne skupnosti mesta Škofja Loka, so praktično uresničili. "Zgrajen je most v Gostecih, obnavljali smo stopnice na Cankarjevem trgu v starem delu mesta, sofinancirali obnovo Hudičeve brvi in dela so bila končana še pred ujmo. Vendar pa je povenjen spet naredila nekaj škode in se bomo spomladi morali še enkrat lotiti popravila poškodb. Skupni dogovor so bila tudi vzdrževalna dela v dvorani Poden in obnova trim steze v Škofji Loki," ugotavlja predsednica koordinacijskega odbora vseh štirih krajevnih skupnosti in podpredsednica sveta krajevnih skupnosti Škofja Loka - mesto Majda Puhar-Kovač.

Most, ki je bil zgrajen v izredno kratkem času, ni le uresničitve želja in potrebe ampak tudi potrditev, da je sodelovanje, kakršno je v zadnjem obdobju v teh štirih krajevnih skupnostih mesta Škofja Loka, tudi edina prava pot za reševanje zahtevnejših del in akcij. Zato ta trenutek v teh štirih krajevnih skupnostih z okrog 15 tisoč prebivalci zavračajo kakršnakoli razmišljanja o prihodnji organiziranosti KS in sicer do sprejetja ustave.

"Kar pa zadeva krajevno skupnost Škofja Loka - mesto smo z veliko zavzetostjo krajanov dokončali vodovod na Sv. Ožboltu in v Pasji vasi v dolini Hranarice. Končana je telefonija v Vincerjih, končuje pa se v Zabrajdi in v Kopališki ulici. Pričakujemo, da bodo telefonski zvonili kmalu po novem letu," pravi Majda Puhar-Kovač.

Največ denarja, namenjenega za urejanje komunalnih naprav

V nedeljo se začne velika prostovoljna akcija za odpravo poškodb v v športni dvorani v Škofji Loki. Če bodo s prostovoljnimi delom do konca leta opravili nekatera nujna dela, bi z obnovo lahko nadaljevali takoj po novem letu. V krajevni skupnosti pričakujejo podporo krajanov in uporabnikov dvorane v prihodnjih dneh.

pa v tej krajevni skupnosti še vedno porabijo za urejanje starega mestnega jedra. "Praktično vse, kar smo si zastavili v programu, smo naredili. Sicer pa smo se v drugem polletju ukvarjali največ z ekološkimi problemi. Na dveh zborih krajanov smo obravnavali sanacijo LTH-OL in Klavnice v Jegorovem predmestju. Glede Klavnice smo se dogovorili, da bo obratovala do 1996. leta. Malo teže je bilo pri LTH-OL, kjer pa je zdaj naloga posebne komisije, da poišče novo lokacijo, zahteva krajanov pa je, da se tovarna preseli do leta 2000."

Krajevna skupnost Kamnitnik je bila pobudnik, da je koordinacijski odbor vseh štirih krajevnih skupnosti sprejel sklep o zaidalnem načrtu za območje med Partizansko in Kidričevo cesto. Kot pa ugotavlja predsednik krajevnih skupnosti Boris Čajič, se stvari zdaj nekako ne premaknejo z mrtve točke, čeprav je investitor Lokalesing pripravljen takoj začeti z izgradnjo trgovsko-poslovnega centra.

"Sicer pa v naši krajevni skupnosti letos nismo delali kaj poseb-

Majda Puhar-Kovač, predsednica koordinacijskega odbora vseh štirih krajevnih skupnosti mesta Škofja Loka

nega. Imeli smo manjša dela na cestah, obnovili brv Sušca, podaljšali pešpot Stara Loka - Podlubnik in v našo krajevno skupnost smo zdaj dobili cesto, za katero želimo, da se uredi do Petrola oziroma križišča. Svojevrstna pridobitev pa je prav gotovo kabelska televizija v osmih stolpnih, kjer imajo stanovalci 400 priključkov za spremljanje enajstih satelitskih in štirih zemeljskih programov. S sodelovanjem krajanov je gradbeni odbor zelo dobro opravil. Sistem omogoča nadaljevanje dogradnje in tudi ureditev tako imenovanega internega TV kanala.

V krajevni skupnosti Stara Loka - Podlubnik pa je bila letos največja akcija izgradnja telefonskega omrežja v naseljih Stara Loka, Binkelj, Trnje, Vešter, Virlog, Moškrin, Pevno in Papirnica. "160 novih priključkov smo pridobili. Gradbeni odbor je skupaj z naročniki to akcijo zelo dobro opravil," je pred dnevi poudaril predsednik komunalne komisije v KS Stane Porenta. Tudi v tej krajevni skupnosti so sredi le-

ta dobili kabelsko TV s 410 priključki. Sicer pa so največ delali na cestah. Tako je bil asfaltiran odsek ceste Groharjevo naselje - Gorajste, obnovljena cesta v Sredniško grapo in še nekateri, kot so pločnik na Cesti talcev, prevleka na mostu Crngrob, odvodnjavanje meteornih voda v Virlogu... Zadnje poplave pa so jim naredile precej škode in za popravilo poškodb na cestah bi zdaj potrebovali okrog 500 kubičnih metrov groma.

"Prihodnje leto nas čaka precej dela prav na popravilu poškodb. Kar pa zadeva ostala dogajanja v krajevni skupnosti, ugotavljam, da dobro delajo vse komisije. In še to naj rečem, da se ponovno pripravlja akcija za nove telefonske priključke v naseljih Podlubnik, Groharjevo naselje in na Cesti talcev," je poudaril predsednik skupščine KS Jakob Gartner.

Uresničevanje programa, ki so si ga zastavili za letos v krajevni skupnosti Trata, pa je pravzaprav povezan z današnjo svečanostjo. "Most je bil v naši krajevni skupnosti pravzaprav najbolj izpostavljen akcija. Zadovoljni smo, da smo ga uspeli narediti v pol leta s skupnim dogovorom na območju štirih KS. Res je, le s skupnim dogovorom je moč uresničevati tako zahtevne akcije," zadovoljen ugotavlja predsednik sveta KS Trata Jože Galof. Zdjaj je na vrsti cesta med Lipco in mostom, vendar ne skozi vas Lipco. In tudi v tej krajevni skupnosti se je že začela telefonska akcija. Poleg mostu pa je velika pridobitev ureditev elektrike oziroma javne razsvetljave in obnova vaškega vodovoda v vasi Draga; in seveda, dokončna ureditev Kidričeve ceste na območju krajevnih skupnosti.

Za uresničenje načrta pa velja še enkrat poudariti, da so predvsem rezultat uspešnega skupnega dogovarjanja na območju vseh štirih krajevnih skupnosti in seveda pri vseh pomembnejših delih zavzeto sodelovanje krajanov. ● A. Žalar

Problemov veliko, financiranje v prihodnje še bolj megleno

Največji problem je kanalizacija

Po obnovi vse bolj obupno kličeta Škofjeloška cesta v Stražišču in cesta od Kranja do Preddvora, kjer ljudje že grozijo, da jo bodo protestno zaprli.

Kranj, 19. decembra - Kranjska vlada se je tokrat posvetila problemu na cestno-komunalnem področju, kjer jih seveda ne manjka, vse manj pa bo zanje denarja. Podpredsednik Peter Orehar je dejal, da je bilo financiranje že zdaj megleno, kako bo v prihodnje pa je še bolj nejasno. Kot največje probleme pa je naštel izgradnjo prepotrebni glavni zbiralnikov kanalizacije v Kranju in drugih naseljih, obnovo Škofjeloške ceste in ceste "od Jaka" do Preddvora, ki od Britofa do Hotemož še vedno nima vzporednice, revitalizacijo komunalnih naprav v starem Kranju ter izgradnjo poslovnega objekta na kranjskem pokopališču, neredne pa je še vedno tudi vprašanje tržnice.

Pri cestah se zatika zaradi posegov v prostor

Največ so v zadnjih letih postorili pri obnovi lokalnih cest, obnovili so 31,2 kilometra, dva pa še urejajo. Kljub temu pa je v kranjski občini od 179 kilometrov lokalnih cest še 48 kilometrov makadamskih, če jih bodo asfaltirali tako hitro kot doslej, bodo potrebovali še dvajset let.

Pri izgradnji in rekonstrukciji cest se pogosto zatakne zara-

di posegov v prostor, ki so seveda najbolj občutljivi na zaidalnih območjih. Zaradi tega še nista obnovljena odseka lokalnih cest Grad - Ravne in Kranj - Britof, obnoviti še niso uspeli Tavčarjeve ulice, ceste v Struževu, Stošičeve ulice, dela Partizanske in Likozarjeve ulice. "Čaka" tudi krožna cesta v Stražišču, kjer ni rešeno odvodnjavanje dela Stražišča.

Vse večji problem v Kranju postajajo parkirišča, ki naj bi jih uredili v kareju A, v javni razpravi pa je trenutno načrt

Blejeci bodo volili

Bled, 20. decembra - V krajevni skupnosti Bled se bodo v nedeljo, 23. decembra, ko bomo glasovali na plebiscitu, krajani odločali tudi o novih kandidatih za organe krajevnih skupnosti. Med kandidati za organe krajevnih skupnosti je za predsednika krajevnih skupnosti Bled predlagan - predlagalo ga je več strank - Ludvik Berc, ki je domačinom dobro znan kot prizadeven športni delavec, mladinski vzgojitelj in strokovni gostinski in turistični delavec. Predsvem pa je domačin, ki dobro pozna probleme turističnega Bleda in prizadevanja za nadaljnji razvoj kraja. ● D. S.

obnove vhodne vpadnice in mostu čez Kokro, kar bo delno financirala republika.

Salonitne cevi bodo morali zamenjati

Najboljša je oskrba z vodo, saj je za 95 odstotkov prebivalcev kranjske občine dobra, občasno imajo pa nekaj problemov, ki so za posameznike seveda veliki in sicer v Dupljah, Podbrezjah, Šenčurju, Srednji vasi in v Stražišču, kjer so vezani na črpališče v Gorenji Savi, ki je ogroženo zaradi izgradnje drugega tira železnice.

Iz Tržiča dobivajo naselja v kranjski občini vsako leto manj vode, zato prihaja do sporov, ki še vedno niso povsem zgledeni. Bodoča zajetja pitne vode načrtujejo v Kokri, tam so viri že raziskani, območje pa bi morali seveda zaščititi.

Velik problem kranjskih vodovodov so salonitne cevi, ki

jih bo potrebno zamenjati, saj se njihova kratka življenjska doba izteka, takšnih pa je 60 odstotkov cevi.

Odpadne vode še vedno problem

Kranj se ponaša s centralno čistilno napravo, v zadregi pa je pri izgradnji kanalizacije, ki bi do čistilne naprave pripeljala odpadne vode, saj so bili doslej zgrajeni le trije odseki glavnih zbiralnikov. Omrežje je zgrajeno na območju Zlatega Polja, Vodovodnega stolpa, dela Primskovega in Klanca, Planinjn, Stražišča in novega dela Drulovke ter dela Naklega, v starem mestnem jedru pa je dotrajano. Odpadne vode z dela Vodovodnega stolpa, Primskovega in Klanca ter Naklega pa niso priključene na čistilno napravo, iztekajo se v Savo in Kokro.

Vse bolj problematična glede odpadnih voda postajajo tudi druga naselja, ki dobivajo vse bolj mestni značaj.

V odvoz komunalnih odpadkov pa je zdaj zajetih že 90 odstotkov prebivalcev kranjske občine, čaka pa jih sanacija deponije v Tenetišah in uvedba ločenega zbiranja odpadkov. ● M. V.

Praznovanje v Poljanah

Poljane - Za krajevni praznik v spomin na obletnico Poljanske vstaje 19. decembra 1941 bosta v krajevni skupnosti Poljane v škofjeloški občini jutri (sobota, 22. decembra) dve prireditvi. Ob 8. uri bo izpred spomenika v Poljanah krenil spominski pohod čez Gabrsko goro v Delnice. Osrednja prireditev pa bo potem popoldne ob 17. uri v kulturnem domu v Poljanah in sicer bo to kulturno-razvedrila prireditev v zahvalo poljanskim gasilcem za nesebično pomoč ob nedavnih poplavih. V programu bodo nastopili Nonet Blegoš, Gorenjevaški oktet, dramska igralca Maja in Roman Končar, citraš Lojz Fortuna in učenci Glasbene šole Škofja Loka. V razvedrilem programu po tem pa bodo igrali ljudski godci iz Poljan. Ob krajevnem prazniku pa so že danes (petek) v osnovi šoli odprli likovno razstavo dr. Antona Dolenca, izšlo pa je tudi glasilo Vaščan. ● (až)

Solidarna pomoč osirotelemu Jasminu Musiću Sovaščani so Jasminu podarili šolanje

V tragediji, ki mu je vzela starše, brata in teto, 13-letni Jasmin Musić iz Preddvora ni ostal povsem sam: v svojo družino ga je sprejel stric Šefket, sovaščani pa so zanj zbrali denar za poletno jezikovno izobraževanje na tujem.

Preddvor, 18. decembra - Jasmin je zahvaljujoč sodobni medicini (oživljali so ga v kisikovi komori v Zemunu) tragedijo preživel. Pozdravil se je, duševne rane pa se bodo njemu in sorodnikom še dolgo celile. Stric Šefket, ki si je po črnogorskem patriarhalnem izročilu moralno naložil skrb za osirotelega nečaka, ga je namesto k žalovanju takoj začel spodbujati k ciljem, ki so si jih za Jasmina želeli njegovi pokojni starši. Naj se pridno uči, da bo nekoč lahko študiral medicino.

Temu cilju so se prilagodili tudi pri preddvorskem Rdečem križu, kjer je tamkajšnja predsednica Nada Šifrer spodbudila zbiralno akcijo. Medtem ko so druge krajevne organizacije RK tedaj zbirale denar za obubožane v poplavih, so se v Preddvoru odločili pomagati Jasminu Musiću. Saj ne, da bi bil materialno ogrožen, toda na ta način so mu hoteli pokazati, da čutijo z njim in da v tragediji poleg svojega sorodstva lahko računa tudi s sosedi in sovaščani. Res, v Preddvoru skorajda ni bilo hiše, ki ne bi prispevala vsaj dinarja. Šla sem k župniku, na policijski oddelek, zbirali so v šoli, obhodila sem vse zasebnice, je povedala Na-

da Šifrer in pohvalila ter se zahvalila vsem, ki so se odzvali Jasminovi stiski.

»Najprej sem si želel računalnika, vendar bo še kakšna priložnost za tak nakup,« je omenil sedmošolec Jasmin, v šoli odličan učenec in med vrstniki priljubljen fant. »Potem so mi povedali, da bi si lahko med počitnicami v Avstriji ali Nemčiji naučil tujega jezika in odločil sem se raje za to možnost. To mi bo koristilo pri kasnejšem šolanju: rad bi namreč na gimnazijo, kasneje pa na medicinsko fakulteto, kar sem obljubil staršem in stricu.«

V Jasmina nismo drezali z bolečimi spomini na tragedijo pred poldrugim mesecem, stri-

Nada Šifrer v imenu Rdečega križa in sovaščanov izročila Jasminu hranilno knjižico. Zraven stric Šefket.

cu Šefketu Musiću, ki je bil na družino pokojnega brata močno navezan (nobene kave ni smo popili drug brez drugega), pa se misel večkrat vrne k nesrečnemu dogodku. Preddvor mu je po več kot poldrugem desetletju, kar se prišel v Slovenijo iz rodnega Plava v Crni Gori, močno prirasel k srcu, toda zaradi bolečih spominov bi

Jasmin Musić

se najraje izselil iz hiše, kjer so štirje njegovi izgubili življenje. »Sosedje, zlasti najbližji Lombarjevi, sovaščani, predvsem pa gospa Šifrerjeva, so nam bili ob nesreči v veliko pomoč in uteho,« je dejal. O Jasminu, ki mu je kot sin, pa, da je imeti takega fanta pravi ponos. ● D. Ž. Žlebir, Foto: J. Cigler

Mama, danes sem neki ženski rešil življenje!

Žabnica, 18. decembra - Tako je prejšnji tork vzkliknil tretješolec Simon Kalan, potem ko je za silo zbral vtise tega zanj in za sosede Urško junaškega, za Francko Kržišnik pa srečnega dne. Zjutraj sta namreč otroka (v družbi s Simonovo sestrico Tanjo) na poti v šolo iz naraslega potoka Žabnica zaslišala obupane krike na pomoč. Pa nista izgubila glave. Tekla sta po Urškinega starega ata Toneta Ruparja, ki je onemoglo vaščanko zadnji hip rešil iz vode.

»Tisto jutro pa si bom res zapomnil,« je menila Francka Kržišnik teden dni po dogodku, ki je zanj pomenil srečo v nesreči. »Ko sem nesla mleko, mi je na leseni brvi spodrsnilo in padla sem v naraslo Žabnico. Kakih 400 metrov sem se lovila po strugi in iskala rešilno bilko, toda iz gladkega korita nisem mogla, zato sem na vse pretege klicala na pomoč. Sli-

šali so me otroci in Tone, ki je gasilec kot jaz, me je zadnji trenutek potegnil na suho. Kasneje bi gotovo omagala, pa tudi slišal me ne bi nihče več, saj ob strugi ni več hiš. Srečna sem, da sem živa, otrokom in Tonetu pa tudi na moč hvaležna.«

Njen rešitelj Anton Rupar je bil o sebi bolj redkih besedi, bolj je poudarjal zasluge obeh otrok, češ da brez njiju Fran-

Anton Rupar

Francka Kržišnik

cka najbrž ne bi bila več živa. »Kot vsako jutro sem tudi tokrat pogledal za vnučkinjo, ki je odhajala v šolo, in jo opomnil, naj bo ob vodi previdna. Zeč nekaj trenutkov sta me s Simonom kriče opozarjala na človeka v vodi. Pohitel sem in vesel sem, da nisem zamudil.« Tako pravi Tone, po duši in srcu gasilec, ki pomoč sočloveku šteje med svoje gasilske dolžnosti. Navsezadnje smo bili vsi gasilci, se smeje ob srečnem izteku: nesojena žrtev, jaz in otroka, ki sta pripraven gasilski podmladek pri Jožetu in Zdenki Frelih.

Simonovo junaško dejanje nam je pohvalila njegova učiteljica, češ da je fant očito tenko prislunil njenim naukom v razredu, ko je bila ondan beseda o nevarno narasli Žabnici, ki je enemu od učencev odnesla dežnik. Kaj dežnik, človeško življenje je dragoceno! In Simonu ga je bilo dano rešiti. Kdove ali je ob tem kaj pomislil tudi na zgodbo iz razreda! »Slišal sem klice na pomoč, zato sem naglo tekel po Čiko-vega ata. Ta je človeka potegnil iz vode. Doma sem potem po-

Urška Kurnik

Simon Kalan

vedal, da sem neki mami rešil življenje,« nam proustodno pripoveduje mali junak. Urška Kurnik pa pristavi: »Komaj se je dobro delal dan, tako da nisem dobro videla, kdo je v vodi. Mislija sem, da je neki otrok. Starejši nas otroke velikokrat svarijo, naj bomo previdni, ko gremo čez brv.« Simon in Urška sta nevarnost spoznala prav od blizu. Dobro se je zavedata in vesta, kako ravnati, kar je nedvomno tudi zasluga sodelovanja pri mladih gasilcih, kamor so vključeni domala vsi žabniški šolarji. Zato od gasilcev prihaja tudi priznanje za pogumno dejanje. ● D. Ž. Žlebir, Foto: G. Šinik

Večje pokojnine

Ljubljana, 17. decembra - S 1. novembrom se za 7 odstotkov povečujejo pokojnine, saj so tudi plače za oktober na november porasle za toliko.

Predvidoma 28. decembra bodo začeli z izplačevanjem decembrskih pokojnin, od katerih bodo tokrat odtegnili prispevek za solidarnost. Razlike do povečane pokojnine pa v tem mesecu zaradi znanih težav ne bodo mogli izplačati, pač pa jih bodo upokojenci dobili s posebnim nakazilom 18. januarja.

S pokojninami se povečujejo tudi dodatki za pomoč in postrežbo, denarna nadomestila za telesno okvaro, preživnine kmetov, starostne pokojnine kmetov pa so za toliko višje s 1. decembrom. ● D. Ž.

Dedek Mraz jutri v Cerkljah

Cerklje, 21. decembra - Društvo prijateljev mladine in krajevna skupnost Cerklje prirejata srečanja otrok z dedkom Mrzom, in sicer jutri, 22. decembra, ob 16. uri v kinodvorani združnega doma v Cerkljah. Dedek Mraz bo najmlajše prebivalce Cerkelj obdaril s sladkarijami, na ogled pa bo lutkovna predstava z naslovom »Šest kužkov«. ● J. Kuhar

Novoletni živ žav

Radovljica, decembra - Smeh, norčije, ples, ustvarjalnost, iznajdljivost, domišljija, vse to bo lahko videl dedek Mraz, ko bo prihodnji teden, v četrtek, 27. decembra, obiskal zbrano šolsko, predšolsko in starševsko družino v osnovni šoli v Radovljici.

Zabava se bo začela ob 10. uri, lahko pridete tudi kasneje, tja do 17. ure, ko bodo sredi najlepšega razpoloženja novoletni živ žav zaključili. Starši naj pridejo s svojimi malčki, počakali jih bodo v »Mini lokalčku s sladko ponudbo«, kupovali in izbirali darila v »Mini trgovini z nizkimi cenami«, gledali svoje otročičke v objemu dedka Mrza. Otroke pa bodo čakali Urša, Alenka, Saša, Marija, Meta, Vika, Janko in drugi, z njimi se bodo šli »Novoletne živ žav igralnice«, delali lutke, zaigrali staršem, lepili, rezali, risali, barvali, prepevali, plesali, gledali risanke, si urejali pričeske... Povabite bratce, sestrice, mame, očete, babice, dedke... zlate ribice, hrčke, kužke in muce pa pustite doma. To je vse. Pazite nase, srečno hodite po zmrznenih pločnikih, 27. decembra pa pridite. V radovljiški šoli vas komaj čakajo!

Veseli december v Kranju

Kranj, 21. decembra - Prihodnji teden se začne šolske počitnice. Zveza prijateljev mladine, ŽTKO, ZKO in Kino Kranj po za ta čas pripravili vrsto dejavnosti za otroke. Vsako dopolne jih pričakujejo v gradu Kieselstein, kjer bodo lahko risali, plesali, poslušali pravljice, gledali risanke. Vsak dan med 10. in 12. uro jih vabita kranjsko drsališče in zimski bazen, v kinu pa bodo dopoldanske in popoldanske predstave za samo 20 dinarjev. Letos, upajmo, ne bomo ostali brez zimskih športov: na stadionu obljublajo tečaj tekov na smučeh, na Pokljukah pa se lahko prijavite za tečaj alpskega smučanja. Tudi jahanje je že uveljavljena počitniška disciplina, bodisi v Bobovku (več o tem na telefonskih številkah 22-886 in 26-607), bodisi v jahalnem centru Podvin (Mošnje 2 b, 64240 Radovljica). V programu Veselega decembra bo vsakdo našel kaj primernega za svoje počitnice. ● D. Ž.

Škofjeloškim šolarjem ne bo dolgčas

Škofja Loka, decembra - Tudi Škofjeloška zveza društev prijateljev mladine se je pripravila na letošnje (malce zgodnejše) šolske počitnice. Od 24. do 28. decembra bo vsak dan organizirano rekreativno plavanje, in sicer od 9. do 11. ure za učence od 5. do 8. razreda, od 11. do 13. ure pa za tiste od 1. do 5. razreda. V hali Poden bodo lahko učenci vseh razredov od 9. do 13. ure igrali namizni tenis. Športna oprema je obvezna. V kinu Sora pa bodo matinee, tako da bodo na svoj račun prišli tudi tisti, ki jim ni toliko do športa. ● D. Ž.

Praznična srečanja Ločanov

Škofja Loka, 21. decembra - Od danes pa do 1. januarja bo Turistično društvo Škofja Loka na Mestnem trgu prirejalo tradicionalni novoletni program. Vsak dan bo na stojnicah novoletni sejem, svoje storitve bodo ponujali tudi gostinci, tudi glasbe ne bo manjkalo. Sicer pa bo drevi ob 18. uri nastopila godba na pihala, uro zatem pa bo v Groharjevi galeriji otvoritev likovne razstave članov združenja umetnikov Škofje Loke. Jutri, 22. decembra, bo ob 15. uri novoletno žrebanje nagrad v trgovini Trava pri Kajbitu, v nedeljo pa ob 16.30 nastop češke lutkovne skupine Narcis Teater v kinu Sora. Ob 20. uri bo božični koncert okteta Jelovica v gostišču Homan.

V sredo, 26. decembra, se bo ob 16.30 na Mestnem trgu pojavil dedek Mraz, ob 17. pa bo v kinu Sora glasbena pravljica Veveričina slaščičarna. Podobno bo tudi v četrtek in petek, v soboto pa bo ob 16.30 v kinu Sora nastopila Romana Krajčan. Ob 19.30 bo v gostišču Homan južnoameriški večer z nastopom dua Taticaca. V nedeljo, 30. decembra, bo že ob 10. uri gledališka predstava članov Loškega odra Alice v čudežni deželi. Leto bodo v Loki tradicionalno zaokrožili s silvestrovanjem na prostem, na Silvestrovo pa bo slovesno tudi pri Homanu, kjer obetajo bogato kulinarčno ponudbo in živo glasbo.

Posvetovalnica za mlade v Kranju

Mladi iščejo spoznanja za življenje v dvoje

Kranj, decembra - Od leta 1982 pri kranjskem Centru za socialno delo poznajo posvetovalnico za mlade, kjer mladostniki iščejo nova spoznanja o partnerstvu, zakonu, družini... Cesar jim v zadostni meri ne dasta družinska vzgoja in šola, iščejo v pogovorih s strokovnjaki in vrstniki v posvetovalnici.

Mladi prihajajo v posvetovalnico vsaka dva tedna, v krogu največ 15 ljudi pa se lahko pomenijo o številnih temah s področja humanizacije odnosov med spoloma: ljubezen, spolnost in pripravljenost nanjo, izbira partnerja, zrelost za partnerski odnos, kontrarepcija, spolne bolezni, aids...

Med obiskovalci posvetovalnice so pretežno dekleta, čeprav ves čas dajejo poudarek obojestranski odgovornosti za partnerstvo. Fantje se navadno pridružijo srečanjem šele v drugem ali tretjem krogu, ker jih zanje motivirajo dekleta, ugotavlja Doris Erzar, ena od strokovnih sodelavk posvetovalnice. Sicer pa je sodeč po analizi, opravljeni za lansko leto, največ obiskovalcev posvetovalnice srednješolcev, kar kaže, da se za odnose med spoloma največ zanimajo mladi med 15. in 18. letom. Pogrešajo pa tiste, ki se zaposlijo po 15. letu, ki so najmanj opremljeni s spoznanji, ki jih nudi posvetovalnica. Na vprašanje o motivih obiska v posvetovalnici mladi odgovarjajo, da želijo več vedeti o odnosih med spoloma, generacijskih problemih, spolnosti, zaščiti pred nezaželeno nosečnostjo, skratka stvareh, o katerih s starši v mladostniškem obdobju težko najdejo skupni jezik. Večina mladih obiskovalcev v posvetovalnici ima s starši odkrite odnose, saj slednji vedo za njihove obiske (včasih jih celo starši sami naročajo v posvetovalnico, da si prihranijo zadrego zaradi občutljive tematike). Sicer pa sodeč po anketi večina mladih išče tovrstne informacije med prijatelji (polovica), petina doma, 15 odstotkov v knjigah in manjšina (6 odstotkov) med partnerji. Večina od 226 mladih, ki so prejšnje leto obiskali posvetovalnico, je z njenim delom zadovoljna, kar je dokaz, da zna prislunuti potrebam mladih. ● D. Ž.

PFAFF STREICHER brother

PFAFF
HOBBY LOCK 783
neto ATS
5.817.-

NUDIMO VAM VSE
ŠIVALNE, PLETILNE IN
OWERLOCK STROJE
ZNAMKE PFAFF,
BROTHER, BABY LOCK,
JUKI, ELNA, BERNINA,
HUSQVARNA itd...

CELOVEC (CENTER)
10. OKTOBERSTR. 22
TEL.: 9943-463-513648

PREJELI SMO

Spoštovane Slovenke in Slovenci, dragi prijatelji, prebivalci naše dežele!

Nihče od članov Slovenske demokratične zveze nikoli ni niti pomislil na to, da bi se moral ob morebitnem plebiscitu šele odločiti ZA ali PROTI samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Ves čas poznamo samo eno opozicijo, samo en odgovor. Kajti, Slovenska demokratična zveza se je že oblikovala in bila ustanovljena z namenom, da Slovenci, da slovenski narod, po dolgih stoletjih različnih nadvlad končno vendarle doživi svojo prvo, in upajmo dokončno osvoboditev. Da postanemo enakopraven sogovornik v sporazumevanju z drugimi narodi, da se samostojno vključimo v organizacijo Združenih narodov ter druge mednarodne zveze in asociacije, da dosežemo svojo trajno kulturno, gospodarsko, politično in duhovno suverenost. Da razvijemo razpoznavni image svoje države Slovenije, uveljavimo svojo identiteto, ter opredelimo in predstavimo svoj lasten pogled na dogajanja v svetu.

V Slovenski demokratični zvezi tudi nikdar nismo čakali, da nam bo vse to padlo z neba. Slovenski demokrati smo dolgo vrsto ovir in trdi stiri poti od zgodnjih dni slovenske pomladi pa vse do današnjega prelomnega trenutka, prebili ali premostili z marljivim delom, zagnanostjo, vztrajnostjo, trmo in ustvarjalnostjo. In nikdar nismo pomisljali o koristnosti svojega početja, o nagradi za vsa odrekanja in predanost gibanju. Ves čas smo vedeli, da nam le samostojnost in neodvisnost lahko zagotovita mir, blaginjo in napredek.

Zdaj bomo skupaj s svojimi somišljeniki, z vsemi vami Slovenci in Slovenci ter drugimi prebivalci naše dežele, prestopili to magično črto, pretrgali vrstico v eni od najtežjih etap na poti do dokončnega cilja!

Ta pa je en sam. Jasno začrtan, dosegljiv s treznim razumom, z vzajemnim razumevanjem in poštenostjo, uresničljiv v razdobju, ki si ga bomo sami določili. To je cilj, ki prinaša mirno, resnično sproščeno, urejeno in vsestransko bogato življenje vseh nas v prihodnji skupnosti evropskih narodov, v prihodnji Združeni Evropi.

To je cilj, ki nam bo omogočil dobre sosedske odnose in sodelovanje z vsemi ljudmi dobre volje.

Dragi prijatelji!

Pred nami so časi, ko bo razsodnost prevladovala nad neumnostmi, ko bo znanje pomenilo neprimerno več kot najsoodnejše orožje, ko bosta ponos in pogum premagovala strah in negotovost, in bosta ljubezen ter spoštovanje izpodrinila dvome in nezaupanje.

Prepričani smo, da nas bo v

Dragi rojaki v domovini!

Slovenci, razkropljeni po ZR Nemčiji, se vsi žal ne bomo mogli udeležiti plebiscita za samostojno slovensko državo.

V Sloveniji je namreč v veljavi še vedno star volilni zakon in volilni imenik. Zakon se ne omogoča, da bi vsi Slovenci lahko volili in tudi ne dovoli dopisnih volitev. Vendar bi tudi mi Slovenci na tujem radi dejavno sodelovali pri gospodarski in politični obnovi svoje domovine. Vse to in še mnogo drugega se bo lahko spremenilo, ko ne bomo več odvisni od centralistično vodene Socialistične Federativne Republike Jugoslavije.

Zato Vas, drage Slovenke in Slovenci doma prosimo, da greste v polnem številu na volišča in glasujete z DA, tudi za nas, ki tega ne moremo. Omogočite Vam in nam, da bomo v prihodnosti lahko sami odločali in da si nihče ne bo mogel lastiti naših osebnih pravic v imenu nekih kolektivnih odločitev.

RAČUNAMO Z VAŠIM DA!

nedeljo večina odšla na volišča pravzaprav samo zato, da proslavimo NAŠ, slovenski praznik, da tudi na zunanji potrdimo svojo odločitve, ki pa je padla že davno, davno tega.

Nikdar še nismo bili tako blizu cilja. Ne bojmo se zmage, kajti deželi s štirimi milijoni pridnih rok se v resnici ni treba bati samostojne prihodnosti.

Mojmir Tozon,
SDZ Škofja Loka
Škofja Loka, 15. decembra 1990

Popravek

V petkovi (14. decembra) številki našega časopisa nam je na 9. strani ponagajal tiskarski škrtar v naslovu članka Marije Cvetek. Pravilno se namreč glasi: Kvaterni vraže »na bohinjski način«. Za napako se iskreno opravičujemo.

Uredništvo

Bojimo se lastne sence!

Vsi Slovenci oziroma državljani, ki živimo v naši slovenski, se pogovarjamo, sprašujemo, fantaziramo, ugibamo in tehtamo, kaj nam bo prinesel plebiscit? Mnenja so različna.

Že nekaj let, odkar se je začela krhati Jugoslavija, z zanimanjem spremljam vse aktualne teme, ki so pripeljale do tega, da se danes skušamo postaviti na lastne noge. Največkrat sem ob kakšni oddaji ali članku zgrožena in razočarana nad narodno zavestjo samih Slovencev. Ni čudno, da nas nihče ne upošteva, če še sami sebe ne znamo spoštovati.

Upravičena je zaskrbljenost za življenjski standard in tudi za tiste, ki bodo še ostali brez dela. Vendar ni to samo naša kriza. Na svetu je že mnogo ljudi lačnih in odpuščenih. Pri nas pa za vse krivimo vlado. Kdor le malo sledi dogajanja po svetu, lahko ugotovi, da drugim ni nič boljše. Postavimo se v položaj kateregakoli predstavnika slovenske vlade? Ali se vsi skupaj sploh zavedamo, kakšno breme so si s tem naložili. Lahko je takole od strani gledati in kritizirati po dolgem in počez kar na pamet. Kot smo lahko videli, so bili predstavniki vseh strank, ki smo jih sami izvolili na demokratičnih volitvah, enotni za razpis tega plebiscita. Od nas samih je zdaj odvisno, ali bomo obstajali kot samostojen narod, ali pa bomo večni Hlapci.

Nekaj kandidatov v vladi je dobrih, nekaj ne, saj tudi vsi tisti, ki samo kritizirajo, niso naj, naj. Vsak ima svoje mnenje, taka je pač demokracija, taka naša vlada. Navajeni smo bili na to, da smo 45 let samo kimali eni vladi. Ni bilo vse slabo, mogoče kdaj še predobro (za nekatero), zdaj pa je prišel čas, da plačamo razsipavanje nekaterih, da plačamo kruh, ki se je valjal po smetnjakih in podobno.

Iz zgodovine Slovencev vem, da nikoli in nikjer nismo nič dobili. Vse smo si morali

ustvariti z lastnimi rokami. Bili smo največkrat opeharjeni in izdani tudi od lastnih ljudi. Bomo spet zaradi lastne omahljivosti in neodločnosti izdali svojo domovino in narod? Če to zavest imamo, se bomo lahko pravilno odločili, če je pa nimamo, si pa lastne države niti ne zaslužimo. Obrnimo se nazaj v našo slovensko zgodovino. S kako težkimi koraki se je uveljavljal naš narod, zdaj ko smo tik pred tem, da se uradno odločimo in potrdimo, - pa cincamo. Lepi rodoljublji!

Kako hitro pozabimo na vsa poniževanja, ki smo jih doživljali v zadnjih letih. Ste pozabili, kako so poniževali naše predstavnike v Beogradu pred sprejetjem amandmajev k slovenski ustavi. Ali pa na zadnjem kongresu ZK. Skoraj opljuvani so zapustili kongres, ker so želeli nekaj pravice tudi za svoj narod. Spomnimo se na vsiljevanje mitinga v Ljubljani, ali na parole na miringih, ki so jih prirejali in vpili, da smo separatisti in podobno. Da o lažeh, psovkah in poniževanjih po sredstvih javnega obveščanja niti ne govorimo. Moramo res vse pozreti? Malo pomislimo, kaj se dogaja na Kosovu. Še svetovna komisija za človekove pravice pravijo, da je lagala. Kaj lahko pričakujemo od takih ljudi?

Pravijo, kjer je tekla njihova kri, bodo oni gospodarili. Nekam čudno mišljenje. Tudi naša slovenska kri je tekla v francoskih partizanih in pri španskih borbah, pa si zato tam ne lastimo nobenih pravic. Sicer je pa Beograd tudi osvobodila sovjetska armada, pa ne vem, ali bi jim bilo prav, da bi si ga Rusi lastili. Saj tudi sosedova hiša ne bo naša, če mu bomo pomagali gasiti, če bo gorila. Žal sem zašla v nacionalistične vode, vendar želim s tem samo povedati, da bi Jugoslavija še vedno lahko obstajala, če bi se spoštovali med seboj. Slovenci smo svoje obveznosti plačevali še več, marsikateri človek iz drugih republik je tu našel svoj dom in zaslužek. Prispevki od njihovih plač pa so se odvajali v njihove občine. Če bodo ostali tu, jim ne bomo kratili njihovih pravic, vendar ne smemo pozabiti, da imamo vsi najprej dolžnosti, nato pa tudi pravice. Če bo pa kdo rovaril proti nam, pa verjetno res ne bo dobrodošel. Mi ne ogrožamo nikogar, želimo že enkrat svoj mir in samostojnost. Dovolj nam je posiljevanja, skratka »DOST NAM JE«. Pred leti se je delalo na tem, da bi se v soli učili samo jugoslovansko, tudi literaturo. S podobnimi pritiski smo izgubili skoraj vso kulturno zgodovino Slovencev. Šele zadnja leta smo se osvestili in začeli obnavljati kulturne spomenike. Kakšen vik in krik je povzročil znak »SLOVENIJA MOJA DEŽELA«. Mar tu ni res Slovenija, mar ne bi smeli imeti radi svoje domovine in se postaviti zanjo? Zakaj bi morali vedno hlapčevati? Po časopisnih berem o bojznih ljudi, da bodo pretrgane vse vezi z ljudmi v Jugoslaviji. Mislim, da je to politika, ki bi rada napeljala vodo na svoj mlin. Kot smo bili obveščeni, bodo naše delegacije obiskale vse republike in se dogovorile o novonastalem položaju in sodelovanju.

Pot do plebiscita je bila dolga in težka. Če bomo složni, bomo uspeli, saj smo delaven narod in prvič v zgodovini bomo gospodarji na svoji zemlji. Že Gregorčič je napisal:

Ne bo nas tujec več teptal, ne tlačil nas krvavo, naš rod bo tu gospodoval, naš jezik naše pravo.

Okrogla miza na TV, ki je bila 10. decembra 1990, ki jo je vodila Lidija Hren, se mi je zdelo zelo korektna. Če bodo naši politiki in gospodarstveniki tako razmišljali in se trudili in jim bomo pomagali, ni bojznih, da ne bi uspeli. Saj imamo veliko študiranih ljudi, ki pa se morajo žal uveljavljati v tujini.

Upam, da ne bomo taki, kot naši slovenski generali. Za vzgled naj jim bo hrvaški general Martin Speglj, ki je javno na televiziji povedal, da se je zato odločil, da prevzame mesto v hrvaški vladi, ker ima rad svojo

agrotehnika - gruda KRANJ

POPUSTI IN KREDITNA PRODAJA

VESE DOBITE NA ENEM MESTU - V TRGOVINAH AGROTEHNIKE

- Dražgoška 2, Kranj, tel.: 26-682 od 7. do 17. ure
- Novi Svet 21, Šk. Loka, tel.: 622-166 od 7. do 17. ure
- Skladišče Naklo, Kranj, tel.: 47-171 od 7.30 do 15. ure

domovino Hrvaško.

Ne pustimo se raztrgati na poti do slovenske samostojnosti. Vsak naj sam odloči, ali bo prav izbral, ali pa samega sebe in domovino izdal.

N. H.
(naslov v uredništvu)

Sosedska pomoč!

1. november 1990 si bomo zapomnili po hudem naliwu in naraslih rekah in potokih, ki so prestopili bregove. Prav tako je velika količina vode zalila vas Luže. Potok, ki teče naprej skozi Srednjo vas pri Senčurju, pa so vaščani Srednje vasi pred svojo vasjo enostavno zajezili, tako da se je voda razlila po poljih in travnikih. Ker pa se voda ni normalno odtekala, pa smo pač imeli na Lužah prave luže, vas je bila prav lepo podobna Benetkam. Vaščane Srednje vasi razumemo, da so se pač ob naravnih ujmi znašli in se ubranili vode. Toda to ni bilo prvič, saj ob vsakem naliwu lepo spelejo vodo po travnikih in poljih in jih prav nič ne zanima škoda, ki jo s tem naredijo na posevkih in poljih, ko voda odnaša prst in nanaša na polja različno nesnago. Ker so gasilci Srednje vasi zaprli strugo, je vse, kar je voda nosila s seboj (zemlja, droben pesek), ostalo v strugi in je sedaj, ko je voda upadla, struga potoka lepo zasuta.

Potok Olševnica izvira pod Možjanec in ima precej obširno področje, od koder se stekajo vode. Nato teče pod Olševkom čez polje skozi Luže po polju čez Srednjo vas v gramoznico ob cesti Senčur - Trata in od tam prostjo po gozdu, kjer se porazgubi. Včasih pa je struga potekala še naprej od Srednje vasi skozi Senčur in preko ceste Kranj - Brnik in gozd proti Voklemu, kjer je na območju, kjer sedaj poteka avtocesta, poniknil. Pred časom so se vrli »občinski možje« v Senčurju odločili, da jim potok kazi vas in da ga prav nič ne potrebujejo. Pred Senčurjem, v Srednji vasi so strugo preusmerili v gramoznico, Senčur pa je dobil lepo široko »avenijo«, saj je nekdo prav po sredi sedanje ceste tekel potok. Tako so vaščani Srednje vasi pri svojih sosedih dobili le zgled. Če so predniki nekoč rabili potok in so vaščani Srednje vasi sami čistili strugo do Luž, da so imeli vodo, ko še ni bilo vodovoda, pa danes temu ni več tako. Čemu nam bo voda, ki prinaša same težave. Na polju med Lužami in Srednjo vasjo je mostiček, prav pripraven, da se napravi priročen jez. Luknja v mostu se zapre in vaščani Srednje vasi so rešeni vode. Kaj je na Lužah, kaj je na polju, kdo bi se s tem ukvarjal. Mi v Srednji vasi imamo mir, sosedu pa naj crkne koza, kaj nam mar.

Vaščani Luž se že vrsto let ukvarjamo s potokom. Načrti so že zdavnaj končani. Predstavniki Srednje vasi oz. KS Senčur pa so prišli z enako zahtevo kot pred leti. Senčurjani, ki so se rešili potoka tako, da so ga v Srednji vasi speljali v gozd. Sedaj pa zahtevajo, da se struga zopet prestavi pred Srednjo vasjo po

JELOVICA

Lesna industrija, p.o. Škofja Loka
Kidričeva 58

Razpisna komisija podjetja v družbeni lastni Jelovica na podlagi sklepa delavskega sveta in v skladu z določbami statuta razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA (ni reelekcija)

Kandidat mora poleg splošnih in z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka ali višjastrokovna izobrazba lesarske, ekonomske, pravne, organizacijske ali druge ustrezne smeri,
- 5 let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih,
- izpolnjevanje pogojev za opravljanje zunanjetrgovinskega poslovanja,
- samostojnost in uspešnost pri opravljanju odgovornih delovnih mest,
- nezakaznost zaradi nepravilnosti pri izvrševanju delovnega mesta

Direktor bo imenovan s sklepom delavskega sveta za mandatno obdobje 4 let.

Prijavo pošljite v zaprti ovojnici v 8 dneh od dneva objave razpisa na naslov: Jelovica, lesna industrija Škofja Loka, Kidričeva 58, z oznako "za razpisno komisijo".

Poleg priloženih dokazil o izpolnjevanju pogojev razpisa in osebnih podatkov, pričakujemo tudi opis dosedanjih poslovnih izkušenj in vaše videnje razvoja podjetja "Jelovica", s programom vašega dela. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po sprejetju odločitve na delavskem svetu podjetja.

polju v gozd med Polico in Senčurjem. Ne vprašajo se pa, kdo bo dal zemljo za strugo, saj bi ta potekala čez najbolj rodovitne njive. Tako dlje od razgovorov okoli načrta ni prišlo, saj zahteva predstavnikov KS Senčur nima realne osnove. Sedaj ob tem naliwu pa upam, da se končno zavedo tudi v KS Senčur, da je potok tudi njihov problem, da je malo bolj sodelujejo tudi s sosednjimi KS, ne pa da svojo kožo rešujejo na račun drugih.

Pa lep pozdrav!

Lojze Smolej
Luže 22A

Pismo odgovornim

Seznanjeni smo s problematiko v železnari in zato tudi v občini. Sami smo del tega sistema in že nekaj časa okušamo grenke izkušnje. Vendar pa s takim odločanjem in načinom politike požarnega varstva in reševanja v železnari in občini v naši enoti Poklicne gasilske in reševalne službe nismo zadovoljni.

Ne bomo naštevali, zakaj gasilci dežuramo noč in dan, in kaj vse moramo početi. Povejmo pa le, da smo tu ne le zaradi dela v železnari, temveč tudi zaradi vseh drugih nevarnosti v železnari in izven nje. Že nekaj časa delujemo v okrnjeni sestavi in se sprašujemo, kaj pomeni to novo okrnjeno delovanje. Z veliko muko smo se dogovorili za dežurstvo štirih gasilcev na izmeni s tem, da smo prevzeli še druga dežurstva in dela.

V železnari nam očitajo, da se nam povečuje delo v ostalem delu občine, na to sedaj pozabljajo. Pozabljajo, da železnarne ni mogoče zapreti v enem mesecu, da bo še vedno dosti ljudi delalo in da precej nevarnosti ostane. Za

to se odgovorni v občini ne zmerijo. Poleg tega pa se pozabljajo, da se bližajo prazniki, ko se poveča promet, tu je kurilna sezona, gozdovi in travniki so še vedno brez snega, pozabljajo na delavce v mestnih središčih - stolpnih ter vaseh in pozabljajo, da smo gasilci v nočnem času pri raznih akcijah osamljeni. Izkušnje nam povedo, da je zelo težko priklicati razno drugo pomoč v nočnem in prazničnem času.

Ne predstavljamo pa si tudi praktičnega učinka varčevanja takega zmanjševanja. Nismo služba, ki bi ustvarjala dobiček - pomeni, da tudi izgube ne ustvarjamo. Samo zato, da lahko marsikateremu v nevarnosti pomagamo, da zavarujemo, kar je našega pred uničenjem.

Prisilni dopust je plačan 75 odstotno. Gasilec, ki bi dela, bi delal le še za 25 odstotkov svoje plače (to pa je 3.000 za gasilca za vse stroške za ves mesec). Za tako ceno gasilca in reševalca ne bomo dobili nikjer. Sprašujemo se, ali je to upravičeno. Z našega stališča gotovo ni.

Odgovorne v železnari in občini opozarjamo na prehitre in nespametne odločitve. Obveščeni so o stanju, za katerega so se odločili v železnari in zato jih pozivamo k odgovornosti za danes in jutri.

Opozarjamo jih, naj prevzamejo vso odgovornost za morebitno neučinkovito akcijo - gašenje ali reševanja in za vse ostale posledice. Ni nam prav, da tako ravna z nami, ki pravzaprav sami sebi ne pomenimo nič, smo pa zaradi drugih in načina življenja. Nekateri pozabljajo, da bodo lahko prav oni prvi potrebovali pomoč...

Gasilci Poklicne gasilske in reševalne službe Jesenice

Kondi Pižorn, Severjev nagrajenec

NAJBOLJ ISKANI IGRALEC

Severjeva nagrada je priznanje, ki si ga pri nas igralec - poklicni ali amaterski - prav gotovo najbolj želi. Dobijo ga le najboljši. Med dobitnike nagrad z imenom igralca Staneta Severja, se je zdaj vpisal tudi Kondi Pižorn, doma iz Preddvora. Pa bi bilo skoraj boljše reči, da je doma na odrih, na ljubiteljskih odrih, predvsem kranjskih in zadnje čase tudi kje drugje. Kajti tako razgrabljenega igralca bi težko še kje našli.

Na podelitvi Severjevih nagrad je bila dvorana Loškega odra nabito polna, vsi so prišli ploskat Severjevemu nagrajencem, tudi vam. Kako vam je bilo v tej vlogi?

"Prejemati priznanje res ni igranje. Sicer zares rad nastopam pred velikim auditorijem, sijajen občutek je, če igraš na primer za dvorano s petsto ljudmi. Igral pa sem tudi za tri obiskovalce, vsaj povedali so mi, da jih je samo toliko. Zelo slabo namreč vidim, na odru pa nositi očala res ni navada. Zato dobro vidim le soigralce, dvorane pa ne. Pač pa dobro občutim odzivanje občinstva, vem, da se zabava ali dolgočasi, 'slisim' napetost, ki jo predstava ustvarja v gledalcu, in takrat vem, da je igra dobra."

Nastopate na amaterskem odru, toda tudi v družbi s poklicnimi igralci. So to novi drugačni časi za amaterski teater?

"Amaterski teater? Res se je treba vprašati, ali je pet, šest premier v sezoni še mogoče imenovati amaterski teater. Imel sem že sezono s šestimi premierami in 170 ponovitvami predstav - tega v poklicnih teatruh že ne delajo. Ob priložnosti sem to omenil Borisu Cavazzi, kot igralec mi je nekakšen vzor, je rekel, da je to noro."

Takšen tempo je pred leti seveda veljal za gledališče čez cesto, kjer ste bili takorekoč "hišni

igralci"? V letošnji sezoni pa vas ni v nobeni predstavi. Zakaj?

"Preprosto zato, ker se mi zdi, da je treba menjavati odre, da se ne nasitim določenih vlog. Zato sem pred časom že 'prebegnil' k Linhartovemu odru in tudi zdaj imam nekaj takšnih načrtov. Zaradi tega zdaj igram v skupini Amakom in predstavi Klavstrofobična komedija. Potem me čaka vloga na Loškem odru. Imam tudi že vaje za novo predstavo v skupini Amakom, za še bolj noro komedijo Bil je škrjanček. Še prej pa bom kakih stokrat nastopil kot dedek Mraz, nato pa bom morda utegnil nastudirati Lužanovo monodramo Krojcerjeva sonata. Vse je bilo dogovorjeno že zdavnaj, jeseni naj bi bila predstava nared, pa zmanjka časa. Na mizi imam tekste za kakih deset vlog, pred kratkim so mi ponudili spet neko sijajno vlogo, skratka razprodan sem za vso sezono in še naprej."

Na odru ste toliko kot kakšen poklicni igralec. Vam je kdaj žal, da niste vztrajali, dokončali igralne akademije in se za vedno zapisali Thaliji?

"To se vedno sprašujem, premišljam, zakaj sem pustil študij. No, še vedno ga lahko dokončam, saj se nisem star. Na podelitvi Severjeve nagrade sta mi med občinstvom ploskali tudi dve moji nekdanji profesorici z igralne akademije, meni nekdanjemu študentu. Že

zato mi ni žal. Sicer pa - vse je še mogoče. Toda tudi amaterski igralec je biti lepo. Vedno sem vesel tega, da sem iskan kot amaterski igralec."

Najbolj razgrabljen amaterski igralec - pomeni to, da ste tako dober igralec?

"Biti dober je skoraj pre malo. Narediti največ iz svoje vloge, da to začuti tudi soigralec, da predstava stopi na višjo raven - to je tisto pravo. Zdej že vem, da se ne bom več držal matičnega gledališča, ene skupine. Če si iskan amaterski igralec imaš tudi pravico, da izbiraš predstave, kjer se dela resno, profesionalno. Samo to nekaj velja. Pa čeprav so v skupini sami amaterski igralci in ostali ustvarjalci predstave."

Je morda kaj prihodnosti v takem gledališkem dogajanju - da se "mešajo" poklicni in amaterski igralci?

"Za sedaj še ni takšne prihodnosti. Še vedno velja, da je poklicni igralec umetnik, amater pa je amater. Ko pa ne bo več teh pregraj in bo umetnik vsakdo, ki zna delati resno,

profesionalno, potem je v takšni kombinaciji nekaj prihodnosti. Do tedaj pa bodo takšni poskusi bolj izjemni. Naj ostane tako, kot je. Res pa je, da so že zdaj tudi možnosti, da amaterski igralec preide k poklicnim igralcem, če ga seveda sprejmejo in to je vsekakor nagrada zanj."

Se vam zdi, da je za igralce prijaznejša prihodnost, če ne igra za matično hišo? Je to morda v modi?

"Moda je zdaj nekaj drugega: kar je bilo prej prav, je zdaj narobe. Prej smo vse igrali na odru, zdaj se oder seli v dvorano. Prej je bil dober klasičen oder, zdaj mora biti krožen itd. Toda to, da igralec ne bi bil vezan na hišo, skupino, ni nobena kaprica, pač pa zelo dobra stvar. Igralci in drugi naj bi se zbirali okoli zanimivega gledališkega projekta. Želim si igrati, to je vstopnica k temu. Če si izbran, prav. Če ne, pa kje drugje. Sijajno je biti nekakšen amaterski svobodnjak, v tem je amaterska igralna prihodnost, kot jo sam vidim."

Vi jo menda že okušate?

"Trenutno igram v predstavah Mars, Norec in nuna, Kvastrofobična komedija, da o vajah za prihodnje predstave ne govorim. Veselim pa se že tistih predstav, ki jih še ne poznam."

Katero predstavo se vedno radi spominjate?

"Rad se spominjam Jesihove Afrike, še posebej zato, ker je v rokah Iztoka Alidiča nastala sijajna predstava, spominjam se Emigrantov in drugih. Nekdanje predstave so kot bivše ljubezni. Vse imaš v spominu, toda šteje le najnovejša, sveža."

Lea Mencinger, Foto: Jure Cigler

KOLEDVA 90

Kropa - Kroparski moški zbor je v zadnjih dveh desetletjih s Koledvami pripomogel, da so oživilo spomini na čase, ko so okrog novega leta po naši deželi razžali koledniki. Program za koncert koledniških pesmi so pod vodstvom dirigenta Egija Gašperšiča so pripravili za ta konec leta.

Koledva 90 bo v nedeljo, 23. decembra, ob 17. uri v Kropi. V prvem delu koncerta bosta solista Zlata Ognjanovič in Dragiša Ognjanovič prepevala kolednice iz Kropne in Kamne Gorice, spremljal ju bo Godalni kvartet iz Slovenske filharmonije. Glasbenikom se bo pridružil še domači moški pevski zbor pri skupni izvedbi kolednic iz različnih slovenskih pokrajin. - Ob tej priložnosti je izšla tudi pesmarica Zbirka kolednic iz Kropne in Kamne Gorice z naslovom Preč je zdej to staro leto.

Razstava v Narodnem muzeju URE SKOZI STOLETJA

Ljubljana - V razstavnih prostorih Narodnega muzeja je odprta antološka razstava Ure skozi stoletja. Na razstavi je več kot 180 ur stilno razvrščenih od renesančnega do secesijskega obdobja, od 16. do začetka 20. stoletja. Posebno mesto imajo ure označene z imeni urarskih mojstrov, ki so delali v naših krajih. Njihova imena - več kot tristo - s pomočniki in vajenci so objavljena v spremnem katalogu. Za razstavo je Narodni muzej svojo bogato zbirko ur dopolnil tudi z urami nekaterih slovenskih in hrvaških muzejev ter zasebnih zbirk. - Na sliki: Tabernakljava ura ljubljanskega urarja B. Hoffmanna iz l. 1724, Loški muzej Škofja Loka.

PORTRETI MLADIH

V zbirki Aleph je pred kratkim izšla knjiga portretov mlade književne generacije osemdesetih let z naslovom Začasno bivališče. V obliki intervjujev je predstavljeno sedemnajst mladih književnih ustvarjalcev, pesnikov in pisateljev skozi oči prav tako mladih spraševalcev oziroma predstavljalcev.

Če se kdo med predstavljenimi ne najde, to seveda še ne pomeni, da ni mlad ali da ni ustvarjalec v vzponu na slovenskem književnem nebu. Kajti v knjigi bi zamenjali nekatera znana in seveda tudi pomembna imena mlade književne generacije, kot so Maja Haderlap, Stefan Remic in drugi. Knjigo bi zato prav lahko sestavljali šopek povsem drugih imen. Toda zamisel - zbrati v knjigi portrete določenega števila mladih ustvarjalcev - se pač nekje začne in nekje neha in pri tem imajo uredniki, v tem primeru je bila to Lela B. Njatin svojo besedo. ● L. M.

Z GLASBO V NOVO LETO

Kranj - Koncert komornega orkestra RTV v Prešernovem gledališču. - Danes, v petek, ob 19.30 bo v Prešernovem gledališču novoletni koncert, na katerem bo nastopil Komorni orkester RTV Slovenija s solistoma Moniko Skalar, violina, in Božom Rogeljo, oboa. Orkester, ki ga bo vodil dirigent Peter Škrjanec, bo igral skladbe Monteverdija, Bacha, Mozarta, Glucka, J. Straussa, Goloba in drugih.

Kranj: Koncert APZ France Prešeren v dvorani Gimnazije - Novoletni koncert priznanega pevskega zbora bo v sredo, 26. decembra, ob 20. uri. Program obsega umetne pesmi različnih slovenskih pokrajin, koncert pa bo povezovala Alenka Bole - Vrabc. Kranj - Novoletni koncert Pihalnega orkestra Kranj - V četrtek, 27. decembra, ob 20.15 bo v dvorani kina Center tradicionalni novoletni koncert Pihalnega orkestra Kranj. Program koncerta obsega vedno lepe melodije iz svetovne glasbene zakladnice, med njimi tudi valčke in polke iz domačih glasbenih logov. V programu sodelujejo znani glasbeni solisti, med njimi Dominik Krajčan in Stanko Praprotnik, oba s trobento. Koncert pa ne bo minil tudi brez tradicionalnega obiska dedka Mraza. Prireditev bo povezoval Janez Dolinar. Karte so v predprodaji pri blagajni kina Center.

Godišič - Novoletni koncert - V nedeljo, 23. decembra, ob 15. uri bo v dvorani Krajevne skupnosti novoletni koncert pevskega kvarteta Sava Kranj in tamburaškega orkestra Bisernica iz Reteč. V programu koncerta so božične in novoletne kolednice.

Bled - Mozartov večer v Festivalni dvorani - Danes, v petek, ob 19.30 organizira agencija Agens glasbeni večer, na katerem bo Komorni orkester Slovenicum pod vodstvom Uroša Lajovica in s solistom na avtentičnem klavirju s klavdici Wolfgangom Bruenerjem igral skladbe Mozarta, pa tudi Rhiginija in Clementija. Vstopnice prodaja Atlas Bled.

Tržič - Novoletni koncert Pihalnega orkestra Tržič - Orkester pod vodstvom Vlada Škrleca ponavlja svoj novoletni program danes, v petek, ob 18. uri v OŠ Heroja Bračiča v Bistrici pri Tržiču. V programu sodelujejo maržoretke, Folklorna skupina Karavanke in kantavtorica Vesna Stefe, povezovalac bo Miro Vrhovnik. Tržiški godbeniki bodo koncert ponovili tudi v sredo, 26. decembra, ob 19. uri na Brezjah pri Tržiču. (B.K.)

Tržič - Novoletni koncert kvinteta bratov Zupan - Jutri, v soboto, ob 19. uri bo v Jožefovi dvorani samostojni koncert kvinteta bratov Zupan ob izidu njihove nove kasete z naslovom Glejte, glejte, kaj je to: kasete je izšla ob pomoči ZKO Tržič. V programu koncerta sodeluje tudi solistka Francka Hlebs. (B.K.)

Kamnik - Novoletni koncert - V športni dvorani Kamnik bo jutri, v soboto, ob 20. uri jubilejni 20. novoletni koncert Simfoničnega orkestra Domžale Kamnik pod vodstvom dirigenta Tomaža Habeta. V programu sodeluje tudi mešani pevski zbor Iubilus ter solisti: Irena Baar - Vremšak, sopran, Marjan Trček, tenor, Aci Bertonec, klavir, Branka Bečaj, violina, Tomaž Plahutnik, citre, povezovalac programa bo Tone Ftičar. Prireditev se bo nadaljevala s plesom ob glasbi revijskega orkestra.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši je na ogled razstava France Prešeren - ljubezen, jezik, domovina. V galeriji Mestne hiše razstavlja akad. slikar Rok Zelenko in oblikovalka keramike Lea Bernetič - Zelenko.

V Prešernovem gledališču bodo 31. decembra, ob 19.30 uprizorili E. Albeja Kdo se boji Virginije Woolf - za izven.

V Cafe galeriji Pungart odpirajo v ponedeljek, 24. decembra, razstavo slik v airbrush tehniki avtorjev Uroša Bizjaka in Tomaža Sedeja.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine je na ogled razstava ilustracij akad. slikarja Zvonka Čoha. V Kosovi graščini razstavlja tudi Jernej Ručigaj - unikatne ročno tkane izdelke. V razstavnem salonu Dolik je odprta skupinska razstava likovnih del članov likovne sekcije Relik Trbovlje.

VRBA, DOSLOVČE - Prešernova in Finžgarjeva hiša sta zaprti do 1. februarja 1991.

KRANJSKA GORA - Liznjekova domačija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 13. ure.

RADOVLJICA - V Šivčevi hiši je odprta novoletna prodajna razstava likovnih del.

V fotogaleriji Pasaža odpirajo danes, v petek, ob 18. uri klubsko razstavo črno-belih fotografij. Predvajanje barvnih diapozitivov in podelitev priznanj pa bo ob 18.30 v dvorani knjižnice A.T. Linhart.

BLED - V petek, 21. decembra, ob 20. uri bo v Festivalni dvorani koncert Slovenskega okteta.

KROPA - V Bertonecjev sobi Kovaškega muzeja Kropa je odprta novoletna prodajna razstava del akad. slikarja Kamila Legata.

ŠKOFJA LOKA - Danes, v petek, ob 19. uri odpirajo v Groharjevi galeriji razstavo članov Združenja umetnikov Škofja Loka. ZKO Škofja Loka prireja v gostilni Homan v nedeljo, 23. decembra, ob 20. uri Božični večer z oktetom Jelovica. Program povezuje Jože Logar. Rezervacije sprejema ZKO Škofja Loka. V galeriji ZKO - Knjižnica so na ogled slike Vojka Svetine. V galeriji Ivana Groharja razstavlja akad. slikar in grafik Črtomir Frelih.

V galeriji Fara razstavlja akad. slikar Domen Slanu. Zbirke Loškega muzeja so odprte samo ob sobotah in nedeljah od 9. do 17. ure.

ŽELEZNIKI - V galeriji Iskra Železniki razstavljajo člani likovne skupine Iskra Železniki.

TRŽIČ - V Paviljonu NOB so na ogled fotografije podvodnega sveta avtorja Franca Golteza.

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ IN DIAPOZITIVOV

Škofja Loka - V prostorih Loškega odra bodo danes, v petek, ob 19. uri odprli 9. občinsko razstavo fotografij in diapozitivov. Na prireditvi, ki jo organizirata ZKO Škofja Loka in Foto klub LTH Škofja Loka sodelujejo štiri foto klubi iz škofjeloške občine.

Fotofilmska dejavnost pri ZKO Škofja Loka sega tja v sedemdeseta leta in je povezana z mednarodnim mojstrom fotografije Vlastjo Simoničem in njegovo dejavnostjo na OŠ Ivan Tavčar Gorenja vas. Prvi klub je bil ustanovljen leta 1971, kasneje pa jim je sledilo še več klubov: zadnji - Foto klub Anton Ažbe je nastal pred petimi leti, tako da je zdaj pet klubov. Na razstavi, ki bo odprta do konca januarja 1991, bo predstavljenih okoli 50 fotografij, na otvoritvi pa tudi okoli 160 diapozitivov. Podelili bodo tudi nagrade za posamezne fotografije in za kolekcije.

Kranj - V novi, komaj pol leta odprti galeriji Bevisa, so te dni znova pripravili zanimivo razstavo. Na ogled in naprodaj so najnovejši akvareli akademskega slikarja Franceta Slane. Na otvoritvi minuli teden je slikarjeva dela, ki vsekakor sodijo v sam vrh slovenske likovne ustvarjalnosti, predstavil dr. Nace Sumi, dober poznavalec Slanovega slikarstva in pisec teksta v monografiji o Slanovih akvarelih. Razstava bo odprta do sredine februarja. - L. M. - Foto: Mirko Kunšič

Novo v kinu

DUH

Glavne vloge: Patrick Swayze, Demi Moore, Whoopi Goldberg, režija: Jerry Zucker, glasba: Maurice Jarre

Duh je poleg Čednega dekleta absolutni zmagovalac po obisku gledalcev v drugi polovici letošnjega leta. Zavrsko bi ga lahko uvrstili med »nadnaravne melodrame« in je prvi samostojni (pa tudi resni) film Jerryja Zuckerja, ki je doslej svoje filme snemal v okviru znane skupine ZAZ (Zucker, Abrahams, Zucker), ki jih poznamo po zelo uspešnih komedijah tipa Ali je pilot v letalu, Top secret, Gola pištola...

Zgodba govori o mladem paru (P. Swayze in D. Moore), tako lepem, srečnem in popolnem, da se jima nekaj preprosto mora zgoditi. Tako Patrick Swayze »doživlja«, da ga že na začetku filma ustrelji ulični ropar in postane duh. Obupano si želi vrniti se iz onostranstva k svoji najdražji, ki ga ne vidi, ne sliši, zgolj čuti. Posrednik med komuniciranjem izgubljenih ljubimcev tako postane spiritualistka Whoopi Goldberg, ki za nameček poskrbi še za nekaj iskrih komičnih situacij. Prepletanje melodramskih nadrealističnih in komičnih elementov je skozi ves film nenavadno uspešna kombinacija, vse skupaj temelji na preprostem, a originalnem zapletu, ki gledalca obvezno »optegne« v zgodbo.

Za konec še poslastica: Jugoslavija (Slovenija) je ena prvih držav po ZDA in Kanadi, kjer se film predvaja v rednem kino sporedu.

Lepo se boste zabavali, pa še kakšna solzica se vam zna utrti.

Film bo na sporedu v kinu Center od 24. 12. - 2. 1. 1991.

Dr. Janko Prunk predstavil svojo knjigo "Nova slovenska samozavest"

Sedaj smo zreli za samostojnost

Slovenski zgodovinar in politolog dr. Janko Prunk je pravi čas izdal svojo knjigo Nova slovenska samozavest. V ponedeljek jo je na povabilo političnih strank kranjske občine predstavil v Kranju.

Kranj, 17. decembra - Zamisel o knjigi je dozorela letos spomladi, po volitvah. Dr. Janko Prunk, zgodovinar in politolog, znanstveni svetnik Instituta za novejšo zgodovino in redni profesor Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze v Ljubljani, je rojevanje nove slovenske samozavesti predstavil skozi pogovore s slovenskimi političnimi prvaki, ki so nosili velik del bremena slovenske politične pomladi in graditve slovenske državnosti. Ni jih spraševal kot častnik, ampak kot znanstvenik, zgodovinar. Na njegova vprašanja so pismeno odgovarjali dr. Lev Kreft, voditelj sedanje Liberalnodemokratske stranke Gregor Golobič, Miha Kovač, Pavle Gantar, Mile Šetine in Janez Kopač, dr. Andrej Capuder, Marjan Podobnik, dr. Dimitrij Rupel, dr. Leo Šešerko, dr. Jože Pučnik, Borut Šuklje, Vitomir Gros, dr. France Bučar, Lojze Peterle, Milan Kučan in dr. Janez Drnovšek. Knjiga, pri izidu je pomagal Cimos iz Kopra, pa se začelja z avtorjevim esejem, ki se zaključuje z mislimi: Danes se morejo Slovenci zanašati le na svojo enotnost in solidarnost ter se hrabriti z vero in upanjem, kot ga je pred šestdesetimi leti oznanjal časopis Slovenec, da slovenskega naroda niso ohranili meči, ampak trdna vera v ljudsko pravdo, v končno zmago pravice nad krivico. In zakaj more danes slovenski družboslovec verjeti v uspeh osamosvojitve Slovenije, bodisi s plebiscitom ali kako drugače? Zato ker je osamosvojitve slovenskega naroda in njegove države prirodna legitimna potreba in pravica tega naroda, v skladu z razvojno črto evropske civilizacije in ni nikomur v škodo.

Dr. Janko Prunk je na ponedeljkovi predstavitvi svoje knjige dejal, da so bile volitve tekmovanje med Slovenci, danes pa je čas združevanja sil. Po osamosvojitvi bo za politične boje še dovolj časa. V osamosvojitvi Sloveniji bo politično življenje bolj normalno, saj se nihče ne bo imel pravice vezati na tujo silo, bodisi na tujem ali v Beogradu. Omenil je izjavi dveh pomembnih Slovencev: Rudija Selige, da je osamosvojitve Slovenije tudi moralno vprašanje, in Milana Kučana, da je to dejanje logičen zaključek vsega, kar smo počeli zadnja tri leta. Strah pred germanizacijo, je dejal dr. Prunk, nas je vedno znova in znova gnal v Jugoslavijo, saj se v njej bratski narodi vendar ne bodo kregali med seboj. Vsa leta smo si dopovedovali, da nismo sposobni za samostojno življenje. Realnih možnosti resda v zgodovini ni bilo veliko, pa tudi preveliko odločni smo bili, da bi dosegli vsaj večjo avtonomijo. Sedaj pa to priložnost imamo, smo zrel narod s pravico do svoje države, in osvobodimo strahu, da bi kdo posegel po nas in bi nas morala Jugoslavija varovati, je dejal dr. Janko Prunk. ● J. Košnjek, slika K. Premru

Neodvisnost in Svobodni sindikati spet skupaj pred skupščino

Zoper državni poseg v plače

Ljubljana, 18. decembra - Ravnikovi svobodni sindikati in Tomšičeva Neodvisnost že drugič iščejo stične točke, ko naj bi zaščitili interese delavcev pred zakonodajalcem. Tokrat sta bila na skupnem rešetju zakona o omejevanju plač in o zajamčenem osebnem dohodku.

»Sindikalni uniji«, kakor je projektno združenje sicer konkurenčnih sindikatov poimenovala javnost, se je tokrat pridružil tudi predsednik sindikata nezaposlenih Andrej Magajna, medtem ko Ploholovih predstavnikov ni bilo za skupno mizo. Vsi trije sindikati so hitro našli skupni jezik o obeh zakonih, ta stališča pa bodo branili pred poslanci skupščinskih zborov. O zakonu o izplačevanju osebnih dohodkov, ki je le nekakšno republiko nadomestilo za Markovičev interventni zakon, so si bili edini, da se država ne sme več vmešavati v plače, medtem ko so vsi drugi produkcijski dejavniki prepuščeni tržnim razmeram. Namesto zakona o izplačevanju osebnih dohodkov predlagajo sprejetje zakona o uresničevanju kolektivnih pogodb. Na področju delitve naj se po mnenju sindikatov uveljavijo sprejete kolektivne pogodbe in naj se nadaljuje sprejemanje splošne kolektivne pogodbe za družbene dejavnosti in posamezne panoge. Dokler pa teh še ni, naj se rast plač v družbenih dejavnostih veže na rast OD v gospodarstvu. Sindikati tudi dokazujejo, da ne drži obet zakonodajalca, češ da se po sprejemu zakona realne plače ne bodo zmanjšale, izračuni namreč napovedujejo še 6-odstoten padec.

K zakonu o zajamčenem osebnem dohodku so imeli najprej pripombo o spornosti njegovega naziva, saj so nanj vezani še drugi prejemki, denimo nadomestilo za čas brezposelnosti. Treba je ločiti med najnižjim (ekonomska cena dela) in zajamčenim (spodnja meja državljanskega preživetja) dohodkom, slednja je povsem socialna ekonomija, ki naj je ne bi določalo drugo kot le košarica življenjskih stroškov. Pri oblikovanju potrošne košarice pa sindikati terjajo, da so zraven. ● D. Z. Zlebir

Jožica Puhar, republiška sekretarka za delo

Ljudem dajmo delo ali jih vsaj obdržimo v delovni kondiciji

Delo ne zagotavlja več socialne varnosti. Ne samo zato, ker so ponekod plače tako nizke, da z njimi ni mogoče preživeti, temveč tudi zato, ker pravica do dela tudi ni več trajna. V to nas prepričujejo stečaji z delavci na cesti, liste tehnoloških presežkov, kopica podzaposlenih, ki se utegnejo vsak čas znajti na cesti, pa seveda politiki, ki še za nekaj naslednjih let napovedujejo znoj in solze, zla slutnja tistih z iztekaajočo se delovno dobo, ki množično navaljujejo na pokojninske sklade ali pa jih k temu z različnimi polresničnimi napovedmi silijo v samih tovarnah, navsezadnje tudi zakonodaja, ki nič več ne štiti delavca in njegovega delovnega mesta kot kočevskega medveda, pač pa njegovemu delodajalcu daje v roke škarkje in platno. O tem sva se z Jožico Puhar pogovarjali še spomladi, ko je bila namestnica republiške sekretarja za delo. Kako pa so videti stvari zdaj, ko je ministrica?

Ko sva se pogovarjali nazaj, ste bili še na precej manj izpostavljenem namestniškem položaju. S kakšnimi občutji ste sprejeli ministrski stolček, glede na črnogledne napovedi, o katerih je bila med nama beseda že pred pol leta?

»Ne odzvati se za sodelovanje za delo v vladi, ki sem mu bila poprej kot namestnik blizu in sem poznala mehanizme za obvladovanje teh problemov, bi pomenilo umik s položaja. V teh okoliščinah ne bi mogla odkloniti, čeprav sem vedela, da je stanje resno, problemov pa cela vrsta.«

Zdaj slabo kaže: brez dela je 52.000 ljudi, prihodnje leto se bo njihovo število podvojilo, črna varianta govori celo o 150.000 nezaposlenih. Kaj prerokujete v vašem ministristvu?

»Nečemo ničesar prerokovati, naše napovedi temeljijo na hipotetičnih izračunih. Ko smo pripravljali zakon o delovnih razmerjih, smo napravili izračun sproščanja verjetnega števila podzaposlenih v velikih sistemih in prišli do številke 114 tisoč brezposelnih, vendar je pri tem vedno treba gledati uresničitev določenega pojasa pod določenimi pogoji. Ker pa predvidevamo, da bo ob sproščanju presežnih delavcev in rasti brezposelnosti nastajalo tudi novo delo, kar je treba po vseh možnih kanalih tudi spodbujati (od države, mimo podjetij do posameznikov), potem v tem procesu hkrati lahko pride do sproščanja ljudi in stopanje na tržišče dela, na drugi pa do vstopanja na nova delovna mesta. Po tej logiki do črne variante ne more priti, oziroma bomo delali, da do nje ne pride. Pomemben je aktiven pristop države in na samem tržišču dela bomo intervenirali na tak način, da bomo ljudi obdržali v delovni kondiciji, da bodo pridobivali znanje, se usmerjali na nove programe in hkrati bomo pospeševali nastajanje novega dela. Vanj se bodo usmerjali tako imenovani presežni delavci. To je tako imenovana aktivna politika zaposlovanja, ki jo vodimo neposredno prek resorja. Vse ostalo novo delo nastaja ob stimulaciji razvojne, kreditno-monetarne, davčne politike.«

Struktura že zdaj nezaposlenih kaže, da so najbolj ogroženi prvi iskalci zaposlitve, mladi iz sol. Kaj bo s temi?

»Ocenjujemo, da je treba mladim ljudem, ki prihajajo v delovni kontingent, čimprej priskrbeti delo, zaposlitev, delovno angažiranost. Ne razmišljamo namreč o kakih materialnih dajatvah kar tako, pač pa o naslednjem: sofinanciranju pripravništva za tiste, ki imajo neko izobrazbo s teoretičnim znanjem; že naslednje leto mislimo uvesti sistem subvencij za sprejemanje na delo takih iskalcev prve zaposlitve, ki

imajo malo izobrazbe; na noge postavljamo različne vrste javnih del, ki bodo mlade ohranili v delovni kondiciji; izobražujemo in svetujemo za samozaposlovanje in podjetništvo; za ostale bomo razširili informativno-izobraževalne programe, saj je bolje, da ljudje več znajo, kot pa čakajo brez dela. Nekaj tega že teče, nekaj je v pripravi, ostalo pa se bo uveljavilo kasneje.«

Kako pa bo z zaposlitvijo invalidov? V tujini so vpeljali nekak kvotni sistem (vsaka firma je dolžna zaposliti določeno število teh ljudi, sicer jo obremene z visokimi dajatvami), kaj pa mislite storiti v naših razmerah?

V kategoriji težje zaposljivih niso le invalidi. Za invalidne osebe skušamo doseči olajšave v davčni zakonodaji, tako da delodajalca razbremenimo dela tega rizika, ki spremlja zaposlitev takih oseb. Za druge težje zaposeljive pa to zdaj še ni možno. Pač pa razmišljamo o sistemu subvencij za težje zaposeljive in za dolgotrajno brezposelne (za tiste, ki so več kot dve leti na spisku). O kvotnem sistemu nismo razmišljali, ker je to način prisile, mi pa bolj verjamemo v motivacijo kot v kaznovanje. Če pa bo z uveljavljanjem surovih oblik tržne ekonomije prišlo do večje marginalizacije teh skupin, bomo morali v prihodnje seči tudi po drugačnih ukrepih. Ni pa rečeno, da so ravno ti ljudje najbolj na udaru, saj so v zakonodajo vgrajeni določeni mehanizmi zaščite, tako da do drastičnih ukrepov po moji oceni ne bo prišlo. Gotovo pa so manj konkurenčni na trgu delovne sile in zato razmišljamo, da bi delodajalec razbremenili, če sprejmejo take ljudi na delo. Če seveda ne bo učinkoval zdaj predlagani davek na dobiček.«

Vlada snuje novo delovno zakonodajo, ki je v primerjavi s prejšnjo zelo restriktivna. Kakšna je bila vaša ambicija pri oblikovanju določil novega zakona o delovnih razmerjih?

»Resorj je imel ambicijo uresničevati vladno politiko, ki ima na tem področju cilj razbremenitev in prestrukturiranje gospodarskih subjektov v smislu večje gibljivosti in konkurenčnosti na tujih tržiščih. Naše gospodarstvo ima številne podzaposlene delavce, ki se kasneje izkažejo kot presežni delavci, kar je veliko breme, saj je proizvodnja draga, produktivnost nizka, niso privlačni za tuje vlagatelje. Hitreje sproščati presežne delavce pomeni približati se rešitvam, ki jih imajo v tržnih ekonomijah, upoštevati pri tem določbe mednarodnih konvencij, če hočemo biti vzporedljivi za takšnejše tržne ekonomije. S tem delamo korak naprej pri usposabljanju našega gospodarstva za tržišče. Logično je, da del rizika in bremena prelagamo na

državo. Ta nosi delež takojšnjih finančnih obveznosti za zagotavljanje materialne varnosti teh ljudi in dodatnih zagonskih in interventnih sredstev za zagotavljanje novega dela in vključevanje v nove programe.«

Zakon daje velika pooblastila vodilnim pri odpuščanju zaposlenih, Bo nad odpusti kak nadzor, glede na to, da odpuščeni potem padejo pod pristojnost države in bremenijo tudi njene sklade?

»Mislim, da je o zakonu v delovnem razmerju vgrajenih precej kontrolnih mehanizmov. Po eni strani je povečanje pooblastil poslovnih delavcev povezano tudi z večjo odgovornostjo. Zakon jim daje pooblastila, da hitro reagirajo, to pa jih zavezuje tudi k najbolj racionalnim, pravno pravilnim rešitvam. Pripravi morajo program presežkov, pri tem pa morajo sodelovati tudi predstavniki delavcev in sindikatov, tako da je vzpostavljena socialna kontrola. Ni sicer rečeno, da se ob neustreznih kadrovskih rešitvah tudi na poslovnih mestih ne bi mogle dogoditi šikane, česar se ljudje najbolj bojijo, toda vključena je možnost pravnega varstva (možnost pritožbe, razreševanje na sodišču), močneje pa bi kazalo aktivirati tudi inšpekcijske službe, kjer smo zdaj precej šibki. Sicer pa menim, da do takih šikan ne bo prihajalo množično, saj se bo neustrezno ravnanje poslovnih ljudi pri odpuščanju delavcev lahko prav hitro maščevalo. Kadri so malo mobilni in če jih bo delodajalec prenapregnjen odpuštil, jih v določenem razpovednem trenutku, ko jih bo spet potreboval, ne bo več dobil. Vek njegovega poslovanja pa bo v takih okoliščinah zelo kratak.«

Ob uveljavljanju tržišča delovne sile, kakršnega poznajo tržne ekonomije, ne moremo mimo socialnih programov države, kar imajo drugod tudi sijajno urejeno. Če prav razumem, naj bi socialno zaščito v podobnem smislu k nam pripeljal zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Kakšna je ta zaščita?

»Zakon omogoča uresničevanje pravic za primere brezposelnosti, se pravi materialno varnost za vse tiste, ki so bili že zaposleni, po izteku prejemanja nadomestila pa tudi socialno pomoč za šibke. Omogoča pa tudi celo vrsto drugih ukrepov, ki ljudem zagotavljajo materialne dajatve ali pa pokriva stroškov, če so vključeni v programe, jim zagotovijo zaposlitev ali vzdržujejo delovno kondicijo. Odprta so tudi vrata za spodbujanje povpraševanja, da se čim več ljudem omogoči stopnja dela. Niso pa le materialne dajatve za zagotovitev preživetja, saj bi za brezposelnega bilo stimulativno. Pravico do nadomestila za čas brezpo-

selnosti ima le tisti, ki je ostal brez dela brez svoje volje, želje ali krivde. Po spremenjenem zakonu ima pravico do 60-odstotnega nadomestila povprečja svojega osebnega dohodka v zadnjih treh mesecih dela. Te pravice so individualne. Ne more pa biti nadomestilo nižje od 80-odstotnega zneska, ki še zagotavlja materialno varnost, določen v republiki Sloveniji.«

Za vladni socialni program je potreben tudi denar. Bo ob tokovih brezposelnosti, ki jih napovedujete, in ob sedanjih prispevni stopnji za ta namen sredstev dovolj ali mislite nemara še na kak drug vir?

»Trenutno niso predvideni, vendar bodo najbrž potrebna tudi sredstva iz intervencijskih virov. Za zaposlovanje bo posleden sam prispevek, enak za delavca in delodajalca, ne več dve prispevni stopnji. Dodatne intervencije pa bodo šle iz proračuna, v primeru pokrivanja primanjkljaja.«

Slušači je tudi o morebitnih mednarodnih posojilih za ta namen.

»Republika kandidira pri mednarodni banki za ustrežna posojila, ki bi omogočila odpiranje novih delovnih mest, pogovarjamo pa se tudi z drugimi monetarnimi organizacijami, vendar tuji vlagatelji neradi financirajo čiste socialne programe. Zato moramo v tem primeru predlagati aktivne programe.«

Kaj v aktivni politiki zaposlovanja pomenijo javna dela?

»Gre za zagotavljanje dela ljudem, čeravno ni sklenjeno delovno razmerje, pač zato, da nekaj koristnega počno, da križem rok ne čakajo na zaposlitev. Ob tem se jim krepijo delovne afinitete, morda se še za kaj usposobijo. Izkušnjo imamo pri javnih delih iz Celja, kjer urejajo vrtec, veliko ljudi je angažiranih pri odpravljanju posledic poplav v Saleški in Savinjski dolini, nekaj pri projektu revitalizacije Negovskega gradu, tudi na Vrhniki se nečesa lotevajo.«

Tudi upokojevanje sodi v vaš resor. Najbrž niste zainteresirani, da se ljudje tako brezglavo upokojujejo, saj se že nevarno rušijo razmerja med aktivnim in upokojenim delom prebivalstva?

»Škarje se zapirajo in razmerje med aktivnimi in upokojenimi se približuje nevzdržnemu. Nad takimi pojavi v vladi kajpak ni nobenega navdušenja, nasprotno. Bili bi celo zelo zainteresirani, da bi lahko take pojave bolj obvladovali. Predčasne upokojitve in upokojevanje delavcev - tehnoloških presežkov, smo v čladi vselej razumeli kot možnost, ki je dana selektivno tistim kadrom, ki so izčrpani, ki ne morejo več veliko storiti na delovnem mestu, ki jim ni dana nobena druga perspektiva. Nismo si pa predstavljali, da bodo ljudje kar množično drli v pokoj. Je pa rezultat negotovosti, pritiskov, veliko je tudi dezinformacij, kaj se pripravljajo na področju pokojninske zakonodaje, ki smo jih sicer ovrgli, toda dokler v javnost ne pridemo z jasnimi predlogi zakona, bo nezaupanje ostalo.« ● D. Z. Zlebir

DISKONT
NADA JELOVČAN

GRENC 2, 64220 ŠKOFJA LOKA, tel. 064-632 094

SE PRIPOROČA
MLIN
V PREDOSLJAH
JOŽE DOLHAR

Slovenija moja država

Milan Kučan, dr. France Bučar in Lojze Peterle z domačimi in tujimi novinarji

Sprejemljiva samo konfederalna Jugoslavija

Kakršenkoli "remont" sedanje Jugoslavije ali vzpostavitev nekakšne sodobne federacije, ki jo predlaga državno predstvo na predlog dr. Joviča in bi bila še bolj centralistična država, za Slovenijo (in tudi za Hrvaško) nista sprejemljiva. Slovensko bivanje v Jugoslaviji je možno le, če bo dogovorjena kot konfederacija, so dejali slovenski voditelji Milan Kučan, dr. France Bučar in Lojze Peterle.

Ljubljana, 18. decembra - Novinarska konferenca v tiskovnem središču Cankarjevega doma v Ljubljani je bila izredno dobro obiskana. Milan Kučan, dr. France Bučar in Lojze Peterle so prišli na srečanje s časnikarji neposredno iz Zagreba (v slovenski delegaciji je bil še Mile Šetinc), kjer so se sešli s hrvaškim vodstvom. Slovenski politični vrh je za jutri, 22. decembra, povabljen na sejo hrvaškega sabora, ki bo sprejel novo hrvaško ustavo. Slovenci pa so hrvaško vodstvo povabili v nedeljo v Ljubljano, da bi približe spremljali naš plebiscit za samostojno in neodvisno Slovenijo.

strativno vlogo. Tudi zvezno vodstvo se zaveda, da je treba nekaj narediti. Pripravlja se posebna deklaracija. Če ne bo sprejemljiva, bomo s Hrvati dali posebno sporočilo. Sploh, je dejal dr. Bučar, dela zvezna administracija tako, da bi se ohranilo sedanje stanje in da

Usoda Markovičeve vlade

Lojze Peterle: "Treba se bo dogovoriti, kaj federalnega bomo še obdržali in kaj bomo financirali. Zadnje čase večina republik odpušča financiranje federacije, ki ji grozi finančni polom."

Milan Kučan: "Vprašanje je, kako gleda vlada na reševanje krize. Ona zagovarja večanje svojih pooblastil in spremembo sedanje ustave. Mi smo proti temu, ker to le ohranja vzroke sedanje krize. Vlada lahko prevzame funkcijo administrativnega upravitelja tistega, za kar bi se dogovorila republike."

bo skupščina partner v dogovarjanju. To pa je v nasprotju s stališčem zveznega predsedstva, da so dogovorni partnerji samo republike.

Je plebiscit odcepitve od Jugoslavije, so bili vprašani Kučan, Peterle in dr. Bučar. Dr. Bučar je dejal, da bo plebiscit samo ugotovitev volje ljudi glede položaja Slovenije. Predviden je 6-mesečni rok odcepljanja od sedanje Jugoslavije, kar pa ne pomeni, da se odpovedujemo konfederalnemu položaju. Mi ne miniramo Jugoslavije kot države, ampak smo zoper takšno, kakršna je danes. Lojze Peterle je rekel, da se s plebiscitom ne bo zgodilo nič nenaadnega, nedemokratskega. Skupščina bo sprejela ustavne postopke za odklapanje,

predvsem pa bo šele suverenost Slovenije omogočila enakopravna pogajanja z drugimi v Jugoslaviji. Čaka nas veliko nalog, praktično dnevni. Najprej bo treba zagotoviti suverenost, potem pa bo prišlo polno mednarodno priznanje. Konec osamosvajanja pa bo pomenila nova slovenska ustava. Milan Kučan je potrdil, da plebiscit ni odcepitve. Če pa dogovori oziroma soglasje ne bo možno, bo pač morala Slovenija živeti mimo te skupnosti. ● J. Košnjek

Odnosi s Srbijo

Milan Kučan: "Rezultate srbskih volitev je treba priznati. V tej republiki se je politično prizorišče sicer spremenilo, vendar je zmagala politika, ki zagovarja federalno koncepcijo Jugoslavije. Naša ponudba za pogovore je stara že poldrugeto leto. Mi ne bežimo od pogovorov. Seveda je to sedaj odvisno od druge strani. Pobude za pogovore dajeta tudi skupščina in vlada Slovenije."

Dr. France Bučar: "Vsi v Jugoslaviji se strinjamo, da takšna država ne more več obstajati. Seveda pa je vprašanje, kakšno državo si kdo želi."

Lojze Peterle: "Srbija je šla pri osamosvajanju najdlje. Mislim, da bi bili ravno z njo pogovori najbolj potrebni."

Nespremenjene meje

Milan Kučan: "Stališče Zahodne Evrope nam je znano, vendar ta del Evrope tudi ve, da bo moral odpreti vrata vzhodnoevropskim državam. Nikakor pa pri plebiscitu ne gre za težnje po spremembah meja. Pravice do samoodločbe nečemo uveljavljati na račun drugih. Zagovarjamo tudi nespremenjene meje znotraj Jugoslavije. Slovenija mora najprej suverenost dobiti, da jo bo lahko prenašala tudi na višjo raven. V Jugoslaviji te suverenosti nismo imeli."

Lojze Peterle: "Pojem enotne Jugoslavije izgublja na pomenu. V Evropi je vedno več razumevanja za politične težnje posameznih narodov. Res pa je, da Evropa želi čim prej rešitev jugoslovanske krize."

Dr. France Bučar: "Naše priznanje obstoječih meja pomeni tudi upanje, da tudi Zahod priznava sedanje meje."

Kaj ste se pogovarjali v Zagrebu, je bilo prvo vprašanje trem slovenskim vodilnim politikom. Milan Kučan je povedal, da so se pogovarjali o zadevah, ki jih je imela na dnevnem redu sredina seja zveznega zbora zvezne skupščine: slovenski plebiscit in varnostno politične razmere v Jugoslaviji. Dejal je, da je odločitev dr. Franceta Bučarja, da ne gre na to sejo, pravilna, saj zvezni zbor nima pristojnosti razpravljati o tem vprašanju, še manj pa sklepati. Vse, kar lahko stori, je ugotovitev, da v sedanjih okvirih krize ni mogoče rešiti in da je treba sprejeti nov dogovor oziroma ugotoviti, ali je toliko zaupanja, da bi se sploh lahko začeli pogovarjati. Če tega ne bo, Slovenija in Hrvaška pri novem dogovarjanju ne bosta sodelovali. Dr. France Bučar je dodal, da bo konec meseca pretekel mandat zvezni skupščini. Zvezni zbor si ga je sicer sam podaljšal, vendar dvodomnost ni več, saj je bila kosovska skupščina ukinjena. Če skupščina ne deluje več, je vprašljiva tudi funkcija zveznega izvršnega sveta, ki ima lahko le admini-

Izjava o plebiscitu

Ko je Društvo slovenskih pisateljev pred dobrim letom zahtevalo izvedbo vseljudskega referendumu o suverenosti republike Slovenije, se pri tem vsekakor ni moglo nasloniti niti na izročilo nekdanjih političnih strank na Slovenskem niti ne na program tedaj edine stranke na oblasti, marveč je ponovno oživljalo pot, ki so jo bili tlakovali Trubar, Vodnik, Prešeren, Levstik, Cankar in vrsta pesnikov in mislecev vse do današnjega časa. Zavrnilo je tedaj skupaj z najodličnejšo plejado slovenske kulture blede misel ilirizma in jugoslovanstva, ki svojim sodobnikom v različnih zgodovinskih prelomnicah zmeraj dopoveduje isto malodušno »resnico« o naši maloštevilnosti in sviri pred nevarnostmi, ki prežijo na tako imenovane male narode, ko se le-ti postavljajo na lastne noge.

Ko se danes pridružujemo vsem tistim, ki iskreno kličejo na plebiscit, izhajamo iz prepričanja, da je boj, ki so ga bili največji skupnosti drugih narodov. Prenovljena Evropa bo dom suverenih, državnostvornih narodov, nova Evropa že je in bo ogromno, večstoletno in občutljivo drevo, ki ne bo moglo preživeti, če ne bodo vse veje na njem ozelenele.

Niti svojih pravic niti dolžnosti, ki jih imamo do sosedov in drugih, ne moremo izpolniti v unitarno in centralistično ustrojeno Jugoslaviji, ki tepta pravice posameznikov in narodov. Zato ni kaj tehtati, skodelica na drugi strani, tam, kjer je odgovor »ne« na plebiscitarno vprašanje, je pekel in je konec slovenskega naroda v celoti.

Zato glasujmo, DA za samostojno in neodvisno Slovenijo, DA za demokratično, parlamentarno republiko Slovenijo, DA za slovensko državnost, ki ne bo uperjena zoper nikogar, DA za samostojno odločanje o sobivanju z drugimi, DA za čast in ponos človeka na Slovenskem, DA za preživetje in razcvet slovenskega naroda, DA za voljo do življenja!

Imeli smo Knežji kamen, ostala nam je beseda, včasih resda tiha, a zmeraj tvorna, združujoča in kot spodbuda in pesem radanju. Uporabimo jo zdaj za svoj DA, prelijmo jo v dejanje, s katerim bomo utemeljili svojo neomajno voljo do samoodgovornosti, v dejanje za samostojno državotvorno življenje, ki ga Slovenci doslej še nismo v celoti skušili, v dejanje torej, ki bo dostojanstveni vrnjeni dar našim potomcem! Za Društvo slovenskih pisateljev Rudi Šeligo, predsednik

Volilna konferenca SDP Radovljica

Lastninjenje ni kraja in razprodaja

Radovljica, 17. decembra - Na ponedeljkovi volilni konferenci Stranke demokratične prenove Radovljica so med drugim sprejeli programske dopolnitve stranke in za novega predsednika izvolili Vladimirja Siliča, direktorja LIP-ovega podjetja Filbo Bohinjska Bistrica, za tajnika Andreja Sodjo, svetovalca za šport, kulturo in raziskovalno dejavnost občine Radovljica, za vodjo poslanskega kluba pa Janka Stuška, pomočnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo.

Na volilni konferenci so podprli pobudo občinskega odbora Socialistične stranke Radovljica, da naj bi vse v občinskem parlamentu zastopane stranke napisale občanom priporočilo, da naj se udeležijo nedeljskega plebiscita in da naj glasujejo za samostojno in neodvisno Slovenijo. Kar zadeva delovanje stranke, so menili, da naj bo odprta za pobude ljudi, ne samo članov SDP, ampak tudi drugih, in da naj bi pobude prenašali iz krajevnih organizacij v poslanski klub, odtod pa v občinsko skupščino. V razpravi so razjasnili nekatere dileme, kako vplivati na odločanje v republiški skupščini: po eni strani prek gorenjskega poslanca SDP Emila Milana Pintarja, po drugi prek občinskega (Demosovega) poslanca v zboru občin dr. Avgusta Mencingerja. Stranka ima 350 članov, vendar pa število še ni dokončno, ker prehod članov iz nekdanjih partijskih organizacij v delovnih organizacijah v krajevne organizacije še ni končan.

Stranka demokratične prenove Radovljica se v programskih dopolnitvah zavzema za medsebojno konkurenco vseh oblik lastnine in zavrača dogmo, da edino zasebna lastnina ustreza logiki tržne ekonomije. Nasprotuje temu, da bi pri vračanju odvzetega premoženja prejšnjim lastnikom zemljo, naravna bogastva in kulturne spomenike vračali tujcem. Zemljo in gozdove naj bi vračali le državljanom Slovenije, ki se ukvarjajo s kmetijstvom. Cerkev ne more ponovno postati zemljiški veleposestnik ali velekapitalist. Lastninjenje naj bo takšno, da se ne bo sprevrglo v krajo družbenega in v razprodajo nacionalnega premoženja. Odločno nasprotujejo poskusom, da bi zaradi strankarske pripadnosti in uveljavljanja meril politične lojalnosti vladajoči koaliciji razvrednotili del poslovnih delavcev. Nasprotujejo tudi takšnemu zakonu o državljanstvu, ki bo delavce iz drugih republik, ki stalno živijo v Sloveniji in so doslej enakopravno ustvarjali in delili usodo s slovenskimi delavci, razglasil za tujce. Od vlade zahtevajo vodenje takšne politike, ki bo podjetja in lastnike kapitala spodbujala k vlaganju v nova delovna mesta. Načelno podpirajo stanovanjsko reformo, vendar zavračajo takšno privatizacijo družbenih stanovanj, ki bi omogočila izgon stanovalcev iz stanovanj, in se zavzemajo za to, da bi v občini ustanovili ustrezen sklad socialnih stanovanj za družine, ki ne bi mogle odkupiti stanovanj ali plačevati ekonomske stanarine. Nasprotujejo tudi potvarjanju zgodovinskih dejstev o NOB in enačitvi NOB z državljansko vojno. ● C. Zaplotnik

Partizanska prisega iz leta 1941 in plebiscit 1990

Mislim, da za objavo besedila prisega ne bi mogel najti primernejšega časa, kot je za naš slovenski narod sedaj, pred plebiscitom za samostojnost in neodvisnost. Na Gorenjskem smo to prisego polagali, praviloma skupinsko, od avgusta 1941 do Dražgoške bitke 9. januarja 1942, vsi, ki smo v tistem času prostovoljno vstopili v partizanske vrste. Besedilo prisega je naslednje:

»Jaz, partizan osvobodilne ljudske armade slovenskega naroda, ki se ob boku slavne Delavsko-kmečke Rdeče Armade Sovjetske zveze ter vseh ostalih za svobodo se borečih narodov, borim za osvoboditev in združitve slovenskega naroda, za bratstvo in mir med narodi in med ljudmi, za srečnejšo bodočnost delovnega ljudstva.

PRISEGAM

pred svojim narodom in svojimi sobojevniki: da bom oddal vse svoje sile in vse svoje sposobnosti osvobodilni stvari slovenskega naroda, delovnega ljudstva ter vsega naprednega in svobodoljubnega človeštva v sveti vojni proti fašističnim tlačiteljem in barbarom;

da ne bom zapustil partizanskih vrst, v katere sem prostovoljno in zavestno stopil, in ne odložil orožja do popolne zmage nad fašističnimi okupatorji, do popolnega uresničenja velikega osvobodilnega cilja slovenskega naroda.

Prisegam, da bom v boju za te velike osvobodilne cilje s svojo krvjo branil čast in nedotakljivost naše partizanske zastave in nedotakljivost naše partizanske zastave in da bom, če bo potrebno, žrtvoval svoje življenje.

ZA SVOBODO V BOJU!

Besedilo prisega je dokument iz leta 1941, iz časa, ko je našemu narodu grozilo uničenje. Večina danes živečih Slovencev tega dokumenta ne pozna. Danes, po skoraj 50 letih, ko nam je znan potek 2. svetovne vojne in dogodkov po njej, bi mogoče marsikdo k besedilu partizanske prisega kaj dodal ali kaj odzvel. Prepustimo to preživelim pričam dogodkov, zgodovinarjem in drugim, ki se bodo poklicno lotevali te tematike. Na tem mestu bi rad ugotovil dvojce: prvič - v besedilu pri-

sega ni omenjena Jugoslavija, ki je, kot je znano, aprila 1941 razpadla, in so imeli med vojno Srbi svojo državo, Hrvatje svojo NDH, Slovenijo pa so okupirali Nemci, Italijani in Madžari. Druga ugotovitev pa je, da v besedilu ni omenjena Komunistična partija.

Glede plebiscita 1990 pa tole: že partizanska prisega iz leta 1941 me zadoljuje, da se bom 23. decembra na volišču ponovno izrekel za samostojnost in neodvisnost Slovenije.

Pravzaprav pa 1300-letna zgodovina našega naroda moralno zadoljuje vse Slovence, ne glede na strankarsko pripadnost, da se na plebiscitu izrečejo za samostojnost in neodvisnost Slovenije. Naši predniki so že v 7. stoletju obdelovali to zemljo (dolga leta vsaj še enkrat večjo od današnje) in jo namakali in plemenitili s svojim znojem. Iz roda v rod so prenašali delovne navade in pridobljeno ljudsko modrost. Ohranili so nam to zemljo, naš slovenski prostor pod soncem.

Skozi stoletja so kljubovali vsem pritiskom s severa in juga z zahoda in vzhoda, na tem pomembnem evropskem križišču. Še posebej pa moramo biti hvaležni našim prednikom, posebej našim izobražencem med njimi, od Trubarja naprej, da so nam ohranili slovenski jezik in pisavo in tako skozi dolga stoletja ohranjali in gojili našo narodno zavest.

Od prve slovenske države, Samove Karantanije v 7. stoletju do srede 20. stoletja je tekla slovenska kri za naš obstoj. Koliko slo-

venske krvi je bilo prelito samo v zadnjih dveh svetovnih vojnah!

V 1. svetovni vojni od Soške fronte pa do Galicije in drugod. V 2. svetovni vojni so partizanski borci, talci in mučeniki po zapori umirali na slovenskih tleh, interniranci po zloglasnih fašističnih in nacističnih taboriščih. Slovenski fantje, mobilizirani v nemško vojsko, pa večinoma na ruski fronti in drugih bojiščih Evrope. Še po končani 2. svetovni vojni je izkrevavalo na naših tleh na tisoče Slovencev. Skoraj vsaka slovenska družina je dala svoj krvni davek v eni ali drugi generaciji.

V imenu prelite slovenske krvi naj nas plebiscit 1990 združi v eni sami želji po samostojnosti in neodvisnosti slovenskega naroda in svobodnem, ustvarjalnem življenju v lastni državi.

Glas »za« dan od vsakega od nas na tem plebiscitu bo pomenil, po mojem globokem prepričanju, tudi najkrajšo pot iz sedanjega težkega gospodarskega stanja.

France Kavčič
Škofia Loka

NAPOTNIG

BOROVLEJE, Tel.: 9943-4227-2292

● KOVINSKI IZDELKI ● VELIKA IZBIRA ORODJA ●
BARVE ● HIŠNI IN KUHINJSKI STROJI ● ŠPORTNI IZDELKI ●
ŠTEVILNIKI ● PEČI ● IN VSE, KAR JE V ZVEZI S KOVINO...

ŽELIMO VAM SREČNE BOŽIČNE PRAZNIKE IN ZDRAVO NOVO LETO. ZAHVALJUJEMO SE VAM ZA VAŠE ZAUPANJE LETOS IN ŽELIMO TUDI V LETU 1991 VAŠE ZADOVOLJSTVO.

TV SPORED

PETEK

21. decembra

- 9.00 TV mozaik
- 9.00 Delfin Fliper, ameriška nanizanka za otroke
- 9.25 Vojne usode, angleška nadaljevanka
- 14.30 Video strani
- 14.40 Svet na zaslону, ponovitev
- 15.10 Sova, ponovitev
- 16.55 Poslovne informacije
- 17.00 TV dnevnik
- 17.05 TV mozaik: Tednik, ponovitev
- 18.10 Spored za otroke in mlade
- 18.10 Pepelka na obisku
- 18.40 Cirkuske živali, švicarska nanizanka
- 19.05 Risanka
- 19.15 TV okno
- 19.30 TV dnevnik
- 19.55 Vreme
- 20.02 Zrcalo tedna
- 20.25 Slovenija - moja država
- 22.00 Zakon v Los Angelesu, ameriška nanizanka
- 22.45 TV dnevnik
- 23.10 Sova
- Družinske vezi, ameriška nadaljevanka
- Obdobje prilagajanja, ameriški film (čb)

2. program TV Slovenija

- 9.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 9.55 Kranjska Gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom (m), prenos 1. teka
- 11.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 12.55 Kranjska Gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom (m), prenos 2. teka
- 16.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 16.30 Svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom (m), posnetek iz Kranjske Gore
- 17.30 Regionalni programi TV Slovenija - studio Maribor: Tele M
- 19.00 Videomeh, ponovitev
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Ex libris: Primorsko vinogradništvo in vinarstvo
- 21.05 Slavnostni koncert ob 125-letnici rojstva Jana Sibeliusa
- 23.05 Vprašajte ZIS
- 0.05 Yutel

1. program HTV

- 9.15 Poročila
- 9.20 TV koledar
- 9.30 Kapetan Grom in vojaki prihodnosti, ameriška znanstvenofantastična nanizanka
- 10.00 Šolski program, Edukon, kontaktna oddaja
- 12.00 Poročila
- 12.10 Video strani
- 12.20 Satelitski program
- 13.30 Shakespeare na TV: Macbeth
- 16.10 Video strani
- 16.25 Poročila
- 16.30 TV Koledar
- 16.40 Kapetan Grom in vojaki prihodnosti, ameriška znanstvenofantastična nanizanka
- 17.10 Znanstveni razgovori
- 17.40 Hrvška danes
- 18.25 Številke in črke, kviz
- 18.45 Polna hiša, ameriška nanizanka
- 19.10 Risanka
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Love, Mary, ameriški film
- 21.35 Mladost v nasmehu nekega anglela, zabavna oddaja
- 22.30 TV dnevnik
- 22.50 Poročila v angleščini
- 22.55 Ekran brez okvira, oddaja o kulturi
- 0.25 Poročila

SOBOTA

22. decembra

- 8.25 Video strani
- 8.35 TV mozaik
- 8.35 Nemščina
- 9.00 Muzzy, angleščina za najmlajše
- 9.15 Radovedni Taček: Ovca
- 9.30 Zbis: Muro v živalskem vrstu
- 9.50 Čebelica Maja: Filip v pasti, risana serija
- 10.15 Tovarišija Petra Grče, nadaljevanka HTV
- 10.40 Alf, ameriška nanizanka
- 11.05 Zgodbe iz školjke
- 11.35 Pogladi: Njegovo veličanstvo čevljar
- 12.30 Naša pesem '90
- 13.30 Video strani
- 13.40 Druga godba: Ansambel Vujičić (Madžarska), ponovitev
- 14.10 Videogodba, ponovitev
- 14.55 Ciklus filmov Walta Disneyja Darby O'gill in kraljestvu palčkov, ameriški mladinski film

- 16.20 Sova, ponovitev
- 16.50 EP video strani
- 16.55 Poslovne informacije
- 17.00 TV dnevnik
- 17.05 Sarajevo: DP v košarki (m): Bosna - Smelt Olimpija, vključitev v prenos
- 18.25 Divji svet živali, ponovitev angleške poljudnoznanstvene serije
- 18.55 Ali že veste
- 19.05 Risanka
- 19.15 TV okno
- 19.30 TV dnevnik
- 19.55 Vreme
- 19.59 Utrip
- 20.20 Žrebanje 3 x 3
- 20.35 Križkraj
- 22.10 TV dnevnik
- 22.30 Sova
- Zlata dekleta, ameriška nanizanka
- Klub paradiz, angleška nadaljevanka
- Notranja preiskava, ameriški film

2. program TV Slovenija

- 8.30 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 9.20 Morzine: Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom (ž), prenos 1. teka
- 9.55 Kranjska Gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom (m), prenos 1. teka
- 11.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 11.50 Morzine: Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom (ž), prenos 2. teka
- 12.25 Kranjska Gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom (m), prenos 2. teka
- 13.15 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 15.00 Videonoč, ponovitev
- 19.00 Mati in sin, avstralska humoristična serija
- 19.30 TV dnevnik
- 20.15 Filmske uspešnice: Nevada Smith, ameriški film
- 22.20 Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom ž + m, posnetek iz Kranjske Gore in Morzina
- 23.30 Yutel
- 0.25 Satelitski programi - poskusni prenosi

1. program HTV

- 8.15 Poročila
- 8.20 TV koledar
- 8.30 Vesela sobota, spored za otroke
- 10.00 Izbor šolskega programa
- 10.00 Portret znanstvenika: Rene Descartes
- 10.30 Kaj je film
- 11.00 Nemščina - Alles gute
- 11.30 Izbrali smo za vas
- 13.15 New original wonder woman, ameriški mladinski film
- 14.50 Mikser M, zabavna oddaja
- 15.35 TV teden
- 15.50 En avtor, en film
- 16.15 Poročila
- 16.20 Sedmi čut, oddaja o prometu
- 16.30 Božič v Čučerju, folklor
- 17.00 Kralj Patagonije, TV nadaljevanka
- 17.55 Otroci praznujejo božič, posnetek iz Albert Halla
- 18.55 Rakuni, risana serija
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Pogovor tedna
- 20.15 Častni konzul, angleški film
- 22.10 TV dnevnik
- 22.30 Poročila v angleščini
- 22.35 Hrvška sakralna umetnost, dokumentarni film
- 23.35 Fluid, zabavnoglasbena oddaja
- 0.20 Sportna sobota TV Beograd
- 0.40 Poročila

NEDELJA

23. decembra

- 8.05 Video strani
- 8.15 Živ žav
- 9.05 Cirkuske živali, ponovitev švicarske nanizanke
- 9.35 Poročila
- 9.45 Zgodovina smeha, ponovitev francoske dokumentarne serije
- 10.40 Mati in sin, avstralska humoristična oddaja
- 11.10 Prišel čas je 'krog Božiča', oddaja z ansambлом Slovenija in Alpskim kvintetom
- 11.40 EP video strani
- 11.45 Kmetijska oddaja TV Sarajevo
- 12.45 Poročila
- 13.05 Titanic, ponovitev
- 14.35 Alternative, poljska nadaljevanka
- 15.30 Sova, ponovitev
- 16.55 Poslovne informacije
- 17.00 TV dnevnik
- 17.10 Hobson v škripcih, ameriški film

- ški film
- 18.45 Risanka
- 19.00 TV mernik
- 19.15 TV okno
- 19.30 TV Dnevnik 2
- 19.55 Vreme
- 20.05 Cvetje v jeseni, TV nadaljevanka
- 20.55 EPP
- 21.00 Slovenija - moja država - TV dnevnik 3, šport, vreme
- Sova
- Spet ti?, ameriška humoristična nanizanka
- Klub paradiz, angleška nadaljevanka
- Video strani

2. program TV Slovenija

- 10.00 Danes za jutri, oddaja za JLA
- 13.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 14.00 Športno popoldne
- 15.00 Izbor športnika leta, posnetek iz Pariza
- 16.30 Nadaljevanje športnega popoldneva
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Svet vulkanov, francoska poljudnoznanstvena serija
- 20.25 Potni list Flamenko, dokumentarna oddaja
- 21.10 Zdravo
- 22.30 Sportni pregled TV Novi Sad
- 23.00 Yutel

1. program HTV

- 9.45 Poročila
- 9.50 TV koledar
- 10.00 Dobro jutro, spored za otroke
- 12.00 Kmetijska oddaja
- 13.00 Poročila
- 13.05 Doktorji, ameriška nanizanka
- 13.55 Živeti skupaj, izobraževalna oddaja
- 14.25 TV družinski magazin
- 16.45 Spencerjeva gora, ameriški film
- 18.45 Ewoksi, risana serija
- 19.10 TV sreča
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Koncert orkestra Zagrebske filharmonije, prenos iz cerkve Sv. Križa v Sigetu
- 21.15 Pogovor s kardinalom Franjom Kuharičem
- 22.15 TV dnevnik
- 22.40 Priče zgodovine, nizozemska dokumentarna serija
- 23.45 Sportni pregled TV Novi Sad
- 0.15 Poročila

PONEDELJEK

24. decembra

- 7.50 Video strani
- 8.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 9.00 Klub klobuk
- 11.00 TV mozaik
- 11.00 Mladinski pevski festival Celje 85: Mladinski pevski zbor iz Bolgarije in deklinski pevski zbor iz Velenja
- 11.30 Utrip
- 11.45 Zrcalo tedna
- 12.00 TV mernik
- 12.15 Video strani
- 12.25 Čarovnik iz OZA, ameriški film
- 13.05 Zdravo, ponovitev
- 15.30 Sova, ponovitev
- 16.55 Poslovne informacije
- 17.00 TV dnevnik
- 17.05 Spored za otroke in mlade
- 17.05 Če bi bil Božič vsak dan, risanka
- 17.30 Božične sanje, pravljica
- 18.00 Pravljice iz mavrice: Luna gre na pot
- 18.20 Od obzorja do obzorja, oddaja o knjigah
- 18.30 Waitapu, TV nadaljevanka
- 19.00 Risanka
- 19.15 TV okno
- 19.30 TV Dnevnik
- 19.55 Vreme
- 20.05 Božična zgodba, valižanska drama
- 21.00 Zori noč vesela, božične pesmi sosednjih narodov
- 22.00 TV dnevnik, vreme
- 22.25 Osmi dan
- 23.45 Polnočnica, prenos iz stolnice v Ljubljani
- 1.00 Pet božičnih
- 1.15 Video strani

2. program TV Slovenija

- 16.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 17.30 Regionalni programi TV Slovenija - Studio Ljubljana
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Pesem je... Green Town jazz band
- 20.30 Po sledih napredka
- 21.00 Sedma steza, športna oddaja
- 21.20 Arktični dnevnik, dokumentarna oddaja
- 22.10 Sova
- Alf, ameriška nanizanka
- Klub paradiz, angleška nadaljevanka
- 23.30 Yutel
- 0.20 Satelitski programi - poskusni prenosi

1. program HTV

- 9.15 Poročila
- 9.20 TV koledar
- 9.30 Sedmi veter, otroška serija
- 9.45 Hihitavčki, otroška serija
- 10.00 Zimski šolski program
- 10.00 Risanka
- 10.15 Benji, ameriška nanizanka
- 10.45 Glasbena srečanja v Istri
- 11.20 Disneyjevi junaki, risanka
- 11.30 Umetniška dela italijanskih mojstrov v Dresdenski galeriji
- 12.00 Poročila
- 12.10 Hans Christian Andersen, ameriški film
- 14.05 Video strani
- 14.15 Poročila
- 14.25 TV koledar
- 14.35 Sedmi veter, otroška serija
- 14.50 Hihitavčki, otroška serija
- 15.05 Tiha noč, dokumentarna oddaja
- 15.45 Podravska svatba, dokumentarni film
- 16.15 Božični koncert, posnetek
- 17.15 Številke in črke
- 17.35 Hrvška danes
- 18.20 7 dni v svetu, zunanja politika
- 18.50 Če bi bil Božič vsak dan, risanka
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Neuresničene sanje, ameriški film
- 21.35 Christopherjeva božična darila, risanka
- 22.00 TV dnevnik
- 22.25 Sveti večer, glasbena oddaja
- 23.55 Polnočnica, prenos iz zagrebške katedrale
- 1.00 Vatikan: Polnočnica, vključitev
- 1.45 Poročila

TOREK

25. decembra

- 7.50 Video strani
- 8.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 9.00 Klub klobuk
- 11.00 Polnočnica
- 11.55 Rim: Urbi et orbi, božična poslanica in pozdrav papeža Janeza Pavla II, prenos s trga Sv. Petra
- 12.30 Božične pesmi ... in na zemlji mir ljudem...
- 13.00 Video strani
- 13.10 Koncert iz Postojnske jame: Simfonični orkester RTV igra Gershwin
- 14.15 Sedma steza, ponovitev
- 14.35 Spored za otroke
- 14.35 Tiha miška, angleški film
- 15.25 Pravljice iz mavrice: Zvonček z rožnega grička
- 15.55 Sova, ponovitev
- 16.50 EP video strani
- 16.55 Poslovne informacije
- 17.00 TV dnevnik 1
- 17.05 Srečno pot Charlie Brown, ameriški risani film
- 18.25 EP video strani
- 18.30 Spored za otroke in mlade: Waitapu, TV nadaljevanka
- 19.00 Risanka
- 19.15 TV okno
- 19.30 TV Dnevnik 2

POPESTRITE PRAZNIKE Z OGLEDOM NAJVEČJE LETOŠNJE FILMSKE USPEŠNICE ameriške »nadnaravne melodrame«

DUH (Goust)

Režija: Jerry Zucker
Igrajo: Patrick Swayze, Demi Moore, Whoopi Goldberg
Na sporedu: kino Center Kranj od 24. 12. - 2. 1. 1991
kino Železar Jesenice od 3. - 9. 1. 1991

ŽELIMO VAM VESELE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 1991!

Kino Kranj

- 19.55 Vreme
- 20.05 Zgodovina Vatikana - Od Petra do Konstantina
- 20.55 EPP
- 21.00 Življenje v barvah, francoska nadaljevanka
- 22.00 TV dnevnik
- 22.20 Ray Charles, koncert ob 40-letnici glasbenega delovanja
- 23.10 Sova
- Policijski oddelek, ameriška nanizanka
- Klub paradiz, angleška nadaljevanka
- Zimski pozdrav z Dunaja, avstrijski kratki film
- 0.50 Video strani

2. program TV Slovenija

- 12.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 12.50 Svet športa, oddaja HTV
- 13.45 Osmi dan, ponovitev
- 15.00 Amsterdam: Božični koncert, prenos
- 16.10 Božični običaji (Alpe Jadrani)
- 16.40 Slovenija v plesu in pesmi
- 17.10 Slovenska kuhinja z ansambлом bratov Avenik
- 17.30 Regionalni programi TV Slovenija - studio 2 Koper
- 19.00 Pet motetov Daniela Laghnerja
- 19.15 Magnificat
- 19.30 TV dnevnik
- 20.00 Žrebanje lota
- 20.05 Umetniški večer
- 20.05 Cary Grant, angleški dokumentarni film
- 21.00 Škofova soproga, ameriški film (čb)
- 22.45 Yutel

1. program HTV

- 9.10 Poročila
- 9.15 TV koledar
- 9.25 Mali svet, otroška oddaja
- 9.55 Zagrebška katedrala: Pontifikalna maša, prenos
- 11.35 Priče preteklosti: Najlepši Betlehem na svetu
- 11.50 Poročila
- 11.55 Rim: Urbi et orbi, božična poslanica in pozdrav papeža

- za Janeza Pavla II, prenos s trga Sv. Petra
- 12.25 Assisi: Božični koncert v cerkvi sv. Franciška, prenos
- 13.15 Zimski šolski program
- 13.15 Albrecht Dürer, nemški dokumentarni film
- 13.45 Mali koncert: Remete
- 14.00 Risanka
- 14.25 Poročila
- 14.30 Deklica z vžgalicami, risanka
- 14.50 Dogodivščine Bullwhipa Griffina, ameriški film
- 16.40 Številke in črke
- 17.00 Božična opera
- 18.10 Hrvška danes
- 18.55 Risanka
- 19.30 TV Dnevnik
- 20.00 Božična zgodba, valižanska drama
- 20.55 Žrebanje lota
- 21.05 TV dnevnik
- 21.30 Navečer, španska nadaljevanka
- 22.25 Zagreb fest '90: Božični koncert
- 23.25 Poročila

SREDA

26. decembra

- 7.50 Video strani
- 8.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
- 9.00 Klub klobuk
- 11.00 TV mozaik
- 11.00 Božična zgodba, valižanska drama
- 11.50 Življenje v barvah, francoska nadaljevanka
- 12.45 Dober večer ljubko dakle... Kvarter Do in harmonikar Jože Kampač
- 13.15 Video strani
- 13.30 Alice v čudežni deželi, angleški film
- 15.05 Sova, ponovitev
- 16.55 Poslovne informacije
- 17.00 TV Dnevnik 1
- 17.05 TV Mozaik
- 17.05 Vulkan, francoska poljudnoznanstvena serija
- 17.30 Po sledih napredka

NORDMENDE
TELEVIZOR SPECTRA CV
63 IMC samo **13.570**

NORDMENDE
GLASBENI STOLP MS
3002 samo **4.990**

ORION
GLASBENI STOLP MCD
120 samo **6.500**

HITACHI
VIDEOREKORDER M 725 E
samo **8.650**

TELEFUNKEN
TELEVIZOR NPR 212 PSN -
55 cm samo **8.690**

THOMPSON
TELEVIZOR TS 5575 PSN -
55 cm samo **8.590**

GOLDSTAR
TELEVIZOR CBT 9742 - 51 cm
samo **5.990**

GOLDSTAR
VIDEOREKORDER GSE
1295 P samo **5.690**

GOLDSTAR
GLASBENI STOLP FM - 22 S
samo **3.490**

HITACHI 55 cm -
TELEVIZORJI **14.200**
63 cm - **15.990**
70 cm - **17.500**

NAVEČJA PONUDBA BELE TEHNIKE ITAL. PROIZVAJALCA ZEROWATT
● PRALNI STROJI ● PRALNO SUŠILNI STROJI ● SUŠILNI STROJI ● POMIVALNI STROJI
MOŽNOST NAKUPA NA 6-MESEČNO POTROŠNIŠKO BANČNO POSOJILO
IMPEKS TRŽIČ IMPEKS TRŽIČ

Maks Prezelj o partizanskem Božiču:

Kot otroci smo bili

Avtobus je počasi rinil po ovinkasti cesti proti Pokljuki. Vse več je bilo snega na cesti in na smrekah. Ravna, visoka, trdna in gosta poključna smreka. Stradivarke bi lahko delali iz nje, tako resonanco ima, pravijo. Obeta se prekrasen dan. Meter snega in sonce na Pokljuki - ne moreš si zamisliti lepšega zimskega dne.

Pri spomeniku na Gorenjku nas bo spet veliko. Trije avtobusi so polni nekdanjih borcev in aktivistov. Čas jim ni naklonjen, zato se ob takih priložnostih v še večjem številu odzovejo. In Pokljuka je vendar tako njihova, tako partizanska. Tu ni bilo belih, domobrancev. Sem gor si niso upali. Tistikrat v Lovčevem hotelu so jih obkolile nemške specialne enote v belih pelerinah, na smučeh. Devetinšedemdeset jih je padlo. Nekaj za tramovi in zidovi Lovčevega hotela, drugi so popadali v sneg ob preboju, izkavali kje za nizkimi vejami smrek. Leto 1943 je šlo h kraju. Čez štirinajst dni bi bil Božič. Praznovali bi ga, kot so ga vselej. Morda bi se spustili v vas, do Podjelja, Koprivnika, Gorjuš. Same partizanske hiše so bile v teh vaseh. Vse je dihalo s partizani. Pravo pravcato svobodno ozemlje. Ni bilo tedaj matere, gospodinje na obrobju Pokljuke, ki bi ne mislila tudi na svoje fante v goši. Za vsakega bi se našel kos potice, žep suhih krljic, morda celo ta prtena klobasa. In silce žganja tudi! Kdo ga je bil tisti čas bolj potreben, kot prav oni. Ves čas na poti, v snegu, mrazu. In ko so čemeli kje pod smrekami na straži, so bili sami kot jaslice. Partizanske jaslice. Srna, jelen, zajec so bili v njihovem hlevcu, morda tudi kakšna pretegnjena nemška mula. O bili so Jožefi in pastirci...

Ko sem včasih spraševala moje borce, kako se spominjajo novoletnih praznikov, kje so bili to, kje ono zimo, se kar niso mogli spomniti.

"Za Novo leto?" je ponavljal vsak, kajti, to vprašanje mu ni šlo v račun. "Ja, ko bi človek vedel! Za Novo leto smo bili navadno že razhajkani, bog ve, kje daleč za desetim bregom. Za Božič pa vem, za Božič smo bili pa ... O, to je bilo lepo! Partizanski Božič, veste je bil nekaj posebnega. Takrat ti je bil dom najbližje..."

A kaj mi človek božji govoriš o Božiču, ko ga v članku nisi z malo začetnico ne upam omeniti. Dajva prestaviva ta Božič na Novo leto...

A se ni dalo.

"Poslušaj, punca, ob Novem letu je bilo že drugače. Takrat so imeli besedo politični komisarji, ki so nam v svojih govorih obljubljali svobodo že to pomlad. Svobodo! Dom! Nič več kolon, nič več neskončnih maršev, prebojev. Mir, svoboda, toplo sonce in korak po ravnih belih cestih in ne spoditikanje čez korenine..."

"Za Božič," je znova vsakemu zasijalo v očeh, "smo bili pa na peči, topli, da je kar s para stala v hiši od naših mokrih oblek in čevljev. Takrat so še beli dali mir..."

Moj sosed na avtobusu se prav tako ogleduje po poključnih smrekah. Kdo ve, kakšne misli mu gredo po glavi. Zagotovo iz tistih najhujših let. Na kaj drugega pa bi ga vendar spominjale veje, pod težo snega upognjene do tla?

Beseda da besedo in kaj hitro ugotovim, da sedi poleg mene zgovoren možak, Maks Prezelj iz Zgornje Davče doma. Vsako leto pride na to proslavo, vendar navadno iz bohinjske strani, tokrat pa z blejske. Prešernovec je bil in tu se sreča s svojimi soborci. V četi za zvezo je bil pri štabu Prešernove brigade in zimo 1944/45 je pregazil od Čeplesa do Mohorja nad Kranjem in vse hri-

be Selške in Poljanske doline. Pri Ševčevem mostu je tisto zimo padel njegov soborec in Jože Zupan iz Kočevja doma. Maks je Soro prebredel, on pa je pohitel čez most... Ob takih trenutkih je bilo najhujše. Kot bi izgubil lastnega brata, si čutil. Koliko noči sta skupaj prehodila. Vedno skrajno oprežno, kajti Nemci so proti koncu vojne začeli s pravo partizansko taktiko in puščali so zasede sem in tja. Nikoli nisi smel dvakrat po isti poti. A hitro si moral pozabiti na vse skupaj, vzeti, kot da smrt mora priti. Včasih pa je le bilo prehu-do in morala je padla. Okrog Blegoša nekje je bilo tako hudo. Pa so na čelo kolone postavili harmonikarja, dvignili zastavo in je bila spet dobra volja. Hitro so bili druge volje.

Da se je kolona ustavila, da si dobil nekaj topljega v kakšni hiši, da je nekdo zaigral na orglice, drugi pritegnili s pesmijo in že sta bila tu smeh, veselje.

Mladi so bili, tako mladi, skorajda še otroci. Najhujše je bilo, ko so v mrazu, v kolonah brez konca morali koračiti mimo hiš. Tako silno so vabila razsvetljena okna hiš... Za njimi si videl mater, brate, sestre, toplo peč, skledo krompirjev v oblikih na mizi. Kako čudovito bi ogreli zmrzle dlani... A morali so dalje, brez miru.

Ce se spominja Božiča? Kako da ne! Najlepsi Božič v njegovem življenju je bil tisti štiriinštiridesetega. V Kladju v Žirovskem vrhu, na Pivkovi kmetiji so se držali. Vedno je bil tam štab in v kranjski vojašnici so v spominski sobi Prešernove brigade tudi od tam zanimive fotografije.

"Dekleta, Skojevke z Žirov, so v Kladje s sanmi, s konji pripeljale darila. Vsak je dobil zavitek. In niso jih dale intendantom, da bi nam jih razdelili. Sama so jih delila. Lepo v vrsto smo se postavili in bili najsmrečnejši fantje na tem svetu. Kot otroci smo bili. Vsak se je s svojim "pakelčkom" spravil kam v kot in ves nestrpen odpiral, kakšno presenečenje je pripravilo prav njemu eno od žirovskih deklet. Vsak je dobil nekaj suhih hrušk in krljic, morda celo pol klobase, košček potice, celo cigarete in vsak nekaj spletenege; rokavice, nogavice ali kapo. Jaz sem bil strašno vesel zavitka Drava cigaret. Potem smo menjali med seboj kot otroci."

Spet se je zagledal v sneg. Vsaj toliko ga je bilo tudi takrat v Kladju. Miren Božič je bil tistikrat. Beli iz Gorenje vasi in iz Rovt so ropotali le čez dan, z nočjo so se pa umirili. Sicer so pa imeli postavljene zasede po tistem grdem baju okrog Gorenje vasi. Zvečer so v hiši peli in z mislimi bili doma pri svojih. Nikoli tako zelo kot prav ta večer. ● D. Dolenc

Slovenija moja država

Dr. Jože Pučnik na javni tribuni na Jesenicah

Sami naj odločamo o svoji usodi

Jeseniška socialdemokratska stranka je pripravila javno tribuno o slovenskem plebiscitu. V prepolni dvorani jeseniške skupščine sta poleg gosta dr. Jožeta Pučnika o pomenu plebiscita spregovorila tudi predstavnik socialistične stranke in stranke SDP - Stranke demokratične prenovе.

Jesenice, 18. decembra - Dr. Jože Pučnik je v uvodu med drugim orisal politične in družbene razmere v Sloveniji in v Jugoslaviji v zadnjih nekaj letih. Dejal je, da so se prvi dvomi v uspešnost jugoslovanske federacije pojavili že pred časom, da je lani prišlo do razpada jugoslovanske Zveze komunistov, pred dvema letoma pa se je v Sloveniji začelo strankarsko življenje. Tudi na gospodarskem področju je Jugoslavija vedno bolj drsela v krizo, v prihodnosti Jugoslavije pa se je začelo razmišljati tudi drugače. Opazno je bilo nezaupanje med vodstvi posameznih jugoslovanskih republik, s tem, da se je slovensko vodstvo obnašalo kulturno in strpno do vseh ostalih.

Predvsem v zadnjem času pa domala ni bilo naroda ali narodnosti, ki ne bi poudarjala ali se čutila ogrožena ali izkoriščana in iz tega občutka, je dejal dr. Jože Pučnik, sta rasla nezaupanje in kriza.

Že lani jeseni je tako postalo jasno, da slovenski narod v jugoslovanski federativni ureditvi nima prihodnosti; pri tem pa ne gre za sovraštvo med narodi, temveč le za neučinkovit gospodarski in družbeni sistem. Tako smo se v Sloveniji odločili, da gremo po lastni poti.

Slovinci na plebiscitu želimo povedati, da smo odločni

Anton Korošec

O plebiscitu so rekli:

Anton Korošec z Jesenic: »Rad bi poudaril, da plebiscitarna odločitev Slovenije ni uperjena zoper nikogar - to je svobodno izražena volja nekega naroda, da se izreka o svoji suverenosti in neodvisnosti. Po plebiscitu bo morala slovenska vlada poskrbeti, da Slovenija zaživi kot samostojna in suverena država, v dobrem in slabem.«

Franc Avsenik s Koroške Bele: »Vsekakor se je v nedeljo treba odločiti ZA plebiscit, za demokracijo, za novo slovensko državo. Poleg ostalega se mi zdi, da je pomembna tudi ali predvsem moralna prenova Slovenije. Zato sem v tem smislu tudi zelo zadovoljen, da so ob plebiscitu vse slovenske stranke sklenile skupen sporazum.«

Bogomir Ličof z Jesenic: »Plebiscit je zame edina možnost in zadnja priložnost, da se Slovenci izvlečemo iz položaja, v kakršnem smo. Nobene druge možnosti več ni, če hočemo enkrat zaživeti mirno, svobodno, kulturno in gospodarsko stabilno življenje...«

Bogomir Ličof

Franc Avsenik

za svojo lastno suverenost in lastno državo, obenem pa nikakor ne razbijamo Jugoslavije. Prišli smo namreč do prepričanja, da lahko sami bolje odločamo o svojih problemih in vzamemo svojo usodo v lastne roke. Ne nazadnje je bilo ob odločitvi za slovenski plebiscit zelo pomembno tudi to, da med slovenskimi strankami ni bilo bistvenih razlik. Dr. Jože Pučnik je tudi izrazil prepričanje, da se bo v nedeljo večina slovenskih državljanov izrekla za plebiscit, za slovensko sa-

mostojnost, ki naj bi nam pomagala, da bi se iz krize hitreje rešili.

Na Jesenicah je o pomenu in o posledicah plebiscita spregovoril tudi predstavnik socialistične stranke in predstavnik SDP - stranke demokratične prenovе, ki sta oba poudarila pomembnost plebiscitarne odločitve v nedeljo. V nadaljevanju so gostje okroglice mize odgovorjali na vprašanja udeležencev javne tribune. ● D. Sedej, Foto: Jure Cigler

GORENJSKI GLAS

Tržičani o plebiscitu

Za pozitiven izid se ni bati

Tržič, decembra - Širši razgovor o plebiscitu, ki so se ga udeležili tudi predstavniki z republike, je bil v Tržiču šele sinoči, vendar pa je bilo že prej občutiti, da so Tržičani odločno za plebiscit. Prvi Tržičani so se okrog plebiscita izrekli že v sredo dopoldne v občinskih prostorih.

Boris Tomazin, v.d. direktor Triglav Tržič, predsednik tržiškega Demosa: "Osebnostno sem mnenja, da je bilo to prepozno narejeno, da je vse preveč priprav, preveč govorjenja in bomo zato Slovenci brez dvoma utrpeli škodo; medtem so se druge republike imele čas pripraviti in določen kapital usmerile mimo Slovenije. Zato tudi prihaja do pomanjkanja denarja v bankah in podobnih težavah v slovenskem gospodarstvu."

Franc Svedic, podjetnik, Elektromehaniška MICRO, S Tržič: "Sem odločno za plebiscit, kajti Slovenija v okviru sedanje Jugoslavije nima perspektive. Prepričan sem, da nam bo samostojnim šlo bolje. Toliko anomalij, kot jih je bilo v dosedanem sistemu, zagotovo ne bo nikoli več. Srbija je bila že zdaj država za sebe. Če samo pomislim, koliko časa in moči človek izgubi, da pride v Beogradu do enega samega uvoznega dovoljenja! Pravo Sizičovo delo! Ko bomo na svoje, bo to vse lažje."

Tine Tomazin, upokojenec:

"Sem absolutno za! Celotno zamerim nekaterim našim politikom, ki so jadicovali, se bali za udeležbo in je bilo toliko nepotrebnih dvomov okrog odstotka udeležbe. Če politiki nimajo zaupanja v svoj slovenski narod, ga tudi narod ne more imeti do njih."

Tanja Ahačič, predmetna učiteljica na OŠ Heroja Bračiča: "Mislim, da je kar preveč tega prepričevanja okrog plebiscita. Večina bo "za". Dočakali bomo tisto, kar si želimo že dalj časa." ● D. Dolenc

Prišel je čas boja z velikanom...

Liberalni demokrati Gorenjske vam voščimo obilo miru, sreče in zdravja!

GORENJKI IN GORENJCJI SMO PONOSNI NA CIVILIZACIJSKE DOSEŽKE PREDNIKOV TER LEPOTE NAŠE NARAVE. SKOZI TISOČLETJA JE GORENJSKA NAJBOLJ RAZVITA SLOVENSKA POKRAJINA. ZA RAZCVET GOSPODARSTVA IN KULTURE NISO DOVOLJ LE PRIDNE ROKE. Z ZNANJEM BOMO USTVARILI SKUPNOST BOGATIH POSAMEZNIKOV. TAKO KOT RAZLIČNOST POSAMEZNIKOV BOGATI DRUŽBO, TAKO NAJ SKUPNOST RAZLIČNIH POKRAJIN BOGATI SLOVENIJO.

ANTON POŽAR - LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA JESENICE
SAŠO GOVEKAR - LIBERALNO DEMOKRATSKA STRANKA KRANJ
JOŽE DEŽMAN LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA RADOVLJICA
ANDREJ NOVAK - LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA ŠKOFJA LOKA
MARJAN ŠVAB - LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA TRŽIČ

Pecivo,
ki ga ponudite tudi najboljšim prijateljem

*So lepi trenutki,
ko človek želi,
biti prijazen do drugih ljudi.
Ni važno kako, kdaj in kje se zgodi,
le lepše in boljše življenje se zdi.*

pecivo Triglav

ŽITO *Grampko* LESCE

OBČANKE, OBČANI!

Občina Kranj želi vsem svojim občanom,
podjetjem in ustanovam
vesele božične praznike
ter srečno in uspešno leto 1991

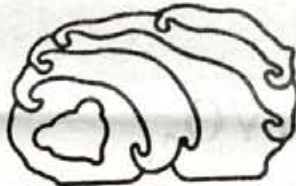
Predsednik SO Kranj
VITOMIR GROS

Mizarstvo, žaga
in profiliranje
lesa

ALOJZ OVSENIK
Jezerska cesta 108/c
Tel.: 064/35-770

CENJENIM STRANKAM
IN OBČANOM ŽELIMO
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991

ODEJA ŠKOFJA LOKA

Tovarna prešitih odev, p. o. Škofja Loka
Kidričeva 80, telefon: 064/62 - 162

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO
NOVO LETO 1991

Lth loške tovarne
hladilnikov
škofja loka

SPOŠTOVANI KUPCI!

Obiščite tovarniško trgovino LTH v Škofji
Loki, Kidričeva 66, tel.: 064/631-301
MOŽNOST NAKUPA zamrzovalnih skrinj,
hladilnih pultov, manjših gostinskih aparatov,
el. brusilnih strojev, materialnih tehnoloških
presežkov itd.

TRGOVINA JE ODPRTA VSAK DAN
od 8. do 16. ure in
v SOBOTO od 8. do 12. ure

VABLJENI!

KOMPAS

★ ZA BOŽIČNE IN NOVOLETNE PRAZNIKE ★

- ★ ROVINJ, RAB, PULA, 7 dni, od 22. 12.
- ★ DRUŽINSKA VAS/ŠMARJEŠKE TOPLICE, Penzion DOMEN, 5 dni, 29. 12.
- ★ DOLENJSKE TOPLICE, 1 dan, 31. 12.
- ★ DUBROVNIK, 7 dni, 26. 12., letalo
- ★ BRDO PRI KRANJU, 2 dni, 31. 12.
- ★ LENINGRAD, 8 dni, 27. 12.
- ★ MOSKVA, 6 dni, 28. 12.
- ★ LONDON, 4 in 5 dni, 30. 12.
- ★ PRAZIČNI DUNAJ in POLNOČNICA
21. 12. obisk koncerta v zahvalni cerkvi
23. 12. (polnočnica)
- ★ MÜNCHEN/HOFBRAEUHAUS, 3 dni, 30. 12.

★ POČITNICE DOMOVINA ★

- ★ RABAC, 7 oziroma večdnevni oddih v hotelu B. kat. MIMOSA/HEDERA, ugodne cene
- ★ NOVIGRAD vabi na prijetne počitnice v mrzlih zimskih dneh, namestitve v hotelu MAESTRAL, nizke cene
- ★ LOVRAN, preživite nepozabnih 7 dni v hotelih LOVRAN, EXCELSIOR oz. vili ELZA po zelo ugodnih cenah
- ★ VRSAR vam nudi 7-dnevne aranžmaje v hotelu PINETA, cene ugodne
- ★ ROVINJ, h. Eden/h. Park, 10 % popusta za upokojene, ugodna cena
- ★ SENIORSKI KLUBI - Mali Lošinj, Hvar, Dubrovnik, organiziran prevoz (letalo/avtobus), v jan., feb., mar.
- ★ DOLENJSKE TOPLICE, K-KLUB, Zdraviliški dom, od 8. 1. do 30. 4. 91, avtobusni prevoz
- ★ MALI LOŠINJ, TENIŠKI KAMP, 8 dni, 26. 1. in 2. 2. 91 4 ★

★ SMUČANJE 90/91 ★

- ★ KOMPASOV KATALOG - BOGATA PONUDBA
DODATNE KAPACITETE V ITALJANSKIH DOLOMITIH, odhod 26. 1. in 2. 2. 91.
- VABIMO VAS V MOEND, CANAZEI, RASEN pod smučišči KRON-PLATZA, V FALCADE, PIANCAVALLO in MADONO DI CAMPIGLIO.
- ★ V PRIPRAVI: KOBLA in ARNOLDSTEIN, 24. - 28. 12.
- enodnevni smučarski paketi
- petdnevna smučarska šola

★ POTOVANJA V TUJINO ★

- ★ S POSEBNIM LETALOM V:
- ★ PARIZ, 5 dni, SILVESTROVO 28. 12.

★ JESEN IN ZIMA V TOPLICAH ★

- ★ TOPOLŠICA skrita med pobočja z gozdovi bogatih vrhov vam ponuja zelo prijeten oddih s popusti za otroke in upokojene
- ★ TUHELJSKE TOPLICE s svojim turistično rekreacijskim centrom vabijo na 7 oziroma večdnevni oddih
- ★ MORAVSKE TOPLICE vam nudijo namestitve v hotelu TERMAL in novozgrajenem hotelu AJDA za 7 oz. več dni

★ IZLETI V TUJINO ZA MLADE IN MLA- DE PO SRCU ★

- ★ AZURNA OBALA - PARIZ - STRASBOURG, 8 dni avtobusni prevoz, datum odhoda po dogovoru z zaključeno skupino
- ★ HOLANDIJA, 8 dni, avtobusni prevoz, za zaključene skupine, odhod po dogovoru
- ★ KLASIČNA GRČIJA, 7 dni, avtobus, ugodna cena, odhod po dogovoru za zaključene skupine

★ UGODNO ★

- ★ DUNAJ Z LETALOM, 3 dni, 18. 1.; 1., 15. 2. 91
- ★ SVETA DEŽELA, počitnice na Rdečem morju, 8 ali 15 dni, 27. 12. 90
- ★ LONDON, 4 ali 5 dni, letalo, december, januar 91 (3 dni, za zaključene skupine)
- ★ AMSTERDAM, 4 dni, letalo, jan., feb., mar. 91
- ★ VIKEND V CARIGRADU, 5 dni, 12. in 17. 1.; 7. in 28. 2.

★ VELIKA POTOVANJA ★

- ★ KAIRO, 6 dni, 13., 27. 2.; 6. 3. 91
- ★ KRIZARJENJE PO NILU, 9 dni, IZREDNO UGODNO, 6., 13., 20., 27. 1.; 3. 2. 91
- ★ EGIPT, 9 dni, 27. 1.; 3., 17. 2.; 3., 10., 17. 3. 91
- ★ INDIJA-KATMANDU-VARANASI, 30. 1., 27. 2., 27. 3., 24. 4. 91
- ★ SRI LANKA-MALDIVI, 14 dni, 5. in 26. 1. 91
- ★ HONGKONG-BANGKOK-PATAJA, 11 dni, 13. 2. 91
- ★ ZAKLADI TAJSKE, 10 dni, 23. 1.; 20. 2. 91
- ★ BANGKOK-PHUKET-SINGAPUR-KUALA LUMPUR, 11 dni, 18. 1. 91
- ★ KENIJA-ZIMBABVE-TANZANIJA, 6. 2. 91
- ★ MADAGASKAR-REUNION-MAURITIUS-SEJSELI, 17 dni, 26. 1. 91
- ★ JUG AFRIKE, 17 dni, 14. 1., 18. 2. 91
- ★ BANGKOK-HONGKONG-SINGAPUR, 12 dni, 20., 27. 1. 91
- ★ SEJSELI, 9 ali 16 dni, 13. 1. 91

★ NAROČILA AVTOBUSNIH PREVOZOV ★

Prometna služba, Ljubljana, Pražakova 4, tel. 061/326-159

★ GALERIJA KOMPAS ★

DNEVI BONSAI - od 18. 12. - 22. 12. 90
razstava, svetovanje, predavanja in prodaja

Novoletni
popust

do **20 %**

od 1. 12. dalje

za OKNA, VRATA, POLKNA,
MONTAŽNE STENE, HIŠE...

IZKORISTITE
● KONKURENČNE CENE in
● DRUGE UGODNOSTI NAKUPA

JELOVICA

ŠKOFJA LOKA tel. 064/631 241 fax 064/632 261

PRODAJNA MESTA
ŠKOFJA LOKA MURSKA SOBOTA CELJE
NOVA GORICA IZOLA NOVO MESTO

ŽELIMO SREČNE IN VESELE PRAZNIKE

Priprošnikov je vse več

Gospodarstvenike je nemalo presenetil nasvet dr. Boleta, naj lepo počakajo, da bo v Sloveniji 100 tisoč brezposelnih, saj sedanji agresivni nastop zbornice ne bi učinkoval.

Pustimo ob strani vprašanje, kakšno težo je imela gospodarska zbornica doslej pri oblikovanju gospodarske politike, ker si z odgovorom ne moremo kaj prida pomagati. Veliko bolj zanimivo je vprašanje, kakšno naj bi imela, saj se je v zadnjem letu gospodarski sistem v marsičem spremenil, gospodarske razmere pa so vse bolj podobne agoniji.

Na zadnji seji upravnega odbora se je razvila zanimiva debata, v ozadju je bilo prav to vprašanje, čeprav so gospodarstveniki govorili o aktualnih gospodarskih problemih. Njihove misli pa lahko strnemo v ugotovitev, da tudi slovenska vlada nima poslušna za predloge zbornice, zlasti pa jih nima za poskuse zmanjševanja javne porabe, kar potrjuje tudi sicer že umaknjeni predlog slovenskega proračuna za prihodnje leto. Zbornica je pred kratkim predlagala odkup izvoznih obveznic iz zadržanih sredstev prometnega davka, s čimer se je vlada načelno strinjala, vendar se je izkazalo, da jih potrebuje za zapolnitev luknje v svojem proračunu. Tako rekoč mimo zbornice je bil sprejet zakon o intervencijah v gospodarstvu, ki predstavlja nevarnost, da se bo s posojilom v višini 700 milijonov mark prelili 4 odstotke družbenega proizvoda.

Gospodarstveniki so bili tako rekoč dobro uglašeni orkester z dirigentom Koširjem, besedno so spodbujali drug drugega pri opisovanju velikanskih težav in problemov gospodarstva in nikakršnih razlogov seveda nimamo, da jim ne bi verjeli, v kako obupnem položaju je naše gospodarstvo. Predsednik Košir pa je dejal, da je sedanja vloga zbornice neproduktivna in se vprašal, naj nastopijo veliko bolj agresivno in uporabijo svoje poslance v slovenski skupščini, kjer se že dogaja, da skupine poslancev predlagajo zakone, da bi resneje upoštevali vsaj pri sestavljanju republiškega proračuna, saj po sodbi gospodarstvenikov javna poraba nikakor ne bi smela preseči 40 odstotkov družbenega proizvoda.

Kot hladen tuš so delovale misli dr. Velimirja Boleta z ekonomskega inštituta Pravne fakultete, strokovnjaka torej, ki ima markopogled na gospodarske razmere. Dejal je, da ne verjame v uspešne agresivne nastope zbornice, saj so argumente le objektivne razmere, kar je dobra stvar prehodnega sistema. Sploh pa ga veseli, da se je odločanje preneslo v parlament, ki hitro reagira, če pred njegovimi vrati rogovili 5 tisoč ljudi. Dober argument bodo torej razmere, ko bo v Sloveniji brezposelnih 100 tisoč ljudi, šele tedaj bo vlada resnično potrebovala zbornico in jo tudi poskala, šele tedaj bo parlament spoznal, da je treba resnično nekaj napraviti. Prepričan je, da je negospodarstvo ne bi preneslo zmanjšanja javne porabe na 37 odstotkov družbenega proizvoda, hitro linearno zmanjšanje je možno le do 40 odstotkov. Problem je v perversnem davčnem sistemu, ki povzroča izgube v gospodarstvu, namesto da bi bile prikazane kot javni dolg, kar dejansko so, zato tudi ne verjame, da je problem rešljiv z zadolževanjem v tujini. Jasno je vendar, da je kri izvoznikov na Ljubelju, je dejal dr. Bole, rešitev pri zmanjšanju javne porabe zato ni moč iskati po starem, obrniti bi jih morali k iskanju novih davčnih virov, davkoplačevalcev je res vse manj, priprošnikov pa vse več, kakor je dejal Rino Simonetti. ● M. Volčjak

IZ LETA 1938

Sirc Franjo, tekstilna industrija, Kranj

Tekstilno tovarno, ki ima svoj sedež v Stražišču pri Kranju, je ustanovil leta 1929 sedanji lastnik Franjo Sirc, domačin iz Kranja. Lastnik je priznan tekstilni strokovnjak, ki ima veliko zasluge za povojni gospodarski dvig Kranja, kajti bil je na vidnem mestu med onimi možmi, ki so pritegnili v Kranj veliko tekstilno industrijo, brez katere si današnjega Kranja ne moremo predstavljati. Sodeloval je pri ustanovitvi cele vrste tekstilnih tovarn v Kranju in bil poslovodja v tovarnah "Jugobruna", "Inteks", "Tekstilindus", itd. Končno si je postavil lastno tovarno, ki se pod njegovim spretnim vodstvom krepko razvija in stalno napreduje. Z veliko naglico si je podjetje poleg prvotne tkalnice postavilo še apreturo, barvarno in belilnico. Vsi obrati so opremljeni s stroji najnovejših konstrukcij na električni pogon. Poleg tega ima podjetje tudi lastne parne naprave. Surovine kupuje podjetje deloma doma, deloma pa jih uvaža iz Italije, Švice, Poljske, Nemčije in Španije. Izdeluje predvsem vse vrste moline, oksforde, flanelo, barhant, inlet, razne šifone, popeline, cefirje, gradle za žimnice ter drugo beljeno, barvasto in pisano bombažasto blago. Vse to blago odlične kakovosti se prodaja ne le v dravski banovini, temveč širom vse naše države. Kapaciteta tvornice je prav znatna, saj je podjetje eno največjih čisto domačih tekstilnih tovarn v naši banovini. Zaposluje do 250 delavcev. Ker je podjetje ustanovljeno izključno z domačim kapitalom in zaposluje le domače ljudi, je za načelo naše gospodarske osamosvojitve na industrijskem polju velike važnosti in vredno vse pozornosti.

Batistič Rafael, trgovina s surovimi kožami in topilnica loja, Stražišče pri Kranju

Med surovinami, ki jih nudi Slovenija, so gospodarsko zelo važne tiste, ki jih daje naša dobro razširjena živinoreja. Izkoriščali pa so jih dolgo časa le tujci. To je napotilo našega domačega podjetnika Rafaela Batističa, da je s svojo izredno podjetnostjo in priznano spretnostjo ustanovil svoje lastno podjetje, ki ga strokovnjaško in uspešno vodi, od ustanovitve pa do danes, ko je dosegel že zavidno višino.

Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1928. Iz skromnega začetka, ki je značilen za skoraj vse slovenske trgovine, se je v teku let razvilo v eno največjih podjetij te stroke v Sloveniji. Sedaj obvlada pretežen del trgovine s surovimi kožami v Sloveniji, posega pa uspešno že tudi v ostale dele države. Podjetje je velikega gospodarskega pomena posebno za našega malega človeka, kmetovalca. S svojo dobro urejeno in široko razpredeno nakupovalno organizacijo s pomočjo lastnih avtoprevoznih sredstev omogoča mesarju, kakor tudi kmetovalcu neposredno prodajo surovih kož po znatno višjih cenah, ker ni vezan na vmesne prekupčevalce. Posebno važnost ima podjetje za naše poljedelsko pasivne gorenjske okraje, ki v veliki meri živijo od živinoreje. Tvrda kalaga s kožami precejšen del domačih tovarn in usnjarn. Surove, zlasti svinjske in telečje kože, ki jih podjetje nakupi, izvažajo v inozemstvo. Tvrda ima stalne trgovske zveze z vsemi važnejšimi evropskimi in tudi prekomorskimi državami. Zlasti mnogo kož izvozi podjetje v Anglijo in Severno Ameriko, ki sta njegovim najboljšim odjemalki. Podjetju je priključena še topilnica loja in masti za industrijske svrhe. Tvrda uživa pri svojih dobaviteljih in odjemalkah zelo dober glas in je splošno znana po svoji solidnosti in kulantnosti, ki sta ji mnogo pripomogli k ugodnemu plasiranju našega blaga na inozemskem trgu.

Kranjska Sava ustanovila svoje trgovsko podjetje

Sava želi ostati na srbskem trgu

Nekdanji Sava Commerce bo s 1. januarjem zamenjalo trgovsko podjetje Sava Kranj Trade, ki ga vodi Janez Bohorič.

Kranj, 18. decembra - Družba z omejeno odgovornostjo Sava Kranj Trade bo prodajala izdelke Save in tovarno oskrbovalo z materialom in opremo, zaradi celovitosti ponudbe pa vključevalo dodatne prodajne programe. Registrirano je tudi za zastopanje tujih firm, ustanovljalo bo podjetja v tujini, prvo bo kmalu začelo poslovati v Trstu. Razširiti namerava tudi domačo trgovsko mrežo, zdaj ima 56 svojih in 350 pogodbenih prodajalnih po Jugoslaviji. Janez Bohorič pravi, da želi ostati navzoči tudi na srbskem trgu, kjer se zaradi ukrepov skrbske vlade stvari zdaj zapletajo, vendar optimistično pričakuje, da bodo našli rešitve, saj je zlasti v Rumi interes obojestranski.

Družba z omejeno odgovornostjo Sava Kranj Trade bo uradno začela poslovati s 1. januarjem prihodnje leto, ustanovila ga je Sava, ki je za začetek njegov edini lastnik, nika kor pa ni rečeno, da bo tudi ostala, saj je novo trgovsko podjetje odprto tudi za druge. Novo Savino trgovsko podjetje vodi Janez Bohorič, ki je že izbral dva pomočnika, Jože Lakner bo zadolžen za nabavo, Slavko Koren za trženje, notranjo trgovino pa bo vodil Franc Seruga.

Novost je zastopanje tujih firm

Najprej seveda kaže reči, da ne gre za povsem novo podjetje, temveč za preobrazbo glede na novo zakonodajo. Na častniškarski konferenci so naravnost povedali, da so Savo Commerce ukinili 1. januarja 1989, ker so se bali, da bi se z zakonom o podjetjih osamosvojila in odnesla s sabo veliko kapitala, tovarniškega seveda. Kot delovna organizacija je bila namreč vključena v sozd, 97 odstotkov kapitala je prispevala Sava, 3 odstotke niški Vulkan (ki je ob prvi srbski blokadi glasno izstopil). Če so tedaj v Savi reagirali dokaj hitro, pa lahko rečemo, da so Sava Trade ustanovili dokaj pozno, seveda pa Sava brez trgovske mreže ni bila, saj jo ima že od leta 1956, v bistvu gre pri ustanovitvi novega trgovskega podjetja le za njeno podjetniško organizacijo. Navsezadnje bodo tudi ljudje isti, delo jih bo v novem podjetju imelo 500. Poleg podjetniške naravnosti pa je med bivšim Sava Commerce in novim Sava Kranj Trade še ena pomembna razlika, trgovska dejavnost bo namreč razširjena z zastopanjem tujih firm.

Organ upravljanja podjetja Sava Kranj Trade bo 17-članska skupščina, sestavljali jo bodo direktorji Savinih podjetij in njeni strokovnjaki, štiri člani pa bodo izvolili delavci družbe.

Direktna prodaja potrošniku

Prihodnje leto računajo na približno 300 milijonov mark prometa, leta 1993 naj bi narasel na 355 milijonov mark. Približno 40 odstotkov prometa nameravajo ustvariti z avtoplačši, 30 odstotkov z gumenotehničnimi izdelki, preostalih 30 odstotkov pa z umetnim usnjem in z dopolnilnimi programi. Prodajati namreč nameravajo tudi druge izdelke, da bo ponudba celovita.

Seveda pa bo Sava Kranj Trade ekskluzivni prodajalec izdelkov Save, po načelu franšizinga namerava preoblikovati svojo trgovsko mrežo po Jugoslaviji. Cilj novega Savinega trgovskega podjetja je predvsem, da se približajo potrošniku, da se nanj obrnejo direktno. Doseči želijo, da bi najmanj 30 odstotkov prodaje predstavljala direktna prodaja potrošnikom po maloprodajnih cenah. Interes je seveda jasen, sebi v prid obrniti trgovski zaslužek.

Razširitev domače trgovske mreže

Sava ima že zdaj po Jugoslaviji 56 svojih in 350 pogodbenih prodajalnih, Sava Trade pa jo namerava še razširiti in s trgovinami enakomerno pokriti jugoslovanski trg ter uvesti maloprodajo v obliki franšizinga. Splača se jim jo odpreti v mestu, ki šteje 20 tisoč prebivalcev, takšnih pa je v Jugoslaviji približno 600.

Nove nameravajo zgraditi v Ljubljani, ob novi cesti Maribor-Zagreb, na obrobju Zagreba, v Banjaluki, v Sarajevu, v obrobju in v centru Beograda, na obrobju Skopja, v Splitu pa jo že gradijo.

Pritožili so se na srbsko odločbo

Zaradi ukrepov srbske vlade imajo težave na srbskem trgu, ki za Savo predstavlja 12 do 15

odstotkov domače prodaje (polovico izdelkov izvozijo). Skladišče in prodajalno imajo v Beogradu in v Nišu, prodajalne pa v Zrenjaninu, Kraljevu in Požarevcu ter skladišče v Rumi.

Največje je skladišče v Rumi, ki meri 2.500 površinskih metrov, ob njem pa imajo še 5,5 hektara zemljišča, ki ga ima v najemu kmetijska zadruga. Sava je namreč vlagala v tovarno traktorskih gum v Rumi, ki je vključena v poslovni sistem Save in Semperita, polovico proizvodnje izvozi, kar letno predstavlja 130 milijonov šilingov. To blago gre preko omejenega skladišča, podobno tudi material za proizvodnjo.

Dobili so se odločbo srbskih oblasti, da morajo plačati 65,8 milijona dinarjev takse, kar predstavlja skoraj tretjino prodaje skladišča. Na odločbo so se pritožili, kot argument navajajo, da ne gre zgolj za prodajo slovenskih izdelkov. Nedvomno je interes obojestranski, Janez Bohorič optimistično pričakuje, da bodo te zaplete

uspeli razrešiti, vsekakor pa Sava želi ostati na srbskem trgu.

Podjetje v Trstu

Sava Trade bo zastopala tuje firme, sama pa bo na tujih trgih ustanovljala svoje in mešane družbe ter zastopstva. Prva bo kmalu začela poslovati v Trstu, imenovala se bo Eurosava, Sava je njegov 49 odstotni lastnik, večinski pa je (zaradi posebnih predpisov v Trstu) tamkajšnje podjetje Resim, njegovi lastniki so tržaški Slovenci, z njim že dolgo sodelujejo, zato se dobro poznajo.

Lastno podjetje bodo verjetno ustanovili tudi v Nemčiji, na Madžarskem bodo začeli s pogodbenim zastopnikom, v Turčiji, Iranu, Egiptu, Sovjetski Zvezi, Maroku in Kanadi z ekskluzivnim zastopnikom. V teku pa so pogajanja s Semperitom in Continentalom o nastopanju na drugih tujih trgih. ● M. Volčjak

Brez dela ostajajo strokovnjaki

Plače za slovo

Kranj, 19. decembra - Kranjska vlada je odložila plačilo prispevkov RTC in PTS Iskre Kibernetike, prvo podjetje je v stečajnem postopku, drugega bodo likvidirali, slednji si bo pomagal tudi s prodajo dveh stanovanj.

Za odlog plačila prispevkov je ponovno zaprosil Razvojno tehnološki center Iskre Kibernetike, za katerega je kranjsko sodišče 10. decembra uvedlo stečajni postopek in za stečajnega upravitelja imenovalo ekonomista Viktorja Eržena. Decembra so izplačali plače za oktober in november, ne zmorejo pa plačati prispevkov v višini 243 milijonov dinarjev. Kranjski izvršni svet jim je plačilo odložil, zahteval je tudi jamstvo, ki pa bo zaradi stečajnega postopka verjetno brez vrednosti, praktično lahko računajo le na stečajno maso.

Kibernetikinemu podjetju Poslovni tehnični servis (bivše skupne službe) pa je odložil plačilo prispevkov za oktobrsko plače v višini 443 milijonov dinarjev. Direktorji Kibernetikinih podjetij so pred kratkim sklenili, da podjetje PTS likvidirajo, saj druge rešitve ne vidijo več. V skupnih službah je bilo prej 380 ljudi, odšlo jih je 110, tako je danes v PTS zapo-

slenih 270 ljudi, od njih pa jih bo 56 ostalo brez dela, druge bodo prerazporedili po podjetjih.

Na seji izvršnega sveta smo slišali, da v Kibernetiki premoženja še niso razdelili, čeprav so oblikovali nova podjetja, zato se obeta še veliko zapletov. Drago Tomšič pa je dejal, da je med 56 delavci, ki ostajajo brez dela, veliko strokovnjakov. Brez dela ostaja računalniška skupina, ki zna risati s pomočjo računalnika, in Stevčih in Stikalih pa to še vedno opravljajo ročno. Podobno tudi skupina strokovnjakov za robotiko. V podjetjih se strokovnjakov branijo, ker se bojijo, da bodo drugi izgubili delo, ročni delavci imajo preko sindikata tako močan vpliv, da s tem ogrožajo razvoj, je dejal Tomšič.

Podjetje PTS pa si skuša pomagati tudi s prodajo dveh izpraznjenih stanovanj v Kranju, izvršni svet je sklenil, da jih bodo kupili s sredstvi stanovanjske solidarnosti. ● M. V.

Sklad namesto uradnikov

Kranj, 19. decembra - Ustanovitev občinskega sklada za pospeševanje obrti in podjetništva je tik pred zdajci, zastavlja se predvsem vprašanje, kako ga bodo napolnili z denarjem, na seji kranjske vlade smo slišati tudi misel, naj bi odpustili 30 občinskih uslužbencev.

Kranjski izvršni svet je sprejel predlog odloka o dodeljevanju posojil za pospeševanje drobnega gospodarstva v kranjski občini, kar mora napraviti še skupščina. Od osnutka do predloga odloka bistvenih sprememb ni bilo, omeniti velja, da niso osvojili predloga, naj bi proceduro dodeljevanja posojil prevzela banka, saj bo to delala komisija izvršnega sveta. Na seji so osvojili pripombo, naj bo spodnja meja razpisnega roka posojil 15 dni in ne 10, kakor je bilo sprva predvideno.

Najdlje pa so se ustavili ob vprašanju, kako bodo sklad napolnili z denarjem, ki ga veliko ne bo, kar je bilo jasno že spocetka. Občinski finančnik Jože Javornik je opozoril, da še ni povsem jasno, kako bodo sklad vključili v občinski proračun, saj republiška navodila takšnega proračunskega financiranja ne predvidevajo, potreben bo torej dogovor z republiko. Zanimiv je bil predlog Mirana Tivadarja, naj bi zaposlenost na občini zmanjšali za 30 ljudi in denar, ki gre za njihove plače namenili v sklad. Stane Vreček je pripomnil, da bo v tem primeru sklad še revnejši, kot je računal. Seveda pa je to tudi praktično težko uresničljivo, saj odpustitvam tudi ponovem pripada plača še pol leta. Predsednik Vladimir Mohorič je dejal, da je zaposlenost na občini res prevelika in da jo nameravajo zmanjšati, za sklad pa bodo vendarle morali poiskati drugačno rešitev. ● M. V.

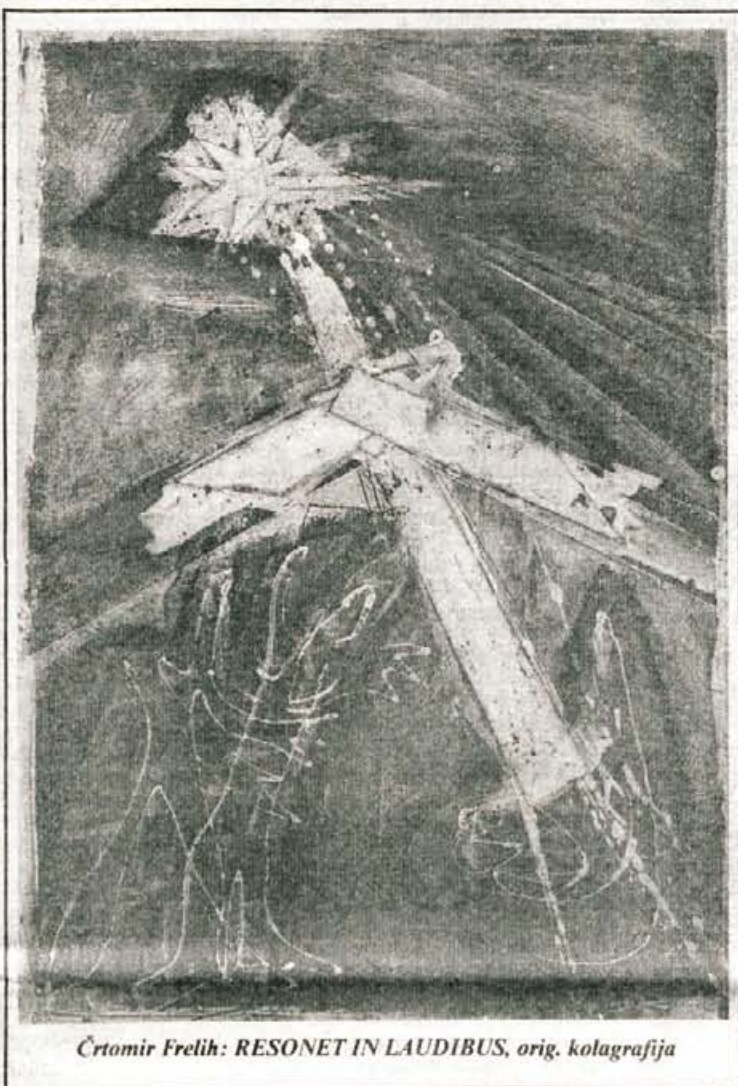
Prva Iskrina centrala EWSD v Sovjetski zvezi

Kranj, 18. decembra - V mestu Grodno v Belorusiji je Iskra danes vključila v omrežje prvo digitalno telefonsko centralo EWSD v Sovjetski zvezi. Gre za tranzitno centralo srednjih zmogljivosti, posel je vreden 8,8 milijona dolarjev.

Za kranjsko Iskra Tel je to seveda pomemben uspeh, saj na sovjetskem trgu zdaj nastopa kot kompletni ponudnik digitalnih sistemov, od SI 2000 do največjih zmogljivosti EWSD. Na sovjetskem trgu se srečuje s podobnimi problemi kot doma, saj mora digitalne sisteme prav tako vključevati v analogne, vendar pa so za vključitev prve sovjetske centrale potrebovali le štiri mesece. Naslednji dve bodo postavili v Tjumnju in Zaporozju, dela grede h koncu.

Iskra je na sovjetski trg s telefonskimi centralami prodrla pred desetimi leti, s centralo Metaconta 10C, ki ima mednarodni pomen, poglani pa so jo ob olimpijskih igrah v Moskvi. Odtlej so tam instalirali še več central Metaconta in SU 2000, ki imajo skupno zmogljivost 1 milijon priključkov. Konec oktobra so končali prvo fazo tranzitne centrale Metaconta v Moskvi z zmogljivostjo 32 tisoč vodov, kar je doslej največja Iskrina centrala in ena največjih na svetu. Hkrati so že drugič povečali zmogljivost "olimpijske" centrale.

SNOVANJA

Črtomir Frelj: RESONET IN LAUDIBUS, orig. kolografija

VSEBINA 20

- dr. Marko Kerševan:* **BOŽIČ ZA VERUJOČE IN NEVERUJOČE**
- mag. Mirko Kambič:* **150 LET SLOVENSKE FOTOGRAFIJE**
- Tomaž Kukovica:* **PREMISE O USODI POEZIJE MARJANA ŠTANCARJA - MONOSA**
- Matija Logar:* **GLEDALIŠČNIKI - (NE)POZABLJENI NORCI**
- Anka Novak:* **SPOMENIKI LJUDSKEGA STAVBARSTVA**
- Tomaž Bole:* **S PESMIJO V VSAK SLOVENSKI DOM, Z GALLUSOM V SVET**
- Vilma Stanovnik:* **INTERVJU Z ZVONETOM ŠERUGO**
- Franč Križnar:* **INTERVJU Z OLGO GRACELJ**
- Dušica Kunaver:* **BOŽIČ**
- Marija Cvetek:* **BOŽIČNE BOHINJSKE VRAŽE**

Urednikova beseda

Tokratni dvojni obseg *Snovanj* izhaja v predbožičnem in prednovoletnem času. O zdaj tudi uradnem prazniku razmišlja v uvodniku dr. Marko Kerševan. Božiču z etnografske plati je namenjena tudi zadnja stran *Snovanj*, o tem pišeta zbirateljci narodnega blaga Dušica Kunaver in Marija Cvetek. Sredica kulturne priloge časopisa pa prinaša vrsto prispevkov z najrazličnejših področij. Likovna oprema je iz Gallusovega koledarja 1991, avtorja akad. grafika Črtomira Frelja.

Lea Mencinger

Marko Kerševan

Božič za verujoče in neverujoče

Da bi pokazal na nesmiselnost politizacije vprašanja božiča, sem pred nekaj leti (ob razpravah o njegovem javnem statusu) rekel, da je božič v naši novejši zgodovini izpričal "moč ljudskih množic" tako nasproti Cerkev kot nasproti partiji in državi. Z zguljeno in tudi že preživelo politično frazo o moči ljudskih množic sem skušal povedati, da navsezadnje niti partija in država niti Cerkev niso imele pravega interesa za to, da bi se ohranil božič kot ljudski praznik. Država zato, ker je videla v njem pač množični religiozni praznik (v množičnem izražanju religioznosti pa manifestacija moči cerkve), cerkev pa zato, ker je po izkušnjah iz preteklosti in iz drugih dežel vedela, da so najbolj množični motivi in izrazi božičnega praznovanja prav tisti, ki imajo s posebno krščansko vsebino božiča najmanj zveze (družinski nakupi in obdarovanja po Božiču in dedku Mrazu, božične pojedine, pa božične/novoletne jelke itd.). Videti je bilo, da bo Cerkev lahko prav pri nas najlažje uveljavila pravo krščansko vsebino božičnega praznovanja, ker se bodo in ker so se kozmično-biološke sestavine (povezave s praznovanjem letnega ciklusa, odnosa med živimi in mrtvimi, svetlobo in temo), skupaj z njihovimi osamosvojenimi sekulariziranimi nasledki (dedek Mraz in družinski obdarovanje), pomaknili bolj proti novemu letu. Pa vendar ni šlo. Tesna zveza krščanskih, nekrščansko religio-

znih in posvetnih sestavin praznovanja se je sicer nekoliko razrahljala, praznovanje se je z različnimi poudarki razpotegnilo med božič in novo leto, toda ne toliko, da bi se zmanjšal pritisk za enotno praznovanje božiča z vsemi sestavinami, kot ga pozna in ohranja celotna, zlasti pa srednja Evropa. Seveda bi lahko rekli, da je bil čas prekratek in slovenski ter jugoslovanski prostor premajhen, da bi lahko porodil in obdržal v Evropo tudi obdržal to posebnost oziroma prednost.

Kakorkoli, spet smo se tudi v tem primeru vrnili v (srednje) evropske kolesnice (kar, mimogrede, verjetno pomeni, da bo dedek Mraz iz pobožičnega dedka postal božični dedek ali "dedek Mraz - Božiček" in bosta oba kot ena figura stala nasproti zgolj katoliško-cerkvenemu Miklavžu - kot pač drugod po Evropi.)

Dolgo časa sem bil prepričan, da Cerkev ni bolje izkoristila priložnosti, ki se ji je nudila za uveljavljanje specifične krščanske vsebine, enostavno iz komodnosti ali oportunitizma, da ne zgubi naklonjenosti množic (kot je navsezadnje popustila tudi partija z državo). Ščasoma pa sem prišel do spoznanja, da pravzaprav drugače ni mogla in ne more ravnati in to iz tehničnih vsebinskih razlogov.

Seveda je res, da je božič najbolj množični verski praznik zaradi prepletanja krščansko-religioznih, nekrščanskih, koz-

moloških in "poganskih" religioznih vsebin ter sekulariziranih prv in običajev. Toda kako naj bi Cerkev znotraj božičnega praznovanja sploh označila svoje posebno oznanilo, ki je navsezadnje samo v tem: "rojen nam je Odrašenik"? Mnoge cerkvene pesmi sicer pojo o tem, toda znotraj zgodbe o božiču tega ne zmorejo zares povedati. Kajti tisto, kar pripoveduje v besedi, zvoku in podobi, je zgodba o "odprtem nebu", o zemlji, ki pričakuje, o zvezdah in kozmosu, o božjem, blagoslovljenem otroku, ki se je rodil, o življenju, ki se rojeva v skrivnostnem prežemanju naravnega in nadnaravnega, kozmičnega in človeškega, božjega in vsakdanjega v prelomnem času, v "sveti noči", ko ni čisto jasno, ali je sveta zato, ker se je v njej rodil božji otrok, ali se je božji otrok rodil v njej, zato ker je sveta, skrivnostna, prelomna. Kako bi lahko iz te zgodbe o skrivnosti, sladkosti, svetosti življenja človeka in kozmosa, človeka v kozmosu, polne takih ali drugačnih božjih sil in bitij - iz zgodbe, ki jo v različnih oblikah pripovedujejo različni miti in religije - lahko izločili, izolirali posebno krščansko sporočilo o Odrašeniku? Kaj bi od te zgodbe ostalo, če bi iz nje izločili kozmološko-biološke sestavine, kot pravimo v religiozski tipologiji. Tako rekoč nič.

Toda velja tudi narobe: zgodbe o rojstvu odrašenika, kakršen je bil Kristus, s samo božično zgodbo sploh ne moremo pove-

dati. Pove jo šele nadaljevanje: pripoved o Velikem petku in Vstajenju. Da se je rodil človek Odrašenik - ne pa le, da se je v nekem človeškem bitju uteljesila neka kozmično-nadnaravna sila - nam zares pove šele pripoved o tem, da je Kristus (kot Bog) vzel nase človeško usodo, nasledek greha, trpljenje in smrt in kot človek vse to z Bogom premagal v vstajenju. Vsega tega - in ravno tega - pa pripoved o svetonočnem, (med)človeškem in božjem miru in harmoniji ne zmore povedati: trpljenje, smrt, vera v vstajenje in vera v odrašenje so ravno onkraj tega. Zato je tudi pripoved o Jezusovem rojstvu v evangelijih tako oddaljena od glavne pripovedi o smrti in vstajenju: pravzaprav je v enem od evangelijev povedana čisto bežno, v dveh pa je sploh ni. Ni je, ker navsezadnje ni potrebna. Ni potrebna, ker je bila že povedana pred evangeliji in ker je pripovedovana tudi po njih in brez njih, tako rekoč nepretrgano vse do danes. Stalno je pripovedovana in izražana - ne kot vera, ampak kot prepričanje in občutenje - skozi mite in religije, ki govore o moči, sladkosti in skrivnostni svetosti življenja.

Do vprašanja vere se pride šele onkraj tega, onkraj tega občutenja skrivnosti in polnosti rojavanja in življenja, potem ko se v njem pojavi razcep, greh, trpljenje, obup... V skrivnosti in svetosti življenja in kozmosa ne verujemo, občutimo jo. Toda

tu se začne paradoks božiča: krščanska vera, ki raste šele iz zgubljene polnosti in harmonije življenja, iz njegove zlomljenosti, to polnost in nezlomljenost potrebuje. Zgubimo lahko namreč le tisto, kar smo imeli; kot zgubljeno lahko občutimo le tisto, kar občutimo kot svoje. Nasprotno pa občutenje skrivnosti in popolnosti človeškega življenja v kozmosu te vere v odrašenje samo po sebi ne potrebuje, še več, upira se ji.

Zato, pa naj zveni še tako paradoksalno, božiča ni mogoče postaviti, namreč pokristjaniti znotraj njegovega časa. Ni ga mogoče narediti bolj krščanskega s še več jasnicami, s še več govora o sveti družini in božjem detetu, ali s tem, da bi kar se da zmanjšali zmaterializirano potrošništvo, povezano z božičnim časom itd.

Z vidika zaresnega krščanstva, z vidika Velikega petka in velikonočnega vstajenja (ne svetonočnega rojstva) ga tudi ni potrebno, saj je prav s tega vidika vedno že krščanski in to prav v svoji kozmološki, poganski in posvetni življenjski polnosti in samozadostnosti. Prav v izrazih takega občutenja, pa stremljenja in hrepenenja po tem, je božič s krščanskega vidika namreč manifestacija velike človeške iluzije, ki se vedno znova razblinja in vedno znova poraja.

Z druge strani pa "krščanskega" božiča tudi ni potrebno s čimerkoli dopolnjevat in "pobolečati", da bi postal za vse

sprejemljiv: saj je tudi v svoji krščanski pripovedi o rojstvu, o božjem otroku itd. vedno že obči, ne pa specifično krščanski, ne glede na posebna sveto-pisemska imena.

Zato je naš sklep, ob vseh navidezni in zaresnih paradokseh, lahko le pomirjevalen - kot se za božič spodobi: božič je lahko božič za vse in to v vseh njegovih sestavinah. To se pravi: v vseh sestavinah nerazdeljivega božično-novoletnega časa, tudi s polnočno za neverujoče in z božično-novoletno jelko in božično-novoletnim dedkom Mrzom in njegovim obdarovanjem za krščansko verujoče.

(Kajti, kaj je že rekel Claude Levi-Strauss ob pronicljivi analizi božično-novoletnega obdarovanja? "Verovanje, ki ga ohranjamo pri naših otrocih, da darila zanje prihajajo iz onostranstva, daje alibi za skriti nagib, ki nas navaja, da dejansko žrtvujemo onostranstvu pod pretevo, da darujemo otrokom. V taki preobleki so božična-novoletna darila pravcate žrtve, ki jih prinašamo sladkosti življenja, ki obstaja pred vsem drugim v tem, da ne umremo.")

Še enkrat: razika med vero in nevero brez-upom in upanjem, strahom in neustrašenostjo se začne onkraj božiča in novega leta, onkraj polnosti skrivnostnega in svetega časa. Razlika med verovanjem in neverovanjem je razlika ob soočenju z Velikim petkom in Veliko nočjo. Toda to je še daleč: zdaj, ob božiču in novem letu vsi "verujemo" - ker ni potrebno verovati, ker lahko občutimo, hrepenimo, sanjamo...

mag. Mirko Kambič

150 let slovenske fotografije - dogodki in odmevi

Jubileji, zlasti prijetni, so bili in so še vedno povsod po svetu v posebnih časteh. Lahko, da ostane pri sami proslavi. Še lepše in bolj pa je, če obrodijo jubilej kakšen trajen sad.

Tako se je zgodilo tudi v jubilejem stopetdesete obletnice fotografije, po svetu in pri nas v Sloveniji. Razvite države, predvsem Francija, Anglija in Nemčija so si lahko privoščile marsikaj, že iz prestiža, da je zablestela fotografija kot svetlobna slika najprej v zahodnih delih Evrope. Nemčija je posvetila svojo pozornost zlasti zgodnjemu obdobju fotografije v nemško govorečih deželah z imenitno razstavo Srebro in sol (1839 - 1860). Razstava se je pričela junija 1989 v Kölnu, zaključila pa se je v Hamburgu marca 1990.

Slovenci smo se oddolžili jubileju z obsežno razstavo pod naslovom 150 let fotografije na Slovenskem, ki je vsebovala dejansko tri samostojne razstave. S tremi obširnimi katalogi, ki predstavljajo celoto, smo dobili dovolj zaključen oris rezultatov slovenske fotografije od začetka do danes (1839 - 1990) in osnovo za nadaljnje raziskave in predstavitve te vznemirljive dejavnosti.

Vabljenost in vznemirljivost fotografije

Kako vabljenost in vznemirljivost je fotografija, vedo dobro povedati dandanes nešteti ljudje, saj je postala svetlobna slika del njihovega življenja, doživljanja in delovanja. In tako je bilo od vsega začetka, vseh teh stopetdeset let.

Janez Puhar je občutil vznemirljivost ob izumiteljskem delu, ko je začel po svojem lastnem postopku spreminjati steklo v fotografsko podobo prefinjene kvalitete. Naši poklicni, ateljejski fotografi so bili vznemirljivi ob svojem prizadevanju za dober portret, sprva na kovinski plošči, na papirju in na svili kot na primer Anton Ločnikar leta 1857, ko se prvič omenja fotografski atelje v Ljubljani.

Fotografija je bila vznemirljiva tudi za tiste, ki so med prvimi pisali o fotografiji, za dr. Janeza Blejweisa (1867) in prof. Ivana Šubica (1884, 1889) pa dr. Frančiška Lampeta, ki je začel širiti fotografsko sliko med Slovenci s tiskom že od 1889 v Domu in svetu.

Prvi pomembnejši jubilej fotografije, petdesetletnica (1839 - 1889) so označili slovenski amaterji z neizbrisno in čudovito potezo - ustanovili so svoj prvi klub, ki nas je pred kratkim, ob stoletnici, napolnil s ponosom in navdušenjem. To je bil vznemirljiv jubilej trajne vrednosti.

V vsem tem dvajsetem stoletju naše fotografije najdemo občasno prijetno vznemirljive do-

Leverkusen, Muzej Morsbroich (zunanost) Tu je bila od 21. septembra do 18. novembra 1990 razstava Zgodnja fotografija na Slovenskem 1839 - 1919. - Foto: Mirko Kambič

godke, povezane s posameznimi ustvarjalci in s skupnimi akcijami. Tega razvojnega toka nista pretrgali niti obe svetovni vojni, postali sta le časovni cenzuri za lažjo razmejitev in prezentacijo doseženih uspehov, razvojnih smeri in teoretičnih poglavljanj v izrazni medij fotografije.

Za stoti jubilej fotografije leta 1939 bi lahko rekli, da so ga slovenski fotografi vznemirljivo in dinamično pripravljali s svojim izjemnim delom vse do leta 1931 naprej, z mednarodnimi priznanji in s prireditvijo treh mednarodnih razstav v Ljubljani v letih 1934, 1936 in 1938. Resno zavzeti za svoje delo pa niso bili le amaterji, temveč tudi mnogi poklicni fotografi, če omenimo le Josipa Pogačnika v Ljubljani in Josipa Pelikana v Celju ter Franca

Aparnika v Kamniku.

Čas, ki se meri v fotografiji s stotinkami in tisočinkami sekunde, je v svojem neustavljivem teku pripeljal svetlobno sliko do jubileja, ki je 19. avgusta 1989 dosegel svojih polnih 150 let. In prav ta jubilej je bil, kot že prejšnji, zelo vznemirljiv izziv za slovensko fotografijo. To pot ni šlo več za trenutno jubilejno akcijo, temveč za občudovanja vredno potezo, ki je odrgnila široko zaveso in s presenečenjem pokazala na fotografske zaklade v slovenski kulturni dediščini.

Nekoliko kronike

Mesto Kranj ima za slovensko fotografijo nedvomno velike zasluge. Pred kratkim je kar preveč skromno proslavilo 80-letnico svojega prvega kluba

Dr. Helmut Gernsheim, mednarodni strokovnjak za zgodovino fotografije na obisku v Ljubljani, 26. julija 1990. - Foto: Mirko Kambič

ba amaterjev, ki je pozneje le navidezno zamrl. Ponovno je vstal iz ognja vonj kot feniks in dal leta 1970 pobudo za Kabinet slovenske fotografije v okviru Gorenjskega muzeja. Zdaj je že znano in jasno zapisano, koliko kvalitetnih razstav je priredil ta kabinet v svojih dvajsetih letih. Tu kaže omeniti predvsem tri, ki so bile predhodnice in temelj za sedanjo trilogijo ob 150. obletnici fotografije na Slovenskem.

H koncu leta 1976 je bila v Kranju odprta razstava Razvoj fotografije v Sloveniji od 1840 do 1918. Avtor razstave je bil Mirko Kambič. Decembra 1982 je sledila razstava Slovenska fotografija med obema vojnama (1918 - 1941) in potem leta 1984 Razvojne poti slovenske fotografije 1945 - 1983. Avtor obeh razstav je bil Stojan Kerbler.

S tem je bil položen temelj celostnemu pregledu, z nakazanimi možnostmi za nadaljnje raziskovalno delo in prezentacijo. Zaradi finančnih težav Kabineta so ostale vse tri razstave brez večjih katalogov, vendar je bila odmevnost v javnih medijih, v tisku in televiziji odlična, delno celo v tujini.

Tri leta pred jubilejem, 1986, se je pri nas pojavila želja, da bi proslavili ta jubilej s posebnimi akcijami. Junija je dala pobudo Fotoantika v Križankah. Zgodba zase je 24. julij 1986, ko me je predsednik Foto-kino zveze Slovenije g. Dragotin Arko nagovarjal, naj prevzamem avtorsko nalogo za pripravo velike jubilejne razstave slovenske fotografije v letu 1989.

Dve uri sva debatirala v slaščičarni Evropa. Zunaj je divjala ves čas huda nevihta. Tik pred sončnim zahodom se je zjasnilo. Z aparatom sem pohitel na teraso Nebotičnika in ujel zad-

nje žarke na ljubljanskih strehah, z neverjetno barvitimi oblaki in meglicami nad Barjem in z mavrico na tem slikovitem nebu. Žal pa Foto-kino zveza Slovenije ni našla dovolj energije in denarja, da bi svoj veliki načrt uresničila. Lepa mavrica se je žal razpršila.

Uspešno pot do jubileja pa so ubrali leta 1988 Mestna galerija v Ljubljani, Arhitekturni muzej in sprva tudi Moderna galerija. Sprejeli so pobudo Braneta Koviča, likovnega kritika, naj bi v letu 1989 skupno organiziralo jubilejno razstavo. Ker je šlo za ugledne ustanove in za sposobne ljudi, se je končni projekt na skupnih sestankih oblikoval vedno bolj konkretno in postal v teku dveh let dobra ali celo zelo uspešna stvarnost.

Tri razstave in trije katalogi

Zadržimo se za hip pri kratkih, pa vendar sočno dokumentarnih podatkih.

Prva razstava iz projekta 150 let fotografije na Slovenskem je zajela kar osemdesetletno obdobje, od 1839 do 1919, izredno raznolično, dinamično, mladostno obdobje tudi za Slovenijo, toda doslej skoraj neznan. Avtor razstave si je zastavil izrazito historičen, znanstveno raziskovalen koncept in ga tudi dosledno izvedel, z bogatim prikazom originalnih fotografij iz različnih slovenskih virov, razvrščenih v trden sistem.

Razstava je bila na ogled v Mestni galeriji v Ljubljani od 7. 9. do 25. 10. 1989. Kot izrazito jubilejna razstava je bila odprta ob številni, slavnostni udeležbi pa tudi kasnejši obisk vse do konca razstave je bil razveseljujiv. Vpisna knjiga vsebuje lepo število tujcev in njihovih pohval, kot npr.: »Ena od najlepših razstav v čast 150 let fotografije«, kar je zapisano v francoščini.

Nekateri pomembni odmevi pa so sledili šele po razstavi. Tako je prišel v Ljubljano 26. julija 1990 svetovno znani dr. Helmut Gernsheim, izjemen strokovnjak za svetovno zgodovino fotografije. Z lastno roko je hotel prijeti izvorno Puharjevo fotografijo in ob njej podebatirati, toliko bolj, ker je že leta 1955 odmeril Janezu Puharju kar lepo mesto v svoji znameniti knjigi Zgodovina fotografije, ki je izšla doslej že v novih, odličnih izdajah. Toda o tem kdaj drugič.

Med drugim je objavila izredno pohvalo o razstavi in njeni strokovnosti nizozemska (in mednarodna) fotorevija Perspektief.

Žal se niso izpolnili načrtovani obiski razstave v tujini, v Zagrebu, Beogradu, Milanu, na Dunaju. Mestna galerija je posredovala to razstavo le v Le-

verkusen (Nemčija), kjer je bila odprta vse od 21. 9. do 18. 11. 1990.

Druga in tretja razstava sta se časovno nekoliko odmaknili od jubilejnega leta. Svojo dostojno predstavitev sta imeli novembra in decembra 1990. V drugi razstavi je zajel avtor Stane Bernik čas slovenske fotografije med leti 1919 in 1945. Sam pravi, da je šlo za težave z izvornim gradivom, vendar da gre za dovolj utemeljeno in zgoščeno razvojno podobo v razdobju, ko je šlo našim fotografom, predvsem amaterjem, za umetniško pojmovano fotografijo.

Ta druga razstava, ki je bila na ogled v Jakopičevem razstavišču v Ljubljani od 13. 11. do 16. 12. 1990, je bila slikovito postavljena, vendar premalo propagirana in odprta prekratek čas. Z njo je bila združena tudi projekcija zgodnjih diapozitivov planinskega cvetja in vrhov, delo znanega Slavka Smoleja.

Tretja razstava, ki jo je izvedel kot avtor Brane Kovič, pobudnik celotnega projekta, je bila odprta v Mestni galeriji v Ljubljani 26. 11. in naj bi trajala do 23. 12. 1990. Oblikoval jo je, kot obe prejšnji, Ranko Novak. Razstava obsega poveljno obdobje (1945 - 1990), o samem konceptu te razstave pa je Kovič zapisal: »Zamisli sem si ga kot evidenco in analizo izbranih avtorskih opusov, zavedajoč se subjektivnosti takšnega pristopa.«

Ker sta obe zadnji razstavi še neposredna časovna danost, bo mogoče slediti odmevnost šele po tisti distanci, ki jo zahteva vsako pomembno in obširno delo.

Kot trajna osnova za ohranitev spomina, za strokovno poglobljeno kritiko in nadaljnje delo so pred nami trije katalogi, tri obširne, bogato ilustrirane in s podatki nabite knjige. Neposredno zgovorne so številne reprodukcije razstavljenih del. V besednem delu pa ima vsak katalog ali zaokrožene zgodovinske študije ali esejistično kritičke poglede, podatke k slikam, biografije fotografov, literaturo in kroniko. Vsi trije katalogi pomenijo enotno, vendar ne poenoteno sliko razvoja slovenske fotografije v polnih 150 letih. Ne glede na vse kritične pripombe ostaja vnaprej odprta možnost za bodoče publikacije, ki bodo sistematično in podrobno obravnavale zgodovino slovenske fotografije, posamezna obdobja ali celoten razvoj, kjer bodo našli svoje mesto tudi fotografi in dogodki, ki v navedenih katalogih niso bili upoštevani.

Eden od najpomembnejših problemov, ki jih je načel, tako po svetu kot pri nas, fotografski jubilej z oznako 150, pa je osredotočenost na varstvo fotografske dediščine kot vedno pomembnejše kulturne vrednote.

Matija Logar

Gledališčniki - (ne)pozabljeni dvorni norci

Dovčerajsnja spektakularnost umetniških dogodkov se je umaknila spektaklu dnevnih dogodkov. Ekscenost umetnosti se je ob ekscenosti realnega dogajanja nična. Naj umetnik torej ekscenost umetnosti zamenja za ekscenost politike? Tihoto ustvarjalnega akta je težko obraniti, gledališčnik je vseskozi razpet med javnostjo in intimo. Za vsakršno oblast je morda prav zato najtežje ulovljiv.

Soočenje s klavrnostjo

V zavest kulturnikov se je že v davnih časih priti-hotapljeno udomačila stalna jamrarija nad last-

nim finančnim stanjem. Stalno nerganje nad t. i. kulturno politiko je bilo navzoče včeraj, navzoče je danes (morda tiše), navzoče zna biti tudi jutri. Vse skupaj po nekakšnem pravilu: bolj kot

bomo nergali in vpili, več bomo imeli. Diskrepanca med nadčasovno umetnostjo in dnevno politiko preprečuje vsakršno kontrolo »dajalca« finančnih sredstev. Tako vsaj mislimo toda misel, da umetnost ni poraba, se v soočenju z dnevno politiko lahko znajde na skrajno majavih nogah.

Kljub številnim seminarjem, simpozijem ali okroglim mizam v stilu »umetnost kot vest naroda«, »gledališče-povečevalno steklo družbe« itd., kljub številnim premieram in vsakršnim festivalnim (ne)dogajanjem se vedno znova in znova znajdemo v vakuumu lastne (morda hotene) nemoci in pred obličjem negotove prihodnosti. Negotovost je predvsem posledica lastnega blefa. Skrajno nelagodno se počutim pred dejstvom, da se je »Dan igralca« vzpostavil, potem ko so že imeli svoje dneve rudarji, avtomehaničarji, šoferji, topničarji... Se je na vseh teh dnevih že kaj pametnega rešilo? Kaj ni šlo vedno za prepričevanje prepričanih, za tek častnega kroga nikdar dovolj upehanih maratoncev? Če pregledam spisek predlaganih tem, ki naj bi jih gledališčniki obravnavali na letošnjem »Dnevu igralca« na Borštnikovem srečanju, se lahko samo

zgrozim: zakonodaja o kulturi in o gledališču posebej, finansiranje, kolektivne pogodbe, status gledališča nasploh in končno še predlog za manifest slovenskih igralcev. Imamo znotraj gledališča potemtakem sploh kaj urejeno, ali gre samo za brezvezno »lajanje« številčno nepomembne, toda za narodovo samobitnost izjemno pomembne skupine ljudi, ki so se v davnih časih predstavljali kot komedijanti? Vsakdo ima pravico, da razmislija o vsakršnih stvareh. Kakor hitro nam je to jasno, nam mora biti tudi jasno, da se lahko nepredvidljivo znajdemo na limanicaš soupravljanja in samoupravljanja, kjer vsi seveda rešujejo vse, v resnici pa se odloča povsem drugje. Rezultati skupinskega razmišljanja niso prenosorazmerni seštevku pameti vseh razmišljujočih. Sešteva se namreč tudi nespamet, zaletavost, emocija... Kajti: v trenutku, ko so se ob vseh teh temah potili pot ustvarjalci, so se predstavniki Skupnosti slovenskih gledališč srečali na Borštnikovem srečanju z naslednjim dnevnim redom: 1. Trenutni problemi v gledališču, 2. Vinska kultura ob dobri domači hrani, 3. Razno. Ne sprašujem se, kdo sedaj koga vleče, toda povsem na dlani je, da o prihodnosti gleda-

Tomaž Kukovica

Premise o usodi poezije Marijana Štancarja - Monosa

V dolgovoznih uvodnikih, ki jih množica piscev izkorišča kot metodo, s katero pragmatično koplje v strukturo določene problema, je moč zaslediti samopoveličevanje avtorjev ob velikih naporih, ki so bili vloženi pri iskanju, izkopavanju gradiva iz starih arhivov. Mukobnost raziskovalnega dela, note samopoveličevanja se ne skrivajo v dolgem, včasih dolgočasnem raziskovanju, temveč ob dramatičnosti spoznanja človeškega fatuma, ki z naraščanjem gradiva postaja vse bolj pretresljivo. Resnica, ki se odseva v mračnem spoznanju, je obup. Ne obup pred težavnostjo naloge, marveč obup nad iluzorično humanostjo, frazerstvom človeštva.

Presentirano spoznanje ne predstavlja revolucionarne prelomnice v filozofiji; je le abstraktna tematizacija soočenja s konkretno bivajočo usodo - MARIJANA ŠTANCARJA - MONOSA.

Teža uvodnika, depresivnost spoznanja, ki je opisano, ni spoznanje o spodleteljem srečanju Štancarja s poezijo, umetnostjo: Realno kot trauma - lačanovsko rečeno - se izraža v konkretnem primeru poezije na Slovenskem v obče kot razhod zdrave kmečke pameti z logičnostjo. Slovenci, zdrav razum, logos in umetnost so med seboj v določenem shematskem odnosu, ki ga lahko primerjamo s kompleksnimi sistemi človekove zavesti: sistemi nezavednega, predzavednega in zavestnega.

Od abstraktnega h konkretnemu

Če se zaradi prostorske stiske, popolnoma faktografsko lotimo življenjske poti Marijana Štancarja z ilustracijo, ki bo pomagala razumeti bralcem izrečeno prekleto in umetniškimi mimezismom, potem se bomo zaustavili na dveh ključnih točkah: vzponu poeta in (ne)razumljivem padcu.

Štancar je bil rojen 5. aprila 1941 v revni družini na Jezerškem. Življenjske razmere so ga že zelo zgodaj postavile med antagonizem dveh sil: ljubezni do zemlje in poezije.

Nedvomno, da predstavlja neposredni razlog Štancarjeve odločitve za skok v naročje poezije prav prihod pisatelja in pesnika Jožeta VOVKA na mesto vaškega duhovnika.

"Čprav je Vovk menil, da Marijan ne bo pesnik, temveč slikar, je podpiral obe njegovi dejavnosti in mu omogočal objave v mladinskih oz. pionirskih literarnih predlogah." "Uspehi pri delu so ga vodili naprej v "prekleti" svet poezije, vendar je bil njegov vstop skozi vrata umetnosti vedno marginaliziran zaradi eksistencialnih težav. Prvič eksistenčne možnosti pokažejo Štancaru svoje ostre zobe ob vpisu v srednjo šolo. Čeprav je bil sprejet na kranjsko Gimnazijo, zaradi stiske v domači hiši, možnost opusti in se vpiše v kovinostrugarsko šolo Titovih zavodov Litostroja v Ljubljani. Obiskovati pričene šole, po kateri mu bo poklic in eksistenca zagotovljena.

Ustvarjalna pot mladega pesnika v teh kriznih časih ni zamrla. Leta 1958 se kot opazovalec pridruži literarnemu klubu na ljubljanskem Učiteljsku: Mentor je bil Potrč, člani: Grafenauer, Makarovičeva, Budalova, Turk ...

V isto leto tudi datira začetel velikega prijateljstva z dramatikom in mecenom gospodom Ivanom MRAKOM.

Še preden si ogledamo ozadje, se pravi, vpliv Mraka na Štancarjevo pisanje, se soočimo s potekom njegove življenjske usode do objave prve in najbolj kontroverzne pesniške zbirke: "Glej, človek".

Leta 1959 je Štancar zaključil šolanje v Litostroju, se zaposlil v istoimenski tovarni. Delavski vsakdanjik je okušal leto dni, nato pa se je posvetil študiju. Na Višji pedagoški šoli se je posvečal študiju slavistike, na Univerzi študiju sociologije. "Studentsko življenje je zapusti marca 1961 zaradi poroke, neodobrene oziroma prepozno odobrene štipendije in odhoda v JLA.

Po vrnitvi iz JLA je v samozaložbi v nakladi 250 izvodov, na Golniku izdal pesniško zbirko - "Glej, človek".

Zbirka "Glej, človek" prinaša sedemindvajset pesmi in predstavlja mladega Štancarja v luči Mrakovega zrenja. Mrak je napravil izbor, uredil zbirko in napisal predgovor.

Na tem mestu se lahko popolnoma brez vsakršnega bremena vprašamo: kakšen je vpliv Mraka na štancarjevo poezijo. Analiza kritik, ki so bile podane ob njegovi zbirki "Glej, človek" in ob kasnejših izdajah,

recenzijah, razkriva nekaj bistvenih spoznanj o odnosu Mrak - Štancar in o branju Štancarjeve poezije.

Sveti Mrak, determinacija in branje z zaprtimi očmi

Predgovor Ivana Mraka k Štancarjevi - "Glej, človek" je več kot tragičen. Ne samo, da je zapečatil, determiniral njegovo usodo, temveč je hkrati pokazal strukturo delovanja etike slovenskega (de)humanizma lai kako vrlji Slovenci znajo brati z zaprtimi očmi:

Kdor je pozorno bral usodni Mrakov predgovor, je bil zboden v oči z naslednjimi determinacijskimi bodicami:

a) "To niso nikakršni mladostno-pesimistični spevi, čeprav jih je izpel devetnajstletni kovinostrugar Marijan Štancar." 3
b) "Teža te pesmi pa počiva v brezobzirnem samoobračunavanju pesnika s samim seboj."

Povzemimo dejstva: Ivan Mrak je bil leta 1963 literarna eminenca na slovenskih tleh. Drugače povedano - nedotakljivi. Struktura uvoda priča o zares poglobljeni predstavitvi Štancarjeve poezije, saj so vsi njegovi atributi, bistveni deli izpovednega prijema, nazorno razstavljani. Predgovor kot strokovna ocena je popolnoma legitim.

Seveda do anomalije pride pri branju poezije. Ne bom rekel - pri ideološkem branju, temveč pri quasi-ideološkem branju. Problem samoodtujitve kot tema pisanja mladega pesnika kovinostrugarja je senzacija za "literarnega kritika" Ladislava Lesarja.

Opoj

Slišal sem tisto pesem,
ki so jo pokojne ptice pele -
v zgodnjem jutru
skozi oblake
v vabeča polja;
sredi žita zorečih trav
sem čul glas
velikega etra
skozi horizonte.
Zdaj - opit krvavega molka
hodim sklonjeno skozi obraze
venetič pomladi...

Lesar, ki je napisal kritiko Štancarjeve poezije v Mladini, je eksemplarčni primer nekoga, ki misli, da je sadove revolucije in "serje" na meščanski kozmos. A v resnici dela obratno.

Oglejmo si "globino" njegove misli: "V tovarni med ropotom strojev in sikanjem varilnih aparatov se Štancar ne znajde." "Struktura teoretskih tekstov iz obdobja šestdesetih let je preprosta, saj je vsak dober pisec, ki je produciral plodove revolucije - podkrepil, konotiral svoj tekst z mislijo Marxa in Engelsa. Temeljna tema Marxovih in Engelsovih tekstov "Sveta družina" in "Nemška ideologija"; torej njihovi prelomnih tekstov, je pojasnjevanje ločitve človekove zavesti od narave. Ergo - samoodtujitev. In kaj iz tega sklepa vrlji kritik?

Če eminenca, kot je Ivan Mrak, naznači glavno temo Štancarjeve poezije - samoodtujitev in če je Štancar kovinostrugar, potem je treba povzročiti brati skozi predgovor v dogmatikomarksistični optiki, da bi lahko potem govorili o še eni zmagi proletariata nad meščanskimi floskulami.

Vsakomur je jasno, da Lesar o Marxu, razen da je imel brado, in imel pojma, kaj šele o poeziji. Pa vendar se v njegovem tekstu kaže kasnejša usoda Štancarjeve poezije:

Leta 1966 je Valentin Kalan podal prvo pravo oceno Štancarjeve poezije. Kljub razumni eliminaciji Lesarjeve ocene kot - mnenja, pa se Marijana po Lesarjevem mnenju oprimeta mrakovski determinaciji - kovinostrugar in pesnik samoodtujitve.

To razkriva formo branja z za-

Neznanokam

Odšel sem - s telesom za duhom
in duh je doma ostal
in kdor mi je vero v človeka izsesal
naj preklet bo,
kar sem med čudnimi silami
belega konja v čeri prignal
in s petelinjo glavo
je zobal drobtine laži
in z repom kopit teptal
zbrozgano vodo nihilizma
in v oblake divjih strel viharja
sem pot domov vkoval
brez oltarja
(duše)
brez sveč
(vrnitve)
jamo sem izkopal
za kobilarja ostankov sveta!

prtimi očmi. Slovenci so v preteklem režimu, čeprav komunističnem, še vedno ohranili v sebi katolicizem, ki zavrača, kot francoski filozof Pascal, - umetnost, mimesis, poezijo: "Pesnik, a ne poštenjak." 8

Štancar je bil vedno pesnik: ko je bilo treba delati, so rekli, da ne dela, ker je pesnik, ko je objavljval pesmi, so rekli, da niso dobre, ker ne dela dobro za stroji.

Ne razumimo se napačno: ne gre za očitek komunistični ideologiji, temveč očitek Slovenskemu PARAIDEOLOGIZMU, ki se vselej podreja nezavedni katoliški formi.

Kakšno škodo lahko napravi interpretacija kateregakoli dogmatista, je že ugotavljal Kalan. Rastko Močnik "je namreč izpustil, oziroma boljše rečeno, prireditelji večera mlade poezije so izpustili Štancarja iz pogleda. Večer "mlade poezije" je bil t.i. proces institucionalizacije študentov - pesnikov, kot so bili Rotar, Kuntner, Zagorčnik, Salamon... Omenjeni proces je uspel.

Proces Štancarjeve institucionalizacije ni. Razlog je preprost: vsi so ga zrlji kot kovinostrugarja, ki se ne znajde za stroji in pesni, nihče pa se ni zazrl v njegovo poezijo. Štancar je bil ves čas Mrakova senca.

Toleranca do Štancarja kot kovinostrugarja - poeta je bila vedno politično izrabljena in sicer v kontekstu Engelsove "dialektike prirode":

Ko je 1968 napisal v protest dogodkov na Češkoslovaškem "Labodji spev o Janu Palachu" in ga presentiral v "pomirjeni" Pragi, mu je bila MO DO ISKRA pripravljena sofinancirati "protest", medtem ko so se pri založbi zbirke - finančno odrekli projektu. Še več. Na račun nekaj soldov je moral sprejeti mesto urednika glasila "MI", glasila MO DO ISKRA.

Epilog je bil dan 1. 1986, ko so Štancarja iz DO Iskra nemilo vrgli na cesto. Ostal je sam brez strehe nad glavo in brez

prebite pare v žepu kot 100-odstotni invalid. Tedaj je bil od vseh "gorečih" ljubiteljev umetnosti razsoden le igralec Cveto Sever, ki je strtemu pesniku uspel priboriti borno družbeno stanovanje in penzijo, ki ni vredna človeka.

Kako cenjen je bil Štancar in kako so vrednotili njegovo poezijo v DO ISKRA in družbi nasploh, je bilo moč slišati na recitalu Iskrinih literatov 3. decembra 1988 iz ust voditeljice - Polone Sosič: "Pesnikove stvarite so dobre, a niso dosegle svojega mesta v slovenskem prostoru zaradi načina Štancarjevega življenja."

Kogar Slovenci ljubijo...

Usoda, o kateri pričam, ni le dramatična, tragična, je odsev nekega realnega stanja v kulturi, se pravi, v miselnosti Slovencev. Formula uspeha ni v izraznosti poezije, temveč v videzu, v politični institucionalizaciji, v barvah...

Fatum je Štancarja že v času, ko je bil v središču literarnega dogajanja - prezrl. Kogar Slovenci bolesto ljubijo, naj najprej "pogine kot pes", da bo v onostranstvu užival sadove bogov...

Opombe

- Gre za tri nagajane objave: - Pravičica o Zarku, Pionir, Ljubljana 1954/55, št. 6, str. 192
- Objava pod psevdonimom Marinič Mladen, Dnevnik, Ljubljana 1954/55
- Pilot si gradi letalo (rtisa), Ljudska pravica, Ljubljana 1956
- Kukovica, Tomaž, Prolegomena v poezijo Marijana Štancarja - Monosa, Filozofska fakulteta, Ljubljana 1990
- V času študija je bival pri Mraku, ki ga je preživljal in duhovno usajal v svet umetnosti.
- Lesar, Ladislav, Srečanje s pesnikom, Mladina, Ljubljana 1963, št. 26
- Kalan, Valentin, Poezija Marijana Štancarja, Tribuna, Ljubljana 1966, št. 3
- Štancar, Marijan, Glej, človek, Samozaložba, Golnik 1963
- Ibidem
- Lesar, Ladislav, Srečanje s pesnikom, Mladina, Ljubljana 1963, št. 26
- Pascal, Blaise, Misli, MD, Celje 1986, paragraf 38
- Močnik, Rastko, Uvod v mlado poezijo, Naši razgledi, Ljubljana 1965, št. 12, str. 250-51

lišnikov lahko povsem legitimno odloča nepredvidljivi minister za kulturo.

Racionalizacije, notranje rezerve?

Z vrhov sedanje kulturne oblasti smo v zadnjem času lahko slišali, da bodo potrebne racionalizacije ob tem, da programi kulture ne bodo krčeni, toda hkrati je bilo jasno izraženo stališče, da je notranje rezerve (skrite?) nesmiselno iskati, ker jih pač ni. Racionalizirati, toda ob tem ne krčiti, pa pomeni samo: pametneje gospodariti (tudi v kulturi), enoto vložnega denarja bolje izkoristiti.

Je to sploh možno? Najprej se je treba upreti vsakršni misli, da je racionalizacija izvedljiva samo z ukinjanjem oziroma s preprečevanjem vzpostavljanja novih kulturno-gledaliških središč. Racionalizacije vidim predvsem v radikalnem zmanjšanju premier ter hkrati v večji izkoriščenosti (ponovitve!) uprizoritvev. Abonmajskega sistema ni potrebno zato ukinjati. Preprosto: sedanja več ali manj naključna gostovanja je

treba bistveno povečati. Če bi vse naše premiere igrali v celotnem slovenskem prostoru in povsod tam, kjer so predstave tehnično minimalno možne, ne bi smela imeti nobena premiera manj kot 50 ponovitev. Sedanja zaprtost večine predstav na matični oder zanikuje gledališčnika kot komedijanta, vzpostavlja in sili ga v uslužbenca in nezadovoljneža znotraj lastne družine. Stalno pridiganje o komunikativnosti gledališkega posla je znotraj domačih logov samo pridiganje.

Manjše število premier (možnost temeljitejšega študija) omogoča večje število ponovitev, predvsem pa dopušča naravno in ne administrativno "odmiranje" posameznih predstav. Sedanja zaprtost ansamblov bi se umaknila odprtosti in omogočila formiranje celotnih umetniških ekip, ki bi bile ustvarjalno tesneje povezane na posamezno predstavo. Latentno in kar večinsko nezadovoljstvo nad lastnim ustvarjalnim okoljem bi se seveda umaknilo neizprosno soočenju z lastnim hotenjem in lastno zmoglostjo. In končno bi to morda pomenilo vzpostavljanje "različnosti" med našimi gledališči, morda bi našli pogoje za delitev dela.

In še: največji »profit« bi gledališčniki privoščili svojemu občinstvu. Isto občinstvo pred vedno različnimi igralskimi obrazi. Tovrstna zasičenost bi izginila. Gledališčniki stalno poudarjamo odvisnost svojega početja od občinstva, toda najpreprostejših korakov do gledalstva nismo sposobni.

Ponavljam: rezerve so, racionalizacije so možne. Z istim denarjem bi dobili več in bolje. Gledališče bi tako celo širilo in ne omejevalo. Zapečkarstvo bi se umaknilo popotovanju, zagrenjenost v provinci bi bila manjša.

Dosedanja in bodoča nova gledališča(?) bi se vzpostavila kot gledališki producerski centri, enotnost slovenskega gledališkega prostora bi se uresničevala.

Bodo ceste ukinile gledališča?

Vse to razmišljanje se bo težko zoperstavilo tisti pameti, ki vidi možnost slovenske gledališke kulture predvsem skozi dograjevanje širokih cest. Da rabimo varnejše ceste, ni nobenega

dvoma, ceste bodo kraje in mesta zblížale, toda hitro se pojavi drugačna utemeljitev skupnega slovenskega prostora: vse skoncentriramo na enem ali dveh mestih, dvignimo kvaliteto ter z dobrimi cestami omogočimo konzumacijo kulture vsem našim državljanom. Skratka: v delavskih središčih naj se »dela«, v kulturnih centrih naj se »uživa« kultura. Kulturni policentriem je skozi cestno povezavo vseh in vsakogar prazno besedičenje, bele kulturne lise bi osivele. Paradnega konja prihodnosti: čisto okolje je potrebno vpreči v voz dinamične in na vseh koncih domovine navzoče ustvarjalne umetnosti in kulture. Ekološko rakasta okolja se bodo hitreje zdravila ob močnejši navzočnosti sodanega umetniškega in kulturnega ustvarjanja. Ceste morajo torej zblíževati, ne pa ukinjati.

Najnevarnejši element ukinitve tudi v prihodnje ostaja samozadovoljnost. Kako zavarovati svojo avtohtonost ter istočasno dopuščati okužbe odprtega in združevanega sveta? Prvi pogoj je vsekakor v spoznanju, da se vsakršni oblasti prepreči ali vsaj preprečuje, da bi umetnost in kultura prevzemale funkcije vsakokratnega dvornega norca.

Anka Novak

Spomeniki ljudskega stavbarstva (3)

Špelčnikova kajža, Spodnje Gorje 177 (poprej Zgornje Laze 57)

»LETO HISHO JE DELOV JERNE KAPS, JURE DRNZ, IAKOB SHUKLZH, PRIMASH REKAR, JESTH IN AMBRUSHEZH ANTONU KOZIAZHEZH VLTU SE JE PISAVO 1790«

S tem napisom, vrezanim na nosilni tram lesenege stropa v hiši, je nekdo od graditeljev zaznamoval ne samo letnico nastanka hiše, ampak tudi imena mož, ki so sodelovali pri gradnji in ime njenega prvega lastnika.

Tako kot večina domov vaške revščine je tudi Špelčnikov dom zrasel na neugodnem zemljišču, ki je skupno vaško. Mala stavbna parcela se utesnjeno zjeda v skupni vaški svet. Hiša je postavljena tesno ob poljski poti. Pod potjo je ob zgradbi komaj toliko prostora, da morejo zložiti drva na svojem. Zato tudi drevja ni ob hiši, drevje imajo na travnikih izven doma.

Po izročilu je hišo napravil Gregorčev Tone iz Zgornjih Lazov. Samo hiša je bila, nič sveta. Polje so šele kasneje dokupovali. Zdaj je to mala domačija, ki obsega skupno 7 ha zemlje (73 a njiv, 2 ha 77 a travnikov in 3 ha 49 a gozda). Sedaj obdelujejo le eno njivo s 3 a površine, ostalo izrabljajo za travnike. Precej zemlje je pridobil stari oče sedanjega lastnika. Stari oče Jakob Vidic je dve leti pasel pri

Starejši leseni hlev so leta 1955 zamenjali z novim - prav tako lesenim hlevom, kjer je poleg prostora za živino še »šupa za listje«. Sušilnica za sadje je bila zidana zgradba, opremljena s pečo in lesami; peč so kurili z zunanje strani. Betonska ograja ob gnojišču, napravljena ob koncu petdesetih let, je najnovejši element v podobi doma. Dva vodnjaka s studenčno vodo z ročnimi železnimi črpalkami zagotavljata oskrbo z vodo za ljudi in živino. Električno so Špelčnikovi napeljali šele leta 1950, čeprav je v Zgornjih Lazih zasvetila že okrog leta 1930. Oče in mati sta se elektrike bala, zato je niso napeljali.

Prvotno je bila hiša pritlična. Šele kasneje so jo dvignili v nadstropje. Hiša je postavljena ob breg, tako da je vhodna fasada za etažo višja od

Špelčnikova hiša v Spodnjih Gorjah 177

iz 30 (col) debelih plohov. Vsi prostori (tudi črna kuhinja imajo lesene pode), le v kleti je pod iz zbite zemlje, v hlevu pa je novejši - betonski pod. Vsi prostori, razen kuhinje in kleti, kjer so stropi »velbani«, imajo stropne lesene, obmetane z malto. Neobmetan lesen strop je le v hiši. Vse lesovje od »cimprina do pada je iz smrekovine, le bangerji v kleti so hrastovi.

Na zunanjsini hiše so poleg kamnitega baročnega portala ohranjena še štiri originalna baročna okna z okviri iz zelenega kamna in kovanimi okenskimi mrežami. Mlajša so okna z vzdanimi »gautri«, ki so še ohranjena v kevru in čumnati, kar kaže na predelave, ki jih je doživljala hiša v 19. stoletju. To so okna z »gautri« in »rončkasnom«, kakor imenujejo lesena okvira ob notranji in zunanji strani okenske odprtine. Tako oblikovani okni sta bili tudi v kamri in črni kuhinji, a so jih ob zadnjih predelavah posodobili. Originalna vrata vhodnega portala so enokrilna, dekorativno oblikovana z letvami, komponiranimi v obliki ribje kosti. Letve so profilirane, pribite so s kro-

parskimi žebli, le-te so uporabljali tudi pri obijanju opaža v nadstropju.

Veža je osrednji komunikacijski prostor, od koder se odpirajo prehodi v hišo, v črno kuhinjo in čumnato ter v nadstropni del »na vrh« ali »na hišo«, kamor so speljane preproste stopnice »štenge« v obliki poševnih poličk. Na prečni tram v veži je pritrjena velika lesena kljuka za obešanje vrvi, vprege, največkrat pa je kar prazna. Na steni, ki loči hišo od veže, je pred vhodom v črno kuhinjo zidna niša z leseno polico »škafnica«; tu je imel mesto škaf z vodo za potrebe kuhinje. Pod škafnico je »ta dolg stou« - klop brez naslonjala, kamor odlagajo zdaj kuhinjsko posodo. Nad škafnico je na steni visel sklednik. Značilna sestavina v notrenji opremi veže je jedilna omara s predali za različne vrste živil in policami za posodje, ki jih zapirajo vrata.

V črni kuhinji je ohranjeno ognjišče s kamnitim podzidkom obmetanim z apneno malto, plošča ognjišča pa je iz obdelanega, klesanega kamna. »Mesteje« so odprti-

na za kurjenje peči. Mesteje pokrivajo z železnim pločevinastim zaslonom. Levo ob ognjišču je stenska niša za kavo, čaj »mašince«. Nad njo je napeljana žica za obešanje zajemalk in železnih vilic za mešanje žgancev. Nad mestejami za peč v »čumnati« (prostor poleg hleva) sta v

Pod »bohkovim kotom« v Špelčnikovi hiši. - Foto: D. Holynski

kotu polici na lesenih konzolah, vzdanih v steno, kamor odlagajo posodo. Lesena polička za posodo pa je obešena še na drugi strani odprtine za peč v čumnati. Pod črnim velbom so »gliste« z lesenimi palicami za sušenje mesa - »rajžniki«. Prašičem so kuhali v velikih železnih loncih kar v peči. Kuhano krmo pa so drobili v masivnih škafih - pomivnjekih z leseno pripravo »tovkalom«. V peči je kovana železna koza, kamor nalagajo drva za kurjenje. Pol drugo desetletje po drugi svetovni vojni so opremili kuhinjo z železnim štedilnikom na drva, odtlej ne kuhajo več v peči. Kurijo jo le še zaradi toplote.

Poleg lesenege stropa z napisom in letnico 1790 dajejo notranjosti hiše - glavnega bivalnega prostora značilno baročno podobo tudi okenske hiše - »šepovniki«, ki segajo spodaj do klopi, zgoraj pa so ločno oblikovane. Dno niše pokriva lesena polica. Lesena polica je tudi v nivoju okenske odprtine. Na obeh zunanjih stenah sta med oknom zidni omarici z baročno oblikovanim okvirom, vrati in panti. Levo ob vratih je ohr-

njena dimna zidna niša, »le-va«, kjer so kurili suhe trske za razsvetljavo. Mlajša sestavina notranje opreme hiše je zelena lončena peč s kaneliranimi in figuralno oblikovanimi vogelnimi pečnicami. Peč ima višje »tème« in »zapeč«, kjer pozimi sedijo ali ležijo. Pod lesenim stropom sta na vsako stran nosilnega trama dve »štangi« s policami. Deske klopi v hiši so položene na lesene konzole, vzdane v steno. Bohkov kot nad mizo s plastiko Križanega in skromno vezanim prtičkom obdaja na vsaki strani nabožna slika - tisk. Ob podobi Srca Jezusovega je na steni med hišo in kamro pod steklom v zlatem okviru nanižana družinskih fotografij. Na vratih v kamro visi koledar, ob peči pa stenska ura s »kamblnoma«. V mentrgi ob vratih so mesili kruh še v prvi polovici petdesetih let, pri tej mizi uživajo tudi dnevne obroke hrane. Poprej so jedli največ pri veliki javorjevi mizi pod bohkovim kotom. V hiši sta spala oče in mati. Oče za pečo, mati pa na postelji. Ob nosilnem tramu na štangan in pod stropom so lesene police, kjer so shranjene listine, knjige, tudi lesena škatla z brivskim priborom. Na policah kisajo mleko (leta 1977 je bilo to še videti).

V kamri poleg hiše so spali otroci. Tudi tu so pod lesenim obmetanim stropom lesene police, kamor odlagajo knjige, papirje.

V čumnati na drugi strani veže je stala postelja, omara, peč, tu so na policah hranili kruh. Če so pridelali več repe

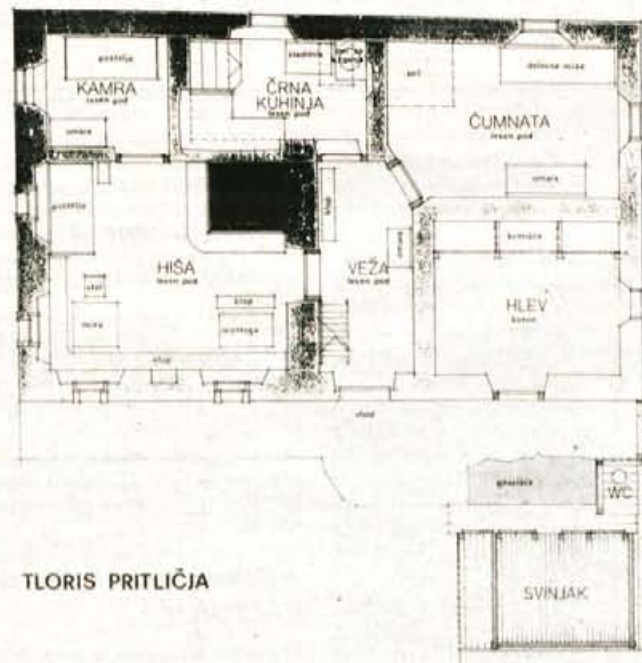

Gospodar Špelčnikov Janez ob peči iz 19. stoletja. - Foto: D. Holynski

kmetu Rekarju v Zgornjih Lazih in si tako pridobil v trajno last travnik Na trbič, kjer pridelajo letno tri do štiri voze sena. Drugo košenino je kupil »na puf« od Groharjevih iz Mevkuža, ki so se preselili v Ameriko. Oče sedanjega lastnika si je služil kruh s samotežnim prevažanjem; s samotežnimi sanmi je »cigal« olje z Mežaklje in ga vozil v Radovno, kjer je bila fužina. Pozimi je cigal tudi les. Z zaslužkom si je toliko opomogel, da se je razvil v »furmana«; najprej je vozil z volom, kasneje si je kupil konja. Mati je pomagala preživljati družino s štirimi otroki z zaslužkom od dnin pri kmetih. Ostarela samska sinova Janez in mlajši Joža Vidic, ta se je pred drugo vojno zaposlil pri železnici, po vojni pa pri GG Bled, sta zadnja prebivalca te hiše in ohranjevalca kmetijske dokaj tradicionalno usmerjene dejavnosti. Špelčnikov dom obsega hišo, ki združuje pod skupno streho stanovanjske in gospodarske prostore. Samostojno leseno zgradbo za živino so napravili zadaj za hišo šele kasneje - na mestu, kjer je poprej stala sušilnica za sadje.

zadnje vzdolžne fasade. Je podkletena. Vhod v kletni prostor je iz črne kuhinje. Kletni in pritlični del je v celoti zidan iz kamnja, vezanega in obmetanega z apneno malto. Nadstropni del je v celoti lesen, lesena je tudi kritina. Prvotno je bila streha oblikovana »na čop«, šele v zadnjem času, ko je streho poškodoval vihar, so čop odstranili. Značilno podoba daje hiši pokrit »most« za komuniciranje z vozmi v vrh-hlevni prostor, »na skedenj«. Pod mostom je dvoje manjših lesenih zgradb - svinjak in stranišče ter manjše gnojišče, pod mostom se odpira tudi prehod v hlev, prvotni hlev, ki je združen s hišo v eno stavbno telo. Tla ob vhodni fasadi so tlakovana s kamnitimi ploščami (zdaj so prelite z betonom.)

Dekorativno oblikujejo leseno nadstropje že funkcionalni arhitekturni členi. Značilna je skeletna konstrukcija nadstropja s stebri, križi ali »panti« in opažem (nom. »paž«) iz desk, ki so na zatrepu tudi dekorativno izžagane. Stene skedenja - prostora, kjer so mlatili žito, so brunaste in pod v tem prostoru je

Tloris pritličja Špelčnikove hiše, arh. dokumentacija stud. arh. M. Vojnovič, 1974, Arhiv GM

Nad stanovanjskim in gospodarskim delom nadstropja je lesen pod »petra«, kjer shranjujejo seno.

Vir: A. Novak, Terenski zapiski 1977

Tomaž Bole

S pesmijo v vsak slovenski dom, z Gallusom v svet

ob 400-letnici smrti velikega skladatelja

Kdo pa je to? - Tako vprašanje mi je zastavilo kar nekaj ljudi pri nas, med njimi tudi izobraženci, ko sem jim začel praviti, da imamo Slovenci rojaka, svetovno znamenitega skladatelja, na katerega znamo biti vse premalo ponosni in čigar izvor vse premalo postavljamo v ospredje, ko merimo dosežke naše kulture in umetnosti s kulturami in umetnostmi številčno in gospodarsko neprimerno večjih in močnejših narodov.

Pravzaprav mi je ta veliki Slovenec zlezel pod kožo že kot otroku, ko sem moral hočeš nočeš spremljati očeta - dirigenta - na vajah Akademiskega pevskega zbora Tone Tomšič. Ze takrat sem se pričel, da je to glasba, ki mora biti dostopna in sprejemljiva vsakomur, ki se le zna sprostiti in spustiti v svojo notranjost vibracije uglašenega muziciranja, kakršnega so sposobni dobri zbori, kadar jih vodijo izjemni dirigenti. In to prof. Janez Bole zagotovo je.

Ko sem po mnogih koncertih, v zadnjem času seveda Slovenskih madrigalistov, spraševal odhajajoče poslušalce, ali poznajo Gallusa, sem marsikoga spravil v zadrego, saj dotlej ni poznal skladatelja, ki mu je tisti večer razbistril in razvedril duha. Pa naj si je šlo za koncert v majhni vasi, kot so Loče na Štajerskem, kjer je glasbe željni kmet po napornem dnevu z odprtimi usti poslušal in ploskal s svojimi orjaškimi od trgeda dela zgaranimi rokami, ali za koncert pred glasbeno izbranim občinstvom, kot so udeleženci festivala IDRIART na Bledu.

Pa vendar, muzikologi radi porečejo, da je naš Petelin, ki se je preimenoval po latinsko v Gallusa, onkraj naših gora in meja precej bolj znan, kot pa si mi mislimo. Nemci ga zelo spoštujejo in so ga nekaj časa imeli celo za svojega, Avstrijci ga redno uvrščajo v svoje koncertne programe,

saj je del svojega življenja prebil pri njih, še najbolj pa si ga lastijo na Češkem, saj je v Olomoucu prebil velik del svojega življenja, tam ogromno ustvaril in tudi umrl.

Kdo je Gallus?

Jacobus Gallus Carniolus, slovenski renesančni skladatelj, se je rodil med 15. aprilom in 31. julijem 1550. Prav tako tudi ni dokazano in je le domneva, da se je rodil na Šentviški gori na Tolminskem, v Idriji ali Ribnici na Dolenjskem. V vseh treh krajih se namreč pojavlja imek Petelin. Ni pa nobenega dvoma o tem, da se je Gallus rodil na Kranjskem, sedanjem osrednjem delu etničnega prostora, kar dokazuje vzdevek Carniolanus in kasneje Carniolus, ki ga je sam dodajal svojemu priimku.

Gallus se je že kot deček posvetil glasbi zaradi notranjega nagnjenja in veličine glasbene umetnosti. Z glasbo se je ukvarjal sistematično, morda najprej v stiškem samostanu. Okrog leta 1565 je odšel v Avstrijo v benediktinski samostan Melk in nekaj let kasneje na Dunaj, nato pa je potoval po Avstriji, Moravski, Češki in Šleziji. Zadnja leta je bil zaposlen kot kantor v cerkvi sv. Jana na Brehu, kjer je deloval do svoje zgodnje smrti 18. julija 1591. Tu je veliko skladal in tudi izdal pretežni del svojega opusa. Navsezadnje je stike z vrsto cerkvenih in posvetnih odličnikov, ki so bili pobudniki njegovih

skladb, s humanisti in še posebej s pomembnimi glasbeniki.

Gallus in renesansa nekoč

Gallusovo ustvarjanje obsega maše, motete in posvetne zборе. Njegovo osrednje delo je Opus musicum, ki je nastalo večidel v Olomoucu. Obsega 445 motetov za celo cerkveno leto. Posvetne skladbe je komponiral pozneje na željo svojih prijateljev in obudovalcev in jih 53 sam izdal v zbirki Harmoniae morales. V svoji glasbi je Gallus sintetiziral pridobitve tradicije in dosežke sodobnosti, bil je povezan s preteklostjo in obrnjen v prihodnost. Bil je pomemben za nadaljnji razvoj, čeprav ni nanj neposredno vplival. Izoblikoval si je svoj lastni in umetniško prepričljiv izraz, s katerim se ob skladateljih starejših generacij, kot sta bila Palestrina in Lasso, uvršča v vrh renesančne vokalne glasbe.

Renesansa Slovencev danes

Moram reči, da splet dogodkov, ki se nam odvijajo, kaže na to, da ni nič naključnega, saj se vse ujema. Kod bi si mislil, da si evropska mladina po letih punka, heavy metala in hard rocka, želi poslušati umirjeno renesančno glasbo. To ni le nasprotje, marveč težnja k vsebini, globini in notranjemu miru, k prenovi svojega bivanja in mišljenja. In tu smo spet Slovenci, ko obhajamo 400-letnico smrti svojega velikega skladatelja, protagonista dobe glasbene renesanse, ki se dandanašnji odraža kot renesansa slovenskega naroda, ko se odloča za svoj prepoved in vstop v civilizirano Evropo.

Gallus so naša vrata v svet

Leta 1991 imamo ob 400-letnici Gallusove smrti idealno priložnost, da se svetu predstavimo kot deželni njegov rojstva in izvora, kot dežela, ki se je sposobna predstaviti z njim, ob njem in skozi njegovo ime z vso svojo vrhunsko ponudbo izdelkov in storitev, vključno z vrhunsko izvedbo skladateljeve glasbe, s katero se enakovredno vključujemo tudi v svetovno kulturno ponudbo z izvirnim načinom interpretacije. Vse možnosti, ki se nam odpirajo ob tem, da v razvitem

Črtomir Frelj: GALLUS, orig. kolografija

svetu zelo veliko dajo na pomembne obletnice pomembnih ljudi, morajo biti za nas popoln izziv, ki ga moramo sprejeti, saj je to zagotovo ena večjih priložnosti ne le za enkratni, temveč trajni korak v Evropo 92.

Ta zapis namenjam vsem, ki se zavedate pomena in vloge umetnosti in kulture v človekovi zavesti v današnjem času ob hitrem razvoju naše civilizacije, in ki se odločate za sodelovanje z ljudmi na osnovi zaupanja ob izkušnjah, slonečih na večstoletni tradiciji umetnosti in kulture.

Ekskluziven narod ob ekskluzivnem skladatelju

Med več enakimi podjetji z vrhunskimi izdelki ali storitvami ima vedno prednost tisti, ki si zna ob bok svojega znanja in dela postaviti svoj odnos do znakov civilizacije našega časa. Katera je ena bistvenih ločnic med ponudniki na svetovnem trgu? Kaj daje poseben čar ponudbi na svetovnem trgu, pa naj gre za storitve ali izdelke? Vsekakor je zelo pomembno, od kod prihajajo, iz katere dežele, in seveda, kdo je njihov avtor. Ta pomemben odsev najdemo torej v njihovem nacionalnem izvoru, ki jim ga daje kultura naroda, narodnostna izvirnost, narodov temperament in ustvarjalnost, ki se najlepše in najmočnejše izražajo prav skozi umetnost.

Shakespeare, Mozart in Gallus

Kako uspešno tržiti dogodek, kot je pomembna obletnica umetnika svetovnih razsežnosti, so pred leti odlično dokazali Angleži ob svojem dramatik Shakespeareju, bližje, v sosednji Avstriji pa imamo priložnost opazovati tako rekoč nacionalni gospodarsko-kulturni projekt, povezan z enim od najpopularnejših skladateljev vseh časov, Wolfgangom Amadeusom Mozartom. Z njegovim imenom se srečujemo v Avstriji skoraj na vsakem koraku (le kdo ne pozna znamenitih Mozartovih kroglic!), izvir-

nost uporabe popularnosti njegovega imena pa je doseglja tako stopnjo, da ga ljudje že istovetijo z deželo, iz katere izhaja: Mozart je Avstrija, kar nosi njegovo ime, prihaja iz Avstrije. Pa ne le to. Med tistimi, ki so si ga izbrali za svoj zaščitni znak, so tudi večji sistemi, kot na primer Evropski rezervacijski sistem letalskih vozovnic Amadeus. Vedno pa je ime sinonim za kvaliteto.

Slovenska gospodarska renesansa

Dandanašnji čas negotovosti je v mnogočem podoben močno razgibanemu času, v katerem je živel Gallus. Vsi, tudi glasba, so iskali nova razvojna pota, nov umetniški izraz, nove oblike nadaljnega bivanja. Renesansa, prepoved se dogaja v nas tudi danes, ko na vseh področjih stopamo na nove poti, ko se preobraža naše gospodarstvo, ko podjetniški način mišljenja stopa v ospredje. Zato je zdaj nastopil čas, da se začnemo zavedati, da umetnost in kultura nista le sladica, desert, ampak glavna narodna jed, duševna hrana, brez katere narod nima svoje identitete. Tudi za umetnost in kulturo veljajo zakonitosti tržnega gospodarstva, ki pa bodo delovale le v primeru, da se bodo njegovi nosilci, predvsem managerji zavedali njune vloge in ju s spoštovanjem vključevali v gospodarske procese kot enakovrednega partnerja.

Slovenski madrigalisti

Med tistimi, ki so si že nabrali triletno izkušnje v tržnem delovanju na kulturnem področju, je vrhunski in elitni komorni pevski zbor Slovenski madrigalisti, eden naših glavnih adutov pri predstavah žive Gallusove glasbe. Od samega začetka deluje kot projektna skupina, ki se financira s trženjem lastnih projektov, to je koncertov, radijskih in televizijskih snemanj, plošč in kaset. Tako so Slovenski madrigalisti tudi

glavni kandidat za skupno nastopanje slovenskega gospodarstva ob 400-letnici Gallusove smrti (in seveda tudi naprej) na svetovnem tržišču. To so najavili tudi na dveh svojih predstavah gospodarstvenikom na Marketing klubu 1989 in na sejmu Alpe-Adria 1990.

Gallusov sklad

slovenski nacionalni projekt

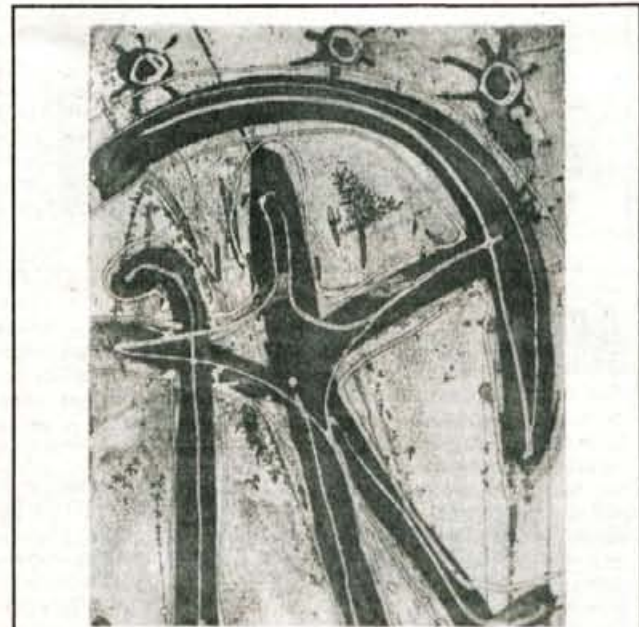
Izhajajoč iz enakovrednega partnerstva med slovenskim gospodarstvom in kulturo se poraja možnost oblikovanja skupnega sodelovanja pri ustvarjanju dela dohodka in imagea Slovencev ob nastopu na svetovnem trgu.

Za uredničevanje tega projekta, ki pa je lahko v svoji končni fazi mnogo več kot uveljavitev in popularizacija Gallusa, slovenskega podjetništva, vrhunskih izvoznih proizvodov in storitev in Slovenskih madrigalistov v svetu, je ustanovljen Gallusov sklad. Sredstva, ki se bodo zbirala v Gallusovem skladu, pa bodo poleg omenjenega projekta prvenstveno namenjena za financiranje kulturnih in izobraževalnih projektov, temelječih predvsem na vzgoji mladih in perspektivnih kadrov tako na glasbenem področju kot tudi na področju kulturnega marketinga. V to akcijo se lahko vključijo prav sleherno slovensko podjetje ali institucija. Gallus naj povezuje znamke kvalitete slovenske ponudbe na svetovnem tržišču.

Biti ali ne biti

Zaključujem z znamenitim Shakespeareovim stavkom iz Hamleta. V razmislek vsem bralce, da bi znali najti v vsem napisanem kakšen svoj interes. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je kulturna elita v tujini, ki bo sprejemala naša vlaganja v 400-letnico Gallusa, hkrati tudi poslovna elita.

Gallus, čigar veličastno delo je tako obsežno, da ga danes vsega niti še ne poznamo, si je za svoj moto izbral zelo pomenljiv naslov skladbe z mednarodno razsežnim, z vsakomur razumljivim pomenom: Musica noster amor.

Črtomir Frelj: HEU, CRUCIOR CERTE, orig. kolografija

Vilma Stanovnik

Svetovni popotnik Zvone Šeruga je izdal svoj drugi potopis

Od Potovanja k ljudem do Drugačnih zvezd

Branje potopisov je za marsikoga prava poslastica. S pisci, avtorji potopisov, spoznavamo kraje, ki smo jih morda kdaj obiskali ali bi si želimo, da bi kdaj odpotovali tja. Pisanje Zvoneta Šeruge je malce drugačno. Na svojih poteh z motorjem okoli sveta namreč ni spoznaval velikih in majhnih mest in brskal po njihovi zgodovini. Spoznaval je ljudi, njihovo življenje, njihova hrepenenja in navade. Tako je tudi svoji prvi knjigi dal naslov Potovanje k ljudem. Druga knjiga, ki je izšla v začetku tega meseca, pa ima naslov Drugačne zvezde.

Morda se za začetek ustaviva pri prvi knjigi Potovanje k ljudem. Kljub temu da si bil takrat še malo znan, je bila knjiga kmalu prodana in je naletela na ugodne kritike.

"Prva knjiga Potovanje k ljudem - kar žal mi je za tistim naslovom, ki v treh besedah pove, kar skušam počenjati - je začela nastajati leta 1983, ko sva z Romano krenila na pot preko Severne in Južne Amerike. Pot je bila načrtovana kot potovanje z motorjem okrog sveta, vendar pa je že po dobrem letu zmanjkalo denarja. Z Južne Amerike me je zato pot namesto v Avstralijo vodila domov. Vendar pa je s petnajst mesecev dolge poti preko Severne, Srednje in Južne Amerike nastalo "Potovanje k ljudem", knjiga, ki jo je takrat izdala Mladinska knjiga v nakladi 2.500 izvodov. Pred to knjigo pa sem pisal potopisne reportaže za časopise in revije. Ob izidu knjige mi je posebej pomagal Borut Ingolič pri Mladinski knjigi. Zbirka potopisov, ki mi je, kljub temu da še nisem napisal nobene knjige, toliko zaupal, da mi je honorar za pol knjige izplačal vnaprej. Ta denar je bil, poleg prispevka pokroviteljev in pol leta mornarskega dela, začetni kapital za potovanje. Ko mi je v Južni Ameriki zmanjkalo denarja, sem dobil še nadaljnjih štirideset odstotkov honorarja."

Zvone Šeruga: Med nomadskimi Turkanami na severu Kenije

Knjiga pa je izšla, ko si bil že na novem potovanju po Aziji.

"Takrat sva z Romano ostala doma leto dni in v tistem času sem kot podnajemnik stanovanj pri starejši gospe v Ljubljani. Takrat sem zbiral denar za nadaljevanje poti in pisal knjigo Potovanje k ljudem. Rokopis sem oddal v uredništvo dva, tri mesece pred odhodom v Azijo. Da je knjiga izšla, sem izvedel v Av-

straliji, več kot leto dni po odhodu od doma. Ko pa sem prišel v Ljubljano, sem se ustavil v prvi knjigarni in povprašal za knjigo Potovanje k ljudem. Prodajalec, ki mi je knjigo prinesel, me je malo čudno gledal, nato pa le vprašal, kaj nisem morda Šeruga. Povedal sem mu, da prvič vidim svojo knjigo. "Vam jo smem pokloniti?" me je vprašal. Kasneje sem ugotovil, da je bila knjiga med bralci zelo sprejeta in je pošla v manj kot letu dni."

Leto in pol avstralsko - azijske poti je našlo prostor v novi knjigi Drugačne zvezde.

"Takrat sem razmišljal, da bi tudi o tem delu poti okrog sveta izdal novo knjigo. Začel sem s pisanjem in rokopis tudi končal. Ker pa se je nova pot v Afriko hitro bližala, sem se odločil, da bom raje počakal in po prihodu nazaj vso pot okoli sveta združil v eno knjigo. Tako je rokopis počakal doma in po vrnitvi iz Afrike lansko jesen sem nadaljeval s pisanjem. Za nama z ženo Romano - pred potjo v Afriko sva se namreč poročila - je bilo 150 tisoč kilometrov, preko vseh petih celin in petinštiridesetih dežel. Knjigo potovanje k ljudem sem skrčil na približno dvajset

odstotkov, dodal sem že končan rokopis iz Azije in Avstralije in seveda potovanje po Afriki. Tako ima knjiga 460 strani in 80 barvnih fotografij."

Prepotoval si večino sveta, vendar pa nikoli ne omenja Rusije, Kitajske, Severne Evrope.

"Lahko rečem, da me razviti svet zelo malo zanima. V Sovjetsko zvezo in Kitajsko med drugim nisem šel tudi zato, ker je povsod nemogoče iti, tam pa bi imel tudi ogromno "birokratskih težav" na poti z lastnim prevozom. Predvsem pa je največji razlog ta, da me res privlači ta drugačni, tretji svet. Na poti sem na primer preživel po pol leta v Severni Ameriki in Avstraliji, vendar je to v knjigi le bežno omenjeno. Kajti knjiga govori predvsem o tej drugačnosti, romantiki, tragediji, usodah, razpadanju in revščini tretjega sveta. To je tisto, kar me najbolj privlači. Mogoče tudi zato, ker sem te podobe že kot otrok videl v filmih in sedaj sem celo še jaz zmeraj znova presenečen, ko vidim, da to ni svet s filmskega platna ali ekrana, ampak resnično obstaja."

Kakšna je razlika, ko odhajaš na pot zato, da boš opazoval in užival ali pa greš na pot zato, da boš napisal knjigo?

Zvone Šeruga: Večer v Avstraliji

"Pri meni oziroma pri nama z Romano, je to že silno prepleteno. Oba sva po poklicu novinarja in oba zanima novinarstvo. Kdo si potem ne bi želel hotel hoditi po svetu in pisati o tem? Že iz prvih poti sem pisal reportaže. Kasneje pa je vsaka naslednja pot postajala tudi delo, vse skupaj je dobilo nekak smisel tudi zato, ker je bilo to delo. Vsaka naslednja pot je dobivala več novinarskih prvin, več pisanja, več fotografiranja, na koncu tudi snemanja s filmsko kamero. Edino to mi je omogočilo, da sem sploh lahko potoval. Tudi finančno. Nihče od pokroviteljev mi namreč ne bo dal denarja zato, ker rad spim pod palmo, ampak hoče konkreten izdelek. Res pa je, da sem začel s potovanji in fotografiranjem kot hobijem. In še danes grem na pot najprej zato, da nekaj vidim, doživim, šele nato zato, da to napišem, slikam in prodam naprej. Na srečo so še poklici, ki jih ljudje opravljamo s srcem."

Svoje poti po svetu pa predstavlja tudi na predavanjih in televiziji.

"Predavanja morda niso več pravi izraz, saj jih odlikuje multivizija. Po novem letu bom namreč z novo opremo, z osmimi računalniško vodenimi projektorji, začel predstavljati knjigo po vsej Sloveniji. To multivizijo režira filmski režiser Franci Slak in je postavljena na novo raven, ki je ljudje pri nas potovo niso vajeni. V dobri uri se namreč zvrsti tisoč diapozitivov. Hkrati pripravljamo tudi televizijsko serijo, ki bo šla v eter v začetku februarja. To je sedem polurnih nadaljevanj o afriškem delu poti."

Kaj pa načrti? Že razmišljaš o novih poteh?

"Načrti so vsekakor povezani z novim družinskim članom, s polletno Kajo. Mnogi pravijo, da je sedaj konec, da bomo poslej le doma. Vendar pa z Romano srčno upava, da bova s to vrsto načina življenja še nadaljevala. Ko bo punčka stara nekaj let, morda tri leta, lahko gremo na potovanje skupaj. Prav Kaja bo potovanjem dala novo razsežnost. Vendar pa zaenkrat še nič preveč ne načrtujeva - kajti to se bo ali pa se ne bo zgodilo."

Maruša Avguštin

Novoletna prodajna razstava v Šivčevi hiši

Na novoletni razstavi v Šivčevi hiši sodeluje 18 avtorjev, vanjo pa so vključeni še nekateri člani kranjskega likovnega društva. Razstava nudi kvalitetno in pestro izbiro likovnih del od slik, kipov, keramik, grafike, ročno slikanih svilenih tkanin ter različnih voščilnic in razglednic. Izjemna posebnost je koledar, posvečen 400-letnici smrti slovenskega renesančnega skladatelja Jakoba Gallusa z grafikami akad. grafika Črtomira Freliha. Osem kolagrafijskih temo Gallusovih pesnitev predstavlja Črtomir Freliha kot vsebinsko poglobljenega in tehnično virtuoznega likovnika. Koledar vsebuje tudi CD ploščo z Gallusovimi pesmimi v izvedbi Slovenskih madrigalistov, pod vodstvom Janeza Boleta.

V prvem razstavnem prostoru si sledijo: miniaturne slike v olju slikarja Antona Plemlja

s prevladujočo tihožitno tematiko in avtorjevem značilnem naivnem slogu, grafike akad. slikarja Martina Avsenika s tihožitji in figuralnimi kompozicijami v "kubistično" obarvanem načinu, male razpoloženske krajine akad. slikarke Dore Plestenjak v njeni virtuozni tehniki, monotipije in slike na svili akad. kiparke Andrejke Čufer, ki z razpoloženskostjo in pretanjenim rokopisom opozarjajo na nadarjeno mlado ustvarjalko, vitalne male plastike v žgani glini in miniaturne slike z nadrealističnim in poetičnim nadihom akad. slikarja Izidorja Urbančiča in grafike kitajske slikarke in grafičarke Wang Huiqin z opazno črto ljubljanske grafične šole.

Od oblikovalskih izdelkov so v galeriji na razpolago originalne novoletne voščilnice slikarja Branka Čušina in razglednice umetniških slik

Martina Avsenika, Bonija Čeha, Črtomira Freliha, Vinka Tuška in Alenka Kham-Pičman. Andrejka Čufer je poleg slik prispevala za razstavo izdelke iz ročno tkane svile, svilene kravate in rute, ki so ročno poslikane in v celoti ročno izdelane; Boni Čeh razstavlja poleg slik keramične svečnike, kroglice, zvončke in miniaturne keramične reliefe; oblikovalca Vanja in Urban Magušar se prav tako predstavljata s keramičnimi izdelki - od jasic do zvončkov itd.; Stane Kolman pa z miniaturnimi bronastimi sovami, z malo plastiko ženskega akta v žgani glini in glinastim Kristusom; Melita Vovk pa predstavlja, razen slike iz svojega starejšega obdobja, poslikana lesena krožnika z narodopisno vsebino v svoji značilni, h karikaturni nagnjeni risbi in hotenim kmečkim koloritom.

Drugi razstavnih prostor zaseda veliki leseni torzo akad. kiparja Staneta Kolmana in dve njegovi barvni risbi v vohementnih potezah. Akad.

slikar Domen Slana se predstavlja s cvetličnim tihožitjem v olju in s sproščeno slikanimi akvarelnimi krajinami; akad. slikar Boni Čeh je poleg oblikovalskega deleža prispeval za razstavo dva gvaša in večje akrilno platno. Slike predstavljajo prepesnitve krajin v subtilni slikarjevi barvitosti. Akad. slikarja Janeza Ravnika odkrivamo kot kiparja v lesu z biomorfni oblikami in z risbami s tušem podobne vsebine, ki dokazujejo njegovo risarsko mojstrstvo. Akad. slikar Albin Polajnar razstavlja manjši slike v olju, ki kažejo na njegovo fovistično barvno izhodišče. Slikarja Zvonka Čoha zastopajo na razstavi dve barvni in tri črno bele ilustracije, ki dokazujejo njegovo nagnjenje za humoristično pripovedno risbo in izjemno žareč kolorit.

Tretji galerijski prostor nam poleg že omenjenih avtorjev predstavi še akad. slikar in arhitektko Alenko Kham-Pičman z barvnimi grafikami na temo beneškega karneva-

la, ki z jasno profesionalno risbo in kultiviranim koloritom odkriva najbolj slikovite dele beneških stavb in izjemne maske karnevala. Henrik Marchel je zastopan z dvema "modrima" slikama, ki v svojem barvnem zvenenju spominjata na glasbo. Akad. slikar Vinko Tušek z likovno igro toplih barv na papirju ustvarja mozaične prostorske ambience, medtem ko olje slike akad. slikarke Melite Vovk v svoji igri spominjajo na rastlinsko ornamentiko. Akad. kipar Jože Eržen skuša

v dveh koloriranih risbah ujeti trenutek pojavnosti moških figur.

Dosti likovnega blaga čaka na obiskovalce tudi v mapi na razstavi.

Toliko avtorjev hkrati se v Šivčevi hiši še ni predstavilo. Prepričani smo, da razstava zasluži ogled, da nudi veliko možnosti za praznične nakupe za različne okuse in različne možnosti. Odprta bo do 30. decembra, vsak dan od 10. - 12. in od 17. - 19. ure. Vabljeni!

Franc Križnar

Pogovor s sopranistko **Olgo Gracljevo**

V tem pevskem poslanstvu se ne počutim komedijantka

Sopranistka **OLGA GRACELJ** se je rodila 15. januarja 1950 na Bledu. Sedaj živi in poje v glavnem v Ljubljani. Po teoretsko-pedagoškem oddelku ljubljanske Srednje glasbene šole se je prav tam pričela učiti tudi solopetja pri učiteljici Sonji Bleiweis-Ivančičevi. Te študije je nadaljevala in končala na glasbeni akademiji Royal Northern College of Music v Manchesteru (Velika Britanija). Z nastopi je pričela že v času študija v Veliki Britaniji (1978) in kaj kmalu nadaljevala tudi kot koncertna pevka na turnejah po Danski in Finski. Leta 1979 se je vrnila v Ljubljano in postala solistka Operne in baleta Slovenskega narodnega gledališča. Gracljeva se odlikuje z zvonkim in odlično solanim ter tehnično izdelanim liričnim in mladodramskim sopranom, prav tako pa obvladuje najrazličnejše scenske like. Njene največje kreacije so poleg koncertnega petja prav na glasbenem odru: Micaëla v Bizetovi Carmen, s katero je v Ljubljani debutirala, Marinka v Smetanovi Prodani nevesti, Grofica v Mozartovi Figarovi svatbi, Rusalka v istoimenski Dvoržakovi operi, Minka v Foersterjevem Gorenjskem slavčku, Margareta v Gounodovem Faustu, Liu v Puccinijevi Turandot, Mimi in Musetta v Puccinijevi La Boheme, Zofija v Massenetovem Wertherju, Gilda v Verdijevem Rigolettu, Violetta v Verdijevi Traviati, Djula v Gotovčevem Eru z onega sveta, Pamina v Mozartovi Čarobni piščali, Antonija v Offenbachovih Hoffmannovih pripovedkah, donna Elvira v Mozartovem Don Juanu in čisto nazadnje, ko v tekoči sezoni (1990/91) poje v scenski predstavi Orffove kantate Carmina burana sopransko vlogo. Pripravlja pa še vlogo Fiordiligi v Mozartovi operi Cosi fan tutte, s katero bo ljubljanska Opera in balet v tekoči sezoni proslavila v letu 1991 200-letnico smrti Wolfganga Amadeusa Mozarta. Nagrade: "Countess of Munster" v Trstu in "Ralph Vaughan Williams" (obe v Veliki Britaniji) in nagrada Prešernovega sklada (1985) za leto 1984 in za "operne ter koncertne nastope". Iz slednje opredelitve naj zapišemo vsaj še tole: "Ime sopranistke Olge Gracelj je trdno zasidrano v naši gledališki in koncertni dejavnosti. Ta mlada umetnica, z odlično angleško pevsko soljo, je v nekaj letih obogatila svoj pevski repertoar z deli, v katerih je pokazala globok smisel in posluš za pretanjeno oživiljen raznovrstnih glasbenih oblik. Zlasti prepričljivi so njeni koncertni nastopi v klasičnih vokalno-instrumentalnih delih. V najnovejšem času je Olga Gracelj dosegla svoj poustvarjalni vrh z vlogami Marinke v Prodani nevesti in Violette v Traviati." (prim. Delo, 8. 2. 1985, str. 5, v.: Prešernovi nagrajenci).

Kdaj ste pravzaprav začeli peti in misliti na operno in koncertno pevsko kariero?

Nikoli nisem mislila, da bom postala pevka. Na svoj glasbeni talent pa sem opozorila že zgodaj in že v tretjem razredu osnovne šole pričela igrati klavir. Takrat sem že vedela, da bo glasba moj kasnejši poklic, kaj v glasbeni stroki pa bo to, se takrat še ni vedelo. Bila sem muzikalna, v glasbi sem uživala, današnje vedenje o vsem nadaljnem pa se je izkristaliziralo šele v srednji glasbeni šoli. Tam se pričela z obiskovanjem glavnega predmeta klavir in teoretsko-pedagoški oddelek. Pela sem v šolskem zboru, ki ga je vodil profesor Janez Bole. Prav Bole pa je v meni odkril še pevski potencial. Ker pa je hkrati profesor Zvonimir Ciglič na teoretsko-pedagoškem oddelku ugotovil, da je vse skupaj pretežko zame, me je enostavno izpisal iz klavirskega oddelka. S petjem pa sem potem resno pričela šele po končanem študiju na teoretsko-pedagoškem oddelku. Edino, kar je bilo s petjem povezano sočasno, je bil odlični srednjeglasbenošolski (dekliški) pevski zbor in pa pričetek solopevskega šolanja v razredu pripravnice pri profesorici petja Sonji Bleiweis-Ivančičevi. Potem sem pela kar v dveh takratnih poklicnih pevskih zbora v Ljubljani: Zboru Slovenske filharmonije in v Opernem zboru, ki ju je vodil Jože Hanc. Potem sem se vpisala na ljubljansko Akademijo za glasbo tudi na študij glasbene pedagogike, in kmalu zatem povsem po naključju odšla v Veliko Britanijo.

Potem so sledila štiri dolga leta študija petja v tujini. Zakaj?

Dobro vprašanje! Tudi drugi so se že takrat spraševali, zakaj pa ne Italija? Ampak Angleži imajo izjemno pevsko tradicijo, sama pa sem imela priložnost spoznati zelo zanimive ljubitelje glasbe v Manchesteru, ki so mi pravzaprav omogočili ta korak. Opozorili so me na izjemno kvaliteten glasbeni in še posebej pevski kolidž s konservatorskim sistemom vertikalne glasbenega izobraževanja (nižja, srednja in visoka stopnja), ki pa je še dandanes najbolj v veljavi prav za šolanje pevcev in je boljši od londonskega. Šolanje in bivanje sem si v začet-

ku plačala sama, kajti pri nas je že nekaj časa veljalo pravilo, da študentji v tujini za diplomsko šolanje niso podeljevali. Pote, že drugo leto moeja šolanja v Angliji, pa sem dobila njihovo študentsko, ki sem jo seveda kaj kmalu in častno "odplačala", saj sem se v času šolanja pričela tudi javno nastopati.

Študij in delo se pri pevku nikoli ne končata. Ali se študij še nadaljuje z najrazličnejšimi vlogami, pri delu s številnimi dirigenti, režiserji in korepetitorji?

Prav s šolanjem v Manchesteru sem bila vsa štiri leta krasno vodena. Še danes pobiram takrat naložena znanja, vedenja, šolanje glasu, odrske igre in pevške dikcije ter tehnike, različne glasbene stile itd. To je bila hkrati tako visoka stopnja profesionalnega pevškega šolanja, da si še dandanes marsikdo od poklicnih pevskih kolegov, ki česa podobnega nikoli ni poskusil, ne more niti predstavljati. Prav ta pevsko-šolani kapital iz Manchestera nosim še dandanes v sebi. Kajti tudi moja takratna angleška pevka učiteljica (pokojna) Innes Mitchel mi je že takrat rekla, "da me uči petja za čez 15 let." Teh pravil, pa še marsičesa takrat prvič slišane, se še dandanes trdno držim. Če ne bi prinesla tega znanja s pevškega šolanja sem, v našo Opero, bi bila moja situacija danes lahko zelo težka. Vse je kazalo, da bom ostala v Veliki Britaniji, vendar zgodilo se je, da sem se vrnila in tako je vse moje znanje dobila moja domovina, kar pa tudi nekaj pomeni.

Kaj pa danes? Uspehi, ki so tu, pa še tisti, ki vas verjetno še čakajo, so v večini primorov vezani na domačo-ljubljansko opernoaletno hišo. Ali je tak razvoj za vas dovolj?

Ne! Mene ob teh razmerah rešujejo koncerti in drugi nastopi zunaj domače operne hiše. Sodelovanje z drugimi dirigenti me pravzaprav dviguje, ob tem lahko nadaljujem svojo dvigajočo se pevsko kariero. Vsekakor moram poudariti uspešno in dolgoletno sodelovanje s Slovensko filharmonijo. Prav tako pa sem prav letos (februar 1990) gostovala z zagrebškim maestro-dirigentom, stalnim gostom Slovenske filharmonije, pri izvedbi

Haydnove Misse in angustijs (Nelsonmesse) v d-molu v Berlinu, lani pa s samospevnim recitalom v Sovjetski zvezi. Sodelovala sem tudi z odličnim dirigentom Hartmutom Haenchenom v avstrijskem Beljaku in Linzu, ki je ravno tako stalni gost Slovenske filharmonije. Zelo uspešno je bilo tudi moje sodelovanje z mariborsko Opero in z njihovima dirigentoma Borisom Švaro in Samom Hubadom.

Naša domača operna (po)ustvarjalnost je v krizi. Ali jo občutite tudi vi?

Da. Vsesplošna kriza se odraža tudi v operi. Denarja ni in izgleda, da ga bo vedno manj. Solistični ansambel je zdaj tako majhen, da že skoraj ne obstaja več. To je razumljivo, kajti najlažje je dobiti že "narejene" pevce, kot pa gojiti lastne in se z njimi

ukvarjati kontinuirano. Rada bi še poudarila, da smo in moramo ostati Slovensko narodno gledališče in kjer naj bi se pelo slovensko.

Kakšno pa je vaše sodelovanje z ostalimi jugoslovanskimi opernimi in koncertnimi odri in s tujino?

Že nekaj let uspešno sodelujem tudi z Zagrebško filharmonijo in ljubljanskim Radijskim orkestrom (Simfoniki RTV Slovenija, op. avt.). Operno sem gostovala na Reki in v Mariboru. V opernem smislu sem še premalo angažirana, ker sem bila doslej kar dosti angažirana v SNG Ljubljana. Kaj pa bo prinesla prihodnost, pa je težko predvideti. Poleg tega pa sem bila redno zadnja tri leta gostja Božičnih koncertov v Salzburgu in umetniško sodelovala s prof. Bredo Zakotnik.

Črtomir Frelih: **MUSICA, NOSTER AMOR**, orig. kolografija

Samostojne - portretne gramofonske plošče oziroma glasbene kasete se niste posneli, več kot uspešno ste že sodelovali v številnih ansambelskih posnetkih tako z domačo-ljubljansko opernoaletno hišo kakor tudi na številnih vokalno-instrumentalnih koncertih našega edinega kvalitetnega ljubiteljskega zborovskega društva "Consortium musicum" z dirigentom dr. Mirkom Cudermanom.

Ne, nimam še samostojne gramofonske plošče ali glasbene kasete, tudi zato, ker naša produkcija gramofonskih plošč in kaset ni posebej zainteresirana za pevce. Sama pa se tudi ne silim preveč. Sicer pa bo tudi za to še čas. Zato pa sem v oratorijskem in kantatnem pevskem "jahu" odpela ogromen repertoar.

Imate morda pedagoške pevске ambicije?

S poučevanjem solopetja sem poskusila že v času študija v Manchesteru. Kajti njihov študij glasbe je res kompleksen. Že takrat je imel vsak študent solopetja na visoki stopnji študija po tri učence z nižje stopnje. To delo me je že takrat navdušilo, mislim, da imam tudi za ta del pevstva določene dispozicije. Tudi želim si, da bi s tem nekoč nadaljevala povsem profesionalno, čeprav sedaj to počnem v minimalnem obsegu zasebno. Neurejeni termini Opere mi ne dovoljujejo ob družini še kakršenkoli institucionalni pedagoški pevski angažman.

Kaj pa morebitni pevski sopotniki in vzorniki? Ali imate svojega stalnega pevškega pedagoga, saj vemo, da tako umetniški vodje kakor tudi dirigenti in korepetitorji to niti ne morejo več biti?

Veliko delam sama. Pomagajo mi dobri dirigenti in ta sreča se mi nasmehne kar pogosto. Najboljše izkušnje imam z mojstri kot so Milivoj Šurbek, Vladimir Kobler, Samo Hubad in Boris Švara. Poslušanje dobrih pevcev - interpretov najrazličnejših vlog v živo pa je tudi zelo stimulativno pri mojem študiju. Dobro vem, kaj lahko pojem in česa ne. Nisem pristaš stalnih menjav pevskih pedagogov. Veliko vlogo v moji karieri v zadnjih štirih letih pa je imela prof. Breda Zakotnik (profesorica na salzburškem Mozarteumu), ki me je zopet popeljala nazaj v svet (pevskega) samospetja.

Nazadnje sta peli skupaj z baritonistom Jakom Jerašo v Verdijevi Traviati, ki je odpel že tisočo predstavo v ljubljanski Operi. Koliko nastopov pa imate vi?

Števila predstav in vlog ne zapisujem, ker mislim, da je taka evidenca nepotrebna. Vsekakor pa je zanimivo vedeti, koliko vlog in predstav si že odpel, predvsem pa tudi katere.

Kdo so vaši priljubljeni skladatelji in vloge? Ali jih morda lahko izbirate?

Doslej sem pela že veliko različnih vlog in vse po vrsti so mi bile zelo blizu in drage. Pogrešam

pa slovanski operni repertoar. Vlog pa v domačem opernem teatru pevci sami ne moremo izbirati, kajti pri nas imajo glavno besedo dirigenti.

Kakšen pa je vaš odnos do sodobne operne in koncertne glasbe?

Doslej se moderni glasbi oziroma sodobnemu glasbenemu gledališču nisem preveč posvečala. Verjetno ima še čas. Koncertno in posamezno pa sem že pela ali snemala naše slovenske sodobne skladatelje, ki pa tudi pripadajo različnim stilnim smerem glasbe 20. stoletja. Med njimi je največ najrazličnejših romantičnih smeri, so pa med njimi tudi modernisti: Demetriji Zebre, Anton Lajovic, Marijan Lipovšek, Pavel Šivic, v Trstu sem snemala slovenske primorske skladatelje med vojnama (Vasilij Mirk, Ivan Grbec, Hrabroslav Volarič, Breda Šček, Mirko Polič, Karol Pahor) pa še Gerbiča in Kogoja. Vendar me tudi tukaj še čaka ogromno dela. Nekaj let že uspešno sodelujem s prof. Nevo Merlak in tržaško harfistko Jasno Corrado-Merlak. Na skupnem recitalu v tržaški Glasbeni matici smo tudi izvajali sodobna glasbena dela Benjamina Britna in sodobnega mladega tržaškega skladatelja F. Vidalijskega.

Kaj priporočate predvsem mlajšim pevcom in pevkom, tistim, ki šele stopajo na pevsko pot?

Mislím, da se danes vedno manj mladih odloča za pevski poklic. Mladi ljudje točno vedo, da so perspektive pevca majhne. Ko sem sama pričevala svojo srednjeglasno pevsko pot pred več kot dvajsetimi leti, so bile tudi splošne družbene in ekonomske razmere boljše. Vsak mlad človek pa, ki se danes odloča za pevski poklic, mora imeti v sebi ogromno navdušenje, seveda ob talentu in delavoljnosti. Sledi obilo samoodrekanja in pa asketsko življenje. V bistvu se sedaj, ko sem kolikor toliko formirana pevka na račun tega umetniškega dela še vedno marsičemu odrekam, lahko celo rečem, da se odrekam svojemu lastnemu življenju. Kajti potem, ko si enkrat na vrhuncu svojega dela, je še vedno vsak tvoj javni nastop, pa najsi bo to na opernem ali koncertnem odru, pravi šok. V pevstvu in glasbi nasploh gre vsaka predstava, vsak koncert kot del tebe samega, mimo, ga ali je ni več, ko je enkrat take ali drugačne skladbe konec. Glasba je namreč neke vrste minljiva umetnost. To je še ena od krutih zakonitosti glasbene reprodukcije, s katero je žal treba vedno računati. Kljub temu pa je moj poklic lep in ga imam nadvse rada, v petje sem tako rekoč vedno bolj zaljubljena. Zato pa je na njegov račun potrebno v življenju nenehno odstranjevati vse tisto, kar lahko slabo vpliva na pevčeve dispozicije. Mednje marsikdaj sodijo tudi čisto navadne življenjske nuje in problemi, kajti petje zahteva iz dneva v dan celega človeka. Tudi zato pevec potrebuje ogromno samozaupanja vase.

Okrog petja in prepevanja bi se dalo seveda povedati še marsikaj. Za pevca pa je najvažnejše to, da venomer in vsakič ve, kaj hoče. To pa je pravzaprav že univerzalni nauk in občečloveško mišljenje o človekovem bivanju. Sama zase mislim, da to vem in da z vsem umetniškim poslanstvom, ki ga nosim v sebi, še vedno trdno stojim na tleh naše realnosti in omejenega človekovega bivanja nasploh.

Viri in literatura (v biografiji):
Enciklopedija Slovenije, 3. zv. (Eg-Hab), Mladinska knjiga, Ljubljana 1989, str. 346 (Katarina Bedina) in Leksikon jugoslavenske muzike, 1. zv. (a-Ma), Jugoslavenski leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb 1984, str. 280.
Delo, 8. 2. 1985, str. 5 (v.: Prešernovi nagrajenci 1985).

Dušica Kunaver

Božič

Šeg, ki spremljajo božične praznike je cela vrsta in razlikujejo se ne le od pokrajine do pokrajine, celo od vasi do vasi. Stari nepisani zakoni so predpisovali, kaj mora biti na božični mizi, kaj pod mizo, kakšen naj bo božični kruh, in še in še; krščanske šege se mešajo s starimi poganskimi prvini ob prastarem prazniku sončnega preobrata.

Na božični večer so v Beneški Sloveniji žgali na ognju velik panj, čok, tudi po dva metra dolg. Imenovali so ga »božič« in mu ponujali kruha in vina, kot da bi bil živo bitje, kot da bi bil stari, dobri poganski hišni duh. Istočasno je družina, zbrana okoli »božiča«, pela božične pesmi.

Tudi na Krasu so poznali »božič«. Družina je ob tem času večerjala in na koncu stresla nanj ostanke, da so zgoreli »za verne duše v vicah«. Po vaseh je tedaj hodil duhovnik in čoke - ostanke poganske dobe - blagoslavljal.

»Ti nasičevalci štorov dokazujejo, da so po pameti še zelo štorasti!« se je jezil učeni baron, ki je pisal »Slavo Vojvodine Kranjske«, a kaj je pomagalo, ko so mu pa Belfokranjci za hrbtom počeli isto. Še huje: lešenega čoka niti imenovali niso s krščanskim imenom »božič«, kot Kraševci in Rezijanci, ampak so mu rekli »badnjak«. To ime je nastalo iz glagola »bedeti«. V božični noči so pač »bedeli« ob njem.

Belokranjci so se mnogokrat izkazali kot najbolj trmasti nosilci starega izročila. Na »badnjak« - na Sveti večer, so torej sedeli ob »badnjaku« - lešenem panju, jedli »badnjak« - božični kruh in tako slavili svoj »badnjak« - Božič.

Tudi Beneški Slovenci in Kraševci niso spali na božični večer. Strmeli so v svoj »božič« - v čok - in s slovesno spoštljivostjo prisluhnili njegovi govoric. Prasketanje ognja je pomenilo poroko, cviljenje - srečo, močno pokanje - smrt, mirni plameni - dobro letino, nemiren ogenj - slab pridelek. Oglje in pepel božičnega panja sta prinašala zemlji blagoslov in družina ga je naslednjega jutra trosila po poljih.

Marija Cvetek

Bohinjske božične vraže

Seveda božičnih vraž ne poznamo samo v Bohinju, pač pa jih najdemo povsod po Slovenskem in v drugih deželah, le da se v vsakem kraju odvijajo malo drugače.

V tem zimskem času so se že davni predniki bali, da bo sonce zamrzlo in oni z njim, saj so bili dnevi vedno krajši in noči vedno daljše. Zato so se mu skušali prikupiti z različnimi obredi. Že Valvasor nam poroča v svoji znameniti Slavi Vojvodine Kranjske, kako so v Istri na sveti večer dali na ognjišče panj in nanj tudi hrano, od vsake jedi polno žlico. Tako in podobno darovanje je bilo v mnogih slovenskih krajih živo še do prve svetovne vojne. Tudi moj ded je večkrat rekel, da se za sveti večer »priže« kakšen debel štor v peči. Mislila sem, da zaradi toplote, ki pričara kmečki hiši še večjo prijaznost in domačnost, ali pa zato, ker ne bi bilo tako slovesno in praznično prevečkrat drezati in nalagati v peč. Morda pa je bila v tem skrta-aluzi-

Tako je drevo, staro pogansko lesno božanstvo, ki mu je Zeleni Jurij prinesel rast, sedaj umrlo, a njegov pepel je že poldolgo novo rast in prihodnje leto bo spet prišla pomlad!

Da bo prihodnje leto res prišla pomlad, so potrebovale tudi skledice s kaljenim žitom, ki jih ob Božiču ni smelo manjkati v nobeni domačiji.

Poljedelec, ki ga je vedno skrbela mlada rast, je žitna zrna v plitvi posodici skoraj prisilila, da so vzkli in ga prepričala, da je v semenu še vedno moč življenja, čeprav vsa narava počiva v navidezni smrti. V prihodnji pomladi bo prebujena rast spet vzkli iz otrple zemlje.

Še danes ob Božiču posodice z mladim žitom krasi naše domove. Se zavedamo, da je to nekaj tisočletij stara šega? V davnih dneh so te posodice nosile ime »Adonisovi vrtički« po grškem bogu Adonisu, ki je predstavljal rastlinski rast.

V božičnem času, predvsem na sveti večer, je bilo nekdanj mogoče pogledati tudi v prihodnost. Ljudje so verjeli, da je z različnimi vedeževanji in čaranji mogoče celo vplivati na dogodke v prihodnjem letu.

Verovali so, da je v času okrog Novega leta, v »volčjih nočeh«, »zemlja odprta«, odprta za zle duhove, pa tudi za pogled v prihodnost.

Poskušali so uganiti, kakšna bo letina v prihodnjem letu. Če je bilo na božično noč svetlo, so Prekmurci verjeli, da bo sadje dobro obrodilo. Tudi vreme se da razbrati: »Zelen Božič - bela Velika noč.« Če bi dekleta rado izvedelo, ali se bo v prihodnjem letu omožilo ali ne, je najbolje, da gre na Sveti večer v drvarnico po drva. Ko se vrne v kuhinjo, naj drva presteže. Če je prinesla drva na pare, se bo zagotovo omožila! Ta stara

ja na pradavni običaj, ko so soncu »pomagali« greti, da ne bi za večno zašlo. Marsikaj je verjetno, saj so poganske navade tako močno zakoreninjene v človeku, da jih tudi krščanstvo ni moglo pregnati, pač pa so se posrečeno spojile s krščanskimi prazniki. Okrog božiča se je staklo vse polno vraž, saj naj bi bil svet v tem času odprt vsemu skrivnostnemu, dobremu in zlemu.

Ljudi je mikalo zvedeti tudi za svojo usodo, zato so v vsaki vasi vedeli za kraj, kamor so lahko hodili poslušati na sveti večer, ko so ljudje hodili k polnočnici. V Stari Fužini so hodili poizvedovat na Bundrov kamen. Takrat si lahko zvedel, ali bo kdo umrl v vasi, saj si lahko zaznal določene »cahne«. Če si slišal, da se zabija »truga«, je v tistem koncu vasi nekdo umrl.

Novo leto vam voščimo,
Bogu vas priporočimo,
Bog vam daj srečen žegen,
dolgo živet in srečno umret!

Stara majko, hvaljen budi Bog!
Nastalo je Novo leto, pomoz nam Bog!

Ptičica lipo poje
srečno novo leto zove,
da bi rodilo žitno polje
in vinske trte.

Dober večer, hišni oče,
dober večer, mamica,
vesele, zdrave našli smo,
vam novo leto voščimo!

Tristo bragrov, tristo sreč!

vera je bila znana od Prekmurja do Gorenjske in tudi v Beli krajini.

Če bi fant rad izvedel, ali bo moral v prihodnjem letu odpotovati od doma, pa je najbolje, da vrže čevljev čez ramo. Če se čevljev obrne s špico proti vratom, bo moral na pot!

Da bosta v prihodnjem letu v hiši zdravje in sreča, si je bilo nekdanj mogoče zagotoviti tudi s predmeti na božični mizi. Kaj vse je treba postaviti na božično mizo, so zapovedovala stara, nepisana izročila skoraj za vsako vas posebej. Ponekod je bilo treba položiti na mizo poleg božičnega obrednega kruha, semen, vina, vode, moke, česna, še ključce, denar, klobuk in kdove kaj še vse. Za pod mizo je morda stara vera predpisovala plug, sekuro, verigo, koso, brus, zvonce, žehhtar in še marsikaj.

Kdor se ne bi pokoril tem stari izročilom, bi si nakopal kaznen nevidnih sil. Möderndorfer nam je ohranil staro pripoved: Nekoč je na Roblekovi planini živel siromak. »Ko bi imel le nekaj mleka, ki ga imajo krave, ki se pasejo na Grintovcu!« je vzkljnil, ko je gledal v Vernikov Grintovec. K njemu je tedaj pristopil čuden mož in zasadi sekuro v bližnji štor. »Molzi topor te sekire in priteklo bo mleko!« je dejal skrivnostni neznanec in dodal: »Živini, ki jo vidiš na Grintovcu, sem odzvel mleko, ker njen gospodar na božični mizi ni imel treh hlebov kruha, pod mizo pa ne vode v žehrtaru in ne pi-nje!«

Na božični mizi je moral biti predvsem božični kruh; ki ima v različnih krajih različna imena, pogosto pa se imenuje »poprtnik«, ker so ga polagali pod prt. Kako je bilo treba položiti ta kruh na mizo, in kako se ga je smelo jesti, so predpisovala krajevna izročila.

Dnevi pred koncem leta

Da bi si zagotovili blagostanje v prihodnjem letu, so naši dedje v zadnjih dneh starega leta tresli sadno drevje, premikali kruh po mizi, rožljali z denarjem, stresali orehe po hiši, premikali predmete, ki so jih želeli imeti v izobilju.

Tudi voda je bila v teh dneh zdravilna. Dekleta so se umivala v vodi, v katero so položila jabolka in rože. To naj bi jim v prihodnjem letu prineslo lep obraz. V vodo so metale tudi denar in orehe, da bi si v prihodnjem letu izprosile ženina. Dekle je stopilo v vodo in govorilo: »Ljuba voda, jaz ti darujem od dna do dna, sem za moža že dosti godna.«

Na Štajerskem in v Beli krajini so studencem in vodnjakom darovali jabolka, suho sadje in kruh in ob tem govorili: »Voda, to darujem jaz tebi, tudi ti daruj meni.« V Škofjeloških hribih pa so ob potoke in studence polagali sveče in potice. Dar naj bi ohranil vodo vse leto čisto in varno pred vodnimi duhovi.

Usodo v prihodnjem letu so ugibali iz oblik vročega svinca.

Kos svinca so dali v železno posodo in ga postavili na ogenj, da se je raztopil. To raztopino so nato vlili v večjo posodo, napolnjeno z mrzlo vodo. Raztopljeni svinec se je v vodi strdil in dobil raznovrstne oblike, iz katerih so sklepali o prihodnjih dogodkih.

Silvestrovo

Na Silvestrovo, na starega leta dan, so gospodinjje trikrat pometle svoj dom, da bi dočakal Novo leto čist in snažen in da bi bil v novem letu vedno tak.

Na Silvestrovo zvečer je družina tudi pojedla drugi del obrednega kruha - poprtnika, ki ga je gospodinja spekla na dan pred Božičem in ga lepo okrasila s cvetjem, suhim sadjem in figuricami iz testa. Kos tega kruha je dobil vsak član družine prvič na božični večer, drugič na Silvestrovo in tretjič na večer pred Sv. Tremi kralji. Tudi živina, kokoši, pes in mačka so dobili košček tega kruha istočasno kot družina.

Živina je dobila tudi sol - sol je bila nekoč obrambno sredstvo proti čarovnicam.

Bohinjski oteповci

V času od Božiča do Novega leta, v času ko je nekdanj bilo »nebo odprto« in so zato lahko na zemljo prihajali obiski iz onega sveta, so hodili in še hodijo po vaseh okoli Bohinja bohinjski oteповci.

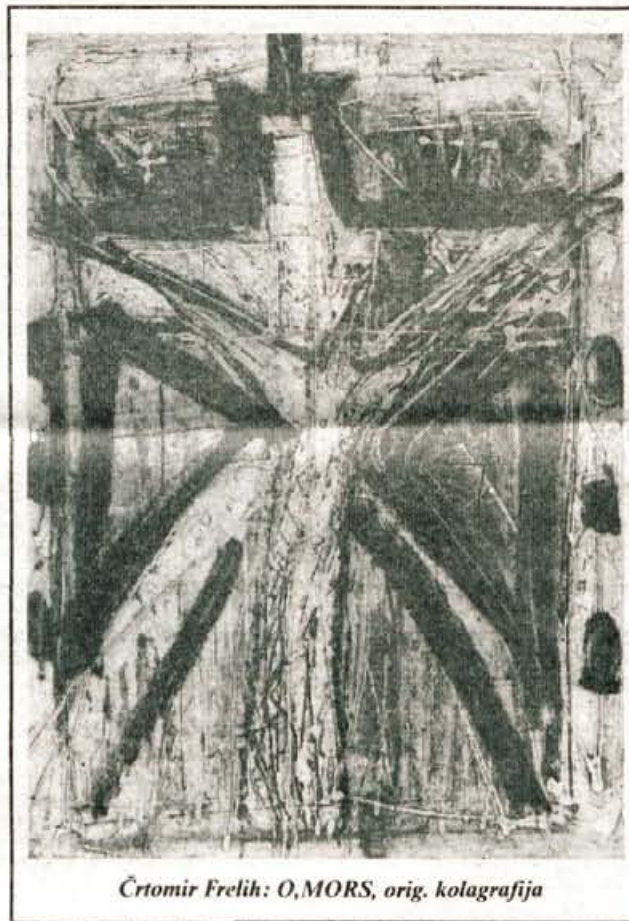
Čas mrtve narave je bil nekdanj čas mrtvih. V času volčjih noči so rajni prihajali med žive. To prastaro verovanje je last vseh indoevropskih narodov in se je z oteповci tudi med našim ljudstvom ohranilo do danes.

Bohinjski oteповci pomenijo ostanek obhodov duhov rajnih, ki so pokriti z obrednimi maskami, nekoč plesali, teka'i, razgrajali, strašili, a istočasno pomagali svojim nekdanjim domovom do sreče, zdravja in dobre letine.

Tako kot stotera druga praznovanja, so tudi oteповci, kot šega, izgubili svojo vsebino in ohranili le zunanjo lupino.

Oteповci so obhodniki, tako kot so bili stoletni koledniki, ki so hodili od hiše do hiše in želeli srečo.

(Po knjigi Dušice Kunaver Slov. pesmi, šege in panske končnice)

Črtomir Frelj: O, MORS, orig. kolografija

(zakladi), tako v luknji v Studoru, na Vojah pa se prižejo lučce, ko se ljudje vračajo od polnočnice. To so prav gotovo vedomci, po bohinjsko vedanjci ali ujedenci. Ljudje so trdili, da so to duše, ki se vicajo. Celozna neko ženo z Bleda so trdili, da kot vedanje vica okrog in se prikazuje ljudem, ker je prva ob petkih kuhala meso. Menda so jo celo lovili a ni bilo kaj prijati. Potem jo je župnik prestavil v Krmo pod Triglav.

Tudi v Blatu v močvirju so videli, da se lučice vozijo sem in tja. Tam je uhajal iz zemlje močvirski plin, ki se ob dotiku z zrakom že vname in zagori zdaj tu, zdaj tam. Ljudje pa so bili prepričani, da so videli vedanjce. Neki možakar iz Srednje vasi, ki je dobro poznal to ljudsko vero, je bil tako »namahan«, da jih je hotel še dodatno prestrašiti. Ko se je ponoči vračal čez senožeti iz železničarske službe, je nalašč tekel »cikcak« z baterijo po strmini in marsikdo je v njem ugledal dušo, ki se vica.

Na sveti večer se ni dobro ukvarjati s posvetnimi stvarmi, kaj da bi se te še lakomnost polotila. Zato se takrat ne sme šteti denarja, sicer se ti lahko prikaže zlata skornja (škorenji), ki hodi po Jelem lesu.

To noč tudi jedla ne smeš pu-

čati na mizi ali oknu. Če slišiš na sveti večer opolnočni strah, bo vojna. Če na sveti večer padeš, boš naslednje leto umrl. Ta vraža še marsikoga stisne pri srcu, čeprav so se ljudje že prepričali, da temu ni tako. Pred nekaj leti je na poti k polnočnici sneg s strehe, gred po bohinjsko, zasul nekaj ljudi; neki ženi je celo nogo zlomilo. Prav gotovo je vse vrglo po tleh, a so še danes živi.

Če greš opolnoči k čebelnjaku, zveš, kolikokrat bodo drugo leto rojile čebele. Tolikokrat kot v čebelnjaku »zabreni«, toliko bo rojev.

Sedaj že pokojna Markušova Franca iz Srednje vasi mi je povedala tole zgodbo:

Neki oče je imel dva dekliča. Na sveti večer je bil dobre volje in jima je rekel: »Nocoj je sveti večer, zato si klop okoli mize trdo obrišita, potlej naj gre vsaka trikrat okoli in okoli, z rko naj po klopi trdo postrepa pa v pest naj pobrsne. Kakršne lasce bosta dobili, take može bosta dobili.« Potlej je pa res ena izmed deklet tako naredila, pa klop je bila trikrat trdo obrisana, pa so se še dobili rumeni lasje. In res je dobila takega moža.

Tudi raztopljen svinec so vlivali v vodo, da bi iz različnih oblik, ki so tako nastale, zvede-

li za svojo usodo; dekleta so še posebno zanimali ženini. Pod Studorom in v Stari Fužini so sloveli spretni vedeževalci, a so žal že pomrli.

Stari oče in oče sta mi večkrat pripovedovala, kako je od nekod prišla ciganka v božičnih dneh in jim hotela vedeževati. Zamikalo jih je, kaj jim bo povedala, pa so ji na njeno zahtevo dali židano ruto z resami. Vanjo je »ubila« jajce in odšla skozi vrata, češ da mora za to nekaj časa dati pod kamen. A ciganka ni bilo več nazaj. Tako so se za ruto in svojo usodo obrisali pod nosom. Sami so potem razpredali o usodi lepe svilene rute za k narodni noši. Najbrž jo je splaknila v bližnjem potoku in jo lahko celo prodala ali pa »vključila« v svojo pisano garderobo.

Dekleta so na sveti večer hodila gledat k potoku ali vsaj k vaskemu koritu, kakšen obraz se jim bo prikazal v vodi. V njem naj bi prepoznala svojega bodočega ženina. Ta navada je znana po mnogih slovenskih krajih. Tudi naš primorski so-sede Simon Gregorčič jo je ovekovečil v svoji pesmi Na sveti večer:

Pod goro gre deklete mlado,
ko svet obhaja sveto noč.
Spoznalo bi v potoku rado,
kaj višnja jej namenja moč.

Slovenija moja država

Kaj pomeni osamosvojitve za slovensko kmetijstvo

Osamosvojitve je balzam, EGS pa smrt

Slavko Gliha, direktor Kmetijskega inštituta: "Če je osamosvojitve Slovenije balzam za kmetijstvo, bil vstop v Evropsko gospodarsko skupnost smrt."

Brdo, 19. decembra - Na vprašanje, kako bo s slovenskim kmetijstvom po plebiscitu, v samostojni in neodvisni Sloveniji, je Slavko Gliha, direktor Kmetijskega inštituta Slovenije, zbranim na občnem zboru Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov Gorenjske preprosto dejal: "Še bolj bo treba delati, morda le bolj s pametjo, kot smo doslej." Odgovor, ki je nekaterim povedal vse, drugim pa zelo malo ali nič, je bilo kajpak še treba dopolniti s podatki in izračuni.

Kot je dejal Slavko Gliha, so vsa ministrstva slovenske vlade že pred časom dobila naročilo, da izdelajo analize o položaju sekretariata oz. dejavnosti, ki jih "pokrivajo", za tri možne različice razpleta jugoslovan-ske krize: prvič - da se ne spremeni dosti in da Jugoslavija še naprej ostane federacija, drugič - da se Jugoslavija preoblikuje v konfederacijo, in tretjič - da se Slovenija popolnoma osamosvoji. Analize so bile doslej internega značaja in so prišle v javnost šele sedaj, ko se Slovenija na plebiscitu odloča za samostojnost in neodvisnost.

Kaj pomeni osamosvojitve za slovensko kmetijstvo? Slavko Gliha je pojasnil, da ima Slovenija izjemno dober izhodni položaj - 88-odstotno prehransko in 82-odstotno krmno samooskrbo in da bi morala skrbeti predvsem za to, da ne bi preveč povečevala presežkov mleka in perutninskega mesa ter primanjkljaja oljnic, prašičjega mesa in še nekaterih kmetijskih pridelkov. Po zadnjih razpoložljivih podatkih Slovenija pridelala približno 41 odstotkov potrebnega žita, 45 odstotkov koruze, 8 odstotkov oljnic, 75 odstotkov vrtnin itd., perutninskega mesa pa toliko, da bi lahko z njim prehranila šest milijonov prebivalcev.

Pavle Šubic: "Že deset let imamo v Sloveniji želje, da bi povečali samooskrbo z žitom, vendar nikdar te želje niso bile tako močne, da bi pridelavo žita tudi cenovno spodbujali."

Slavko Gliha: "Trgovina ne pozna meja. Če bomo dobri, bomo lahko prodajali povsod, v tujini, na ozemlju današnje Jugoslavije. Tudi v Nemčiji, vendar krompirja ne po ceni ene marke za kilogram, ampak nekajkrat nižje."

Na vprašanje, koliko sta slovensko kmetijstvo in živilska industrija odvisna od jugoslovan-skega trga, je Slavko Gliha dejal, da kmetijstvo neposredno v druge republike proda šest do deset odstotkov količine pridelkov, živilska industrija 21 do 23 odstotkov, tovarne pijač 25 do 30 odstotkov, tovarne krmil pa 4,5 do 11 odstotkov. Od vsega, kar slovensko kmetijstvo proda v druge repu-

Emil Erjavec: "Če se osamosvojimo, bomo prvič po vojni dobili možnost, da sami določimo kmetijsko politiko. Doslej smo sicer imeli neko samoosvojeno politiko, vendar so nam cene vseskozi narekovali iz Beograda. Brez cen in dohodka v kmetijstvu pa ni kmetijske politike, vse drugo so samo besede, sejanje iluzij."

Matjaž Vehovec: "Plebiscit ni samo odločanje za samostojno in neodvisno Slovenijo, ampak tudi odločanje za približevanje Evropi, evropskim standardom, tudi evropskim cenam kmetijskih pridelkov".

Slavko Gliha meni, da je jugoslovan-ski trg nezahteven in za slovenskega nekakšna potuha, sicer pa je prepričan, da so problemi pri prodaji lahko le kratkoročni in da dolgoročno ne morejo vplivati na položaj slovenskega kmetijstva in živilske industrije. Ko je skupina kmetijskih in drugih strokovnjakov sešla vse pluse in minuse in izračunala, kaj kmetijstvo z osamosvojitvijo Slovenije pridobi in kaj izgubi, je ugotovila, da je rezultat pozitiven in da v številkah to pomeni 280

blike, 70 odstotkov ostane na Hrvaškem, le deset odstotkov pa gre v Srbijo. V živilski industriji je razmerje nekoliko slabše: 60 odstotkov proda na Hrvaško in 30 odstotkov v Srbijo.

milijonov dolarjev. Če bi ta denar dali v kmetijske sklade, bi si po mnenju Slavka Glihe pridobili dobro osnovo za večjo učinkovitost kmetijstva. ● C. Zaplotnik

Za zdravje ljudi in živali Bruceloze

V Jugoslaviji je bila bruceloza govedi, ovac in prašičev dokazana med obema svetovnjima vojnama. V Sloveniji pa je postala aktualna po priključitvi Istre in Primorske. V letu 1967 je bila država zaradi zveznega programa zatiranja bruceloze govedi, prosta te bolezni. Pred nekaj leti se je ponovno pojavila v Makedoniji in na Kosovu. Pri nas v Sloveniji se predvsem na Primorskem in v Pomurju ugotavlja brucela pri divjih zajeh. V poletnih mesecih pa je bila ugotovljena tudi pri ljudeh, ki so se okužili z mlečnimi izdelki.

Bruceloza je kronična kužna bolezen raznih vrst živali in človeka. Uvršča se med zoonoze, t.j. bolezni, ki se prenašajo med živalmi in človekom.

Je skupina bolezni, ki so si klinično in bakteriološko zelo podobne. Povzročajo jih bakterije skupine Brucella. Teh imamo tri vrste:

1. Brucella melitensis, ki ne ogroža samo koz, temveč tudi skoraj vse domače živali, kakor ovce, konje, mule, pse in tudi goveda.
2. Brucella abortus (Bang), ki je patogena za vse sesalce, predvsem za govedo. Edini znak inficirane govede je abortus.
3. Brucella suis pri nas ni važna. Bolje jo poznajo v Severni Ameriki, kjer za njo oboleva tudi človek.

Brucelle so patogene predvsem za živali, manj za človeka. Pri človeku povzročajo Febris melitensis (maltska mrzlica) in Bangova bolezen. To sta dolgotrajni bakteriemijski podobni kroničnemu tifusu z dolgotrajno in valu-

jočo vročino. Pri živalih pa začetni bakteriemiji sledi subakutna ali kronična bolezen z vneto nekrotičnimi spremembami v različnih organih, zlasti v plodovih ovojnicah, v maternici, vimenu in sklepih. Najpogostejše bolezensko znamenje pa je kužno zvriganje (razne pri kobilah). Krave in telice običajno zvržejo med 5. in 8. mesecem brejosti. Živali se okužijo predvsem z okuženo krmo in vodi, pa tudi preko očesnih veznic, sluznice nosu, sramnice. Lahko pa tudi skozi poškodovano kožo. Goveda se lahko okužijo tudi z ovčjo vrsto brucel (Brucella melitensis), če so v neposrednem stiku z okuženimi ovci in kozami.

Inficirana žival izloča brucelle z mlekom, sečem: pri zvriganju pa s posteljico, plodovimi vodami in fetusom.

Zaradi nejasne epizootiološke situacije v nekaterih republikah se morajo še nadalje izvajati naslednji ukrepi: 1. obvarovanje neokuženih čred pred vdorom bruceloze, 2. omejitev obstoječih virov infekcije, 3. sanacija prizadetih čred in 4. varovanje ljudi pred infekcijo z brucelami.

Boj z brucelozo ni samo gospodarskega, marveč tudi velikega zdravstvenega pomena, kajti okužene živali so neusahljiv vir nevarne infekcije za ljudi. Pogosteje obolevajo živinorejci, ki so v neposrednem dotiku z okuženimi živalmi, nato veterinarji in končno tudi mesarji, ki imajo opravka s kontaminiranim mesom. Posredno pa se lahko inficirajo še drugi ljudje in sicer z živilskimi izdelki, ki so kontaminirani s povzročitelji brucel.

Kljub velikemu napredku veterinarske znanosti pomeni ta bolezen še vedno enega najbolj zapletenih zdravstvenih ekonomskih problemov.

Dr. Bogdan Cepuder
ZVZG KRANJ

Kmetijstvo v neodvisni Sloveniji

O tem, ali se odločiti za samostojno in neodvisno Slovenijo, med kmetstvom ni dilem: dr. Franc Zagožen je na nedavnem občnem zboru Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke, na primer, dejal, da so kmetje že pred dvema letoma in pol, natančneje - 12. maja 1988, ko so v uniojski dvorani v Ljubljani po domala pol stoletja enopartijske politične vladavine ustanovili prvo politično stranko na Slovenskem, povedali, kako bodo glasovali. Namreč "za" samostojno in "za" neodvisno Slovenijo!

Več dvomov in dilem je o tem, kako sploh bo po plebiscitu in kako bo po plebiscitu za slovensko kmetijstvo. Čeprav so nekateri, predvsem starejši kmetje, ki so v preteklosti doživeli veliko hudega (kmetijsko-obdelovalne zadruge, obvezno od-dajo, visoke davke, nasilne odvzeme kmetijske zemlje in gozdov), tudi po plebiscitu "še pripravljene nekoliko potrpeti, če bo morda nekoliko slabše", pa predvsem mlajši menijo, da je "obdobje slabšega" lahko le kratkotrajno in da osamosvojitve mora dolgoročno prinesiti ugodnejša tla za reševanje kmetijskih problemov. Bojazni, ki jo nekateri sejejo med ljudi, češ da bo bomo brez Jugoslavije še "kruha lačni", ni in jo odločno zanikajo tudi najodgovornejši v kmetijsko-gozdarskem ministristvu. Slovenija resda prehransko ni povsem samozadostna (ob večji produktivnosti in strokovnosti v kmetijstvu pa bi to skorajda lahko bila), vendar je v svetu toliko presežkov hrane, da ne bo problem hrane, ki jo v Sloveniji ne pridelamo dovolj, kupiti v tujini, po ustalivi gospodarskih tokov pa kar na ozemlju današnje Jugoslavije. Slovenija je od 1970. leta dalje sicer "krojila" neko samoosvojeno kmetijsko politiko, vendar je vseskozi cenovno-tržno politiko, ki je bistvo vsake kmetijske politike, prepuščala Beogradu. Spomnimo se, koliko "gnojnice" so slovenski kmetje prav zaradi cen, ki jih je določal Beograd in ki niso upoštevale pridelovalnih, tržnih in drugih razlik med republikami, zlihi na Planinčevu, Mikuličevu in Markovičevu zvezno vlado in na kmetijsko ministristvo! "Brez cen, brez dohodka v kmetijstvu, pa ni kmetijske politike, so samo besede in iluzije," pravi kmetijski politik Emil Erjavec. Po plebiscitu, v samostojni in neodvisni Sloveniji tudi ne bo več izgovorov, češ - smo zvezanih rok in nič ne moremo. Krivde za razmere v kmetijstvu ne bo več mogoče valiti na nekega kmetijstvu nenaklonjenega Antea Markoviča, ampak bomo vse uspehe in neuspehe lahko pripisali le sebi. Slovenski kmet si bo odlej pisal sodbo sam oz. mu jo bo pisala njegova legitimno izvoljena (kmetijska) oblast. Slovenija bo sama določala kmetijsko (cenovno) politiko. Slovenija bo sama sprejemala ukrepe za zaščito domačega kmetijstva, Slovenija bo sama uvažala in izvažala... ● C. Zaplotnik

Preobremenjeni pašniki

Radovljica, 18. decembra - Ko je kmetijska inšpekcija letos v radovljiški občini pregledala 29 planin in skupnih pašnikov, je ugotovila, da so bile vse melioracije narejene v skladu z ureditvenimi načrti, da je bila večina pašnikov in planin med pašo preobremenjena in da so v hribovitih predelih uporabljali umetna gnojila v zelo omejenih količinah. Ugotovila je tudi nekaj nepravilnosti: slabo vzdrževanje pašnikov Beljava in za Jezerom, pašnika v Nemškem rovtu in Bitenjske planine, pašnikov Hom - Zasip in Poljšica in planine Prevala. Da bi zadruga odpravila nepravilnosti, jim je inšpekcija izdala ureditvene odločbe.

Kar zadeva obdelanost kmetijskih zemljišč, inšpekcija ugotavlja, da je intenzivnost obdelave zemljišč v radovljiški občini dobra, kljub temu pa je "odkrila" skrajno zanemarjena in neobdelana zemljišča na Poljšici (njiva s krompirjem), nepokošen travnik (0,80 hektarja) na Spodnji Dobravi in zanemarjene njive na območju blejskih Jarš. Ker kmetijska zakonodaja za slabo obdelanost zemljišč ne predvideva kazni, inšpektorjem ne preostane drugega kot to, da lastnika opozorijo in da odboru za varstvo kmetijskih zemljišč predlagajo prisilni začasni odvzem zemljišča. Ta ukrep je bolj na papirju, v praksi pa se je doslej izkazal kot neučinkovit. ● C. Z.

MEŠETAR

Poljooskrba Zagreb prodaja v svojih poslovalnicah v Zagrebu, Mariboru, Gornji Radgoni in v Murski Soboti traktorje Ursu in še nekatere druge kmetijske stroje. Oglejmo si nekaj cen!

vrsta stroja	cena (v din)
traktor Ursus 3512, izdelan po licenci Massey Ferguson, 47 KS, polkabina	97.840,00
traktor Ursus C - 335 brez kabine	78.269,70
traktor Ursus C - 360 brez kabine	90.629,70
izkopalnik krompirja	27.799,70
sortirnik krompirja	33.990,00
visokotlačna preša Z-224	58.710,00

Da bi se izognili očitkom, da je Mešetar »na tekočem« le z obrestmi Slovenske kmetijske zadrudne banke, se je tokrat pozanimal tudi za obresti pri vezavi dinarskih sredstev v A banki.

znesek vezane vloge	obrestna mera		
	nad 1 mesec	nad 3 mesece	nad 6 mesecev
1.000 do 25.000 din	24 %	29 %	30 %
25.001 do 50.000 din	26 %	31 %	32 %
50.001 do 100.000 din	27 %	32 %	33 %
nad 100.001 din	28 %	33 %	34 %

Rejni center Brdo prireja danes ob 12. uri na Brdu avkcijsko prodajo konj kasačev. Kolikšne so izključne cene?

ime kasača	starost	kilometrski čas	izključna cena
Askan B (šampion Jug.)	5 let	1.18,1	10.000 DEM
Nevo B	4 leta	1.18,9	12.000 DEM
Salko B	5 let	1.29,8	10.000 DEM
Eko B	3 leta	1.29,8	5.000 DEM
Ela B	2 leti	1.34,8	5.000 DEM
Klas B	1 leto	—	3.000 DEM
Paton B	1 leto	—	3.000 DEM
Nina B	1 leto	—	2.000 DEM

Iz (kmetijske) preteklosti

Strah pred skupnim kotlom

Poleti 1949. leta je Srednjo vas v Bohinju zajel velik požar, ki je - kot navajajo časopisni viri - uničil 55 kmečkih gospodarstev, okrog tristo ljudi pa je ostalo brez strehe nad ognjiščem. Ko so se pogoreli 3. julija zbrali na zborovanju, so ugotovili, da v nesreči niso ostali osamljeni in da so jim takoj pomagali ljudska oblast, množične organizacije in posamezniki. Na zborovanju pa so prišli na dan tudi "nevedne stvari". Tako je, na primer, gospodarica R. zaklenila prazno sobo in je prevzela pogoreleca na stanovanje šele po posredovanju krajevnega ljudskega odbora. Sovražen odnos do pogorelecev je pokazala tudi neka F., ki pogorelcu ni pustila niti kuhati na svojem štedilniku. Dve tovarišici na Komni sta širili zlobne vesti, da je bila vas požgana zaradi zadrugarjev. Neki zdravnik v Stari Fužini pa je pogorelece plašil, češ - zdaj imate en skupni kotel, potem pa boste tudi pod eno streho. Ignac Voljc, predsednik Okrajnega ljudskega odbora na Jesenicah, je zatrdil, da v Srednji vasi ne bodo za vse vaščane sezidali samo ene stanovanjske stavbe in da bo za vsako gospodarstvo sezidana posebna stavba ne glede, ali je pogorelec zadrudnik ali zasebnik.

Pomanjkanje delovne sile v železarni

Jeseniški kovinar, 5. avgusta 1949: "Veliko pomanjkanje delovne sile v jeseniški železarni ovira nekatere obrate, da ne morejo pravočasno izvajati planskih nalog in da ne moremo pravočasno dostavljati artiklov drugim manjšim tovarnam v nadaljnjo predelavo. To povzroča, da so tovarne, ki so odvisne od nas, v zastoju s planom. Pred nami stoji vprašanje, kako naj rešimo veliko pomanjkanje delovne sile, ki v nedovoljni meri doteka v našo tovarno. Ali bomo res obstali brezskrbno pred tem perečim problemom in ne bomo izvrševali planskih nalog? Res je, da nam po ustavi pripada osemurni delovnik, vendar pa zaradi pomanjkanja delovne sile in strokovnih kadrov ne moremo ostati pri tem... Zato nam nalaga Osvobodilna fronta naloge, ki jih moramo izvrševati s prostovoljnim delom izven osemurnega delovnika".

AVTO MOBIL SKI TRG

V Avto-mobilu tudi strokovni nasveti

Ljubljana, 15. novembra - Med našimi obiski po sejnih rabljenih avtomobilov smo tokrat zavili v eno od sedaj že kar številnih posredniških prodajalnih rabljenih avtomobilov. V Ljubljani je teh trgovin, ki v glavnem prodajajo tudi nove avtomobile, največ, mi pa smo se ustavili v prvi in hkrati najstarejši. To je trgovina Avto-mobil, na Palmejevi 14 za Bežigradom. Dnevno je v njihovi evidenci skoraj vedno več kot 300 vozil različnih starosti in znamk, vendar pa po bežnem pregledu lahko zapišemo, da prevladujejo novejša vozila do starosti neke okrog petih let. Kakšne so prednosti nakupa ali prodaje na ta način, najbrž tisti, ki to počnejo, najbrž že vedo. Če avto prodajate, ga morate pripeljati v prodajalno, kjer vam opravijo komisijski pregled in avto ocenijo, ter vpišejo v evidenco. Avto lahko pustite tam ali pa se z njim vozite, dokler ne gre v prodajo. Ob nakupu pokličete lastnika vozila, za katerega se zanimate v prodajalno. Če se kupec in prodajalec dogovorita o prodaji, v prodajalni napišejo kupoprodajno pogodbo, prodajalec pa plača provizijo. Kupec nima nobenih obveznosti. Vsekakor je tak nakup primernejši kot na avtomobilskih sejmih, ker vam lahko v prodajalni pomagajo s strokovnim svetovanjem.

Poleg rabljenih, v prodajalni Avto-mobil, ki ima svojo podružnico tudi v Mariboru, prodajajo še nove avtomobile peugeot, opel, honda, suzuki in ford. Nekatere modele lahko kupite po sistemu staro za novo.

Cene rabljenih avtomobilov v prodajalni Avto-mobil (cene so v DEM)

Tip vozila	letnik 1989	letnik 1987	letnik 1985
Renault 4 GTL	7.600	-	5.500
Yugo 45 Koral	9.200	6.900	-
Yugo 55 Skala	9.500	-	-
Yugo Florida 1,4	16.000	-	-
Lada Niva 1.6	13.000	10.000	-
Fiat 126 PGL	5.800	4.500	4.000
VW Golf JXD	-	18.000	-

● M. Gregorič

Kako uspeti?

Prijazna postrežba, svetovanje in nizke cene

postrežba, predvsem pa nizke cene.

Škofja Loka, 18. decembra - Komaj nekaj mesecev je, odkar so tudi pri nas zasebniki začeli odpirati prve trgovine s pohištvo. Ni jih še prav veliko, saj je za takšne trgovine potrebno precej prostora pa tudi znanja. Ne le trgovskega, pač pa tudi poznavanja lesne in pohištvene industrije, domačega in tujega trga. Samo Šter iz Podlubnika v Škofiji Loki je pogumno stopil na pot podjetništva. Kljub temu da ima salon pohištva odprt šele dobre tri tedne, se v njem oglašuje veliko kupcev, ki jih prav gotovo privlači prijazna

"Ze nekaj časa sem imel željo, da bi odprl zasebno prodajalno pohištva, da se vrnem nazaj v lesno branžo, saj sem pred časom že pet let delal na področju izvoza pohištva. Ker je nov zakon o podjetništvu to omogočil, sem začel zbirati sredstva za trgovino, ki jo imam v domači hiši. Nekaj pa je prav gotovo pripomogla tudi družinska tradicija," razmišlja Samo Šter. "Za vsakega, ki se odloča, da začne na svoje, je gotovo težak korak. Zavedal sem se, da je trenutek pravi, da ne smem odlašati, ampak čimprej začeti z delom. Začel sem sklepati pogodbe z dobavitelji, pred tremi tedni pa so se vrata trgovine odprla za kupce. Odziv je bil nepričakovano velik, kupci so iz salona odhajali zadovoljni in to je bila prve dni najboljša reklama. V zadnjem času sem tudi za reklamo namenil več sredstev, največ pa še vedno pomenijo kupci, ki jih prihaja res veliko in so predvsem presenečeni nad veliko izbiro, prijazno postrežbo in res ugodnimi cenami. Te so v našem salonu nižje kot v drugih trgovinah, nekatere bistveno nižje. Vzrok za to je gotovo, da nimam nikakršnih dodatnih stroškov s komercialisti, administratorkami, snažilkami, odvečnimi delavci... To se odraža na manjši trgovski marži. Hkrati pa sem poskrbel, da vse ugodnosti proizvajalcev prenesem na kupce," pravi Samo Šter.

Odlika Šterovega salona pohištva je tudi raznovrstna ponudba pohištva domačih in tujih proizvajalcev in pa katalogska prodaja, saj je nemogoče, da bi v sicer lepo urejenih prostorih, lahko razstavili vse, kar je moč kupiti. Pri nakupu pohištva je pomembno tudi svetovanje, kupcem zrišejo skice (predloge), pri nakupih - na primer italijanskih kuhinj - pa kupci dobijo tudi računalniške skice. Pohištvo pripeljejo tudi na dom, ga po želji postavijo in skušajo narediti vse, da je kupec zadovoljen.

"Pri nas se dobi pohištvo za opremo celotne hiše, posebno pozornost pa smo namenili ponudbi kuhinj. Prodajamo že Brestove kuhinje serije 3000, ki se odlikuje predvsem po izvrstnem okovju in dodatni opremi. Ravno to je tisto, kar Brest postavlja na vodilno mesto med jugoslovanskimi proizvajalci kuhinj. Imamo veliko ponudbo italijanskih kuhinj modernih oblik, v kratkem pa bo moč v našem salonu kupiti tako imenovano "blok kuhinjo" iz Avstrije, ki bo imela v pohištvo vgrajene aparate: štedilnik, pečico, napo, hladilnik in korito. Vse to bo moč kupiti za okrog 20 tisoč dinarjev. Pa tudi sicer se bomo trudili, da bodo cene vedno ugodne," pravi mlad podjetnik Samo Šter in vabi na ogled salona pohištva v Podlubniku. ● V. Stanovnik

Koliko je vreden dinar

Tečajna lista z dne 19. novembra

država	velja za srednji tečaj	devize
Avstrija	99,6297	100 ATS
Nemčija	700,0000	100 DEM
Italija	0,9252	100 LIT
Švica	816,7596	100 CHF
ZDA	10,3565	1 USD
Japonska	7,7172	100 JEN

Dinar čez mejo - Dinar v sosednji Avstriji je bil ta teden spet manj vreden, saj je njegov tečaj ponovno padel za nekaj odstotkov. Še vedno ga najbolje menjajo v enotah Zveze bank - zveze slovenskih zadrug. Tam za sto dinarjev dobiš do 80 šilingov, tisti, ki dinar kupujejo, pa morajo za sto dinarjev odšteti 88 šilingov. Slabše dinar menjajo v drugih bankah, kjer za sto dinarjev ponujajo le dobrih 70 šilingov.

Dinar pa je vrednost izgubil tudi v Italiji, kjer se je še pred dnevi menjal okrog 10 odstotkov slabše, kot ga je moč kupiti (največkrat le na devizno knjižico) v naših bankah. Sredi tega tedna pa je večina tržaških bank in menjalnic s svojih tečajnih list zbrisala jugoslovanski dinar. Tam, kjer dinar še odkupujejo, pa je vreden le 70 do 85 lir.

Črna borza - Na črni borzi je te dni živahneje kot še pred tedni, preplačilo pa je navadno med 10 in 12 odstotki. Prihajajo prvi zdomci, tako da je ponudbe nekaj več, vendar pa negotovost domače valute in pomanjkanje deviz na bankah na črni trg privablja vse več kupcev.

CARINIK ODGOVARJA

Rubrika je namenjena vašim vprašanjem s področja carine - od možnosti uvoza, do carinskih dajatev in dokumentov, ki so potrebni za uvoz posameznih artiklov. Na vaša vprašanja odgovarja **šef carinske izpostave v Kranju Mladen Mokotar**, pošiljajte pa jih na naslov **Uradništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijskega 1, 64 000 Kranj, s pripisom Carinik odgovarja**. Vprašanja sprejemamo tudi po telefonu, vsako sredo od 10 do 12 ure.

VPRAŠANJE:

Marjano iz Tržiča zanima, kakšne ugodnosti ima stric, ki je na začasnem delu v tujini neprekinjeno 4 leta.

ODGOVOR:

Državljan SFR Jugoslavije, ki se po katerikoli osnovi nahaja na delu v tujini najmanj 2 leti ali 24 mesecev v roku 4 let,

lahko enkrat letno ob prihodu na dopust ali na obisk družine prinesejo brez plačila carinskih dajatev predmete za gospodinjstvo, ki niso namenjeni preprodaji in vrednosti 700,00 ameriških dolarjev.

Državljan SFR Jugoslavije, ki so na katerikoli osnovi prebili na delu v tujini 2 leti ali 24 mesecev v roku 4 let, vključno tudi člani posadk jugoslovanskih ladij, ki se vračajo v domovino za stalno, lahko v roku enega leta od dneva vrnitve uvozijo brez plačila carinskih dajatev predmete za svoje gospodinjstvo, razen osebna motorna vozila, v vrednosti 3.000,00 ameriških dolarjev.

Cene smučarskih vozovnic

smučišče	dnevna voz.	dopol. voz.	popol. voz.
Kobla	140	90	80
Rogla	180	120	130
Vogel	210	-	-
Jezerško	100	-	70
Stari vrh	150	100	100
Soriška planina	150	100	100
Zelenica	120	-	80
Kranjska Gora	210	133	154
Krvavec	200	-	140
SC Cerkno	140	98	98
Zatrnik	90	60	60

Na vseh smučiščih so popusti za otroke, na večini pa tudi za seniorje (moški nad 60 in ženske nad 55 let), za družine, organizirane skupine in člane Smučarske zveze Slovenije.

Nova trgovina Daš dobiš

Kranj, 19. decembra - Kranj je bogatejši za novo trgovino z avtomobili in rezervnimi deli. Trgovino je odprlo podjetje Daš dobiš, ki je pričelo s poslovanjem v začetku letošnjega leta. Sprva so imeli poslovne prostore na Planini, kjer bo po novem samo posredniška prodajalna rabljenih vozil, prodajo novih vozil in rezervnih delov pa so preselili na Primskovo v bivšo trgovino Gorenjske obrtne zadruge. Za sedaj prodajajo rezervne dele za vozila renault, opel, volkswagen golf (stari in novi tip), ter dodatno opremo, tudi za ostala vozila. Ker gre v glavnem za uvožene dele, so cene nekoliko ugodnejše kot v ostalih prodajalnah. V kratkem bodo pričeli prodajati tudi dele za japonska vozila, ki jih imajo sicer v svojem prodajnem programu. In še posebnost trgovine: kupci lahko dobijo blago po naročilu. ● M. G., slika Jure Cigler

iNTREST

Ihr Partner für optimale Geldanlage

DARILNE DELNICE

Darilna oziroma popravljiva delnica se izda v primeru, da se del dohodka podjetja ali del rezerv uporabi za povečanje osnovnega kapitala. Osnovni kapital podjetja se torej poveča brez dodatnega investiranja, kakor ob izdaji mladih delnic. Celotna vrednost podjetja se z izdajo darilnih delnic ne spremeni - le razdeli se na večje število delnic.

Darilne delnice dobite v določenem sorazmerju glede na posedovanje števila starih delnic, ne da bi morali zanje kaj plačati. Darilne delnice niso nobeno darilo, še vedno ste lastnik enakega deleža podjetja kot prej. Te delnice morate pravilno razumeti, saj delničar dobi le tisto, kar mu že pripada - solastnino prihrankov podjetja. Zaradi darilnih delnic delničar ne postane nič bogatejši.

Če izda podjetje darilne delnice na primer v razmerju 4 : 1, se v istem sorazmerju poveča tudi število delnic, ki jih ima delničar. Delničar ima kar naenkrat za 20 odstotkov več delnic. Ker pa tudi vrednost delnic pade za 20 odstotkov, se celotno premoženje delničarja ne spremeni.

Oglejmo si vse to še na primeru:
Zgled

Vrednost delnice iNTREST-a je 200 DEM, svoj osnovni kapital hoče podjetje povečati z izdajo darilnih delnic v razmerju 4 : 1. To pomeni, da vsak delničar za štiri stare delnice dobi eno darilno delnico.

Za izračun, kakšna je vrednost delnice po izdaji darilnih delnic, lahko uporabimo popolnoma enako računsko formulo, kakor pri izračunu ob izdaji mladih delnic, le da za vrednost mlade delnice vstavimo 0 DEM.

štiri stare delnice stanejo: 4 x 200 DEM = 800 DEM
cena mlade delnice = 0 DEM
vseh pet skupaj stane 800 DEM + 0 DEM = 800 DEM
cena posamezne delnice = 800 DEM / 5 = 160 DEM

Ob izdaji darilnih delnic pade vrednost delnic na ceno 160 DEM.

Delničar ima korist le takrat, kadar ostane višina dividende na delnico nespremenjena, kar je tudi običajno. Torej, ker imate po izdaji darilnih delnic v svojem depozitu več delnic, dobivate tudi večje število izplačanih dividend.

Piše Aljoša Jerovšek v sodelovanju z Intrest GmbH

iNTREST, podjetje za upravljanje s premoženjem, Einsteinstrasse 5, 8060 Dachau, ZFRN, išče predstavnika oziroma podjetje, ki bo prevzelo predstavnništvo za Slovenijo in Hrvaško. Dejavnost iNTREST-a je obračunavanje denarja zasebnikov, bank, zavarovalnic, podjetij in drugih institucij. Pogoj je visokošolska izobrazba, aktivno znanje vsaj enega tujega jezika, večletne izkušnje in ustrezne reference.

Ponudbe pošiljate na naslov: **Borzna svetovalnica FIRST**, Cankarjeva 3, Ljubljana, kjer dobite tudi vse dodatne informacije po tel.: 061/219-975, in 571-949 med 9.30 in 13.30, zahtevajte Aljoša Jerovška.

Vroča linija za brezplačne finančne nasvete

- pokličete lahko vsak dan med 9.30 in 13.30 po telefonu (061) 571 - 949

S kranjske tržnice

l kg	cena din	l kg	cena din
česen	50	pomaranče	16
čebula	10	banane	20 - 25
solata	25	grozdje	35
radič	40	hruške	20
korenje	25	kaki	30
peteršilj	40	jabolka	15
zelje	10	kivi	40
cvetača	25	orehi	120
brstični ohrovt	50	fižol	40
limone	20	jajca	2 - 2,5
mandarine	25	nov. smrečice	100 - 400

GORENJSKI GLAS

**CESTNO PODJETJE
KRANJ, p. o.**

Kranj, Jezerska cesta 20.
tel.: 064/26-861
telex: 37720 CP KRN YU

**ŽELIMO VAM
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991**

**SKUPŠČINA
OBČINE
ŠKOFJA LOKA**

*DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM
VESELE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991*

TERMO

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991 ŽELI**

industrija termičnih izolacij, škofja loka p. o., 64220 škofja loka,

*trata 32, telefoni: n. c. (064) 631-151, 631-908,
telex: (064) 632-957, telex: 34673 YU TERMO*

TERVOL

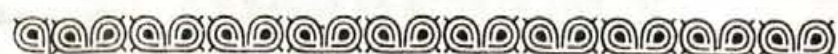

etiketa
proizvodnja etiket
in tiskarske storitve p. o.
64226 žiri, industrijska c. 6
tel. 064 69260, 69270

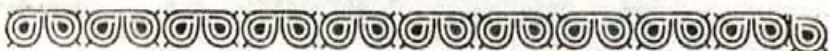
*Vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991*

alpina® ŽIRI

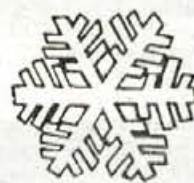

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991**

zolik's
PODJETJE LAHKE OBUITVE
p. o. Strojarska 12 Žiri
Tel. 064-69-332

*ŽELI OBČANOM GORENJSKE
VESELE PRAZNIKE IN
SREČNO NOVO LETO 1991*

Agromehanika

Kranj, Hrastje 52 a,
tel.: 34-034, 34-033, 36-033

*VSEM OBČANOM IN KUPCEM
ŽELIMO PRIJETNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991*

**PODJETJE ZA
PTT PROMET KRANJ**

*ŽELI OBČANOM GORENJSKE
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1991*

Kotru
PREDNOVOLETNI
POPUST 20 %
 ZA MOŠKE, ŽENSKE IN OTROŠKE PLAŠČE
 ZA ŽENSKE KOSTIME
 ZA MOŠKE, ŽENSKE IN OTROŠKE VETROVKE
 KATERIH CENA JE 2.000 DIN IN VEČ
POPUST PRIZNAMO
OB TAKOJSNJEM PLAČILU

ZE SEDAJ SMO PRIPRAVILI ZA VAS
VELIKO PRAZNIČNO PRODAJO

TV - HIFI - VIDEO - TEHNIKE

TELEVIZORJI	VIDEOREKORDERJI	RADIOKASETOFONI
HIFI STOLP Samsung 7550, spomin, 2 x kasetofon CD, daljinsko 6.590,00 5.990,00	Samsung 7120 6.390,00 5.790,00 Samsung 1260, LCD, model 91 7.290,00 6.390,00	Samsung 1250, 2 x kasetofon, CD, radio 3.990,00 2.990,00 Samsung 780, 2 x kasetofon, ura, digital 2.690,00 2.350,00
VIDEOPLAYER Samsung 972 3.790,00 3.450,00	Samsung 1560, LCD, 4 glave 8.390,00 6.990,00 Fisher FVH 300 7.990,00 6.390,00	Samsung 650, 2 x kasetofon, ločljivi zvočniki 2.490,00 1.990,00 Samsung 250, 2 x kasetofon 1.290,00 1.090,00

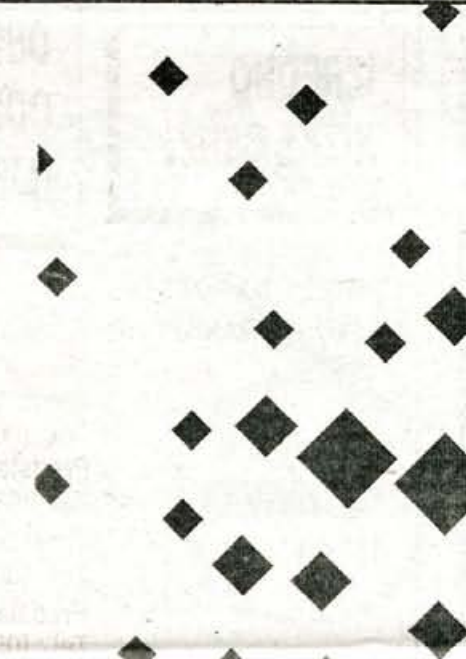
Cene veljajo za GOTOVINSKO plačilo do odprodaje zalog

mednarodno podjetje d. o. o. LJUBLJANA
TV - HIFI - VIDEO CENTER
 KRANJ, Cesta talcev 3 (pri gostilni Blažun)
 Telefon: 22-367
 Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 12. in od 15.30 do 19.30
Vljudno vabljeni!

MI SMO Z VAMI
 Zato smo tu, da bi vam olajšali iskanje pri gradnji ali obnovi doma.
 Tu smo. S celovito ponudbo gradbenih materialov, stavbnega pohištva... Z resnično veliko izbiro keramike, izolacij in izdelkov iz lesa.
MI SMO Z VAMI V VAŠEM MESTU!

lesnina
LGM les gradbeni material

Kranj - Primskovo
 tel.: 26-076 ali 23-949
 Odprto vsak dan od 7. do 19. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure

RENAULT

REMONT

SERVIS, PRODAJA REZERVNIH DELOV KRAJ - LABORE
 ŽELI VSEM VOZNIKOM V NOVEM LETU VARNVO VOŽNJO V BREZHIBNEM VOZILU.

NOVO!
 V KRANJU
 Mladinska 2 ob nekdanjem Vino-Pivo

TRGOVINA
BARV, LAKOV, LEPIL, AVTOKOZMETIKE, PRIBORA itd.
 ŠIROKA IZBIRA PO KONKURENČNIH CENAH

NA DAN OTVORITVE, KI BO V PONEDELJEK, 24. 12. 1990, PREJMETE OB NAKUPU TUDI DARILLO

SS Slovenijašport

VSE ZA ŠPORT IN REKREACIJO
 VSE ZA LJUBITELJE SMUČANJA

V NOVOODPRTI TRGOVINI SLOVENIJAŠPORT V KRANJSKI GORI
 Ul. Slavka Černeta 33
 Delovni čas: od 8. - 20. ure, sobota od 8. - 16. ure

M Mercator - Preskrba
 trgovinsko podjetje Tržič, d.d. Trg svobode 27

Za vesele božične praznike in prijetno pričakovanje novega leta smo vam pripravili v naših prodajalnah bogato izbiro blaga po znižanih cenah in ugodnih plačilnih pogojih.

Vsem potrošnikom in poslovnim prijateljem se zahvaljujemo za dosedanje zaupanje in jim želimo prijetno praznovanje ter zdravo, srečno in uspešno novo leto 1991 z željo, da bi tudi v prihodnje ostali naši zvesti kupci in partnerji.

jedilno rafinirano rastlinsko
CEKIN

NAJ VAM GRE V NOVEM LETU 1991 VSE KOT PO OLJU

PRIJETNE PRAZNIKE VAM ŽELI

M Mercator - Oljarica Kranj

**KDOR
IZBERE**

**IZBIRA
IZBIRO**

M MERCATOR - IZBIRA KRANJ

Trgovsko podjetje, d. o. o. KRANJ

V našem Diskontu pri Železniški postaji
je izbira artiklov vsak dan bolj pestra.
Tokrat vam pod šifro UGODNO priporočamo:

Kupljeno blago v vrednosti nad
700,00 din vam pripeljemo na
dom brezplačno.

vino KOS ^{1l} 14¹⁰ olje ^{1l} 16⁰⁰
sončnično

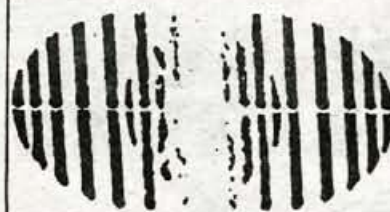
prašek ^{4kg} 69⁹⁰
BELL (uvoz) VIKI krema ^{1l} 47⁰⁰

sirupi v ročkah ^{3l} 72¹⁰
več okusov Schweppes b. l. ^{1l} 12¹⁰

Bibita (uvoz) ^{1,5l} 19⁷⁰ šampinjoni ^{1l} 48⁰⁰
v slanici

moka ^{25kg} 112⁵⁰
T-500 (uvoz)

0,5 kg 25⁹⁰ arašidi
Imamo tudi veliko izbiro buteljk in
pečenih vin iz uvoza. Obiščite nas
in se prepričajte sami. Veseli bomo
vašega obiska.

JUGOTRANSPORT

Predstavništvo LJUBLJANA

**PRODAJA IZDELKOV ZABAVNE ELEKTRONIKE
ZNAMKE »GOLDSTAR«**

TV COLOR EKTRAN 36 cm, 51 cm, 55 cm.
VIDEOREKORDERJI
PRENOSNI STEREO RADIOKASETOFONI
z enojnim ali dvojnim kasetofonom.

**IZREDNO
NIZKE CENE.**

**OBROČNO
ODPLAČEVA-
NJE.**

**GARANCIJA
12 MESECEV.**

PRODAJNA MESTA:

JUGOTRANSPORT Filiala Koper, Patrisa Lumumbe bb
tel.: (066) 33-636, 34-471
Predstavništvo Jesenice, Spodnji Plavž 6
Tel.: (064) 84-392
Predstavništvo Ljubljana, Cesta VII. | Korpusa 17
Tel.: (061) 310-520, 312-458
Predstavništvo Sežana, Partizanska 109
Tel.: (067) 72-691
Predstavništvo Reka, Rade Končarja 7
Tel.: (051) 213-276, 213-273

**PREDNOVOLETNO
ZNIŽANJE CEN**

Od 10 do 30 % smo znižali cene posameznih
proizvodov naslednjih proizvajalcev:

- 30 %** TIK, Kobarid
- 25 %** TOVARNA MERIL, Slovenj Gradec
- 15 %** BLACK & DECKER, Grosuplje
ISKRA - ERO, Kranj
- 10 %** ELMA, Črnuče
EMO, Celje (bio program)

Podrobnejše informacije dobite pri prodajalcih
v Merkurjevih prodajalnah

**Darila Vam tudi
BREZPLAČNO
aranžiramo.**

**ŽELITE PRIJETEN
IN UDOBEN DOM?
OPREMLJATE TRGOVINO,
BUTIK ALI SKLADIŠČE?**

NUDIMO VAM PROGRAME:

- KVALITETNE
- PRILAGODLJIVE
- Z NEŠTETIMI KOMBINACIJAMI, RAZLIČNIH BARV,
BREZPLAČNE NASVETE ARHITEKTA IN NIZKE CENE.

mi moderni interieri

● **Moderni interieri p.o.**
Prodajni salon Kranj, Ul. Mirka Vadnova 7, Primsko vo

● **SALON KUHNJSKE OPREME**
Titov trg 5

● **PRODAJNI SALON**
Skladiščna 5, Jesenice

Srečne in vesele praznike!
Tudi v novem letu
sledite rumeni črti

LOKA KAVA

okus in aroma vaših želja

okus in aroma vaših želja

okus in aroma vaših želja

Dober nakup je pri Loki nakup

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991
vam želi*

LOKA
ŠKOFJA LOKA

EUROINTER dec. ber 90

BA AK

razstavno-prodajni interior
MODNA HIŠA PRISTAVA
BLED

Tel.: (064) 77-529, 78-561 (int.232)
fax: (064) 78-962
Delovni čas: 10^h - 19^h; sobota: 10^h - 19^h

V naši prodajalni Vam nudimo:
izdelke iz medenine in drugih kvalitetnih
materijalov
unikatne - ročno izdelane izdelke: primerne za
darila: svečnike, vaze, vrčke, pepelnike,
okrasne
lončke za rože, kanglice, zvonce,...
vse vrste svetil (stenske, stropne, stojče),
mize,
stole, podstavke za TV sprejemnike, kljuke,
kopalniško opremo, postelje,...
izdelavo po naročilu
kompletno opremljanje gostinskih lokalov,
hotelov,
pisarniških prostorov, stanovanj, trgovin,...
prevzem del po sistemu »na ključ«, inženiring
obnovo starih medeninstih izdelkov

AK
KOVINARSTVO
ALEŠ KUPLJENIK

Vam predstavlja svojo dejavnost:

- proizvodnjo vitrage in tiffany polnil iz antik stekel, stekel za vrata, okna, predelne stene in druge ambiente po katalogu ali po naročilu ter različne druge dekorativne izdelke
- različne vrste obdelave stekel (preoblikovanje, vtljevanje barvnih slik in sitotiska, fazetiranje, brušenje in izrezovanje)

ZAVAROVALNICA TRIGLAV d.d.

Vsem občanom Gorenjske sporočamo,
da je ustanovljena
Zavarovalnica Triglav - delniška družba.

Tudi v novi družbi si bomo prizadevali
za vaše zaupanje.

Vsem zavarovancem želimo srečno in uspešno leto 1991!

zavarovalnica triglav
KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

Alp penzion na Bledu

Lepotna kirurgija brez skalpela

Naše bralke Alp penzion na Bledu, ki ga vodi podjetna Slavica Sršen, že poznajo. Njen lepotilni salon, ki nudi nego z naj sodobnejšimi aparaturnami, smo predstavili pred poletjem. Številne predstavnice nežnega spola, ki skrbijo za svojo zunanost, so si dale pri Slavici odpraviti nadležni celulit, hujšale so, gladile gube z mioliftingom, se potile v savni ali sončile v solariju. Za zimski čas pa Slavica obeta dvoje novih storitev, dermoabrazijo in zdravljenje aken z biofotonskim laserjem.

Aparat za dermoabrazijo so v Alp penzionu kupili že spomladi, toda ob našem takratnem obisku je še čakal na carini. Poleti pa je večidel tudi miroval, kajti posegi z njim so varnejši jeseni in pozimi, ko se lažje obvarujemo sonca.

»Dermoabrazija je nekakšna mehka kirurgija brez skalpela,« pravi Slavica. »Gre za »brušenje« brazgotin, ki so jih na koži pustile akne, nesreče, opekline, operativni posegi, odstranjuje tudi pigmentne lise in strije, ki po porodih pustijo nelepe sledove. Mikroabrazijo delamo pri nas pod zdravnikovim nadzorom, in sicer je to postopek z aluminijevimi mikrokristali, ki gladijo kožne brazgotine na površju. Klientke, ki se odločijo za dermoabrazijo, se morajo po posegu varovati sonca, pri prvem sončenju pa morajo uporabljati najvišji zaščitni faktor. Poseg ni enkrat, treba ga je večkrat ponoviti, da se brazgotine omilijo, povsem ozdraviti se jih ne da. Toda poseg jih estetsko popravi. Klientke nas obiščejo od šest do petnajstkrat. Polurno brušenje zaračunamo 350 dinarjev.«

Druga novost iz Slavičine lepotne delavnice pa je nekakšna terapija za akne, ki mučijo zlasti najstnike, mnoge pa nadležni mozolji spremljajo tudi v

zrela leta. Za oboje bo nemara prišla v poštev terapija z bio-

tonske laserjem, ki zdravi s svetlobo kot energijo, poleg tega pa obdelujejo kožo tudi z ustrezno kozmetiko za akne na osnovi pivskega kvasa. Kdor se odloči za tak način odpravljanja aken, mora kar trikrat na teden prihajati v salon, nega traja tri tedne, potem pa jo prekinejo. Pri Slavici bodo s temi posegi začeli takoj, ko dobijo aparat, tačas ga imajo namreč še na carini.

V Alp penzionu vas polepšajo za praznike

GLASBENA LESTVICA RADIA ŽIRI

Lestvico lahko poslušate v sredo, 26. decembra, od 16. do 19. ure na valovih Radia Žiri. Novo kaseto bo predstavil Marijan Smode, ki bo naš gost v studiu.

Domača lestvica:

1. Andrej Šifrer - Šum na srcu
2. California kid - V meni je California
3. Helena Blagne - Moj dom
4. Agropop - Pivo, rukzak, šnops
5. Mika - Svobode ne dam
6. Pop design - Goodbye Maria
7. Simona Weiss - Vzemi solzo za spomin
8. Urša Drinovec - Najina poletna noč
9. Big ben - Rdeče vrtnice
10. Tereza Kesovija - Ljubav je moj grijeh

Novi predlog: Romana Krajčan - Drobna dlan

4. Wilson Philips - Release me
5. Charles D. Lewiss - Soca Dance
6. Jason Donovan - Another night
7. Bou Jovi - Blaze of Glory
8. AC DS - Thunderst nick
9. New kids on the Block - Tonight
10. Eros Ramazzoti - Se hasta-se una cancone

Novi predlog: heart - I didn't want to need you

Lestvico ureja Nataša Bešter

Tuja lestvica

1. Elton John - You Gotta love someone
2. Roxette - I must have been love
3. Sam Brown - Kissing gate

KUPON

Domača pesem

Tuja pesem

Novi predlog

Naslov

Kupone pošljite na naslov Radio Žiri, Trg osvoboditve 1, Žiri. Pri zadnji lestvici v letošnjem letu poklanjamo kar tri nagrade: Gorenjski glas bo pol leta brezplačno prejemala Ana Mihelčič, Ulica 1. avgusta 3 iz Kranja. Večer bo brezplačno preživela v diskoteki Pramadoni na Trebiji Tjaša Novinc iz Novega sveta 10 pri Škofji Loki. Marija Bubič iz Gorenje vasi pa prejme pasir, ki ga poklanja Peter Grašič. Čestitamo!

Štirideset Koširjevih veselih let - Znana Avsenikova trobenta Franc Košir, s Koroške Bele doma je skupaj z moped šovom in ob sodelovanju svoje žene, Tatjane Koširjeve, ki je letos praznovala lep jubilej - tisočkrat je igrala na odru jeseniškega gledališča - pripravil v amaterskem gledališču zanimivi zabavni predstavi. Bilo je obilo humorja in Koširjevih vicev, tako da se je občinstvo v nedeljo in ob ponovitvi v ponedeljek zvečer uro in pol zares zabavalo. - D. S. - Foto: Jure Cigler

Izšla je kasetna kvinteta bratov Zupan

V teh dneh je izšla že druga samostojna kasetna tržiškega kvinteta bratov Zupan. Kaseti so dali naslov Glejte, glejte, kaj je to, na njej pa je več kot 15 pesmi, ki jih je kvintet posnel v cerkvi v Preski. Poleg kvinteta na kaseti sodelujejo še solistka Francka Hlebs, na orgle pa igra Angela Tomanič. Kvintet, ki uspešno deluje 23 let, zadnja leta vodi Franc Slabe iz Ljubljane. ● Boris Kuburčič

Šmentane citre tak milo pojo!

Igranje citer vedno bolj prihaja v modo, kar je tudi prav, saj je bil ta instrument pred leti nekako odrinjen in zapostavljen. Citre so se štele kot instrument Ciganov, nekateri pa so trdili, da je glasbilo naših sosedov onstran Karavank.

Toda kljub temu so obstajali ljudje, ki so svoje znanje posredovali mlajšim generacijam in zdaj kar veliko ljudi igra na citre, a bolj za lastno zadovoljstvo. To vsekakor velja za Danico Butinar iz Rateč. Danica nastopa na raznih prireditvah. Citre je začela spoznavati pred 36 leti pri Miheli Peterman v Kranjski Gori. Nakar so citre nekaj časa počivale na podstrešju, pred desetimi leti, ko se je igranje citer na Slovenskem začelo razvijati, pa je začela bolj intenzivno z igranjem tudi Danica. Sprva so bile to proslave v domačem kraju, nakar jo je gospa Irena, ki je lastnica gostilne Pri Sercu v Podkorenu povabila, da je začela nastopati pred gosti.

Danica je v samozaložbi izdala tudi kaseto, na pomoč pa sta priskočili Zveza kulturnih organizacij Jesenice in turistično društvo Kranjska Gora. Kaseto ima naslov: Šmentane citre tak milo pojo... ● Lojze Kerštan

Prvi glas Gorenjske

Radio Triglav Jesenice pripravlja za danes zvečer, petek, 21. decembra, ob 19. uri v gledališču Tone Čufar zanimivo glasbeno prireditev Prvi glas Gorenjske. Prireditve so pripravili na pobudo Joža Humerca, ki je bil pred več kot desetimi leti organizator te zanimive in za mlade pevce nadvse privlačne prireditve. Za prvi glas Gorenjske se je prijavilo 22 deklet z vse Gorenjske, napravile so avdicijo in sprejeli so jih enajst. Ob modni reviji bosta gosta prireditve Helena Blagne in Nace Junkar, pel pa bo tudi pevec Darko Kržišnik, ki je na tej prireditvi pred leti že dvakrat zmagal. Zanimivo je, da je na tej prireditvi začela svojo uspešno glasbeno kariero tudi Jeseničanka Helena Blagne, ki se bo po dolgih letih tako prvič javno predstavili jeseniškemu občinstvu. - D. S.

ljubljanska banka

TRDIMO

NI NOGAVICE BREZ VSAJ ENE LUKNJE!

SVETUJEMO

ZAUPAJTE SVOJE PRIHRANKE LJUBLJANSKI BANKI — GORENJSKI BANKI d.d., KRANJ

ARGUMENTIRAMO

S 17. 12. 1990 SMO POVIŠALI LETNE OBRESTNE MERE IN SICER ZA OD 12 DO 22 PROCENTNIH TOČK — ODVISNO OD DOBE IN VIŠINE VEZAVE

DINARSKA SREDSTVA

VEZAVE	do 10.000	nad 10.000 do 50.000	nad 50.000 do 100.000	nad 100.000
— nad 3 mesece	25 %	28 %	30 %	35 %
— nad 6 mesecev	27 %	30 %	34 %	38 %
— nad 12 mesecev	29 %	33 %	38 %	42 %
— nad 24 mesecev	32 %	36 %	41 %	46 %
— nad 36 mesecev	35 %	40 %	45 %	50 %

Upoštevam pa tudi vašo željo, da depozit razvezete pred rokom

RAZVEZAVE

— nad 1 do 2 meseca	20 %	23 %	26 %	30 %
— nad 2 do 3 mesece	23 %	25 %	28 %	32 %
— nad 3 mesece	25 %	28 %	30 %	35 %

DEVIZNA SREDSTVA

Našim komitentom nudimo tudi novost — nenamensko vezavo deviznih sredstev za dobo nad-3 mesece. Najnižji znesek vezave je 1.000 DEM oz. protivrednost v drugi valuti in sicer:

VALUTA	obrestna mera
avstrijski šiling — ATS	7 %
nemška marka — DEM	7 %
švicarski frank — SCH	7 %
ameriški dolar — USD	7 %

Gorenjska banka d. d., Kranj

Čvek

Prva dama med študenti

Tisti večer, ko so sporočili, da je John Major izbran za novega britanskega premiera, se je njegova soproga pojavila na premieri opere Sevilski brivec - z vstopnicami za galerijo! Velika ljubiteljica opere je in vedno kupi najcenejše vstopnice za 4 funte. Toda prav ta večer je kraljevsko ložo zakupil minister zunanjih zadev, in ko so ga obvestili, da je v dvorani soproga britanskega premiera, ji je galantno

ponudil svojo ložo, ki stane 400 funtov. Vendar se je vljudno zahvalila, rekoč, da je vstopnice kupila znatno prej in da ji je povsem dobro tam, kjer je...

Pustinjski menu

Kako jedo vojaki, ki so v Saudski Arabiji - to je tema, ki zanima številne časopise. Tako so zvedeli, da se daleč najbolj hranijo francoski vojaki. Njihova hrana bi bila v ponos celo najbolj priznanim pariškim restavracijam. Dobivajo tudi redne obroke svežega sadja, jedo za pogrnjenimi mizami in pijejo iz steklenih kozarcev. Njihov

vi ameriški kolegi pa jedo tako imenovani MRE obrok (Meals Ready to Eat).

Poslednje besede Margaret Thatcher

Zapisali so, da so bile poslednje besede britanske premierke na Downing Street 10: »No, to je to...« Preden se je poslovila, je kosila s svojimi najbližnjimi sodelavci, baje s solzami v očeh in sem ter tja se je tudi pošalila: »Prvič - kar se ti zgodi nepričakovano, se bo zanesljivo tudi zgodilo. Drugič - preden se sploh zaveš, se je tudi že zgodilo...«

Koristne japonske ideje?

Britanci se vedno bolj zanimajo za japonske običaje. Na televiziji so celo pripravili oddajo pod naslovom 283 koristnih japonskih idej. Tako je baje zelo japonsko, če se daste tetovirati po vsem telesu. Dolej je le 200 britanskih prostovoljcev vzdržalo ves postopek. A ob koncu televizijske oddaje o številnih koristnih idejah stoji tudi opomba, da za vsimi omenjenimi opombami stoji japonska mafija Yakuza.

Helikopterja ne damo!

Neko plemo iz Papue Nove Gvineje je zaplenilo neki helikopter avstralske armade in zanj zahteva 50.000 funtov. Tako vsoto zahtevajo zato, ker se je helikopterju ob pristanku preveč približal član njihovega plemena, nevede, kaj je to in svojo nevednost plačal z življenjem. V pričakovanju, da bodo dobili odkupnino, so okoli helikopterja zgradili visoko ograjo in nikomur ne dovolijo vstopa...

Smeh je pol zdravja

Filip iz Kranja je spet poslal koš šal. Za osle nerazumljiv Neki bahavi Ljubljčan reče Bohinjcu, da je gorenjski jezik nerazumljiv, da je samo za konje. Le-ta odvrne: »Aja, vidiš, vidiš... Šele sedaj razumem, zakaj se ga osli nikakor ne morejo naučiti...«

Smeh je pol zdravja

Filip iz Kranja je spet poslal koš šal.

Za osle nerazumljiv

Neki bahavi Ljubljčan reče Bohinjcu, da je gorenjski jezik nerazumljiv, da je samo za konje. Le-ta odvrne: »Aja, vidiš, vidiš... Šele sedaj razumem, zakaj se ga osli nikakor ne morejo naučiti...«

Zanesljivo je zanesljivo

Zavarovalni agent poskuša prepričati nekega kmeta, ki ga je pravkar zavaroval proti požaru, naj se zavaruje še proti toči. »O, to pa že ne,« odvrne kmet. »Požar lahko zanetim kadarkoli - napraviti točo pa je skoraj nemogoče!«

Rekreacijsko silvestrovanje v Podljudelju

Izkupiček bo šel za Luče

Podljudelj, decembra - Podljudelčani vabijo na silvestrovanje na prostem, pred gostilno Ankele, na prižganih žarih si bo lahko vsak sam spekel meso, zavrteli pa bodo tudi kolovrat sreče, katerega izkupiček so namenili učencem OŠ Blaža Arnič v Lučah. Zjutraj na Kofce! Pri nagradnem vprašanju lahko sodeluje vsak.

Zanimivo in veselo silvestrovanje se obeta Podljudelčanom in vsem drugim, ki se bodo okorajžili preživeti najdaljšo noč v letu na prostem. No, lahko si tudi v gostilni Ankele rezervirate sedež, kjer bo tudi pripravljenih kup dobrot in močne in vroče pijače za ogretje krvi. Podljudelčani so ob tej svoji prireditvi mislili tudi na prizdeto Lučane: nabrali so nekaj dobitkov, kolovrat sreče pa bo določil srečne dobitnike. Prireditvi bodo tudi zrebanje nagradnega vprašanja. Izkupiček bo šel za OŠ Blaža Arnič v Lučah. Pred Ankeletom pa bo veselo, ples vse do jutranjih ur. Ob 9. uri bo izpred Ankeleta krenil pohod na Kofce in kot koledniki bodo pohodniki med potjo obiskali domačije pod Košuto.

Pri nagradnem vprašanju lahko sodelujejo tudi vsi bralci Gorenjskega glasa. Vprašanje je: Kje bo letos v tržiški občini prvič rekreacijsko silvestrovanje? Odgovor pošljite ali oddajte do 30.12.90 na naslov Gostilna Ankele, Podljudelj, 64290 Tržič, s pripisom "za nagrado". ● D. D.

Nogometaši Živila - Naklo so uspešno zaključili jesenski del prvenstva

Pomagala je tudi podpora gledalcev

Naklo, 19. decembra - V začetku meseca se je z zaostalo tekmo (zaradi poplav) uspešno končal jesenski del nastopanja naklanskih nogometašev v prvi slovenski nogometni ligi. Kljub temu da so bili novinci v ligi, so se v klubu dogovorili, da njihove ambicije ne bodo le boj za obstanek, ampak si bodo skušali zagotoviti mesto na sredini lestvice. Načrti so se jim več kot uresničili, saj so po jesenskem delu prvenstva peti in le ekipi Rudarja iz Velenja je uspelo dati toliko golov kot nogometašem Živil - Nakla.

Andrej Jerina, ki je poživil napad. Vsi skupaj so prispevali k večji kvaliteti ekipe in z uvrstitvijo po jesenskem delu smo zelo zadovoljni. Lahko pa celo rečem, da smo glede na prikazano igro imeli celo nekaj smole. Na skoraj vseh tekmah, ki smo jih odločili v svojo korist, smo prepričljivo zmagali. Na tistih tekmah, ki smo jih izgubili, pa smo izgubili minimalno. Kljub dvomom o tem, ali je nogomet med Slovenci priljubljen, lahko za trdim, da imajo ljudje na Gorenjskem zelo radi nogomet. V Naklem se je tako v res slabem vremenu zbralo okrog štiristo gledalcev, drugače pa navadno kar okrog sedemsto, osemsto," pravi Dane Jošt, vodje NK Živila - Naklo.

Uvrstitev v prvo slovensko ligo je Naklancem omogočila, da so poiskali sponzorja. To je podjetje Živila, po katerem nosijo tudi del imena. "Prehod v višji rang tekmovanja, ko je bilo več tekmovanj, večje število potovanj, je zahteval tudi več finančnih sredstev. Potrebovali smo več denarja in sponzorstvo nam pomeni pomemben del sredstev, da nam ni potrebno varčevati prav pri vsaki žogi. Te moramo namreč še ves čas kupovati. Odnosi s sosedi ob nogometnem igrišču so (kljub dogovoru) še vedno neurejeni in sedajle ob božiču bo sosed Zaplotnik lahko pod smrečico dal tudi kakšnih petnajst naših najboljših žog," je povedal Dane Jošt.

Odmor med jesenskim in spomladanskim delom prvenstva v prvi slovenski nogometni ligi bo za Naklance kratek, saj so namesto konca novembra tekmovanje zaključili šele decembra (zaradi zaostale tekme). Predvidoma pa se bo pomladanski del začel sredi marca. Tako bodo s treningi začeli že konec januarja. "Trije igralci, ki niso prišli v prvo ekipo, so izrazili željo, da bi igrali tam, kjer bi lahko več igrali. V jesenskem delu je namreč prva ekipa igrala osemdeset odstotkov tekem in je bilo malo menjav. Zaenkrat (kljub uganjam) nihče od ključnih igralcev ni rekel, da bi zapustil ekipo. Niti Taneski niti Jerina, kot je pisalo v Stotinki. In če bomo ostali z isto ekipo, upamo, da se bomo tudi ob koncu uvrstili okrog petega mesta, kar bi bil velik uspeh. Imamo sicer malce slabši razpored, ker imamo spomladaj tekmo več na tujem igrišču, vendar pa je naš cilj zgornja polovica lestvice," je tudi povedal Dane Jošt. ● V. Stanovnik

Drsanje v Trziču

Trzič, 21. decembra - Hokejsko-drsalni klub iz Trziča je v teh hladnih dneh že usposobil naravno ledeno ploskev na drsališču za Virjem. Rekreativno drsanje je vsak dan od 17. do 19. ure, v petek, 21. 12., ob 20. uri pripravljajo disco na ledu, od nedelje, 23. 12., dalje do konca novoletnih praznikov pa bodo drsališče odprli vsak dan med 15. in 17. uro in med 17. in 19. uro, vse seveda glede na vremenske pogoje za ohranitev naravne ledeno ploskve.

Poleg rekreativnega drsanja pa bodo v času od 22. do 26. 12. pripravili petdnevni drsalni tečaj za učence trziških osnovnih šol in otroke male šole. Tečaj se bo pričel v soboto, 22. 12., ob 9. uri na drsališču za Virjem, vsi tisti, ki se niste prijavili v šoli, pa to lahko storite še pred začetkom tečaja. Stroški tečaja znašajo 185,00 dinarjev.

J. Kikel

Hokejski daj-dam je spet nagrajeval

Jesenice, 14. decembra - Na hokejskem derbiju med Jesenicami in Olimpijo, ki je bil prejšnji petek v dvorani Pod Mežaklojo so že drugič letos žrebali nagrade v okviru nagradne igre Hokejski daj-dam, namenjene razvoju jeseniškega hokeja. Deset srečnikov se je tokrat od prve do desete nagrade zvrstilo takole: Anja Zupančič, Dol. Nemška vas 26, Trebnje, Bogdan Rupnik, Stara Fužina 58, Bohinj, Tea Dabič, Ulica Jeseniško-bohinjskega odreda 3, Bohinjska Bistrica, Janez Rozman, Smokuč 86, Žirovnica, Nataša Dežman, Rateče 15, Rateče, Francka Kelih, Svetinova 20, Jesenice, Joško Katanec, Trg Prešernovih brigad 8, Kranj, Elza Razingar, Kurirska 4, Jesenice, Mihael Demšar, Lipce 8, Blejska Dobrava, Vinko Poljanšek, C. Bad. č. 41, Radomlje.

Hokejski daj-dam se s tem še ni končal, saj bo tretje žrebanje v začetku januarja naslednjega leta. 10.000,00 din (mogoče lipe), dva izleta v neznanu za dve osebi in še druge lepe nagrade so prav gotovo razlog več, da se oglasite na prodajnih mestih kartic za Hokejski daj-dam. ● I. Kavčič

Danes in v soboto jubilejno tekmovanje za pokal Vitranc

Najboljši smučarji zbrani v Kranjski Gori

Sneg, ki je minule dni zapadel tudi na kranjskogorskih smučiščih, je organizatorjem 30. tekmovanja za pokal Vitranc omogočil, da so dobro pripravili tekmovalne proge. Tako je Kranjska Gora že sredi tedna pripravljena in zimsko pobeljena pričakala prve tekmovalce. Upajo pa, da nove padavine ne bodo ogrozile tekem.

Kranjska Gora, 19. decembra - "Naše ekipe, člani Alpskega smučarskega kluba Kranjska Gora in žičničarji so že včeraj uspeli pripraviti tekmovalne proge. Danes je vreme čudovito, zapadlo je sedem centimetrov snega, tako da je na progi za slalom od 35 do 50 centimetrov snega, na veleslalomski progi pa do 80 centimetrov. Tam, kjer je snega nekaj manj, smo dosneževali, sicer pa smo progo polivali z vodo," je v sredo povedal generalni sekretar Organizacijskega komiteja pokala Vitranc Vojtech Budinek.

Letošnji jubilejni pokal Vitranc se bo torej začel že danes, ko bo ob 10. uri prvi tek veleslalom. Odločitev o zmagovalcu pa bo znana malo po trinajsti uri, z nastopom najboljših trideseterice veleslalomistov. Teško je sicer napovedovati uvrstitve naših tekmovalcev, saj letos za razliko od minulih let nimamo nobenega pravega aduta, vendar pa mlada ekipa naših smučarjev dokazuje, da so dobri rezultati spet vse bližje. Čeprav do sedaj v tekmah za svetovni pokal še niso osvojili nobene točke, so pred dnevi prav v Kranjski Gori na veleslalomski

tekmi za evropski pokal dokazali, da so se pripravili boriti z najboljšimi. Najboljši po letošnjih prvih veleslalomskih tekmah pa so: Sved Nyberg, Italijan Tomba in Švicar Kälin. Med našimi se bodo za uvrstitev med najboljših trideset prav gotovo borili Sašo Robič, Gregor Grille, Mitja Kunc, Robert Zan, pa tudi mladi Jovan, Košir, Bergant in ostali.

Jutrišnja, sobotna slalomska tekma se bo začela ob 20. uri, drugi tek pa bo predvidoma ob 12.30 uri. Na tekmah bodo nastopili vsi najboljši svetovni slalomisti z v tork razočaranim (v Madon-

Ob jubileju prireditelji pričakujejo veliko ljubiteljev smučanja, ki so jim poleg brezplačne vstopnine in parkirnine pripravili tudi pester spremljevalni program. Domačim in tujim novinarjem pa bodo kranjskogorski žičničarji v PRESS centru podarili brezplačne smučarske vozovnice.

ni di Campiglio) Tombo na čelu. V slalomski razvrstitvi trenutno vodi Norvežan Furushet z 48 točkami, drugi je Tomba z osmimi točkami manj, tretje mesto pa delita Girardelli in Roth. Tudi v slalomu naši letos še niso osvojili nobene točke, največ možnosti za dobro uvrstitev pa ima v Kranjski Gori Grega Benedik.

Včeraj zvečer je bila v Kranjski Gori uvodna prireditev ob ot-

Najboljše uvrstitve naših smučarjev v Kranjski Gori sta dosegla Bojan Križaj in Rok Petrovič. Bojan Križaj je zmagal dvakrat v slalomu in bil enkrat v veleslalomu tretji, Rok Petrovič pa je bil enkrat zmagovalac in enkrat drugi v slalomu.

voritvi letošnje zimske sezone, za katero tako turistični delavci kot žičničarji upajo, da bo bogata s snegom. Pripravili so nove programe smučarskih šol, zasnežena Kranjska Gora pa bo tudi dobra reklama za naš turizem. "Naravni sneg je tudi pripomogel, da bomo tekmami izpeljali brez večjih težav, saj ob vremenu brez snega sami ne bi mogli stroškov umetnega zasneževanja prog. Tako pa so se stroški zmanjšali za okrog 50 odstotkov," je v sredo tudi povedal Vojtech Budinek. ● V. Stanovnik

Plavanje

Triglav peti

Kranj, 21. decembra - Minuli konec tedna je bil v Splitu finale ekipnega prvenstva Jugoslavije v plavanju. Naštemo nekaj značilnosti. Edini slovenski klub, ki je nastopil tako v predtekmovalju kot finalu, je bil kranjski Triglav. Udeležba je bila skromna (manjkali so klubi iz Srbije), pokazalo se je, da ima Split dve (Jadran Koteks in Brodomerur) ekipi, ki sta po moči vsaka zase krepko pred drugimi jugoslovanskimi klubi in sta v finalu pobrali praktično vsa prva mesta! Prvak je tako kot lani Jadran Koteks z rekordnim zbiranjem točk - 47.973, kar je za 1003 točke več, kot jih je zbral drugouvršeni Brodomerur in kar za 5.228 več od tretjevršnega reškega Primorja. Triglav je bil s 40.420 točkami peti - za dve mesti boljše kot lani, ko pa je bila konkurenca precej močnejša.

Kranjčani so zbrali 1.350 točk več kot pred tremi tedni na predtekmovalju v Zagrebu. Štافتa 4 x 200 m kralj (kadeti) v postavi Kirbiš, Resman, Milenković in Božikov je bila s časom 8:10,12

sicer šele peta, toda ta rezultat pomeni nov državni rekord za kadete, mladinke Blatnik, Mladenović, Grm in Jamnik M, pa so bile s časom 9:06,86 na 4 x 200 m kralj prav tako pete, dosegle pa so republiški rekord. Kirbiš, Resman, Studen in Božikov so s časom 3:46,26 bili peti, dosegli pa so nov državni kadetski rekord na 4 x 100 m kralj, na isti progi pa so Blatnik, Mladenović, Prosen in Grm postavile s časom 4:12,17 slovenski rekord za mladinke. Krešo Božikov je na 400 m kralj s časom 4:40,27 postavil nov kadetski državni rekord, Splitčan Miroslav Vučetič pa je s časom 15:39,18 na 1500 m kralj za sekundo in 20 stotink popravil državni rekord za kadete, ki ga je od decembra leta 1976 pa do minule nedelje imel Borut Petrič.

Najboljši v Splitu in najboljši Triglavani (če niso igrali v finalu, njihov vrstni red ni določen) - na prvem mestu so moški, na drugem pa ženske 50 m kralj: Cabafi (BS) 23,60 (Kirbiš 25,64) in Cerkovnik (MS) 27,14 (Mladenović 28,73); 100 m kralj: Cabafi (BS) 51,61 (Božikov 55,50); 200 m kralj: Pavičič (JKS) 1:53,31 (Kirbiš 2:01,68) in Šaran (BS)

2:05,82 (Mladenović 2:11,63); 400 m kralj: Vučetič (JKS) 4:00,16 (8. Milenković 4:11,14) in Lovrinčić (JKS) 4:22,72 (Jamnik 4:37,61); 800 m kralj: Šaran (BS) 9:05,54 (6. Maša Jamnik 9:28,58); 1500 m kralj: Vučetič (JKS) 15:39,18 (4. Milenković 16:31,16); 100 m prsno: Kuhar (BS) 1:05,55 (Kirbiš 1:10,99) in Petričević (BS) 1:15,45 (Prosen 1:20,62); 200 m prsno: Karlo (JKS) 2:23,51 (Kirbiš 2:36,8) in Malič (MOZ) 2:39,16 (Prosen 2:54,66); 100 m hrbtno: Karlo (JKS) 57,61 (Božikov 1:01,87) in Šuštič (BS) 1:05,77 (Blatnik 1:11,15); 200 m hrbtno: Karlo (JKS) 2:07,55 (Božikov 2:11,81) in Džapič (BS) 2:21,89 (4. Blatnik 2:28,38); 100 m delfin: Barič (BS) 55,40 (Milenković 1:04,90) in Muratti (BS) 1:04,81 (Mladenović 1:10,02); 200 m delfin: Šitič (JKS) 2:05,85 (6. Božikov 2:15,12); 200 m mešano: Milošević (JKS) 2:08,32 (5. Božikov 2:14,18) in Petričević (BS) 1:14,45 (7. Jamnik 2:31,88); 400 m mešano: Karlo (JKS) 4:33,83 (4. Božikov 4:40,27) in Petričević (BS) 4:54,98 (7. Pirc 5:18,61).

V soboto se je končal tudi dvojni mlajših pionirjev, pionirjev in kadetov med Triglavom in Primorjem - Riječko banko z Reke. Rečani so to drugič precej več uspeha, med drugim tudi zato, ker so najboljši kranjski kadeti plaval v Splitu, reški pa ne. Zmagovalci

zadnjega kola so pri mlajših pionirjih na 50 m kralj Zoretić (PRB) s časom 35,40 in Polona Prosen (TK) 38,1; 100 m kralj: B. Gašperlin (TK) 1:35,32 in Alenka Hribar (TK) 48,28; 50 m delfin: B. Gašperlin (TK) 39,17 in Jana Bregar (TK) 42,82; 50 m hrbtno: Šmitek (TK) 39,24 in Urška Hlovar (TK) 45,84. Pri kadetih in pionirjih pa so zmagali: 100 m kralj: Došen (PRB) 1:01,40 (3. Mladenović 1:04,39) in Brkljačić (PRB) 1:10,16 (6. Žerovnik 1:25,50); 100 m prsno: Smokrovič (PRB) 1:21,30 (3. Pipan 1:24,82) in Madjarac (PRB) 1:28,13 (2. Suhadolnik 1:30,63); 100 m delfin: Došen (PRB) 1:10,66 (2. Mladenović 1:12,46) in Tompič (PRB) 1:14,58 (3. Hajdinjak 1:19,01); 100 m hrbtno: K. Kalajžić (PRB) 1:13,23 (3. Oberstar 1:18,25) in Tomšič (PRB) 1:22,04 (2. Urška Bregar 1:25,87); 200 m mešano: Lavrič (TK) 2:41,66 in Meta Suhadolnik (TK) 2:50,93.

V skupnem seštevku (točkovali so pet mest) so med mlajšimi pionirji zmagali Triglavani z 213 točkami (od tega pionirke 114 pred Rečani, ki so zbrali 82 točk (od tega pionirke 21), med kadeti in pionirji pa so bili boljše plavalci Primorja, ki so zbrali 258 točk, od tega dekleta 108. Kranjčani pa so zbrali 189 točk, od tega dekleta 94.

Ilija Bregar

Namizni tenis

Dolhar in Bernard druga

Kranj, 21. decembra - Namiznoteniški klub Merkur iz Kranja je organiziral namiznoteniško prvenstvo Slovenije za posameznike in dvojice za najmlajše kategorije. Igralo je nad 80 igralcev iz 14 klubov. Igralci Merkurja so pod vodstvom novega trenerja Janeza Mačka dosegli lep uspeh. Slavko Dolhar in Boštjan Bernard sta bila v dvojicah druga. V finalu sta z 20 : 22 izgubila s Cekom in Jermanom (Semedela). Med posamezniki je bil Dolhar med osmimi, Bernard pa med 16 najboljšimi. Dobro so igrali tudi Sašo Robida in Matej Ošljaj (Merkur) in Tomaž Vadjunec (Jesenice). ● D. Klevišar

Šah

Andrej Loc najboljši

Trzič, 21. decembra - Decembrskega rednega mesečnega hitropoteznega turnirja se je udeležilo 14 šahistov, zmagal pa je Martin Aljančič pred Simonom Švabom, Pavlom Locem, Stanetom Valjavcem, Mirkom Megličem itd.

Razglasili so tudi najboljšie na letošnjih turnirjih v hitropoteznem šahu. Pokale za najboljšie je prispevala firma Rausch iz Borovlj. Skupno je na vseh turnirjih igralo 41 šahistov, točke pa jih je osvajalo 21. Vrstni red: Andrej Loc 105, Martin Aljančič 98, Simon Švab 86, Pavel Loc 75, Stane Valjavec 62, Franc Škrjanc 46, Drago Rabič 39 itd. ● J. Kikel

OD TEKME DO TEKME

Trziška tekmovanja - Odbor za telesno kulturo je v sodelovanju s posameznimi športnimi društvi priredil v počastitev 29. novembra več tekmovanj, ki bodo štela tudi za točke Delavskih športnih iger v sezoni 90 - 91. Najslabša je bila udeležba v namiznem tenisu, kjer so sodelovale le štiri ekipe. V streljanju je tekmovalo 15 ekip, v kegljanju 28, na šahovskem tekmovanju pa je sodelovalo 12 šahistov. V namiznem tenisu je zmagala Peko Orodjarna pred Obrtnim podjetjem, v streljanju TOK - Gozdarstvo Trzič med moškimi in Peko DSSS med ženskami, v šahu pa je zmagal Stefan Gubič (Tokos). ● J. Kikel

Vabila, obvestila

Rokometišče Kranja zadnjič doma - Danes, v petek, 21. decembra, ob 20. uri rokometišče Kranja zadnjič v jesenskem delu sezone igrajo doma. Gostile bodo ekipo Velenja, tekma pa bo v dvorani na Planini.

Rokometišče Šestirja, prav tako zadnjič v jesenskem delu prvenstva, igrajo doma. Tekma z ekipo Pomurke Bakovcev bo v soboto, 22. decembra, ob 20. uri.

Rokometišče Preddvora gostujejo pri ekipi Inles Rika. ● V. Stanovnik

Košarkarji Triglava tokrat gostujejo v Mariboru. Košarkarice Odeje - Marmorja v soboto gostujejo pri ekipi Jesenic na Jesenicah, košarkarice Kranja pa so proste. ● V. Stanovnik

Odbojkarji Bleda v prvi slovenski odbojkarjski ligi za moške doma igrajo z ekipo Pomurja. Tekma bo to soboto, 22. decembra, ob 18. uri v blejski osnovni šoli. ● V. Stanovnik

Hokejisti Jesenic so v tork doma gostili ekipo Crvene zvezde in zmagali z rezultatom 3 : 0 (0:0, 2:0, 1:0). Danes, v petek, 21. decembra, hokejisti Jesenic gostujejo pri Olimpiji v Ljubljani. ● V. Stanovnik

Šahovski turnir v Mošnjah - Jutri, 22. decembra, ob 9. uri se bo začel v gostišču pri Dušanu v Mošnjah hitropotezni šahovski turnir Mošnje 90. Pojasnila dajejo po telefonu 79-808.

Vabljeni na Pohorski tek - Na Osankarici bo 6. januarja tradicionalni Pohorski tek na 6 in 15 kilometrov. Predprijava za odhod z avtobusom iz Kranja sprejema Turistična agencija Odisej na Maistrovem trgu 2 v Kranju. Cena prevoza bo 150 dinarjev na osebo. Pojasnila dajeja Stane Bobek, telefon (062) 35-717, in agencija Odisej (064) 21-790.

SKUPŠČINA OBČINE TRŽIČ

vošči vsem občanom
vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991

STANOVANJSKA ZADRUGA KRANJ

vošči
vsem članom
in poslovnim prijateljem
vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991

PLANORA

Kranj

- 20 % POPUST

NA VSO OBUTEV, RAZEN **adidas**

V VSEH NAŠIH PRODAJALNAH
NA GORENJSKEM IN DRUGOD

do 31. 12. 90

CENJENIM KUPCEM ŽELIMO
SREČNO, VESELO IN USPEŠNO LETO
1991

Mlekar *desovi gorenjskih planin*

Cenjenim potrošnikom
in poslovnim prijateljem

voščimo
vesele praznike
in srečno novo leto
1991

Silvestrovanje v BISTROJU

Bogat menu

Cena 450,00 din -
večerja in silvestrovanje
z ansambлом **ARROW**.

PRODAJALNA KRISTALIN

MIJA VELIKANJE
RĚGINĀEVA 9, 64000 KRANJ
tel. 064/22-783

vam nudi izdelke iz
STEKLA, KERAMIKE IN PORCELANA
UNIKATNE VAZE IZ RAZLIĀNIH
MATERIALOV
(keramika, pihano steklo, kristal)
Velika izbira kozarcev in drugih daril.

Vse izdelke
kupljene pri nas
vam po želji
potiskamo.
(Obletnice, poroke,
rojstni dnevi) itd.

Želimo vam
vesele božične
praznike
in srečno
novo leto 1991!

- prodaja novih
in rabljenih
nadomestnih delov
in opreme
- servisiranje
in popravilo
karoserijskih
storitev
- prodaja avtolakov
ACRYL in METAL

Vesele praznike ter miru
in osebnega
zadovoljstva
v letu 1991
vam želi
AVTO TRI

AZURIANA

Stanovanjska zadruga
Kamnik - Vrhopolje, tel.: 061/832-875

organizira decembra in januarja
VELIKO RAZPRODAJO

gradbenega in instalacijskega materiala
ter stavbnega pohištva

Cene nižje do 30 % od tovarniških.

Ugodni kreditni pogoji!

Vse informacije dobite v
poslovnih enotah stanovanjske
zadruga AZURIANA:

KRANJ, Partizanska 8
Tel.: 064/21-119

RADOVLJICA, Kranjska 13/1
Tel.: 064/75-962

JESENICE, KidriĀeva 41
Tel.: 064/81-562, int. 28

Galanterija
Carmen

Stara cesta 7, Kranj

Galanterija CARMEN vam nudi
v mesecu decembru
20 - 50 % POPUSTA za volno,
pletanine in darila.

Vesele praznike in srečno 1991.

TRGOVINA

LUĀKA

trgovina, izvoz in uvoz in inženiring
Kranj d.o.o., 64000 Kranj, Titov trg 1
(skozi vežo na dvorišču) -
BERJAK

VAM NUDI

- NARAVNO
KOZMETIKO
ŠVICARSKEGA
PROIZVAJALCA BIO
KOSMA
- SEMENA ZA
KALJENJE
- KALILNIKE
- KAMNITE ROĀNE
MLINE

Delovni čas
od 9. do 12. in 15. do
19. ure
sobota od 8. do 12. ure

STORITE TUDI NEKAJ ZASE
NE BO VAM ŽAL!
Darda 41 060 Strazinska 12, SenĀur

**POGLEJTE NA KOLEDAR,
KOLIKO DNI JE ŠE OSTALO
DO KONCA LETA.**

Izkoristite priložnost ugodnega nakupa
do konca leta v Merkurjevih
prostocarinskih prodajalnah.

- gorilniki KLÖCKNER
- obtoĀne Ārpalke WILO
- nerjaveĀa posoda SILIT
- keramiĀne plošĀice in
kopalniška oprema
- novoletni okraski
- bogata izbira igraĀ
- pralni stroji SIEMENS
- televizorji SONY
in SHARP

PARTNER, Koroška 2, Kranj, tel.: 064/26-461, int. 348

MLADI POTROŠNIK, GregorĀiĀeva 8, Kranj, tel.: 064/24-654, int. 360

IDEAL, Wolfova 8, Ljubljana, tel.: 061/216-320

KeramiĀne plošĀice in kopalniška oprema, GregorĀiĀeva 8, Kranj, tel.: 064/24-654 in 346.

AQUAFIT d.o.o.

Zasavska 16, Kranj, tel. 27-255

Vam želimo veselo božične praznike, srečno in uspešno novo leto 1991!

in vam ponuja naslednje storitve:

- prodaja materiala za vodovod, centralno in sončno instalacijo
- servisna dejavnost
- polipropilenske cevi za sanitarno vodo
- talno gretje mešane firme RE
- strokovni nasveti in montaža
- varilni aparati Iskra ter prikaz delovanja, predvsem rezanja s plazmorezom

Kozmetični salon metulj
 Vse oblike podnebnih in
 estetskih posegov

želi svojim strankam vesel
Božič in srečno 1991!

Tudi v letu 1991 vam
nudimo:

nego telesa in obraza
termoterapijo za
odpravljanje
celulita
savno
svetovanje zdravnika
akupunkturo
laser

Kranj
trgovina in gostinstvo

Genjene kupce obveščamo,
da je v mesecu decembru

NAKUPOVALNI CENTER KOKRICA

odprt tudi vsako
nedeljo od 8. do 12. ure

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA

TZO.

SLOGA Kranj

*Vsem našim članom
in poslovnim partnerjem
voščimo
vesele božične praznike ter srečno
in uspešno
novo leto 1991.*

*Zahvaljujemo se Vam
za dosedanje zaupanje
in se priporočamo
tudi v letu 1991!*

★★★★★

PH

PARK HOTEL

Vabimo vas na tradicionalno
SILVESTROVANJE

v RESTAVRACIJO hotela Park

Za veselo razpoloženje bo igra ansambel
KARAVANKE iz Postojne. Cena silvestrovanja z
bogato silvestrsko večerjo je **700,00 din**

v plesno dvorano KAZINO in TAVERNO

Zabaval vas bo ansambel ROULET. Silvestrovanje
s silvestrsko večerjo je **500,00 din.**

Informacije in rezervacije sprejemamo v recepciji hotela in
po tel.: 77-945.

*Želimo vam prijetne praznične dni in veliko uspehov v
naslednjem letu!*

Se priporočamo!

★★★★★
G&P
HOTELI
BLED

KOVINOTEHNA

blagovnica FUŽINAR Jesenice

10 % popusta
ob nakupu
z gotovino
nad 2.000.- din

Tel. (064) 81-952

VELIKA NOVOLETNA PRODAJA

Posebna ugodnost
nakup na 4 - 6 mesečno
potrošniško posojilo
vam odobrimo
tako v blagovnici

**Možnost nakupa
na čeke
tekočega računa.**

Delovni čas:
od 8 do 12 in od 15 do 18 ure
ob sobotah od 8 do 12 ure

NEMOGOČE JE MOGOČE - NEMOGOČE JE MOGOČE

GORENJSKI GLAS
več kot 60 let

Havi d.o.o.

HOTELIRSTVO - TURIZEM - TRGOVINA

Penzion
TRIGLAV

ELCO

Kolodvorska 33, 64260 Bled
(pri železniški postaji)

PRAZNIČNA PONUDBA

- ☆ prednovoletne večerje za zaključene družbe z živo glasbo (skupinam nad 10 oseb odobrimo 10 % popust)
- ☆ silvestrski menu 490 din
- ☆ 1. in 2. januarja 1991, obakrat s pričetkom ob 19. uri večer z živo plesno glasbo brez obvezne rezervacije

STALNA PONUDBA

- ☆ družinska kosila 180 din za 4 osebe vsak dan od 11. do 17. ure
- ☆ turistični menu od 60 din dalje

Informacije in rezervacije tel.: 064/77-365

*Želimo vam vesele božične praznike
in srečno novo leto 1991.*

Dovolite, da vas povabimo v našo novo blagovno hišo...

TG

trgovski center lesce

murka

tel. 064 / 75-449

90 parkirnih prostorov

UGODEN NAKUP
Z VOZIČKI

TEKSTILNI ODDELEK
z izredno širokim prodajnim programom

MARKET

velika izbira delikatesnih izdelkov in
ostalega prehranbenega blaga

DISKONT

nudimo vam ugodne diskontne cene

Market in Diskont od 7.-19. ure / tudi ob sobotah
nedelja od 8.-11. ure

Tekstilni oddelek od 9.-19. ure / tudi ob sobotah
nedelja ZAPRTO

OPUS

IZREDNO Tiskalnik NEC P7+ /24 iglic/A3 12.900,00 din
trakovi za tiskalnike 79,00 din

Trdi disk NEC 3142 /44 MB/ 24 ms 4.590,00 din **UGODNA**

PONUDBA Kontroler MFM 1 : 1 1.120,00 din

Miška MICROSOFT kompatibilna 416,00 din

POKLIČITE **OPUS d.o.o.**
Računalniški Engineering
Jaka Platiše 13
64000 KRANJ
Tel.: 064 / 34 039
Telefax: 35 879 / 064

Tržič
LIBERALNO DEMOKRATSKA STRANKA
MLADINSKI SERVIS
TRŽIČ, TRG SVOBODE 18
TEL.: 064/50-457

Mladinski servis Tržič sporoča svojim članom ter vsem poslovnim partnerjem, da je pisarna servisa preseljena v bivše prostore OŠTO Tržič, v stavbi Skupščine občine, Trg svobode 18, vhod II., I. nadstropje.

Telefonska številka Mladinskega servisa Tržič je nespremenjena: (064) 50-457.

Obenem se Mladinski servis Tržič iskreno opravičuje članom in sodelavcem, ker je bila zaradi selitve v drugo pisarno dejavnost nekoliko motena. Mladinski servis Tržič je v tem tednu spet prišel z normalnim poslovanjem ter se priporoča s svojimi kvalitetnimi storitvami.

Vsem članom in poslovnim partnerjem Mladinski servis Tržič čestita ob Božiču ter Novem letu, v poslovnem letu 1991 pa veliko uspehov in dobrega sodelovanja.

JASA
MODA ZA MLADE TRŽIČ

V trgovskem centru **DETELJICA** smo odprli **NOVO TRGOVINO** (poleg trgovine Peko)

PO KONKURENČNIH CENAH VAM NUDIMO:

poleg italijanskih ženskih modnih plašcev (1.500,00 din), moške italijanske konfekcije (jakne, bunde, hlače...)

praznične obleke za mladenke in tiste, ki se take počutijo!

Del. čas: od 12. - 19. ure, sobota od 9. - 18. ure

Obiščite nas v trgovini na Trgu svobode v centru Tržiča

Želimo vam vesele božične praznike in srečno novo leto

ETIKETA Žiri
Industrijska ul. 6
Družbeno podjetje za izdelovanje etiket, trakov, propagandnega materiala in embalaže
64226 ŽIRI

razpisuje prosto delovno mesto
DIREKTORJA PODJETJA
s štiriletnim mandatom

Ste kandidat ekonomske, komercialne, pravne, organizacijske ali tehnične smeri visoke izobrazbe? Imate vsaj 3 let delovnih izkušenj od tega 3 leta na odgovornih delovnih mestih s posebnimi pooblastili in odgovornostmi? Ste s svojim dosedanjim delom dokazali organizacijske in vodstvene sposobnosti? Obvladate vsaj en tuj svetovni jezik?

Če lahko na vsa ta vprašanja odgovorite pozitivno, vas vabimo, da se prijavite na razpisano delovno mesto.

Obenem razpisujemo prosto delovno mesto
VODJE FINANČNO RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA
s štiriletnim mandatom

Za to delovno mesto zahtevamo diplomiranega ekonomista s 4-letnimi delovnimi izkušnjami na delovnem mestu s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Kandidat naj bi imel tudi sposobnost organizirati in voditi delo.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov Etiketa Žiri, Industrijska ul. 6, 64226 Žiri z oznako "za razpis".

Vsi kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni po sprejetju sklepa o imenovanju.

VERJETNO NISTE TAKO BOGATI DA BI KUPOVALI POCENI

ODLOČITE SE ZA KVALITETO

Smo računalniško podjetje, ki vam nudi usluge na področju vpeljevanja novih tehnologij, kot tudi njihovega rednega vzdrževanja. Usluge so vam na voljo tako na področju strojno, kot tudi programske opreme.

OPUS

RAČUNALNIŠKI ENGINEERING

Jaka Platiše 13
Tel.: 064 - 34 039
Tel.: 064 - 36 785
Telefax: 064 - 35 879

V decembru praznujemo peto obletnico. Pet let uspešnega in kvalitetnega dela na področju računalniškega engineeringa je razlog več, da nas pokličete!

OPUS JE ODGOVOR NA VSE RAČUNALNIŠKE PROBLEME VAŠEGA PODJETJA

TOKOS
Tovarna kos in srpov Tržič

TRŽIČ

NOVO

v ponudbi naše trgovine na **DETELJICI:** aparati za rezanje ploščic - za hoby mojstre in profesionalce

Voščimo vam vesele božične praznike in srečno, zdravo, uspešno novo leto 1991

EXPRES IZDELAVA KLJUČEV - KLJUČAVNIČARSTVO RADIKOVIČ KRANJ (za trgovino Globus)

Izdelujemo vse vrste ključev, popravljamo ključavnice, brusimo vse vrste rezil, graviramo napise in številke

Cenjenim strankam sporočamo, da imamo na zalogi varne in proti vlomom zaščitene cilindrične vložke winkhaus in trelock.

ŽELIMO VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO TER USPEŠNO LETO 1991

Kokra

Trgovsko podjetje KOKRA, p.o. Kranj
Poštna ulica 1, Kranj

Podjetje razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJA RAČUNOVODSKO PLANSKE SLUŽBE

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- diplomant visoke šole ekonomske smeri,
- 5 let delovnih izkušenj

Kandidat bo imenovan dobo 4 leta.

VODJA SPLOŠNO KADROVSKE SLUŽBE

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- diplomant visoke šole pravne smeri,
- 4 leta delovnih izkušenj,
- opravljen pravosodni izpit

Kandidat bo imenovan za 4 leta.

Objavljamo pa še dela in naloge
IZDELAVA APLIKATIVNIH PROGRAMOV

Pogoji:

- zaključena V. stopnja šol. izobr. - org. - računalniške, ekonomske ali tehnične smeri,
- 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju sorodnih del
- poskusno delo 2 meseca

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj vložijo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni od objave na naslov: Trgovsko podjetje KOKRA, p.o., Poštna ulica 1, Kranj.

O izidu izbire bodo kandidati obveščeni v skladu z veljavniimi predpisi.

murka Lesce

Ugoden brezobrestni nakup s 3 čeki

drsalke za hokej 100 % usnje firme **Bauer**
od **1.373,00 - 1.654,00** din

drsalke za rekreacijo 100 % usnje firme **Lange**
od **1.060,00 - 1.102,90** din

Prodajajo: TC Lesce, SU UNION
Jesenice, PLETNA Bled,
PIKA Radovljica

Vesele božične praznike in srečno Novo leto vam želi kolektiv Murke

SAMO MULTIPRACTIC JE PRAVI MULTIPRACTIC

BRAUN

Iskra

TRGOVINA VSE ZA OTROKE
Ulica Janka Pucija 7, Kranj

Zahvaljujemo se potrošnikom, ki so nas letos v tako velikem številu obiskali in se priporočamo tudi v naslednjem letu!

Želimo vam vesele božične praznike ter srečno, zdravo in uspešno novo leto 1991

ARHITEKTURNI ATELJE

PROJEKTIRANJE OPREME

- GOSTINSKI LOKALI
- TRGOVSKI LOKALI
- POSLOVNI PROSTORI
- STANOVANJSKI PROSTORI
- PROJ. OBJEKTOV
- INDIVIDUALNE HIŠE
- POSLOVNI OBJEKTI
- PROIZVODNI OBJEKTI

KLEMEN KOBAL
dipl. ing. arh.
64000 KRANJ, KOCJANOVA 19

Novo telefonsko število:

tel./fax.: (064) (3)11-484

Zasebno podjetje »LES« iz Dolenje vasi, ki se je doslej ukvarjalo s prodajo lesnih polizdejkov, odpira 24. 12.

SALON POHIŠTVA V NAKLEM

(nekdanja prodajalna Kuriva)

Nudimo:

- kvalitetno pohištvo domačih in tujih proizvajalcev
- sedežne garniture
- pohištvo po naročilu za opremo stanovanj in lokaloj
- nasveti arhitekta

☎ 47-000

Salon bo odprt od 9. do 12. in od 13. do 19. ure

ISKRA - Podjetje mehanizmi
Lipnica

Delavski svet Podjetja mehanizmi Lipnica razpisuje prosta dela in naloge

VODJE FINANČNO RAČUNOVODSKE SLUŽBE

Pogoji:

- dokončana visoka ali višja šola ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj na tem področju
- znanje enega svetovnega jezika

Kandidat bo sprejet na delokrog vodje finančno računovodske službe za 4 leta. Po tem času se ponovi razpis.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izobrazbi pošljejo na naslov: Iskra Podjetje mehanizmi Lipnica, Lipnica 8, 64245 Kropa v roku 8 dni po objavi v časopisu.

Kandidati bodo o izboru obveščeni v roku 15 dni po izboru.

Hotel Grad Podvin

PODVIN - RADOVLJICA - JUGOSLAVIJA
6400 RADOVLJICA - P. B. 15 - TEL. 064 75 541 IN 75 544
TELEX 5068 YU PODVIN

Mošnje 1, Radovljica

Strokovni kolegijski organ Gostinskega podjetja Hotel Grad Podvin objavlja prosto delovno mesto

KUHARJA

Pogoji:

- končana gostinska šola - smer kuhar
- 2 leti delovnih izkušenj
- opravljen tečaj iz higienskega minimuma

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s poskusnim delom dveh mesecev. Delo je izmensko.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh od dneva objave na naslov: Gostinsko podjetje Hotel Grad Podvin, kadrovska služba, 64240 Radovljica, Mošnje 1. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku objave.

Mlekatna *divovski gorenjskih plavina.*
DISKONT *Obiščite nas - se splača!*
Tel.: 35-137 Odprto: od 6. do 16. ure, sobota od 6. do 12. ure

trgovina

ČAR

BLAŽEVA ulica 11, ŠKOFJA LOKA
vas vabi k božičnim in novoletnim nakupom
odprto od 10. - 12. ure in od 15. - 19. ure
sobota od 9. - 12. ure

GOSTILNA LOVEC
GORICE
tel.: 46-030

*Voščimo vam
vesele božične praznike
ter srečno,
zdravo in uspešno
novo leto 1991*

*Sprejemamo rezervacije
za zaključene družbe
in silvestrovanje
ter se priporočamo za obisk!*

Frizerski salon

Jana Pavec
Podbrezje 60
☎ 064/70-753

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO!**

Se priporočam za obisk!

TIMING

URARSKI SERVIS
TRGOVINA

Rudi Hlebec
Titov trg 1, Kranj,
tel.: 21-041

Prodaja ur
**Seiko,
Junghaus,
Zlatarne Celje**
in ostalih priznanih firm

EVROPSKA NOVOST:

radjako vodene ure Junghaus iz Frankfurta
Odprto od 9. do 12. ure - 15. do 18. ure - sobota
od 9. do 12. ure

ISKRA TELEKOM

objavlja prosto delovno mesto
ADMINISTRATIVNEGA REFERENTA

Pogoji:

- višješolska izobrazba družboslovne smeri
- tri leta ustreznih delovnih izkušenj
- aktivno znanje angleškega jezika, ter zaželeno pasivno znanje nemškega jezika
- obvladovanje oblikovanja besedil na osebnem računalniku

Rok za zbiranje prijav je 8 dni od dneva objave, na naslov Iskra Telekom, o.s.o., Kranj, Ljubljanska c. 24 a, informacije po telefonu 28-861, int. 26-42.

SREDNJA GRADBENA ŠOLA
Cankarjeva 2, Kranj

Razpisna komisija Srednje gradbene šole Kranj razpisuje po 62. čl. statuta dela in naloge:

RAVNATELJA

Pogoji:

- da izpolnjuje osnovne pogoje po Zakonu o srednjem šolstvu
- 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu
- organizacijske sposobnosti.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednja gradbena šola Kranj, Cankarjeva 2, z oznako na ovojnici »za razpisno komisijo«. Pričetek del in nalog 22. 3. 1991. Mandat traja 4 leta. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem razpisu.

TRGOVINA

LILA

**BARVE LAKI
IN ČISTILA**

Jezerska 121, Kranj
tel.: 34-770

**NOVO
V PONUDBI:**

snežne verige
- prodaja na dva čeka

*Cenjenim potrošnikom in
poslovnim prijateljem želiva
vesele božične in novoletne
praznike*

Slavka in Janez Zupan

delovni čas: od 8. do 11.
in 14. do 18. ure
sobota od 8. do 11. ure

Desetletja zaupanja
in izkušenj

Kakovostno in hitro
servisiranje -
na zalogi rezervni deli

Servis **CANDY**

pralni stroji
Rajko Knific
Tončka Dežmana 4
Kranj
Tel.: 064/38-540

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto*

PODJETJE LAHKE OBUITVE
p. o. Strojarska 12, Zin
Tel. 064-69-332

Komisijaska trgovina
METULJ

Janeza Puharja 1 KRANJ
Tel.: (064)38-681

EDINA
VIDEOTEKA
ODPRTA MED
PRAZNIKI

Odprto vsak dan od
16. do 20. ure

Anton Marolt
**ZLATAR -
PASAR**

Titov trg 1, KRANJ

**BOGATA IZBIRA
ZLATEGA
IN SREBRNEGA
NAKITA
IZDELAVA PO
NAROČILU -
TUDI
IZ PRINESENEGA
MATERIALA**

Odprto:
od 8.30 do 13. ure in 16.
do 18. ure
sobota od 8.30 do 12.
ure
sreda dopoldne zaprto!

**FRIZERSTVO
IVANKA**

Seljakovo naselje 29
Stražišče - Kranj

**Imamo novo
tel. štev.
12-455**

Odprto vsak dan
od 13. do 20. ure,
ob sobotah
po dogovoru!

**VELIKA IZBIRA
VOLNE IN
MOHERJA ZA
PLETENJE**

NOVO: unikatna
kolekcija pletenin za
slovesnejše priložnosti!
**UGODNE CENE!
OBIŠČITE NAS IN
SE PREPRIČAJTE!**

Blanka Kežmah
64000 Kranj, Cankarjeva 4
tel. 064/35 440

**KAJ PONUJA
SEMENARNA »PEHTA«
ZA BLIŽAJOČE SE
PRAZNIKE:**

Poleg stalnega programa
je PEHTA poskrbela

- za razširjeno ponudbo prehrane in opreme za male živali
- za pestro uvoženo ponudbo božičnih in novoletnih venčkov, okraskov, umetnih smrečic, sveč...
- za uvožene umetne svilene rože vseh vrst
- za okrasno lončarijo, cvetlične lončke in korita

**VABIMO VAS, DA NAS
OBIŠČETE NA
TOMŠIČEVI 30 V
KRANJU**

med tednom od 9. do 13.
in od 14. do 18. ure, ob
sobotah od 8. do 12. ure

MALI OGLASI

27-960
Cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodam nov glasbeni stolp brez zvočnikov. ☎ 28-575 18122
Prodam pralni STROJ PS 306, nov, zapakiran, cena 5.900,00 din. ☎ 81-608 18148

Poceni prodam nerabljen ŠIVALNI STROJ v kovčku. ☎ 11-959 18217
MOLZNI STROJ Vestfalia, star 1 leto in tračno ŽAGO za razrez hlo-dovine, prodam. Remahazi, Sp. Gorje 12 18344

Prodam nov, nerabljen UNIVERZALNI MLIN s šestimi operacijami, 15 odstotkov ceneje od nabavne cene in litoželezno KOPALNO KAD, rabljena, v dobrem stanju, dož. 170 cm. ☎ 77-736 18349

Prodam traktorsko PRIKOLICO za manjši traktor ali zamenjam za guvedo ali les. ☎ 57-977 18355

Ugodno prodam barvni TV Gore nje, ekran 63 cm, stereo, s teletek stom, star 6 mesecev. ☎ 39-016

Prodam barvni TV Grundig, ekran 51 cm, daljinsko upravljanje, s priključkom za videorekorder, star 8 let. ☎ 48-053 18395

Prodam barvni TV Gorenje z daljinskim upravljanjem, kombiniran ŠTEDILNIK (2 + 2), ŠTEDILNIK kiperbusch in 150-litrski HLADILNIK. Cena za vse skupaj je 8.000,00 din ali posamezno. ☎ 74-075

Ugodno prodam barvni TV Gorenje. ☎ 48-727 18285

Prodam 2 m CEVI za slamoreznicu. Pangersica 7, Golnik 18227

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW, rabljena eno sezono. Cena 3.500,00 din. Pševska c. 1, Kranj 18254

Poceni prodam ŠTEDILNIK kiperbusch. ☎ 25-728 18260

Ugodno prodam traktorski VITEL in ŽAGO za razrez hlo-dovine. ☎ 68-237 18270

Po ugodni ceni prodam 120-litrsko zamrzovalno OMARO. Križman, Predoslje 71/a, Kranj 18277

Prodam ŠTEDILNIK na trda goriva, še zapakiran. Cena 3.000,00 din. ☎ 57-553 18284

Vse, ki ste oddali zahvalo ali v spomin pokojniku, s priloženo fotografijo, prosimo, da prevzamete fotografije v našem malooglasnem oddelku do 11. januarja 1991. V nasprotnem primeru bomo slike zavrgli!
Malooglasna služba

Prodam barvni TV MONTREAL ULTRA, ekran TOSHIBA. ☎ 631-784

Prodam barvni TV, star 4 leta. ☎ 66-122 18288

HLADILNIK z zamrzovalnikom, nov, ugodno prodam, 25 odstotkov ceneje, ☎ 48-575, popoldan

Prodam PRALNI STROJ Gorenje. ☎ 621-191 18319

Ugodno prodam novo, nerabljeno, motorno ročno ŽAGO Tomos 61. Cena 7.500,00 din. Informacije na ☎ 24-974, vsak dan, od 18. do 20. ure 18326

Prodam nov VIDEOREKORDER ITT Nokia. Cena ugodna. ☎ 66-943 18423

Prodam STROJ za izdelavo cementnih izdelkov (4 modeli betonski blok in 2 modela tlakovec) ter betonski MEŠALEC; vse staro leto dni. ☎ 632-265 18427

Gostinci pozor! Prodaj električno FRITEZO Kovinostroj, 16-litrski, nerabljen in električno PEČ za peko pizz lgo. Informacije na ☎ 50-148 18438

Poceni prodam termoakumulacijsko PEČ, 3 kW. Predvor 30 18440

Barvni TV Gorenje, odlično, ugodno prodam. ☎ 34-982 18449

Prodaj 120-litrski HLADILNIK Gorenje. Informacije na ☎ 28-135 18469

VIDEOREKORDER Goldstar prodam. ☎ 58-203 18479

Prodaj oljni GORILEC Kloeckner, moči 36 kW. Informacije na ☎ 22-412 ali 34-455 18484

GRABENI MATERIAL

Prodaj 50 kvad. m PLOŠČIC A klasa, cena po dogovoru. ☎ 58-443, od 16. ure naprej 18154

Prodaj suhe smrekove deske 25 cm (30 cm) in BIKKA za rejo ali zakol, težkega 200 kg. Mošnje 5, Radovljica. ☎ 79-048 18210

Prodaj 50 kg bakrene PLOČEVINE, deb. 0,60 mm. Cena po dogovoru. Jože Kralj, Predoslje 137, Kranj 18303

Ugodno prodam plasticirano uvoženo PLUTO. ☎ 83-727, po 20. uri 18330

Prodaj STIROPOR, 170 kvad. m. Cena 30,00 din za kvad. m. Bistrica 13, Duplej (pri Podbrezjah) 18431

Nujno, izredno ugodno, prodaj PEČ za etažno centralno ogrevanje Emo 23, kovinski PODBOJ in VRATNO KRILLO - lužen hrast ter 6 CEVI za vodovodno instalacijo, 3/4". Informacije na ☎ 58-086 18452

IZOBRAŽEVANJE

Nujno potrebujem INŠTRUKTORJA za 1. letnik fakultete - KEMIJA stehiometrija. Naslov v oglasnem oddelku. 18473

IZGUBLJENO

Izgubila sem KAPICO, temno rdeče barve, na Jesenice, katera mi je drag spomin. Prosim poštenega najditelja, da mi jo vrne. Šifra: ŽENSKA 18223

KUPIM

Kupim mizarsko delovno mizo (ponk) novi ali star in prodam hobi onk nov-tudi zamenjam. Šifra: KUPIM PRODAM 18178

Kupim smrekovo HLODOVINO. ☎ 37-382 18231

Kupim SENO ali OTAVO. Pokličite na ☎ 23-963 18334

Kupim borove DESKE, deb. 50 in 10 mm. ☎ 43-007 18414

Kupim GOLF diesel, star 2 leti. ☎ 12-270 18463

LOKALI

Najboljšemu ponudniku oddam v najem PROSTOR, velikosti približno 30 kvad. m., primeren za skladišče ali mirno obrt. Plačilo v naprej ☎ 27-506 18259

Na relaciji Bled - Zg. Gorje, najamem LOKAL, velikosti približno 25 kvad. m., za mirno obrt. Šifra: FRIZER 18377

Solidna računalniška firma išče POSLOVNI PROSTOR, približno 40 kvad. m., s telefonom, na relaciji Bled - Kranj. Posredovanje informacij po ☎ 74-632 18476

OBVESTILA

Mamice in očki - pozor! Za vaše malčke IZDELUJEMO večnamenske otroške avtosedeže s H sistemom zapenjanja. ☎ 631-018, "Proplast" 17679

Hitro vam POPRAVIMO vse vrste pralnih strojev, pomivalnih strojev, električnih štedilnikov in bojlerjev, na vašem domu. ☎ 39-001 17683

VODOVODNE INSTALACIJE vseh vrst (novo, popravila, predelave), vam naredim solidno in hitro! ☎ 28-427 18145

SREČNO VOŽNJO v letu 1991 vam želi AVTOMEHANIČNI SLAP Jože. hkrati vas obveščam, da imam novo telefonsko številko: 12-210 18192

iskreno se zahvaljujemo gasilci in policiji za hitro POSREDOVANJE OB POŽARU, 5. novembra. Hvala tudi prijateljem in Zavarovalnici "Triglav". Vidmarjevi, Smedniška 31, Kranj 18316

POPRAVILO električnega ročnega orodja, termoakumulacijskih peči, bojlerjev in betonskih mešalcev ☎ 40-684, Kodrič 18354

POLIRANJE avtomobilov in zaščita avtolaka! Poklukar, ☎ 802-222, popoldan 18375

ROLETE: žaluzije, lamelne zavese, harmonika vrata, zasteklitev balkonov in teras, naročite na ☎ 75-610 18417

CINKANI SMETNJAKI so ročno, natančno in kvalitetno izdelani, v vogalih ojačani. Informacije na ☎ 36-426, vsak dan po 16. uri 18459

ZAKAJ BI SLIŠALI ZANJ OD PRIJATELJEV - PREPRIČAJTE SE SAMI.

Ljubljanska cesta 4, Bled, Telefon: 064/78-861

OSTALO

Prodaj 2000 litrske CISTERNE. ☎ 47-900 18149

JAKNO - korejski pes, nova, štev. 40, prodaj za 4.000,00 din. ☎ 21-108 18249

15.000 DEM potrebuje podjetnik, za dobo enega leta ali manj. Šifra: VISOKE OBRESTI 18265

Zaradi odhoda v tujino odstopim TEHNOLOGIJO za izdelavo keramičnega lepila. Naslov v oglasnem oddelku. 18293

Krznen, črn PLAŠČ - perzijaner nogice, štev. 46, prodaj. ☎ 820-943 18309

TAPISERIJI "Zadnja večerja" in "Ženska", prodaj. Cena 6.000 ECU ☎ 10-588 18341

Prodaj SMUČARSKO OPREMO (bunda, štev. 36, pancerni, štev. 36, smučarska palica, dolž. 105 cm, smuči z vezni, dolž. 150 cm). Stanka Vesel, Gosposvetska 19, Kranj 18348

Prodaj otroško POSTELJICO z jogijem. ☎ 24-833, popoldan 18368

Prodaj ZIBELKO, otroško POSTELJICO z jogijem, športni VOZIČEK, STAJICO in STOLČEK chico. Cena ugodna. ☎ 10-253, po 15. uri 18443

Ugodno prodaj uokvirjene GOBELINE, med njimi "Zadnja večerja", dim. 110 x 60 cm. Ogled vsak dan. Babič, Partizanska 47, Škofja Loka 18445

Ugodno prodaj otroško POSTELJICO, dolž. 120 cm, z jogijem in ostalo posteljino. ☎ 633-948 18455

Prodaj AKVARIJ z vso opremo in ribami. ☎ 631-234 18462

JASLICE, božične, prodaj, prav tako tudi TEHNOLOGIJO za izdelavo. ☎ 45-232 18481

PRIDELKI

Prodaj jedilni krompir in drobni krompir za krmo. ☎ 47-383 18191

Prodaj 1000 kg JEČMENA za krmo. Sp. Brnik 43 18209

Prodaj dobra JABOLKA. ☎ 45-708 18229

Prodaj drobni KROMPIR za krmo. ☎ 40-171 18242

TRGOVINA »JEZERJAN«
Jezersko
želi vsem krajanom, cenjenim potrošnikom in poslovnim prijateljem vesele božične praznike in srečno novo leto 1991

Ugodno prodaj KRMO za krmo. C. Janeza Bobnarja 7, Cerklje 18365

POSESTI

Prodaj novejšo enostanovanjsko HIŠO, 8 km iz Kranja. Šifra: SONČNA LEGA 17092

Ugodno prodaj PARCELO cca 1000 kvad. m v zasedljivem okolišju, trenutno nezazidljivo. Šifra: BIT-NJE 18203

Prodaj nevseljeno stanovanjsko HIŠO in GOSPODARSKO POSLOPJE (bivša večja kmetija), v Sp. Duplej št. 6, pri Kranju. Oba objekta sta primerna za takojšnje odprtje obrti. Skupna površina stanovanjske hiše znaša 274 kvad. m., gospodarskega poslopja 732 kvad. m., pripadajočega dvorišča pa približno 2.500 kvad. m. Vse podrobnejše informacije dobite pri pooblaščenca Leopoldu Ilovjarju, na ☎ 061/559-724 ali 061/621-037, vsak dan med 17. in 20. uro 18224

V Kranju prodaj novejšo stanovanjsko HIŠO s poslovnim prostorom, primerna za zasebno podjetje. Šifra: POSLOVNA DEJAVNOST 18234

Prodaj GOZD, v izmeri 1.057 kvad. m., k.o. Čirče, parc. štev. 191, ob reki Savi. ☎ 23-734 18298

Pri Begunjah na Gorenjskem prodaj starejšo HIŠO in HIŠO v IV. gradbeni fazi, z velikim vrtom. Informacije na ☎ 77-187, popoldan 18299

V najem vzamem obdelovalno ZEMLJO. Šifra: BLIŽINA KRANJA 18356

Prodaj ali oddam v najem polovico stanovanjske HIŠE z vrtom in garažo. Šifra: KALVARIJA 18373

HIŠA v gradnji in poleg še eno za izdelavo ZEMLJIŠČE, v okolici Kranja, prodaj. ☎ 25-853 18448

PRIREDITVE

Odlično glasbo za OHČETI in SILVESTROVANJE, nudita glasbenika. ☎ 42-827, Prosenec 17377

SILVESTROVANJE NA ČEŠKEMI Praga - Brno, za 5 dni, s programom in polnimi penziji. Odhod 27. 12. 1990, iz Škofje Loke, ob 21. uri. Prijave sprejemamo: od 8. do 22. ure na ☎ 621-451 18467

finest
Trgovina z otroško konfekcijo in kozmetiko v centru Kranja na Cankarjevi 4. I. nadstropje.
Tel. in fax. 39-714
Odprto 9. - 19. sobota 9. - 13.
PARFUMI CRISTIAN ROS'S

RAZNO PRODAM

R 14 TL, letnik 1980 in hrastove PLOHE, deb. 5 cm, prodaj. ☎ 68-663 18273

Prodaj dve oljni PEČI, termoakumulacijsko PEČ in osebni avto NSU. ☎ 633-229 18276

Prodaj otroško KOLO in OMARIČO za šivalni stroj. ☎ 25-941 18315

Prodaj globok VOZIČEK za dvojčke, dve LEZALKI, ZIBELKO, HOJICO, STOLČEK, VOZIČEK Roky, OPREMO za dojenčka, SPALNICO, OMARE, KAVČ in JOGI - zelo ugodno. ☎ 34-249 18328

Prodaj REZERVNE DELE za Opel Kadett, po zelo nizki ceni ter kupim SEDLO za konja ponija. ☎ 721-557, od 18. do 19. ure 18384

Poceni prodaj termoakumulacijsko PEČ, MENJALNIK in ALTERNATOR za Lado ter otroški VOZIČEK. Bešič, Huje 1, Kranj 18466

STAN. OPREMA

Rabljeno SPALNICO prodaj. ☎ 28-767 18250

Ugodno prodaj rjavo SEDEŽNO GARNITURO, SPALNICO mahagovina in dva nova JOGIJA. ☎ 11-425 18278

Zaradi odhoda v Dom poceni prodaj sobno in kuhinjsko POHIŠTVO, PRALNI STROJ in nemško trajnožarečo PEČ. Milka Potočnik, Titov trg 23, Kranj 18286

Prodaj zakonsko POSTELJO z MIZICO in STOLI, SEDEŽNO GARNITURO in VITRINO. Gričar, Kidričeva 57, Kranj 18302

Prodaj odlično ohranjeno POHIŠTVO za dnevno sobo ter francosko POSTELJO z mostom. Interesenti naj pokličejo od petka dalje na ☎ 620-143 18359

Prodaj starejšo SPALNICO, POHIŠTVO za dnevno sobo in dva KAVČA. Mavčiče 63 18385

Poceni prodaj dobro ohranjeno kuhinjsko POHIŠTVO. Informacije na ☎ 801-235, po 17. uri 18419

Prodaj zelo ohranjen raztegljiv KAVČ z dvema FOTELJEMA. Zg. Brnik 139, Cerklje 18450

Prodaj temnorjavo 3-delno garderobno OMARO. ☎ 34-336 18477

STANOVANJA

Spomladi zamenjam družbeno STANOVANJE, 54 kvad. m., za manjše na Bledu. Šifra: CENTRALNA KURJAVA 18219

V Škofji Loki prodaj 1-sobno mansardno, lastniško, STANOVA-NJE, v bloku, staro 5 let. ☎ 50-546 18246

Najamem 2-sobno ali 3-sobno STANOVANJE, opremljeno, telefon obvezen. Plačilo dve leti vnaprej! Šifra: KRANJ - ŠKOFJA LOKA 18263

Študent išče SOBO ali manjše STANOVANJE, v Kranju ali okolici. ☎ 35-041 18280

1-sobno opremljeno STANOVA-NJE, 40 kvad. m., na Planini II., v Kranju, prodaj ali oddam v najem. ☎ 23-893 18355

GARSONJERO, 33 kvad. m., na Drulovki pri Kranju, stara 2 leti, SAT antena, 2 kleti, garažni boks, prodaj za gotovino. Virag, Sorška 5, Kranj - Drulovka 18372

V Škofji Loki najamem 3-sobno STANOVANJE. ☎ 622-101 18429

Višja medicinska sestra, s 3-letno hčerko, najame 1-sobno STANOVANJE, po možnosti s kabinatom, na relaciji: Kranj - Golnik. Informacije na ☎ 27-928, po 16. uri 18465

Mlad par nujno potrebuje GARSONJERO ali 1-sobno STANOVA-NJE, na območju Gorenja vas - Škofja Loka. Lahko je tudi starejša stanovanjska hiša v Poljanski dolini. ☎ 68-239, vsak dopoldan, razen nedelje 18488

VOZILA

Poceni prodaj SUZUKI RM 125, letnik 87, Perčič, Partizanska c. 40 Kranj

Prodaj FIČKOTA malo karamboliranega. Pod Plevno 47, Šk. Loka

Prodaj ali zamenjam JUGO 45 AX, letnik 1987, za Ž 750 z doplačilom. ☎ 58-443, od 16. ure dalje

Prodaj Z 101 1,1 GX, letnik 1987 december. ☎ 21-768 18166

Prodaj LADO SAMARO 1500, 5 vrat, letnik 1990. ☎ 75-697 18204

Prodaj R 4, letnik 1989. Reševa 8, Kranj 18211

Prodaj Z 101, starejši letnik, registrirana do decembra 1991. Visoko 2, Šenčur, ☎ 43-176 18212

JUGO 45, star 2 leti, registriran za 1 leto naprej, dodatno opremljen, prodaj. ☎ 33-387 18213

Prodaj Z 126 P, letnik 1980 in OPEL KADETT, letnik 1973. Vid Balantič, Zagorice 3, Stahovica 18214

Prodaj R 4, letnik 1984. ☎ 35-088 18220

Prodaj JUGO GX, letnik 1987, registriran do konca aprila 1991. Cena ugodna. Čelič, Kriška 3, Kranj - Drulovka 18221

Prodaj JUGO 45 Korat, letnik 1988. Gorenjesavska 22/a, Kranj

Prodaj dva avtomobila JUGO 55 Skala, letnik 1990. Informacije na ☎ 27-481 18222

Prodaj LADO karavan, letnik 1985. Sujković, Zl. polje 2/a, Kranj

Prodaj zaprt dvoakosni KOMB diesel, z mercedesovim motorjem 2200 D, s povišano kabino, registriran za celo leto. Špenko, Hote maže 15, Predvor 18233

Prodaj WARTBURG, letnik 1986 ☎ 26-728 18235

Prodaj FIAT 127, letnik 1976. Ivo Triler, Pot v Bitnje 24, Kranj 18236

KOZMETIČNI SALON

VERA BERGANT
SPODNJI TRG 2
ŠK. LOKA
(CENTER STOR. OBRTI - NASPROTI SEŠIRJA)

POLEG KOZMETIČNIH STORITEV IN MASAŽE OPRAVLJAMO TUDI PEDIKURO:

- NEBOLEČE ODSTRANJEVANJE KURJIH OČES (APARATIVNO)
- ZDRAVLJENJE VRAŠČENIH NOHTOV S POSEBNIMI SPONKAMI
- ODSTRANJEVANJE POROŽENELE KOŽE
- LAJŠANJE BOLEČIN V NOGAH Z MASAŽO NA OSNOVI AKUPRESURNIH TOČK

CENE UGODNE!
NAROČILA PO TEL.: 622-596 (POPOL.) 633-229 (DOPOL.)

Prodaj Z 101, letnik 1985. ☎ 78-424 18237

Prodaj GOLF diesel,

Prodaj MERCEDES 12-13, letnik 1978, kasonar, s cerado, registracija velja do 15. 6. 1991. ☎ 85-334

Prodaj Z 101, letnik 1977, registrirana do septembra 1991. ☎ 34-583 18247

Prodaj Z 750, prva registracija decembra 1978. Informacije na ☎ 061/627-191, po 20. uri 18252

Ugodno prodaj JUGO 45 Koral, letnik 1988, garažiran, zaščiten, z dodatno opremo. ☎ 74-180, od 9. do 20. ure 18255

Prodaj OPEL KADETT 1.3 S, star 1 leta, registriran do septembra 1991, lepo ohranjen. Vopovlje 24, Cerklje 18256

Prodaj OPEL KADETT, letnik 1980, garažiran, zelo dobro ohranjen. ☎ 83-600 18257

Ugodno prodaj malo karambolirano LADO 1500 S. ☎ 42-518, Darko 18262

Prodaj JUGO 55, registriran do junija 1991, garažiran, dobro ohranjen. ☎ 78-849 18264

Z 101, letnik september 1989, ugodno prodaj. ☎ 41-709 18274

HYUNDAI PONY 1.5 GLS, letnik november 1990, dodatno opremljen, prodaj za 24.000 DEM. ☎ 84-057, do 16. ure 18275

Prodaj JUGO 45, letnik december 1988, rdeče barve. Cena 8.300 DEM. ☎ 78-881 18283

Prodaj OPEL KADETT 1.2, letnik 1979. Marjan Krste, Savska 2, Jesenice - Javornik 18287

Prodaj JUGO 45 A, letnik 1987, karamboliran. ☎ 41-355 18290

Prodaj VW JETTA, letnik 1983. ☎ 46-870 18292

Prodaj Z 101 GT 55, letnik 1984. ☎ 33-405 18296

Prodaj Z 128, letnik 1987. Ogled možen od 10. ure dalje. Letališka 16, Lesce, ☎ 74-026 18301

Prodaj JUGO 45 Koral, letnik 1989. ☎ 34-692 18367

Prodaj Z 750, starejši letnik, registrirana, vozna, z avtoradiom. Cena 4.900,00 din. Rakovec, Ovsišče 52, Podnart 18370

Z 850, letnik 1985, 18.500 km, prodaj. ☎ 69-050, po soboti pa ☎ 695-050 18371

Prodaj JUGO 45, letnik 1984. ☎ 36-286, po 19. uri 18374

Prodaj BMW 1602, letnik 1973, motor letnik 1980, v odličnem stanju, registriran za 1 leto. Ristič, Čevljarska ul. 6, Tržič 18376

Prodaj Z 101, letnik 1986. Cena 5.600 DEM. ☎ 50-312 18378

KROMPIR!

Vabimo vas na razprodajo krompirja po 2,00 in 4,00 din za kg, v soboto in nedeljo.

Rozman, Poljšica 4
PODNART - Tel. 70-164

Prodaj 126 P, ohranjen, letnik 1980, registriran do julija 1991. ☎ 85-441, od 15. ure dalje 18379

Prodaj Z 101, letnik 1976. ☎ 35-377 18380

Prodaj LADO Samaro, letnik december 1987, 26.000 km. Cena 11.500 DEM. ☎ 802-170 18382

Prodaj Z 750, letnik 1977, registrirana do konca marca 1991. Damjana Ferlan, ☎ 68-401 18383

Prodaj JUGO 45 Koral, letnik avgust 1989, 14.000 km, zaščiten, garažiran, z nekaj dodatne opreme. Kovor 92, Tržič, ☎ 57-943 18387

Prodaj Z 128 - Jugo 1.1 GX, letnik april 1988. ☎ 33-558 18388

Prodaj Z 101 - Jugo 1.1 GX, letnik april 1988. ☎ 39-122 18389

Prodaj Z 101, letnik 1980. ☎ 70-735 18391

Prodaj osebni avto Z JUGO 1.1, letnik 1988. ☎ 79-511, od 16. do 18. ure 18420

Prodaj dobro ohranjeno, garažirano Z 101 Mediteran, letnik 1980. Velesovo 71, Cerklje 18421

Prodaj NISSAN Sunny, letnik 1986. Zgoša 61, Begunje 18422

Prodaj JUGO 1.1 GX (Z 101), letnik 1988, bele barve. Cena po dogovoru. ☎ 69-538 ali 692-646 18424

Prodaj nov JUGO Florida ali zamenjam za manjši avto. ☎ 22-085 18426

Prodaj LADO Niva, letnik 1987. ☎ 68-662 18428

Prodaj MERCEDES 220 D, letnik 1969, obnovljen, registriran v R 5, letnik 1978. Jezerska c. 92, Kranj 18430

Prodaj OPEL KADETT 1.3 GLS, letnik 1986, registriran do novembra 1991. ☎ 801-154 18434

Prodaj JUGO 45 A, letnik september 1986, 40.000 km, dodatno opremljen. ☎ 42-357, od 15. ure dalje 18436

Prodaj R 4 GTL, letnik 1986. C. talcev 14, Kranj 18437

Prodaj osebni avto ARA 4 x 4, star 2 leti, v odličnem stanju. Informacije na ☎ 50-148 18439

Prodaj Z 101, letnik 1987, dobro ohranjen. Matija Križnar, Hafnarjeva 1, Kranj, ☎ 10-092 18442

Prodaj JUGO 45, letnik 1983, pravkar registriran, 59.000 km. Cena 28.000,00 din. Britof 91, Kranj 18444

Ugodno prodaj Z 101, letnik 1977, Kavar, Sorška 5, Kranj 18447

Ugodno prodaj Z 101 55 GTL, letnik 1986, rumene barve, prevoženih 41.000 km, z dodatno opremo. Tuga Vidmarja 6, Kranj (stan. št. 4) 18453

Takoj zaposlimo KV kuharja. Restavracija Okarina, ☎ 77-458 18161

AVTOŠOLA - STOP zaposli predavatelja ali inštruktorja B kategorije. Avtošola "STOP", Tržič, Janežičeva 3, ☎ 51-187, popoldan 18171

Zdomec išče prijateljico za občasnno pomoč v čiščenju. Proti dobremu plačilu. Šifra: MESTO KRANJ 18177

Delo doma! Pošljite kratak življenjepis ter kuvero z znamko. Sledijo navodila. Katarina Ažman, Doslovčeva 8/B, 64274 Žirovnica 18208

DELO na domu, delovne izkušnje niso potrebne! Pošljite kratak življenjepis in kuvero z vašim naslovom ter znamko. Lojze Bizovičar, Prelesje 14, 64224 Gorenja vas 18218

Honorarno zaposlim RAČUNOVODJO za vodenje zasebnega podjetja. Šifra: 2 X TEDENSKO 18233

"BRUNARICA KRVAVEC" nudi honorarno delo - pomoč pri STREŽBI, dvema mladima dekletoma, v zimski sezoni. Informacije na ☎ 23-560 18253

Iščem ŠOFERJA C in E kategorije s prakso na mednarodni špediciji iz Kranja ali okolice. Šifra: ŠPEDI CIJA 18261

"Gostišče Posavec" zaposli mlado, simpatično, prijazno dekle za STREŽBO. Delo je honorarno. Zglasite se osebno v Gostišče Posavec, Podnart 18267

Iščem DELO na domu. Imam prostor za delavnico. Šifra: DOVOLJ PROSTORA 18279

DELO na vašem domu. Delovne izkušnje niso potrebne. Zasluge ugodni! Pošljite kratak življenjepis z vašim naslovom in znamko, nato boste dobili potrebna navodila. Šifra: LONDON 18281

Iščem honorarno DELO - oblikovanje lesa ali modelov. Šifra: NA GORENJSKEM 18294

DELO na vašem domu, delovne izkušnje niso potrebne, pošljite kratak življenjepis ter kuvero z vašim naslovom in znamko, nato boste dobili potrebna navodila. Šifra: ZIMA 18300

Iščemo PRODAJALCA živilske stroje. "Ribarnica", Cankarjeva 62, Radovljica, ☎ 064/75-698 ali 061/348-627 18308

ŠIVILJA s prakso, išče redno zaposlitev ali delo na domu, v okolici Kranja. ☎ 42-458 18321

Sprejem DELO na dom - sestavljanje, lepljenje, pakiranje. Andreja Noč, Dežmanova 4, Lesce 18331

Potrebujemo AKVIZITERJA za prodajo tekstilne konfekcije iz lastne proizvodnje. Cenjene ponudbe oddajte na ☎ 77-818 18336

Dve prijatni dekleti iz Kranja ali okolice Cerklje na Gorenjskem, zaposlim za določen čas za DELO V BIFEJU. Možnost stalne zaposlitve. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek. Šifra: TAKOJ 18338

DELO na vašem domu, delovne izkušnje niso potrebne. Pošljite kratak življenjepis in kuvero z vašim naslovom ter znamko, nato boste dobili potrebna navodila. Šifra: KUVERTE 18340

Obriknili nudim VODENJE poslovnih knjig in izračun davčne zavezi. ☎ 75-956 18360

DELO na domu! Delovne izkušnje niso potrebne. Pakiranje kuvert: 1 kuverta - 1 DEM. Pošljite kratak življenjepis in kuvero z znamko na naslov: Gregor Kralj, Zabukovje 7, Zg. Besnica 18381

DELO na vašem domu! Delovne izkušnje niso potrebne, pošljite kratak življenjepis in kuvero z vašim naslovom ter znamko, nato boste dobili potrebna navodila. Šifra: JANUAR 18390

DZS nudim dobro plačano TEREŠKO DELO v prijatni skupini. Zaželena srednja izobrazba. ☎ 621-344, v petek, med 9. in 12. uro 18399

Pizzerija "Venezia" išče NATAKARICO. Zaželene izkušnje. ☎ 83-933 18456

ORODJARJA zaposlim v plastičarski delavnici. Šifra: OPTIKA 18475

Zaposlim dekle ali mlajšo upokojenko za POMOČ v kuhinji. Gostilna Marinšek, Podbrezje, ☎ 70-725 18483

Prodaj dva OVNA jezerske pasme, za pleme ali zakol. Zatekel je PES, črne dolge dlake. ☎ 70-052 18292

Prodaj dva mladi OVCI za zakol. ☎ 24-117 18293

Prodaj 20 dni staro TELIČKO, rovnica 16, (Mlakar) 18294

Prodaj 10 dni staro TELIČKO, mentalko. Podbrezje 55, Duplje 18295

Prodaj PRAŠIČE, težke od 30 do 80 kg. Struževo 3/a, Kranj 18296

Prodaj 8 mesecev brejo TELIČKO in 3 tedne starega BIKCA simentalca. Čirče 17, Kranj 18297

Zamenjam jalovo TELICO za mlado brejo kravo. Trnja 9, Škofja Loka 18298

Prodaj 200 kg težkega PRAŠIČA za zakol. Hafner, Dorfarje 22, Zg. Srednja vas 18299

Prodaj 14 dni staro TELIČKO, rovnica 5, Preddvor 18300

Prodaj polovico TELICE, rovnica 5, Preddvor 18301

Prodaj 150 kg težkega PRAŠIČA za zakol. ☎ 57-141 18302

Prodaj 14 dni staro TELIČKO, rovnica 5, Preddvor 18303

Prodaj mlado KRAVO, brejo 8 mesecev, tretje tele in več mladih brejih TELIC. Florjan Urevc, Kranj 84/a, Zg. Gorje - Zatrnik 18304

BIKCA simentalca, star 2 tedne, prodaj. Kidričeva 29, Škofja Loka 18305

Prodaj črno-beli TELIČKI, star 10 tednov, A kontrola. Okrog 11, Naklo 18306

Prodaj 130 kg težkega PRAŠIČA za zakol. Podbrezje 180, Duplje, ☎ 70-188 18307

Prodaj 2 meseca starega TELIČKA. ☎ 42-606 18308

Prodaj PRAŠIČE za zakol ali daljnjo rejo, težki 120 kg. Vreča Mače 11, Preddvor 18309

Prodaj 3 mesece brejo TELIČKO simentalca. ☎ 40-657 18310

Zamenjam 6 mesecev brejo TELICO za jalovo kravo. Colnarič, Podbrezje 41, Duplje 18311

Prodaj 5 tednov staro TELIČKO simentalca, polovico mlade KRAVE ter JABOLKA voščenske. Št. hlinj 65, Naklo 18312

Prodaj PRAŠIČE za zakol. Luže Sančur 18313

Prodaj PRAŠIČA za zakol, mentalko BCS ter SORTIRNIK krompir Hasia. Zadruga 13, Duplje 18314

Prodaj 160 kg težkega PRAŠIČA Krvavška 3, Cerklje 18315

Prodaj PRAŠIČA za zakol, protna polica 12, Cerklje, ☎ 42-513 18316

Kvalitetne PRAŠIČE, težke od 170 kg, primerne za suho, sne izdelke, prodaj. ☎ 45-351 18317

Prodaj PRAŠIČA za zakol, težki 150 ali 170 kg in FIŽOL. Pože 34, Cerklje 18318

Prodaj mlado jalovo KRAVO zamenjam za plemensko. ☎ 622-840 18319

Prodaj OVCE z jagnjeti. Mežnarec, Selo 22, Žirovnica 18248

Prodaj mlado KRAVO. Tenetiše 44, Golnik 18251

Prodaj 7 mesecev brejo KRAVO. Janez Dolžna, Dolžanova pot 8, Kranj - Kokrica 18258

Prodaj dve ZREBICI, Norik in Haflinger, stari 8 mesecev. Dežman, Podjelje 10, Bohinj 18266

Rjave JARKICE ter od 20 do 160 kg težke PRAŠIČE, prodaj. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 18268

Prodaj staro jalovo KRAVO. ☎ 622-040, popoldan 18271

Prodaj PRAŠIČA za zakol. Luže 14, Senčur 18272

Prodaj jalovo KRAVO ali zamenjam za mlekarico in prodaj PIŠANCE, stare od 4 do 6 mesecev. Nekovič, Sp. Duplje 23 18282

Izgubila se je nemška doga, tigrasto rumene barve. V levem ušesu ima vtetovirano številko 60812. Visoka je 80 cm, ima kopirana ušesa in sliči na ime Mando. Kdor živo pripelje nazaj ali bi vedel, kje se nahaja, naj pokliče po tel: 064/39-794. Čaka ga nagrada v višini 500 DEM.

Prodaj KRAVO, breja 8 mesecev. Jože Krmelj, Sv. Andrej 14, Škofja Loka 18241

Prodaj 4 tedne starega BIKCA simentalca. Štupar, Mlaka 1, Komenda 18245

Prodaj OVCE z jagnjeti. Mežnarec, Selo 22, Žirovnica 18248

Prodaj mlado KRAVO. Tenetiše 44, Golnik 18251

Prodaj 7 mesecev brejo KRAVO. Janez Dolžna, Dolžanova pot 8, Kranj - Kokrica 18258

Prodaj dve ZREBICI, Norik in Haflinger, stari 8 mesecev. Dežman, Podjelje 10, Bohinj 18266

Rjave JARKICE ter od 20 do 160 kg težke PRAŠIČE, prodaj. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 18268

Prodaj staro jalovo KRAVO. ☎ 622-040, popoldan 18271

Prodaj PRAŠIČA za zakol. Luže 14, Senčur 18272

Prodaj jalovo KRAVO ali zamenjam za mlekarico in prodaj PIŠANCE, stare od 4 do 6 mesecev. Nekovič, Sp. Duplje 23 18282

EISEN SPÖCK BOSCH
9170 FERLACH TEL. 9943/4227/3249
HAUPTPLATZ 13 FAX 9943/4227/3491

GRUNDFOS žrpalke, krogljčni ventili, termostati, HERZ ventili, oljni gorilci THYSSEN, STIHL - HOMELITE - ALKO motorne žage, verige za vse vrste motornih žag, KÄRCHER visokotlačni čistilec, GROHE in SCHMIEDL mežalne baterije, SHARP - TEXAS računalniki, VIDEOREKORDERJI - AVTORADIJI, ZVOČNIKI - STEREO KASETFONI.

RAKETE - PETARDE, AVTOBATERIJE, SNEŽNE VERIGE

ZAHVALJUJEMO SE CENJENIM KUPCEM IZ SLOVENIJE ZA NAKUPE. ŽELIMO VAM VESELE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO. TUDI V LETU 1991 SE VESELIMO VAŠEGA OBISKA.

Prodaj dobro ohranjen VW 1303 S, nemška izdelave, tehnično potrjen do decembra 1991. Ogled vsak dan po 16. uri. Primožič, Partizanska 12/a, Tržič, ☎ 51-176 18306

Prodaj GOLF JX diesel, letnik 1987. ☎ 42-037 18311

JUGO 45 Koral, letnik april 1989, prodaj. Dolenc, Hafnarjeva 17, Kranj - Stražišče, ☎ 12-537 18312

Prodaj JUGO 45. Poženik 24, Cerklje 18314

Prodaj R 4 GTL, letnik december 1984. ☎ 27-604, po 14. uri 18318

Za Simco Chrysler, letnik 1979, prodaj MOTOR v okvari ter REZERVNE DELE za Opel Rekord, letnik 1976 (štarter, potisna plošča, menjalnik ter nekaj drugih delov). Jože Pehovec, Studor 18, Bohinj 18320

Ugodno prodaj WARTBURG karavan, letnik 1977, vozen in več REZERVNIH DELOV. Cena 1.000 DEM. ☎ 81-714 18322

Prodaj FORD ESCORT 1.1, letnik december 1978, registriran do januarja 1992. ☎ 24-628 18323

Prodaj starega, ohranjenega FIČKA. Cena 450 DEM. Jereb, Gradnikova 77, Radovljica 18325

Poceni prodaj obnovljen R 4 GTL, letnik 1981 ter VOLVO 144 GL. Šilbar, Zgoša 15, Begunje 18329

Prodaj ohranjen 126 P, letnik 1980. Ogled po 15. uri. Kogoj, Rikljeva 22, Bled 18337

Prodaj Z 101 GTL, letnik oktober 1986. Žunič, Luže 71, Senčur 18339

Prodaj JUGO 45, letnik junij 1989, zaščiten, z avtoradiom. ☎ 67-020 18340

Prodaj 126 P, letnik 1979, registriran do konca leta 1991. ☎ 41-462 18341

Z 101, letnik 1989, prodaj ali zamenjam za cenejšo, dobro ohranjeno vozilo. Ponudbe na ☎ 41-695 18350

Prodaj Z 101, letnik 1981. Kondič, Nazorjeva 6, Kranj 18357

Prodaj Z 101 B, letnik 1980, lepo ohranjena in dodatno opremljena. ☎ 51-098 18358

Prodaj GOLF diesel, letnik 1987, bele barve. Peter Šter, Kurirska pot 6/b, Kranj - Primoskovo 18361

Prodaj nov FIAT 126. Tršan, Hraše 14, Smladnik 18366

Prodaj R 18 TLJ, letnik 1984. ☎ 74-305 18394

VW JETTA, letnik 1987 in JUGO 55 Skala, letnik 1989, prodaj. Nikola Kranjčič, Hrušica 61, Jesenice 18395

Prodaj GOLF diesel, letnik februar 1989 in kupim ali najamem GARAŽO, v območju KS Vodovodni stolp. ☎ 25-465, zvečer 18397

Prodaj JUGO 45, letnik 1989. Cena 8.200 DEM. Stojkovič, Pševska c. 1, Kranj - Stražišče 18398

Prodaj JUGO 55 A, letnik 1986. ☎ 79-040, popoldan 18401

Prodaj Z 101, letnik 1978. ☎ 73-094 18402

Z 101 GTL 55, letnik 1986, prodaj. Kuhar, Predoslje 8, Kranj 18404

Odično ohranjen Z 850, garažirana, letnik 1982, 32.000 km, prodaj najboljšemu ponudniku. ☎ 620-536, po 14. uri 18405

ORTNER
BELJAK / VILLACH

TOYOTA
SUBARU
Lada
Alfa Romeo

ZEHENTHOFSTR. 26
TEL. 9943-4242-41310
PICCOSTRASSE 42
TEL. 9943-4242-28484

Prodaj zelo dobro ohranjen osebni avto TOYOTA COROLLA 1.3 DX, metalne barve, letnik 1986, prevoženih 22.000 km. ☎ 57-715 18406

Prodaj JUGO 55, letnik 1985 in karamboliran JUGO 45, letnik 1989. Prebačev 58/a, Kranj 18407

Prodaj FORD ESCORT 1.4, letnik december 1987, garažiran. Cena po dogovoru. ☎ 84-728 18412

Prodaj Z 750, letnik 1980, registrirana celo leto. Cena 2.600 DEM. ☎ 40-568 18413

Prodaj Z 101, letnik 1982 in Z 750, letnik 1976. ☎ 620-026 18416

Prodaj JUGO 45, letnik 1986. Cena 5.200 DEM. Savo Borenovič, T. Dežmana 10, Kranj - Planina 18418

Zelo ugodno prodaj JUGO 55 Koral, letnik december 1989, ohranjen, garažiran, rdeče barve. ☎ 57-801 18454

Prodaj R 12, v voznom stanju in PRIKOLICO z eno osjo, večjim volumnom in naletno zavoro. ☎ 83-933 18457

Prodaj Z 101, letnik 1985 in GOLF diesel, letnik 1984, S paket. Ogled od 14. ure dalje. Juleta Gabrovska 19, Kranj (stan. št. 6) 18458

Prodaj dobro ohranjen TOVORNI AVTO Z, nosilnosti 3,5 tone, s cerado, letnik 1983. ☎ 061/882-167 18460

Ugodno prodaj VW Passat, letnik 1980. Ankerst, Brezje 3 18464

Prodaj Z 750, letnik 1977. Informacije na ☎ 79-427, popoldan 18468

Prodaj GOLF J, letnik 1977, prva registracija 1984, registriran do novembra 1991. Cena 5.500 DEM. Vautar, Kajuhovala 44, Bled 18470

Z 101 GTL, letnik november 1983, prodaj. ☎ 46-435 18472

Prodaj Z 128, letnik 1981. Poide Lakner, Cankarjeva 21, Radovljica. ☎ 75-456 18474

Prodaj JUGO 55, letnik 1989. ☎ 36-365, popoldan 18297

Prodaj OPEL KADETT C, letnik 1977. Keča, Sp. trg 4, Škofja Loka 18480

Ugodno prodaj DIANO 6, obnovljena, letnik 1978, registrirana do konca maja 1991. Robert Kozamernik, Deteljica 2, Tržič, ☎ 51-457 18482

Prodaj Z 750 (850), letnik 1983, dodatno opremljena. ☎ 57-225 18485

Prodaj R 4, letnik 1978, vozen, registriran do junija 1991. Sodja, Studor 36, Sr. vas v Bohinju 18486

OPEL KADETT GL, letnik november 1985, konsignacijski, bele barve, štiri vrata, prodaj. Janez Bilban, Ob hribu 13, Vodice 18487

Z 101, letnik 1986, dobro ohranjena, prodaj. ☎ 57-966 18489

ZAPOSILITVE

Nudim vam dobro plačano DELO - prodaja čistil na terenu. Šifra: NEMSKA ČISTILA 17757

ZAHVALA

*Hiša sama je ostala,
ko vzel si Ti od nas slovo,
a v srcu bolečina je ostala,
ki nikdar prenehala ne bo.*

Ob boleči, mnogo prerani izgubi sina, brata, vnuka in nečaka

EMILA ARNŠKA

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, sosedom iz Part

Tekstilno podjetje SUKNO Zapuže, p. o.,
Zapuže 10/a, 64275 Begunje

PREKLICUJE

Javno dražbo za odprodajo nepremičnin
objavljeno v Gorenjskem glasu dne 11. 12. 1990.

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, sestre, tete, babice, prababice,
tašče

MARIJE PERIC

roj. Ažman

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom,
znancem, prijateljem in vsem, ki ste na kakršenkoli
način pomagali, izrazili sožalje ter darovali cvetje
in sveče. Posebna zahvala gre dr. Sajevčevi in
g. župniku za lep cerkveni obred, sosedi Nežki in
pevcem. Vsem še enkrat iskrena hvala!

VSI NJENI

Naklo, 7. decembra 1990

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je za vedno
zapustila naša dobra mama, stara
mama, tašča, teta in sestrična

**MARIJA
SUŠNIK**

roj. Knifc

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, znancem,
prijateljem, sodelavcem Iskre — ERO, Iskre — MKD,
Iskre — TEL, OŠ Besnica ter OŠ Lucijan Seljak Kranj za
izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njeni
zadnji poti. Hvala tudi vsem, ki ste darovali za sv. maše,
g. župniku za lepo opravljen pogreb, cerkvenemu pevske-
mu zboru in pevcem Društva upokojencev za zapete žalo-
stinke. Posebna zahvala tudi dr. Hostnikovi iz dežurne
zdravstvene ambulante Kranj. Še enkrat vsem in vsakemu
posebej iskrena hvala!

VSI NJENI

Zg. Besnica, 13. decembra 1990

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani smrti
naše dobre žene, mame, stare
mame in sestre

**ŠTEFKE
MEGLIČ**

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, soso-
dom, znancem in sodelavcem BPT Tržič, Občine Tržič,
KS Tržič-mesto in društvu računovodskih delavcev Tržič
za prelepo cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njeni
zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dr. Zamanovi za takojš-
njo pomoč in Dializnemu oddelku bolnišnice Jesenice za
zdravljenje v času njene bolezni. Spoštovanje in hvalež-
nost izrekamo g. župniku za pogrebno svečanost in kvin-
tetu bratov Zupan za lepo zapete žalostinke.

ŽALUJOČI: Vsi njeni

V Tržiču, 15. decembra 1990

SPOMIN

*Utihnil je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce.
Ostali so le sledovi pridnih rok
in kruto spoznanje,
da se ne vrneš več!*

STANISLAVA ŠKERJANC

Mineva žalostno leto, ko nas je zapustila naša Slavka. Na Sveti večer je prenehalo
biti njeno srce, obnemele so njene pridne roke. Z bolečino in ponosom hranimo
spomin nanjo, vedno bo ostala v naših srcih. Neizmerno jo pogrešamo.

ŽALUJOČI: mož Tone, sin Peter, hčerka Mira

Dorfarje, decembra 1990

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage majke — dade

FRANČIŠKE LAMPE

roj. Markič

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem,
sosedom, organizaciji ZB in drugim za izraženo so-
žalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji
poti. Zahvala tudi Aciju Puharju in Matevžu
Omanu za tople poslovilne besede. Vsem še enkrat
hvala!

ŽALUJOČI: otroci z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, strica
in tasta

FRANCA MALIJA

se iskreno zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem.
Posebej se zahvaljujemo gasilcem IGD Planike in GD
Kokrica, vsem sodelavcem OZG — DSSS Kranj, Planike
Kranj in Tekstilindusa Kranj. Vsa zahvala gre tudi zdrav-
stvenemu osebju bolnišnice Golnik in g. župniku za lep
pogrebni obred. Vsem, ki ste darovali cvetje in ga v tako
velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, še en-
krat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je zapustila
naša sestra in teta

**MILKA
DEBELJAK**

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijate-
ljem in znancem, ki ste se poslovlili od nje. Zahvaljujemo
se tudi g. župniku iz Poljan za pogrebni obred. Posebna
zahvala pa dr. Debeljaku za skrb in pomoč ob boleznih.

VSI NJENI

Visoko, Log, 5. decembra 1990

V SPOMIN

*Nihče ne ve za bolečino,
odkar v našem domu Tebe ni,
a spomin nate vsak dan bolj in bolj
živi.
Solze, žalost, bolečina.
Te zbudila ni,
tihu nema je gomila,
kjer počivaš mirno Ti.*

SVETU-CVETU KABIČU

18. decembra 1990 je minilo 10 let, odkar si tragično in ti-
ho odšel od nas, dragi mož in ati. Vsem, ki ste ga ohranili
v lepem spominu in obiskujete njegov prerani grob, iskre-
na hvala!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob tragični in boleči izgubi naše dobre žene, mame, stare
mame, sestre in tete

ANGELE ŽLEBIR

p. d. Prinčkove mame

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, prijateljem,
znancem in sodelavcem iz Gorenjskih oblačil Kranj, TT
Zvezda Kranj, tovarni Iskra — Števeci — umerjevalnica,
za podarjeno cvetje, denarno pomoč ter tople besede to-
lažbe. Hvala za ustno in pisno izrečena sožalja ter sprem-
stvo na njeni zadnji poti. Hvala tudi g. kaplanu za lepo
opravljen obred, zvonarjem za zvonjenje ter pevcem iz
Cerkelj in Kokrice za ganljivo petje. Vsem, ki ste bili z na-
mi v težkih trenutkih, še enkrat iskrena hvala!

NJENI ŽALUJOČI: mož Francelj, sinova Janez in Franci,
hčerka Zofka z družinami ter ostalo sorodstvo

Dvorje, Mlaka, 13. decembra 1990

ZAHVALA

Ob boleči, prerani izgubi našega
moža, očeta, starega očeta, brata,
strica, svaka, botra in tasta

**STANETA
TERANA, st.**

iz Šenčurja

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem, znancem, sodelavcem Merkurja in Sklada, ki so z
nami sočustvovali, darovali cvetje, izrazili sožalje in ga
pospremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljuje-
mo dr. Bavdku in zdravstvenemu osebju bolnišnice dr. Pe-
tra Deržaja za vso skrb in zdravljenje, g. dekanu za lep po-
grebni obred, praporašem in govorniku Pavlu Drakslerju
za poslovilne besede. Še enkrat vsem iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

Šenčur, 12. decembra 1990

ZAHVALA

V 73. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama,
stara mama in teta

PEPCA HAFNER

roj. Kolman

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem za izkazano sožalje, darovano cvetje in
spremstvo na njeni zadnji poti. Posebna zahvala njenemu
zdravniku dr. Bavdku za dolgoletno zdravljenje. Zahvala
tudi dr. Kržišnikovi, dežurni ekipi ZD Kranj, bolnišnici
Golnik, govornikom, pevcem Svobode, lovskim rogi-
stom, praporščakom, organizaciji ZB Stražišče, LD Jošt in
DO Sava Kranj. Posebna zahvala LD Begunjski za poslo-
vilne besede in organizacijo lovskega pogreba.

VSI NJENI

Stražišče, 14. decembra 1990

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je nenadno zapustila naša dobra in skrbna
žena, mama, stara mama, sestra in teta

FRANČIŠKA MOLJ

roj. Likozar
p. d. Pernetova mama iz Vogelj

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom in botrom, sorodnikom, prijateljem, znancem, so-
vaščanom, sodelavcem Slovenijavina za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebna za-
hvala velja tudi dr. Dragu Ažmanu za lajšanje njenih bolečin, g. župniku iz Vogelj, g. deka-
nu Slabetu za lepo opravljen obred, govorniku ter pevcem iz Predoselj za zapete žalostinke.
Še enkrat hvala vsem, ki ste našo dobro in skrbno mamo pospremili v tako velikem številu k
njenemu zadnjemu počitku in vsem, ki sočustvujete naši bridkosti in praznini, ki je nastala
med nami.

ŽALUJOČI: mož Franc, hčerki Vida in Milena z družino, sinova Stane in Marjan
z družinama, sestra Anica ter ostalo sorodstvo

Voglje, Suha, Kranj, 17. decembra 1990

Protestni shod stanovalcev

Premajhno znižanje stanarin

Radovljica, 19. decembra - Plakati, nalepljeni po stanovanjskih blokih Radovljice in še nekaterih drugih krajeh, so vabili stanovalce na protestni shod pred stavbo občinske skupščine. Ker so bile tudi zahteve, napisane na plakatu - znižanje stanarin na junijsko raven, doživljenska pravica do stanovanj, enoodstotni popust pri odkupu stanovanj za vsako leto delovne dobe - dokaj mikavne, se je okrog štirih popoldne pred občinsko stavbo zbralo več kot sto stanovalcev, ki so čakali, kdaj bo organizator protestnega shoda stopil prednje in jih povedel po poti hlapca Jerneja, da bi skupaj poiskali pravico.

Organizatorja pa ni bilo, stanovalci so spraševali drug drugega, nazadnje pa so se sami opogumili in se podali po stopnicah v avlo občinske skupščine, kjer so bili prav tedaj na odmoru delegati občinske skupščine. Stanovalci, v začetku dokaj ravnih in tihi, so postali vse glasnejši v svojih zahtevah. Čeprav jim je predsednik občinske skupščine Vladimir Černe svetoval, da naj izvolijo odbor, s katerim naj bi

se pogajali predstavniki občinske skupščine in njenega izvršnega sveta, in čeprav jim je kasneje zagrozil, da v skupščini ne bo populističnega mitinga, so se umirili šele potem, ko so se pojavili trije možje v modrem. Izvolili so sedemčlansko zastopstvo, ki se je po končani seji sestalo z županom Vladimirjem Černetom, predsednikom izvršnega sveta Jožetom Resmanom in direktorjem Alpdoma Jožetom Kapusom. Od-

bor pod vodstvom Branka Kornuta je zahteval, da se stanarine vrnejo na junijsko raven in da se vsa stanarina, ki je bila pobrana od tedaj dalje, poročuna z obrestmi vred in upošteva v naslednjih mesecih, da se pri odkupu družbenih stanovanj za vsako leto delovne dobe upošteva dvooodstotni popust (nič več enoodstotni), zahtevali pa so odgovore še na nekatera druga vprašanja (dimnikarske in komunalne storitve, plačilo elektrike). Vodstvo občine je seznanilo odbor stanovalcev s sklepi občinske skupščine (20-odstotno znižanje stanarin v naslednjih treh mesecih v primerjavi s sedanjimi), sicer pa je bilo dogovorjeno, da bo izvršni svet problematiko stanarin ponovno obravnaval in proučil možnost še večjega znižanja stanarin. ● C. Z.

Zbor Sivih panterjev

Upokojeni terjajo le svoje

Kranj, 19. decembra - Napovedan zbor Sivih panterjev je bil deležen skromnega odziva. Kdove ali zato, ker je bilo že dovolj predplebiscitnih zborovanj, ali pa je kritičnost Sivih do najbolj vitalnih vprašanj upokojencev obrusila zadnja napoved, da se bodo povečale pokojnine.

O možnostih 350.000 slovenskih upokojencev po plebiscitu je zbranim spregovoril dr. Vladimir Stiasny, občinski odbornik. Če si upokojeni od oblasti ne bodo uspeli izboriti (ne izprostiti) dostojnih pokojnin, ki jim pripadajo glede na njihovo minulo delo, morajo nastopiti organizirano. Opozoril je na veliko politično moč upokojencev, ki sicer predstavljajo petino glasovalnega telesa v Sloveniji. Na volitvah so svoje interese sicer vezali na Demos in posameznikom prepustili, za koga naj glasujejo, na prihodnjih pa naj nastopijo z lastno stranko in kandidati za parlament. O tem je razmišljal tudi Vitomir Gros, predsednik kranjske skupščine, ki je pozdravil zborujoče. Govoril pa je tudi o privatizaciji, kjer naj tudi upokojenec izterjajo svoj delež, in seveda o plebiscitu.

Ljubica Erjavec je dejala, da po plebiscitu upokojenec ne bodo ostali brez pokojnin (boje se zlasti tisti s tujimi, vendar so to plod mednarodnih pogodb, zato se starejšim ni bati). Če bo v kasnejši samostojni Sloveniji produktivnost sčasoma večja, si lahko obetajo tudi povečanje zdaj precej nizkih prejemkov. Sicer pa je predlagala, naj bi upokojeni ne plačevali več zdravstvene participacije, tudi davka od pokojnine naj bi ne bilo, pokojnine same pa bi po njenem

morale iti v smeri izenačevanja, češ da imamo tako ali tako vsi enake želodce. Ustanovi naj se tudi pomoč nemočnim, ki bi jo lahko izvajali brezposelni, namesto da jim država plačuje podporo.

Zboru se je pridružil tudi predsednik glavne odbora Sivih panterjev mag. Dragan Černetič, ki je nanizal delovanje organizacije od začetka do danes, zlasti zadnje obdobje dogovarjanja z vlado glede usklajevanja pokojnin. Medtem ko je skupščina (po medborovskem usklajevanju) sprejela, da se pokojnine povečujejo dvakrat letno, vmes pa le, če osebni dohodki porastejo nad pet odstotkov, se upokojeni glasno zavzemajo za prejšnji sistem sprotnega usklajevanja, saj bodo po novem pokojnine realno precej padle. Govoril je tudi o igri statistike, ki je vladi dala drugačen izračun, kolikšna so povprečna razmerja med pokojninami in plačami, kot pa upokojencem. Slednji zelo vdanost prenašajo manipulacije, ki zadevajo njihova življenjska vprašanja, ker se premalo zavedajo svoje politične moči. Toda Sivi panterji napovedujejo, da bodo bojevitejši, saj jih poleg zanje v marsičem nesprejemljive pokojninske zakonodaje čaka še spopad v davčni, stanovanjski in zdravstveni zakonodaji. ● D. Z. Žlebir

Novinarski večer na Breznici

Priznanje v prave roke

Ne le zaradi uresničenih nalog, tudi živahna dogajanja na različnih področjih dejavnosti v krajevni skupnosti Žirovnica potrjujejo, da "gre" tudi tokrat naše priznanje v prave roke. V sredo zvečer je na primer DPD Svoboda v krajevni skupnosti z otvoritvijo razstave domačih likovnikov uresničilo tudi svoj program dejavnosti.

Jutri zvečer torej na svidenje na novinarskem v dvorani na Breznici.

Danes popoldne bo gost na predplebiscitarnem zboru predsednik Slovenije Milan Kučan

Pogovor bo vodil glavni in odgovorni urednik kranjskega radia Dušan Rogelj

Javna tribuna, na kateri bo predsednik spregovoril o slovenski državnosti in samostojnosti ter odgovarjal na vaša vprašanja, bo ob 16. uri v sobi številka 15, v stavbi kranjske občinske skupščine.

Vabljeni

Sindikalno silvestrovanje odpade

Kranj, decembra - Velikega sindikalnega silvestrovanja, ki ga je Svet kranjskih sindikatov načrtoval na Gorenjskem sejmu, žal odpade. Peščica ljudi, ki je vendarle kupila vstopnice, jih lahko vrne in dobi vrnjen denar pri svojem sindikalnem poverjeniku ali pri obeh agencijah.

KRIMINAL

Policija zasačila vlomilca

Kranj, 20. decembra - 18. decembra ob 22. uri sta prišla dva osumljenca do bencinske črpalke ob magistralni cesti v Radovljici, vlomila vanjo in nameravala priti do denarja v blagajni. Pri "delu" ju je zasačila patrulja iz radovljiške policijske postaje. Policisti so enega prijeli, medtem ko je drugi razbil stekleno steno na drugi strani črpalke, pobegnil in se še skriva. Osumljenca nista domačina; eden od njiju stanuje v Ljubljani, drugi pa je prišel k njemu na obisk.

Klekljanje na Žirovskem

Žiri, 20. decembra - Klekljarji, klekljarice in ljubitelji lepih čipk so to soboto, 22. decembra, ob 14. uri vabljeni na osnovno šolo v Ziri. Čipkarska šola Ziri, Zlati konjički in turistični podmladek namreč pripravljajo srečanje klekljarskih generacij na Žirovskem. Za praznično razpoloženje so pripravili tudi razstavo in kulturni program. ● V. S.

Žabnica, 19. decembra - Dva učenca osnovne šole v Žabnici, tretješolec Simon Kalan in drugošolka Urška Kurnik ter njen stari oče Tone Rupar so prejšnji torek rešili življenje utaplajoči se ženski. Otrokoma, ki imata veliko zaslug, da se je Francka Kržišnik s Šutne tako rekoč drugič rodila, so v šoli priredili majhno slovesnost, domače gasilsko društvo pa jima je podelilo priznanji. Tone Rupar, tudi zaprisežen gasilec, pa na pobudo istega društva in občinske gasilske zveze kandidira za odlikovanje za hrabrost Gasilske zveze Slovenije. Na slovesnost so prišli tudi Franc Košnjek, poveljnik občinske gasilske zveze v Kranju, ravnatelj centralne šole Lucijana Seljaka Viktor Konjar in predsednik KS Marko Hafner. Foto: G. Sinik

Nov market Živil

Bled, 20. decembra - Jutri, v soboto, 22. decembra, ob 9. uri bodo kranjska Živila odprla povečan in prenovljen market Center Bled na Ljubljanski ulici. Nov market je pridobitev za potrošnike pa tudi za zaposlene, ki vabijo na otvoritev. ● V. S.

Nadstrankarski odbor za propagando plebiscita strank v občini Kranj vabi vse občane na kulturno predplebiscitno prireditve:

»DA ZA SLOVENIJO« prireditve bo v petek, 21. 12. 1990, ob 18. uri v Gimnaziji Kranj.

Prazniki na Jesenicah

Jesenice, decembra - Zveza prijateljev mladine Jesenice, Zveza kulturnih organizacij in TVD Partizan, bodo v tednu od 24. do 28. decembra v prostorih TVD Partizan odprli ustvarjalno delavnico za jeseniške osnovnošolce. Od 9. do 12.30 bodo tam družabne plesne igre, učenje novoletnih in prazničnih pesmi, izdelovanje okraskov za novoletno jelko, prazničnih okraskov in dedka Mrza. Delavnico bodo vodili mentorji. Dnevni prispevek za udeležbo je 10 dinarjev. Vse tri organizacije pa pripravljajo tudi program za drugi del solskih poitnic konec januarja, ki bo bolj športno obarvan.

Še nekrat odlog BPT

Tržič, 18. decembra - 28. decembra bo BPT že tretjič pred blokado, ki se ji mora izogniti, če noče v stečaj. Člani izvršnega sveta so tudi tokrat odobrili odložitev plačila prispevkov ob novembrskih osebnih dohodkih.

Prebroditi blokado je ponovno cilj vodstva BPT, da bi vendarle ohranili podjetje živo za italijanskega partnerja, ki bi kasneje podjetje dokapitaliziral in moderniziral proizvodnjo. Tokrat čaka BPT menda najtrši oreh, kajti zbrati morajo vsega 17 milijonov dinarjev. Izvršni svet jim je trenutno pomagal torej z 2 milijona, s približno enakim zneskom bo pomagala z odlogom prispevkov republika, dobre 3 milijone bi pridobili z odlogom plačila SPIZ. Pri nekaj upnikih bodo skušali doseči umik akceptnih nalogov in skušali bodo izterjati čimveč plačil za svoje izdobljeno blago. Računajo pa tudi na pomoč banke in tudi republike, ki jim je ob polletju že pomagala z 12 milijoni dinarjev.

Ta čas se v BPT pripravljajo tudi kadrovske spremembe vodstva; prvi razgovori kažejo, da je novo vodstvo naredilo program stečaja, ki pa bi ga s pomočjo banke preinili skozi stečajni postopek ne da bi prišlo do likvidacije. Bati pa se je, da se na tak način likvidaciji le ne bo dalo izogniti, zato bodo po vsej verjetnosti, če se bo le dalo, vztrajali na ohranjanju živega podjetja. Tokrat so člani izvršnega sveta ugotavljali, da se stvari vendarle že predolgo vlečejo, da bi morali prej ukrepati s prevzemom tovarne italijanskega partnerja; možnosti za tak postopek so se nazkazovale že aprila letos. ● D. Dolenc

Prefrigana kraja gum v Savi

Množične reklamacije zbudile sum

Kranj, 20. decembra - Na pobudo odgovornih delavcev iz kranjske Save so kriminalisti UNZ Kranj 3. decembra začeli raziskovati vzroke nenavadno množičnih reklamacij sicer kvalitetnih savskih avtoplaščev. Priprli so referenta za reklamacije v Avtopnevmatiki Franca V. in štiri njegove zunanje sodelavce. Njemu in trojici je preiskovalni sodnik podaljšal pripor. Kazenske ovadbe, naslovljene na javno tožilstvo, Franca V. bremenijo kaznivih dejanj zlorabe položaja in pravic odgovorne osebe ter ponarejanja in uničevanja uradnih listin, njegove pomočnike pa sodelovanja in napeljevanja k temu.

Franca V. in sodelavci so na dokaj prefrigan način kradli gume v Savi. Začelo se je pred poldrugim letom. Franca V. je na podlagi reklamacijskih listov izpolnjeval lažne reklamacijske zapisnike. "Slabe" gume naj bi, skupaj z reklamacijskimi listi, praviloma prišle nazaj v tovarno, kjer bi moral referent v kontroli kvalitete dela ugotoviti, zakaj so slabe. Ta člen je odpadel; niti gume niti reklamacijskih zapisnikov v proizvodnjo ni bilo. Franca V. je uporabil le imena kupcev, ki so dejansko obstajali, vendar gum niso reklamirali.

Reklamacijski list je osnova za izdajo odpremnice, s katero se v tovarniškem skladišču prevzemajo gume. Za to delo je imel Franca V. več pomagačev, med njimi avtoprevoznika Janeza S. iz Ljubnega in Afonza R. z Mlake, ki sta v tovarni prevzemala ukradene gume in jih dostavljala kupcem. Izkupiček so si razdelili na tri dele. Razen te trojice je v priporu tudi Mirko H. iz Trzina, ki je skrbel za razpečevanje gum.

Kriminalisti so tatinsko družino očitno presenetili, saj so pri njih doma in v raznih skladiščih zasegli za 1,2 milijona dinarjev gum, medtem ko gre celotna vrednost nakradenega v več milijonov. Preiskava še ni končana, preverjajo več kot sto reklamacijskih zapisnikov in čakajo na odgovore iz firm iz vse Jugoslavije, ki so se v zapisnikih pojavljale kot reklamanti. Raziskujejo tudi morebitno vpletenost savske trgovine. ● H. Jelovčan

Proti petardam

Kranj, 20. decembra - Sekretariat za notranje zadeve občine Kranj nam je sporočil, da bo v dneh pred božičnimi in novoletnimi prazniki poostrel nadzor nad uporabo petard in drugih eksplozivnih sredstev. Opozarja, da je uporaba teh sredstev prepovedana in kazniva po zakonu o prekrških zoper javni red in mir in ustreznem občinskem odloku, razen tega pa tudi skrajno nekulturna in nevarna. Storimo vse, pravi sporočilo, da si bomo lahko zaželeli zares srečne in zadovoljne, predvsem pa mirne praznične dni. ● H. J.